156 B

Geschichte der
alten Kunst

STICHTELYKE GEDICHTEN,

NAGELATEN DOOR WYLEN DE
WELGEBORENE
JONKVROUWE

JACOBA PETRONELLA WINCKELMAN.

BENEVENS
EENE KORTE BESCHRYVING
VAN HAARE ED.
GODZALIG LEVEN
EN
GELUKZALIG STERVEN;
Met de LYKZANGEN op haare Ed. overlyden.

Te MIDDELBURG,

By HENDRIK SAS,
Boekverkooper in den Kortendelft. 1763.

ET 12.896

AAN DE

Welgeborene Jongkvrouwe

MARIA ELIZABETH WINCKELMAN,

Op de uitgaave der Stichtelyke Gedichten, met een Voorbericht van het godzalig leven en den gelukzaligen dood haarer Moeië,

JONGKVROUWE

JACOBA PETRONELLA WINCKELMAN.

Godlievende Vriendin, heb dank voor 't yvrig poogen,
Die 't geestryk dichtwerk van uw' Moei brengt aan het licht,
En, in een kort tafreel, haar' godvrucht ſtelt voor oogen,
Die, teder en gezet, zeer veelen heeft geſticht.

Zy, door haar hemelvaart, ons noch te vroeg onttoogen,
Geniet nu 't eeuwig heil voor 's Heeren aangezigt.
Gy, op haar' deugd belust en door Gods Geest bewoogen,
Hebt, met uw ſtichtlyk Schrift, Gods kerk aan u verpligt.

De liefſte Jezus vond zyn' dienstmaagd in zyn werk,
Hoe zwak, volijverig, en riep ze, als uit de kerk,
Ten hemel en ter rust van 't onvergangbaar leven.

Haar voorbeeld wekte u op. Gy drukte al vroeg dat ſpoor.

O volg haar moedig na. Uw Heiland gaat u voor,
En zal u ook aan 't eind de kroon des levens geeven.

JACOBUS WILLEMSEN.

HET

HET GODVRUCHTIG LEVEN EN ZALIG AFSTERVEN

van de Wel-Ed: Geborene Jonkvrouwe

JACOBA PETRONELLA WINCKELMAN,

overleden op den XXX *van Augustus* MDCCLXI.
in den ouderdom van 65 *jaaren*, 9 *maanden en* 14 *dagen.*

Het koomt my, *Waarde Leezer*, niet voegzaam voor, dezen bondel van Stichtelyke Gedichten het licht te laaten zien, zonder daar eenig voorbericht by te voegen. Echter kon ik hier in de aanpryzing van het Werk niet ten grondslag leggen. *deels*, wyl myne kundigheid in de dichtkunst zoo ver niet gaat, dat ik

in staat ben, om daar over te oordeelen; *deels*, wyl de stoffen, die de onderwerpen der beryminge zyn, van dien aard zyn, dat die zich zelve aanpryzen. Beter dagt my zou het zyn, als ik den Leezer eenig bericht gaf van de Opstelster dezer Stichtelyke Gedichten, en haare korte Levensbeschryving tot myn onderwerp verkoor. Dit oordeelde ik

1. Om dat ik daar door te beter de gedachtenis van deze Rechtvaerdige in zegeninge zou doen blyven.
2. Om dat, haar naam by veelen in liefde bekent geworden door haar Werk, nu ook haare hoedanigheden aan de zulken kenlyk zouden worden.
3. Om daar door gelegenheid te hebben, om, op de begeerte van verscheidene waarde Vrienden, iets mede te deelen van de aantekeningen, welke deze Vroome gehouden heeft van haar inwendig bestaan voor den Heere, die na haaren dood gevonden zyn.
4. En schoon de Maaker van eenig werk aan het zelve nooit eenig gezag behoorde by te zetten, zoo is het echter zeker, dat de Godvrucht der schryveren niet weinig luister aan het zelve geeft, en men met des te meer graagte iet leezen zal, daar men van verzekerd is, dat het volgens eige bevindingen geschreven is. Dit en myne eige opwekking hier toe spoorde my aan, om, naar myn vermoogen, my hier toe te begeeven, onder ootmoedige en ernstige verzuchtingen tot den Heer om zyn licht en invloed, om dit naar waarheid en met eenige orde te moogen volbrengen. Och mogt het den Heere behaagen, deeze myne geringe pooging te zegenen, en ons op deze Vroome en Oprechte en haar einde zoo te doen *letten* en *zien*, dat wy 'er wezentlyk voordeel meede doen mogten!

Ik zocht myne gedachten zoo te leiden, dat ik my bepaalde

1. by haaren levensloop,
2. by haar krankbed en daar op gevolgden dood.

Nopens haar leven zal ik

A. Met een woord iets melden van haare afkomſte en natuurlyk beſtaan.

B. Zal ik haar dan wat nader beſchouwen in haar zedelyk beſtaan.

I. Beginnen wy met het eerste, haaren *levensloop*.

In betrekkinge tot haare *afkoomſte*; zy was gebooren binnen de Stad Vliſſinge, zynde de jongste Dochter van wylen, den Wel-Ed. Geſtrengen Heere Mr. *Jacob Winckelman*, in zyn Wel-Ed. leven Borgermeester van Vliſſinge, en, wegens die ſtad, eerst Gecommiteerden Raad ter Amiraliteit van Zeeland, en daar na Bewindhebber van de Geöctroieerde Oostindiſche Compagnie; en de Wel-Ed. Geb. Vrouwe *Maria Elizabeth Sterthemius*. Zy was een kind van ſmerte en wierd met veele droefheid ter waereld gebragt; want, na dat haar Vader, op den 15 February van het jaar 1696, na eene ziekte van maar zeer weinige dagen, ſchielyk overleden was, zoo viel haar geboortedag eerst in op den 8 November van dat jaar; zynde haare Vrouw Moeder toen Weduw met acht kinderen, twee voorkinderen van haaren Man, een' Zoon en eene Dochter, en zes van haar eige, een' Zoon en vyf Dochteren.

In haar *natuurlyk beſtaan* was zy van haare eerſte jeugd van eene zeer zwakke lighaams geſteltheid en wierd telkens door zwaare krankheden neergeveld.

Van humeur was zy zeer stil en bedaard, daar by bescheiden en vriendelyk, altyd genegen, om haaren medemensche, waar zy kon, hulp toe te brengen. Zy was begaaft met veele natuur vermogens en bekwaamheden, om dat te verrichten, wat haar in Gods voorzienigheid voorkwam.

Maar van meerder belang zal het voor ons zyn, dat wy haar beschouwen in haar zedelyk bestaan, en wel zoo, dat wy

A. Haar naöogen in haaren staat.

B. In haare verscheide ontmoetingen, welke zydaar in gehad heeft.

C. In haar gedrag onder die ontmoetingen.

A. Betrekkelyk tot haaren *staat*; merken wy haar aan, als eene, die, gelyk alle andere menschen, geboren was onder erfschuld en erfsmet, en, daar door, vervreemd van God en zyne zalige gemeinschap; maar die door almagtige genade, in den tyd der minne, krachtdadig veranderd is van hert en weg.

En dit zal ons ten klaersten blyken, als wy iets melden van die verandering en omzetting van haar gemoed zelve, en dan toonen, hoe die kenbaar geworden is door haar ganssche gedrag, handel en wandel, zoo voor God, als voor de menschen; terwyl wy het ééne en andere zullen trachten te bevestigen, zoo uit haare eigene aantekeningen, als uit klaare bewyzen, welke ons voor handen zyn.

a. Nopens haare *eerste verändering* van hert, staat en weg, laat zy zich in haare aantekeningen dus uit;

„Ik heb, schryft zy, van myne eerste jeugd af tot „myn 14de of 15de jaar toe, zoo veel ik my kan „erinneren, zorgeloos geleeft en gewandeld naar de „begeerlykheden der jonkheid, afgescheiden van God

en

„en zyne gemeinſchap; maar, op dien tyd, ging ik
„leeren, om myne belydenis te doen, en hield my daag-
„lyks met veel lust bezig in het onderzoek van de
„Godlyke waarheden, waar onder myne begeerten
„en verlangens zeer ontſtoken wierden, om toch God
„te moogen dienen. Als ik van den Heere Jezus of
„het beminnelyke van den dienst van God hoorde ſpree-
„ken, wierd myn gemoed zeer aangedaan, en ik was
„ernſtig biddende, om daar aan deel te mogen heb-
„ben; myne zonden en ſchulden, met welke ik be-
„laden was, kwamen my onder het oog. Ik zag my
„vervreemd en afgeſcheiden van God en zyne gemein-
„ſchap, liggende onder den toorn van God; doch ik
„had die naarheden, beroerten en verſchrikkingen
„niet als het wel aan anderen gebeurt; want ik zag
„'er telkens by, dat 'er in Jezus bloed verzoening
„over te vinden was, en dat dreef my uit my zelve
„naar hem toe, om die verzoening ook voor my te
„zoeken: doch ik was zeer onvrymoedig, en durfde
„mynen ſtaat voor niemand openleggen. Zoo heb ik
„al een' geruimen tyd geleefd, dat myn toeſtand my
„dan eens zeer drukte, en ik daar veel werk mede
„had; maar dan was het weêr wat flaauwer, en, om
„dat ik die naare overtuigingen niet had als wel an-
„deren, durfde ik 'er niet veel van denken; maar
„dat weet ik, dat ik andere begeerten en werkzaam-
„heden had, als ooit te vooren, ſchoon ik het liever
„tuſſchen beiden en voor den Heere laate, of dit ſlegts
„gemeene overtuigingen geweest zyn; dan of ik het
„voor waare hertsverandering te houden heb. Doch na
„dat ik tot myn twintigſte jaar of daar omtrent zoo ge-
„leefd had, zoo behaagde het Gode, dat werk meer
„te verlevendigen. Ik was toen veeltyds zeer bekom-

„merd, of het niet maar bloote bevattingen waren,
„en of my de zaak wel recht ernst was. Dat dreef
„my telkens naar den Heer in het verborgene met
„worstelen en bidden, om toch voor zelfbedrog be-
„waard te worden en waarheid in myn binnenste te
„moogen hebben. Myne zonden waren my tot een
„zwaaren last en ik wierd daar onder zeer neerge-
„drukt; doch geduurig kwam my Jezus onder het
„oog in de kracht van zyne verdienſten en gepastheid
„ook voor my, en ik mogt my telkens daar heenen
„wenden en by den Vader daar op pleiten. Ik had
„het voorrecht, om onder het beſtuur te zyn van
„verſtandige Christenen, aan welken ik myne zwa-
„righeden al eens voorſtelde, en die my den weg van
„God onderſcheiden uitleiden, dat my tot veel nut was.
„Onder anderen heug my, dat my eens een verſtan-
„dig Christen aanmoedigde met den eisch van de op-
„perſte wysheid Spreuken XXIII: 26 *Myn Zoon,*
„*geef my uw hert*, en my toonde, hoe daar alle zwa-
„righeden worden weggenomen, wyl Jezus niet zegt;
„*geef my uw hert, als het verbryzeld, gezuiverd*
„*en veränderd is*; maar *geef het, onbepaald, zoo als*
„*het is; ik zal het door mynen Geest bewerken en tot*
„*mynen dienst heiligen.* Daar door nu wierd ik won-
„derlyk opgewekt, om my zoo, als ik was, met alle
„myne ongeſtalten naar dien dierbaaren Heiland heenen
„te wenden. Toen droeg ik my aan hem op, ik wierp
„my in zyne liefdeärmen; ik zag en geloofde, dat
„hy magtig en willig was, om zoo eene elendige en
„doodſchuldige, als ik my bevond, te helpen, te red-
„den en te zaligen. Dikwyls kwamen my daarna,
„uit het woord, opwekkingen en troostlyke beloften
„op myn hert, daar ik veel werk mede had. Onder

„den

„den openbaaren Godsdienst had ik doorgaans veel
„zegen. De liefde tot de vroomen was heerschende.
„Het schryven van verscheide leerredenen en de oe-
„feningen van den Heere IMMENS, daar ik my veel
„mede bezig hield, was my toen zeer nuttig. En zoo
„zette de Heer zyn werk al trapswyze voort.

„Maar inzonderheid staan my, onder andere tyden,
„twee zeer levendig voor, daar ik wel een gedenk-
„teken by opgericht heb.

„Het gebeurde my eens, dat ik op myne kamer
„in myne eenzaamheid was, daar ik myn hert in het
„gebed voor den Heere uitstortte, en onder dat bid-
„den en worstelen met den Heere, kwam my de dier-
„baare Heer Jezus met wydgeöpende armen, zeer
„levendig voor, my als toeroepende; *Wend u naar*
„*my toe, en word behouden. In my, den Heere*
„*Heere, zyn gerechtigheden en sterkte.* Ik kreeg
„toen een allerdiepst en klaarst inzien in alle de schat-
„ten en algenoegzaamheden, die in den vollen Jezus
„voor ontbloote en behoeftige zielen te vinden zyn.
„De Heer deed my zinken van den eenen afgrond in
„den anderen, van den afgrond van myne elende in
„dien van vrye genade; want ik ontdekte in my geen
„een gebrek, of ik zag daar tegen eene gepaste vol-
„heid, om dat gebrek te vervullen. Zag ik my, door
„*erf-* en *daadelyke* zonden, doodschuldig en waer-
„dig, om onder den toorn van een' heiligen en recht-
„vaerdigen God eeuwig te zwoegen, en van zyne ge-
„meinschap en gunst verstooten te zyn; ik zag in dien
„door lyden volmaakten Hoogenpriester eene eeuwige
„gerechtigheid, die, door hem te weeg gebragt, onëin-
„dig kon opweegen tegen myne schulden. Zyn bloed
„zag ik dat genoegzaam was, om de grootste zonden

„te konnen wegnemen. Ja dat by dien man verber-
„ging was tegen den wind en eene schuilplaats tegen
„den vloed van Gods toorn voor allen, die maar recht
„heilbegerig naar hem heen vlieden, om het leven
„hunner zielen by hem te zoeken.

„Zag ik my als eene *dwaaze*, *blinde*, *onweetende*,
„die den weg niet wist tot Gods gemeinschap, die noch
„zoo weinig van zich zelve, van God en het waerdige
„van zynen dienst kende; de dierbaare Heiland kwam
„my voor als die groote Propheet, die (zoo my dagt)
„ook my wysheid geworden is, die door zynen Geest
„al dat duistere wilde opklaaren en zoo veel leeren, als
„ik nodig had, wanneer ik my maar aan zyne voeten
„neêrzette en myne dwaasheid erkende.

„Wierd ik ingeleid in het gezigt van myne doodlyke
„*onmagt*, waar door, schoon ik my al aan den dienst
„van God verbond, ik my niet getrouw zou gedraagen;
„maar vreesde door de kracht der zonden overrompeld
„te worden, wyl ik toch geene kracht had, om te-
„genstand te bieden; ik zag in dien dierbaaren Mid-
„delaar eene onweêrstaanbaare en alles overwinnende
„genadekracht, om de zonden in my te verbreeken;
„ik zag, als ik het maar met hem waagde, dat hy zou
„toonen Jacobs magtige te zyn, dat hy my kracht zou
„geven, om te stryden, ja dat hy zelf, als de Over-
„ste leidsman en volëinder van het geloof, niet alleen
„my door zyn' Geest overbuigen en my op den levens-
„weg brengen; maar daar op ook bewaaren zou en
„door allen tegenstand heenen helpen, tot dat hy, als
„de groote Koning eindelyk zou worden tot volkoomene
„verlosing, en my over alle de vyanden zou doen
„zegepraalen.

„Wierd ik, daar by, ingeleid in myne ganfche *le-*

„*dig-*

„*digheid* en diepe *armoede*, niets hebbende of vermo-
„gende, om myne ziel by het leven te konnen hou-
„den; O ik zag in dien dierbaaren Jezus zoo eene al-
„genoegzaamheid en volle bron van zaligheid tot ver-
„vulling van al myn gebrek, dat ik alles, wat ik nodig
„had, in hem vinden kon, en door hem kon vervuld
„krygen. En onder dat alles kwam my die Heiland
„onder het oog in zyne onuitſprekelyke *gewilligheid*
„en allertederst *medelyden*, om, gelyk hy kon, my te
„*willen* helpen, en in alle die betrekkingen en tot dat
„alles de myne te *willen* zyn.

„Dit alles nu ontdekte God aan myn geloofsöoge zoo
„klaar en levendig, dat ik niet kan uitdrukken, in
„wat voor gemoeds aandoenigen het my bragt. Hier
„wierd liefde, verwondering, aanbidding, dankzeg-
„ging en alles te gelyk werkzaam. Ik kan het niet
„beter beſchryven, dan de zalige Heer *van Houten*
„in zeker nadruklyk vers; *a.*

Daar koomt liefde; hier gejuich;
Reiën van verwonderingen;
Vreugde tranen, heilig zingen;
Roepen, ſnikkend; buk en buig.

„Ik ſtond verbaasd, dat een Driëenig God, dat
„een in alle opzigten dierbaare zaligmaker zich aan
„zoo een' worm, aan zoo een' elendeling, zoo gul en
„welmeenend aanbood, dat hy zoo eene, met wydge-
„opende armen uit zoo een liefdevol herte toeriep;
„*wend u naar my toe.* O wat wierd myn hert ge-
„negen en gewillig, om, zonder een oogenblik te dra-
„len,

a. van Houten geestlyke gezangen bladzyde 62.

„len, my in die liefdeärmen neder te werpen, en,
„met *Johannes* op de borst van zoo eenen dierbaaren
„Jezus te vallen, om hem zoo geheel te omhelzen en
„aan te nemen voor den mynen. O hoe gul, hoe har-
„telyk, hoe onbepaald droeg ik my toen geheel en
„voor eeuwig aan hem op, in wien ik zoo veel nood-
„zaaklykheid, dierbaarheid, beminnelykheid en ge-
„pastheid zag! Toen heb ik my plegtig aan den Heere
„verbonden, en hem hert en hand gegeven. Toen
„wierd ik my zelf geheel kwyt en nam een' vollen
„Jezus voor den mynen aan. O ik had op dat oogen-
„blik wel willen ſterven, om God volmaakt te ver-
„heerlyken.

„Kort daar na gebeurde het ook, wanneer 'er een
„zeer Godvruchtige Vriendin by ons huisvestte, daar
„ik zeer openhartig mede verkeerde, dat wy, in den
„nacht, in een zeer hertelyk geſprek raakten, waar
„onder myn gemoed ongemeen verwarmd en verle-
„vendigd wierd, en wy zongen ſaamen de twee leste
„verzen van den XXIV Pſalm. Maar o! wat wierd
„myn hert onder dat zingen gaande! Ik zou het wel
„uit mynen boezem geſcheurd hebben, om het aan
„Jezus op te draagen. Ik moeſt uitroepen; och koom
„toch in, koom toch in, koning der eere. Gy hebt
„de overwinning behaald; ei, koom, richt uwen troon
„maar in myn herte. Werp daar alles in ter neder,
„wat u mishaagt. Ik geef my onbepaald, zonder eenig
„uitbeding, voor nu, voor eeuwig aan u over. Ik
„draag my aan u op. Ik ben, ik zal geheel, voor al-
„toos, de uwe zyn!

Dit nu, ſchoon breedvoeriger door haar Ed: aan-
getekend; maar hier ſlechts als eene proeve, by
bekorting, voorgeſteld, zal genoeg zyn, om ons

te

te leeren, *en* de waarheid van het geen ik melde, dat God in den tyd der minne haar krachtdaadig van hert, ſtaat en weg veränderd heeft, *en* de wyze van die veränderinge.

b. Zien wy nu, *ten tweeden*, hoe deze veränderring kenbaar geworden is, door haar gansch gedrag, handel en wandel, zoo voor God, als voor de menſchen.

Hier zou ik zeker een ruim veld vinden; doch, by verkorting, zal ik ſlechts het een en ander aanſtippen.

In het *algemeen* merke ik aan, dat, gelyk deze Vroome, by haaren *eersten overgang*, omtrent den Heer op gemelde wyze werkzaam was, zy die zelfde werkzaamheden in volgende tyden menigmaalen herhaalde en nadruklyk bevestigde.

Ook hier van vinde ik verſcheide proeven in haare aantekeningen.

Eens laat zy zich dus uit; „Gelyk ik den Heer en „zynen dienst verkooren hebbe, zoo wensch ik het „ook met hem te houden, en hem, in alle omſtan„digheden, op alle zyne wegen, te volgen. God wekt „geduurig myn hert op, om de keuze plegtig te ver„nieuwen. Ja ſchoon vleesch en hert bezwyken mogt, „gy, Heer, zult noch zyn en blyven de Rotsſteen van „myn herte en myn deel in eeuwigheid!

Op eene andere plaats zegt zy, betreklyk tot dit ſtuk; „duizend en duizendmaalen droeg ik my aan mynen „getrouwen en onveränderlyken Verbonds God op.

Ook vond ik eene plegtige en zeer nadruklyke verbondsvernieuwing, waar in zy zich in eene aanſpraak tot den Heer dus uitlaat; „Ik wensch op heden niet „alleen te zeggen met mynen mond en te zweeren met „myn herte; maar ook te ſchryven met myne hand;

Ik

„*Ik ben des Heeren.* Gelyk gy, God des verbonds, „u zelven aanbied, om myn God en deel te zyn; zoo „biede ik my aan, om u tot een eeuwig eigendom te „zyn, en ik wensch het voortaan, als het u maar be„lieft, my genade en kracht daar toe te schenken, „met meerder ernst, gezetheid en getrouwheid te be„vestigen, als ik tot noch toe gedaan heb. O ik hei„lige en draag aan u op alle myne zielsvermogens en „lighaams krachten. Met myn *verstand* wensch ik „meer bezig te zyn in overdenkingen van uwe heer„lykheid en deugden, die gy in u zelven bezit en „betoont in alle uwe werken. My die geduurig voor „te stellen en daar in te verlustigen, zal myn groot„ste vermaak en liefste bezigheid zyn. Aan u heili„ge ik mynen *wil.* O mogt die in uwe liefde zoo „branden en ontstoken zyn, dat alle zonde- en schep„sels liefde daar door mogt verteerd worden. Mog„ten alle myne begeertens, zuchtingen en verlangens „gestadig naar u uitgaan, in u eindigen en berusten! „Laat ik zoo met u te vrede zyn, dat my niets ne„vens u in hemel noch op aarde lusten mooge; maar ik „steeds, als de heilige Serafynen, in liefde blaake. „Uwen wil te doen verkies ik voor myne smaaklyke „spys. U te volgen in voor- en tegenspoed, in licht „en duister, in blydschap en droefheid, zal myn „grootste voorrecht zyn, als het maar mag strekken „tot uwe heerlykheid en ik trapswyze meer gespeend „mag worden aan eigen zin en lust. Met myn *ge„weten* wensch ik alleen in u te rusten, en geene „blydschap of eenig genoegen te zoeken als alleen in „u en dat my tot u kan opleiden, O myn Koning en „Heer! Ja alle myne *lighaams leden* wensch ik meer „te stellen tot wapenen der gerechtigheid, om met

„al-

„alles, wat in en aan my is, u te verheerlyken en „voor u te zyn eene levendige, heilige en Godewel„behagelyke offerhande. O Heer Jezus, magtigſte „Koning, ik geef u de heerſchappy van myn hert; „ei werp gy van den troon af alles, wat tegen uwen „wil ſtryd. Verbreek zelf, door uw Godlyk alver„mogen, alle de wapens, waar mede ik ooit tegen „u gerebelleerd heb. Duldnooit, dat waereld, zon„de ofſatan myn hert innemen. Neen, myn Koning, „neem het geheel en voor eeuwig voor u in; het „koomt u toe, ja u alleen. Het is de oude dienſt„baarheid moede. Laat ik, als een getrouw onder„daan, onder uwe kruisbanier ſtryden, my met kracht „verzetten tegen alle uwe en myne vyänden. Laat „ik zoo veel niet toegeven, als ik, helaas! te voo„ren deed, aan de traagheid en gemaklykheid van „myn vleesch. Doe my bedachtzaamer letten op alle „myne daaden, ja op alle de uitgangen van myn her„te, om, in alle myne verpligtingen omtrent u, my „zelve en mynen evennaesten getrouw te zyn. Aan „u verbinde ik my. Voor de uwe verklaar ik my. „Ik kan, ik wil niets uitbedingen, als alleen uwe „voorkomende genade, Geest, kracht en invloed, „zonder welke ik niets, maar door welk ik alles zal „vermoogen.

Doch, om te toonen, hoe uit het gedrag, den handel en wandel van deeze Oprechte, de echtheid van haare eerſte veränderinge kenbaar geworden is, zal het nodig zyn, eenige *byzonderheden* wat nader te melden.

't Is waar, zy was een mensch en had dus ook haare menſchelyke zwakheden, ſtruikelingen en gebreken. Maar ik weet niet, noch heb het ook ooit van iemand

die

die haar van haaren vroegen leeftyd af gekend heeft; gehoord, dat zy zich ooit heeft schuldig gemaakt aan eenige ergerlyke zonde, waar door haar goede naam bezwalkt, of een blaam op het Christendom gebragt is. In tegendeel ik heb in haar zien uitblinken

1. de allerlevendigste trekken van eene heilige en in haar gemoed diepgewortelde *kindervreeze* voor God. Eene kindervreeze, blykbaar *in eene zonderlinge hoogächtinge en ontzag voor Gods hooge majesteit.* Getuige daar van was haare allerdiepste eerbied, met welke zy van en tot den onëindig heerlyken Jehova sprak; haar zedig en aandachtig gelaat, waar mede zy, onder den openbaaren Godsdienst was, tot beschaming en ten voorbeelde van anderen, die, op haar het oog vestigende, wel eens opgewekt en gesticht wierden.

Daar by was zy ingenomen *met eene heilige bekommeringe, om toch tegen den Heer niet te zondigen.* Hieröm zocht zy alle gelegenheden nauwkeurig te vermyden, die haar in gevaar zouden hebben konnen brengen, om te zondigen. Dikwyls was haare taal; „waar lig ik niet al voor open, zoo de „Heer my niet ieder oogenblik bewaart. Tot al„lerleie zonden zou ik konnen vervallen." Wat hoorde men haar dikmaal vuurig Gods wederhoudende genade afsmeeken, en zich zelve aan Gods bewaaringe aanbeveelen en opdraagen. Ook zocht zy daaröm zich steeds te wapenen tegen de verzoekingen tot zonde.

Hierom stelde zy zich geduurig voor den gruwel daar van, op dat de afkeer van de zelve steeds levendig mogt zyn en blyven. Daar toe zocht zy haar hert en aandacht veel by een of ander wezentlyk

stuk

ſtuk te bepaalen, op dat zy, door ledigheid van het goede, niet vervallen mogt tot het kwaade, het zy dan dat zy zich deeze of geene byzondere waarheid uit de heilige Godgeleerdheid, of dit of dat gedeelte van Gods woord, of een en ander gemoedelyk ſtuk ter overdenking voorſtelde, of dat zy zich de gehoorde leerredenen poogde te erinneren, waar in haar heur levendig geheugen zeer behulpzaam was; ja die kommer ging wel eens zoo ver, dat zy het goede naliet, uit vreeze, dat het kwaade, door toeval van de inwendige verdorvenheden, daar uit zou voorkomen. Betrekkelyk dit leste vind ik in haare aantekeningen dit volgende; „ik heb zoo een' kom„mer voor myn trots, hoogmoedig en opzwellend „hert, dat het my menigmaal doet zwygen, al „ſchoon ik gelegenheid heb, om over eene of an„dere waarheid te ſpreeken, of de gehoorde leer„redenen te erinneren, opdat myn hoogmoedig „hert geene gelegenheid zou nemen, om zich te „verheffen.

By die bekommering tegen het kwaade had zy ook *eene heilige zorgvuldigheid; om in de betrachtinge van het goede overvloedig te zyn.* Daar toe zocht zy uitgebreide bevattingen te hebben van haare verpligtinge, en van het waare wezen, den aard en geſteldheid van het rechte Christendom, zoo als het zelve behoort geöefend te worden. Dikwyls was „haare taal; „ſchoon het niet genoeg is, zynen „pligt te weeten, is het nochtans nodig, zal men „dien recht vervullen." Zy had eene heerſchende lust, om in die betrekkinge, waar in God haar geſteld had, nuttig en vorderlyk aan de waare belangens van haaren evenmenſche te moogen zyn.

2. Daarby blonk ook in haar door eene zuivere en ongeveinsde *nedrigheid*. Zeker zy was met ootmoedigheid bekleed, en had door genade geleerd, een' anderen uitnemender te achten dan zich zelve. Deze *nedrigheid* ontfproot by haar *uit de rechte bron*, van ware zelfskennisse en inzien in het verkeerde, dat noch in haar was overgebleven.

Dit blykt my klaar uit haare eigene aantekeningen. Eens vinde ik eene zeer uitvoerige fchuldbelydenis van haare tekortkoomingen, *zoo* in haare verborgene eenzaamheid, *als* in den openbaaren Godsdienst, *ook* in het verkeer met de godzaligen *en* in haare borgerlyke verrichtingen en bedryven omtrent God, haaren onbekeerden evenmensch, haaren medechristen, en betreklyk tot haar eigen zelve, en, dat al opgegeven hebbende, befluit zy het met deze nadruklyke betuigingen;

„O wie kan al de afdwaalingen verftaan! Geen „gebod is 'er in de Godlyke wet, daar ik niet aan „fchuldig fta. Zeker ik heb die heilige wet groo„telyks overtreeden, zoo door zonden van nalatig„heid, als door bedryf, en dat met gedagten, „woorden en daaden. Ik fta fchuldig in het ge„bruik van myne redelyke vermoogens en lighaams „leden. Alles is bevlekt, bezoeteld, onrein en „walchelyk voor God, wiens heilig en alwetend „oog indringt tot het allerinnigfte van myn beftaan, „die de oogmerken, de einden en de wyze van „al myn doen en laaten kent. Ik moet my ver„foeiën en fchaamen, ja ik zou wel wraak nee„men van my zelve, dat ik van God zoo ben af„geweeken, dat ik my heb toegegeven aan traag„heid en gemaklykheid van het vleesch, dat ik

„niet

„niet meer acht heb gegeven op my zelve, dat de „hoogheid van God my niet meer op het hert heeft „gewoogen, dat de zigtbaarheden my zoo hebben „verslingerd; foei my, dat ik heb kunnen heen „gaan onder het gemis van Gods liefdeblyken aan „myn gemoed, zonder dat innig treuren en die her„telyke droefheid, die ik daar over had behooren „te hebben! Foei my, dat ik geen ootmoediger en „gelooviger gebruik gemaakt heb van den lieven Je„zus, en daar door geene rechte vordering gemaakt „op den levensweg. O myn God, ik ben be„schaamt, ja schaamrood, om myn aangezigt tot u „op te heffen. Ik hebbe gezondigd; wat zal ik u „doen, O Menschenhoeder!

Op eene andere plaats vinde ik, betreklyk dit stuk; „Myn onrein boos hert, dat een springbron „van allerleië onreinigheden is, heeft my menigmaal „ter zyden afgeleid, somtyds met meer, somtyds „met minderen tegenstand. Aan duizenderleië zon„den sta ik schuldig. Ik moet van my zelve grou„wen en met de kerke uitroepen; *Ik ben als een „onreine, en myne gerechtigheden zyn als een weg„werpelyk kleed.*

En gelyk deze nedrigheid ontsproot uit de rechte bron, zoo liet zich die ook uit in de *rechte daaden.*

Zy zocht haar voor den Heere steeds te gedraagen, als eene *elendige* en *arme*, die niets heeft, kan of vermag. In haare aantekeningen laat zy zig daaromtrent dus uit; „De Heer weet, wat geringe „gedagten ik van my zelve heb, en van alles, wat „ik ben, heb of doe, omdat ik 'er altyd zoo veel „zondigs en verdoemlyks in zie. O zoo myn aller„beste werk niet gedompeld is in het bloed van den

„ grooten Middelaar; ik was daarom alleen waer-
„ dig eeuwig verlooren te gaan. Met die geſtalte
„ koome ik dikwyls voor den Heere; in erkente-
„ niſſe, dat ik niets in my zelve heb, dat ik eenig-
„ lyk myne vrymoedigheid gronde in Jezus en zy-
„ ne eeuwige gerechtigheid, die ik telkens wensch
„ te omhelzen en aan te nemen. En heb ik iet van
„ den Heere ontfangen, het zien daar van maakt
„ my te meer verlegen, en doet my in ſchaamte
„ wegzinken en in het ſtof voor God kruipen, om
„ dat ik zie, dat ik dan ook te meer verpligt ben,
„ daar aan te beäntwoorden, en al wat my de Heer
„ gaf, zonk neder in een hert, gelyk aan een mod-
„ derpoel vol onreinigheden, waar door ik dat ont-
„ fange goed ſteeds bezoetele, dies ik, wanneer
„ iemant ooit de onvoorzichtigheid heeft, om te
„ toonen, dat hy iets goeds van my denkt, my
„ wel plat op myn aangezigt zou werpen, in de
„ diepſte vernedering voor den Heere; want God
„ weet, dat ik my voor de allergrootſte der zon-
„ daaren houde. Daar koomen wel hoogmoedige
„ en zelfverheffende gedachten in myn hert op:
„ maar o! dan zou ik wel wraake van my zelve ne-
„ men, dat zoo een niet, zoo een zonden-worm,
„ zoo een verdoemlyk ſchepſel zich durft verhef-
„ fen. En de Heer is zoo goed, dat hy my dan
„ veel doet inzien in de afgronden van myn ver-
„ dorven herte, en ik weet en erken, dat alleen
„ die gedachten, *dat ik iet ben*, my verdoemlyk
„ voor God maaken,

En gaf God haar een inzien in het geen hy aan haar geſchonken had; zy gaf 'er Gode alleen de eer van, en ſtond menigmaal verbaast, dat zy, die zich

zich zoo elendig kende, daar mede verwaerdigd was. Hier van vinde ik ook de allerklaerſte blyken in haare aantekeningen op veele en verſcheidene plaatſen. Onder anderen leeze ik daar;

„Ik ſta geheel verbaast over het onbegrypelyke van „'s Heeren goedheid, die hy aan my onwaerdige „bewyst. O afgronden van liefde! O vryë erbar„ming! Heeft de God van den hemel tot zoo eene „zyne liefdeöog willen wenden, die zoo bemorst, „zoo walchelyk en zoo onrein is! Heeft de lieve Je„zus voor zoo eene zynen hemeltroon willen ver„laaten, die zoo diep van hem was afgeweeken! „Daar zal eene eeuwigheid nodig zyn, om, met „den rei der gezaligden, God daar over te verheer„lyken; want zoo God my verwaerdigt, om bin„nen te koomen, zal ik eeuwig moeten erkennen, „dat ik, onder de zondaers, de grootſte ben en „dat waarlyk aan my, aan my, *barmhertigheid* ge„ſchied is.

Ook ſtraalde deze nederige hertsgeſtalte voor den Heere, *naar buiten* door, in haar gedrag voor de menſchen. Zy voedde wel eens al te laage gedachten van haare vermogens, waar uit dan ontſtond een al te groot opzien tegen plichten, daar God haar in zyne voorzienigheid toe riep, of eene al te groote beſchroomtheid voor groote Christenen, waar mede zy verkeerde en by welken zy zich als niets achtte. Haare houding voor de menſchen was ook altyd ongemaakt en haare kleeding zeer zedig. In haar verkeer was zy beſcheiden en gemeenzaam, zoo wel omtrent haare minderen als haare meerderen. By deze heilige *kindervrees* en ongeveinsde *Nedrigheid*, mag ik, als een blyk van

de waare Godsvrucht van onze Overledene, ook ten
3. wel voegen haare eenvoudige *Oprechtheid*, zoo in haare werkzaamheden voor den Heere, als in haare verkeeringe voor en onder de menschen.

Oprecht was zy voor den *Heere*. Wat heeft zy menigmaalen haaren staat voor hem opengelegd, dat hy haar zou toetsen en beproeven! Wat was zy dikmaal bekommerd voor heur arglistig en bedrieglyk hart. Hoe menigmaal hoorde men haar tot den Heer smeeken; *doorgrond my, o God, en beproef my; toetst myn hert, en zie of by my een schadelyke weg zy.* Veel had zy van die *goedwilligheid*, om zonder bemantelinge of verkleininge, haar schuld voor God te belyden, welke Salomon aanmerkt als het eigen werk van de *oprechten* Spreuken XIV: 9. Dit is ons reeds uit haare aantekeningen gebleeken. Als een oprechte had zy zich ook ten doelëinde voorgesteld de verheerlyking van God, en tot dat einde zocht zy daar toe steeds werkzaam te zyn. Hier omtrent betuigt zy. „Ach ik wenschte zoo graag, God recht „te verheerlyken; maar, helaas! wat heb ik noch „weinig voor den Heere gedaan! O mogt myn les„te tyd noch eens myn beste zyn!" Ook het *nut van haaren naasten* ging haar zeer ter hert. Als zy wel eens boven haare krachten werkzaam was, en men haar opwekte, om zich wat te spaaren, gaf zy menigmaalen ten antwoord; „ik heb zoo eene „hertelyke lust, om ook noch iet te moogen toe„brengen ten nutte van anderen, en mogt, door „myne geringe pooging, noch maar een eenige ge„leerd en gesticht worden, dan zou mynen arbeid „wel dobbel over vergoed worden." Daaröm was

zy

zy ook altyd genegen, het geen zy geſchreven had, aan anderen, die 'er haar om verzogten, al geern mede te deelen, zeggende; „ik leef toch niet maar „voor my zelve, en, belieft het Gode, my, hier „door, voor iemand nuttig te maaken, dan zal ik „myn oogmerk bereikt hebben.

Ook was onze Vroome oprecht in haar verkeer onder de *menſchen*.

Zy had een' innigen afkeer, om zich anders te vertoonen als zy waarlyk meende. Het was haar onmogelyk, iemand naar den mond te ſpreeken, en, door loftuitingen, te behaagen. Dikmaal zeide zy; „moet ik daar de gunst van menſchen door „winnen, dan moet ik die miſſen; ik kan het niet „doen, en ik wil ook niemand tot een' Satan zyn. En, als zy het van anderen hoorde, was het haar een' onverdraaglyke last. Had zy iet tegen deezen of geenen, dan was zy gewoon, zoo het de omſtandigheden toelieten, het eenvoudig met beſcheidenheid te zeggen, dat ik uit verſcheide gevallen zou konnen toonen, maar, met ſtilzwygen voor by gaande, liever overga, om onze overledene noch,

Ten 4. te beſchouwen in haare yverige en waarlyk recht voorbeeldige *arbeidzaamheid*, waar in zy het beeld van den yverigen Jezus uitdrukte, en waar door dus haare Godsvrucht ook is kenbaar geworden naar buiten. Eene *arbeidzaamheid* niet alleen, noch zelfs niet zoo zeer in de dingen van den tyd, ſchoon zy ook met veele naerſtigheid daar in deed, wat haare hand vond, om te doen, onder die indrukken, dat het een Christen vooräl past, te waaken tegen traagheid en verwaarloozing van zyne tydelyke be-

zigheden, waarom men haar ook genoegzaam nooit ledig vond; maar wyl zy in zoo eene betrekking stond, dat haare zusters en anderen haar steeds aanzetten, om, naar de vermogens en opgewekte lust, welke God haar gegeeven had, zich bezig te houden in wezentlyker zaaken, willende in mindere haar graag te hulp koomen; zoo heeft zy ook haaren tyd met veele getrouwheid daar in doorgebragt. Zy was waarlyk eene rechte *Maria*, die tot het deel van haar werk verkooren had, *te zitten aan de voeten van Jezus, en de wysheid uit zynen mond te leeren.* Ook had de Heer haar begaafd met een diep en klaar inzien in Godlyke zaaken, met een onderscheiden oordeel, met een zeer sterk en levendig geheugen, en daar by had zy eene ongemeene vlugheid met de penne, en alle die vermogens zogt zy met getrouwheid op winst aan te leggen.

Dit toonde zy al in haaren vroegen lentetyd, wanneer zy leerde om tot litmaat aangenoomen te worden.

My is meermaal verhaald, dat zy toen met haare nu zalige Zuster Jonkvrouwe *Cornelia Constantia Winckelman*, wier zalig afsterven onder ons noch in zegeninge is, doorgaens niet alleen by daag; maar ook zelfs in den nacht zich bezig hielden met een nauwkeurig onderzoek van de Godlyke waarheden, gelyk zy dan ook, met veel lof die belydenis afleggende, door den nu zaligen Heer *Henricus de Frein* tot lidmaat der kerke is aangenomen in den Jaare 1713.

Onder den openbaaren Godsdienst schreef zy veeltyds op, met eene ongemeene nauwkeurigheid en vlugheid, het geen wierd voorgesteld, niet slegts zaa-

zaakelyk; maar dikwyls woordelyk. Ik vind al van het jaar 1716 af verſcheidene leerredenen, toen door haar geſchreven, en daar in is zy voortgegaan tot zoo lang, dat haar afnemend gezicht en verminderde krachten haar noodzaekte, dat werk te ſtaaken, gelyk dan ook een groot aantal van ſchriften door haar zyn nagelaten. Hier uit zyn ook voortgekomen die uitmuntende oefeningen van den Godzaligen Heere *Immens*, welke onze Overledene, om der zelver uitnemendheid, lang na 's Mans dood, aan de drukpers heeft overgegeven; waar op de Heer ook merkelyken zegen geſchonken heeft.

Daarby zocht zy zich ook ſteeds verder te oefenen in eene uitgebreidene kennisſe van de Godlyke waarheden, door een yverig gebruik van alle die middelen, welke daar toe leiden konnen. Hier toe heeft zy, in eene openbaare catechiſatie by den Heer *Vogét*, geäntwoord over de *Godgeleerdheid*.

Tot dat oogmerk heeft zy ook verſcheidene vaste *gezelſchappen* gehad; eerst één, daar men ſaamen ſprak over de Godgeleerdheid; daarna een, daar men elkander een gedeelte uit Gods woord opgaf en dan ſaamen behandelde. In laatere tyden noch een over de Godlyke waarheden volgens den leidraad van den *Catechismus*, en een ander over de Godgeleerdheid, wordende telkens uit de verhandelde waarheden nuttige aanmerkingen tot leering, beſtuuring en opwekking afgeleid.

Zy had ook een byzondere ſmaak in het onderzoek van de *praktikaale Godgeleerdheid*. Daarom nam zy veeltyds eene of andere gemoedelyke *vraag* tot een onderwerp van haare overdenkinge. En by plegtige gelegenheden, als *Avondmaal* en *Bid-*

dagstyden, zocht zy zich daar vooräl toe te bepalen, van welk leste ten bewys verstrekt haare *Godvruchtige saamenspraak tusschen eenen min Ervarenen en meer Geöefenden Christen, over het geen er nodig is, om recht Biddag te houden*, van tyd tot tyd opgesteld; daar na saamen getrokken en in het jaar 1760 door den druk gemeen gemaakt; schoon met verzwyginge van haaren naame, uit haare zedigheid. Dat werktje heeft de Heer ook met zyne goedkeuring gelieven te bekroonen, door het den heiligen aangenaam en nuttig te maaken, 't welk haar noch tot zonderling genoegen en blydschap geweest is.

Tot eene aangenaame uitspanning had zy zich de edele dichtkonst verkooren, waar in zy met veel genoegen haare afgesnipperde uuren doorbragt, gelyk zy meermaalen betuigde, dat haar dit dikwyls tot veel opwekking en verlevendiging van haar gemoed geweest is, verkiezende altoos zulke stoffen, die meest geschikt waren tot dat einde.

En gelyk onze Overledene eene heerschende lust had, om zoo lang zy hier op aarde verkeerde, zich bezig te houden in het werk van haaren Heere en anderen nuttig te zyn, zoo toonde zy dat ook in haaren lesten levenstyd, door haar vlyt en krachten te besteeden tot het nazien en uitschryven van de nagelaatene schriften van den hoogëerwaarden Heere *Schorer*, om eenige van die door den druk gemeen te maaken. Dit al zal genoeg zyn, om ook uit haare *arbeidzaamheid* te toonen, dat gelyk zy haare ziels vermogens en lighaams krachten aan den Heere had opgedraagen, zy de zelve ook getrouw in zynen dienst besteed heeft.

Maar

Maar noch is ten 5 de Godvrucht van onze Overledene ook openbaar geworden door haare *gezetheid* in het *uitkoopen* en het *wel besteeden van haaren kostelyken tyd*; want, door haare afgetrokke levenswys en mindere omstandigheden naar de waereld, kon zy ook daar in de lust vau haar herte meer voldoen.

Zy had zich van dien tyd af, dat zy lust gekreegen had, om God te dienen, gewend, om 's morgens omtrent vier of vyf uuren op te staan, waar door zy een' schoonen tyd voor zich zelve had tot Godvruchtige oefeningen, eer anderen eens hunne legersteden verlaaten. en dat heeft zy zoo lang gedaan, tot dat zy, door zwakkheid en klimmende jaaren, daar in verhinderd wierd. Voords was dan haare gewoonte, buiten wettige verhindering, om, opgestaan zynde, twee of drie uuren op haar kamer te blyven, dan het morgen onbyt te gebruiken, waar onder een en ander gedeelte uit Gods woord gelezen wierd, waar op zy dan of de openbaare, ook *weekgodsdiensten* waarnam, of weêr naar heure kamer ging, om zich bezig te houden met heilige en gezette overdenkingen, ook met naauwkeurig zelfs onderzoek. Ik vinde, onder haare aantekeningen, verscheide vraagen, die zy aan haar gemoed dan voorstelde, als by voootbeeld;

„Myne ziel, toen gy dezen morgen ontwaakte,
„was uw hert naby God, of was het afswervende
„van God?

„Bood gy u zelve aan den Heere aan, om dezen
„dag en uwe vernieuwde krachten tot zyne eer door
„te brengen en in zynen dienst te besteeden?

„Had gy levendige indrukken van uw onvermo-

„gen

„gen daar toe, en wekte dat uwen bidërnst op, om „by den Heer kracht en sterkte te zoeken?

„Hoe ging het u in uwe eerste morgenoefenin- „ge? Hebt gy daar gemeinschap met God mooget „oefenen?

„Had gy daar nadruklyk werk met Christus?

„Als gy uit uwe oefeninge kwaamt, konden uwe „huisgenooten aan u zien, dat gy met Mozes op „den berg geweest waart en met den Heere ge- „sproken had?

„Of was het al wêer zoo gebrekkig, dat het u „stof van veröotmoediginge geeft?

Met zulke en meer andere vraagen, te veel, om alle te melden, zocht zy kennis te nemen van haare gesteldheid voor den Heere; daar dan ook haare gebeden en smeekingen by voegende. Ook hoorde men haar meermaal door psalm-gezang daar God verheerlyken

Waar op zy dan ook dikwyls ging overschryven de gehoorde en opgetekende leerredenen. Of anders gebeurde het ook wel, indien het de huisselyke bezigheden toelieten, dat zy dan by de overige huisgenooten kwam, wanneer de één wat las, terwyl de overige het handwerk verrichten. Des *namiddags* was zy gewoon weer wat naar heure kamer te gaan, daar zy niet graag van daan kwam, zonder alvorens 's Heeren aangezigt gezogt te hebben.

Den *avond* bragt zy veeltyds door, of in den openbaaren Godsdienst, met *Hanna* niet wykende uit den tempel, of in een Godvruchtig gezelschap, zynde eene gezellin van de genen, die den Heer vreezen, zoekende daar in stigting te krygen en

ande-

anderen te ſtichten; want zy had eene zedige vrymoedigheid, waar door zy meermaal voorging in het ſpreeken en bidden tot opwekking van haare medechriſtenen, gelyk zulke, met welk zy verkeerde, zeer geern met blyde dankzegginge erkennen zullen.

Ik erinner my hier, hoe menigmaal zy my heeft opgewekt, om, eer wy by het gezelſchap kwamen, iet te bedenken, om te vraagen of over te ſpreeken, en te waaken tegen onvrymoedigheid. Dikwyls was haar woord; *Elk moet zoekeu in eenvoudigheid het zyne toe te brengen, om elkanderen nuttig te zyn.* En, zoo de avond niet ſtichtelyk doorgebragt was, was zy zeer te onvrede over het verlies van haaren kostelyken tyd.

Kwam zy dan weder in haare eenzaamheid, zoo zogt zy kennis te nemen van de geſteldheid van haar herte op den verloopen dag. Ik vind, onder veele andere, ook deeze vraagen, welk zy zich dan voorſtelde;

„Myne ziel, hoe was, dezen dag, uw hert voor „den Heere geſteld? Zogt gy, onder alle uwe ver„richtingen, den Heere aan te kleeven en u, als „een Christen, recht geestelyk te gedraagen?

„Hebt gy u Gods alömtegenwoordigheid geduu„rig trachten te erinneren, om daar door bewaard „te worden voor de zonden?

„Waren de indrukken van de *dood* levendig on„der uw gaan en ſtaan, doen en laaten?

„Zogt gy Jezus door het geloof ſteeds aan te kle„ven, en, door uitſchietende gebeden, zynen in„vloed voor u in te roepen?

„Hebt gy u Jezus en zyne zaak niet geſchaamd? „Zogt gy geduurig van hem te ſpreeken?

„Hoe

„Hoe was uw hert *voor*, *onder* en *na* de waar-
„neming van den Godsdienst gesteld?

„Als gy in het *gezelschap* waart; was uw hert
„recht nedrig en klein? Droegt gy u daar, als
„de minste van de heiligen?

„Zogt gy u zelve niet onder uw spreeken en bid-
„den? Wat voordeel hebt gy daar gedaan?

En vond zy daar in veel gebrek; zy zocht 'er zich over te vernederen, en voor het goede echter dankbaar te zyn, gelyk uit haare aantekeningen klaar blykt.

Dan wierd de dag beslooten met gezette huisöefeninge, wordende een gedeelte van Gods woord gelezen, een gedeelte van een' psalm gezongen en saamen gebeden, wel eens tot veele opwekking van hun, die het bywoonden.

God had haar toch eene zeer ruime maat gegeven van den Geest der gebeden. Ik kan my niet als met gevoelige aandoeninge erinneren, hoe diep ootmoedig zy was in het belyden van zonden, hoe recht ontbloot en bedelärm zy aanhield op de vervulling van haare begeerten, alleen haare vrymoedigheig gronde op Christus, op zyne eeuwige gerechtigheid en voorspraak by den Vader; hoe nederig zy zich aanbood, om in den dienst des Heeren te moogen gebruikt worden; hoe dankbaar zy de Goddelyke zegeningen erkende, en hoe zy de belangen van haaren evenmensch voor den Heere bragt. Wat heeft zy wel geworsteld om de bekeering van zondaaren! Wat aandrang deed zy menigmaalen, om de behoudenis van ons zondig land! En hoe droeg zy de belangens van Gods Siön, den Heere niet met tederheid voor!

Wan-

Wanneer zy zich dan schikte tot de rust, was veeltyds haare zucht, om, slaaploos zynde, dat veel haar deel was, toch omtrent wezentlyke dingen te moogen werkzaam zyn, gelyk zy ook alle middelen daar toe zogt te gebruiken. Zy zeide wel eens; „Al had ik anders geen nut van het schryven van „de gehoorde leerredenen, als dat ik altyd een voor„werp heb voor myne overdenkingen; zoo zoude „ik het daaröm alleen doen. Echter hoorde men haar somwylen bitter klaagen, dat zy haare gedachten onmoogelyk bepaalen kon, om gezet op wezentlyke dingen te denken. Doch dat viel haar smertelyk en zy zogt 'er tegen te stryden. Ik erinner my noch, dat zy my eens verhaelde, hoe, in eenen slaapeloozen nacht, haare gedachten zoo bepaald waren op eene geringe zaak, dat zy van stryden moede, zich op haare knieën wierp en God ernstig bad, om zyne hulp en kracht daar tegen, en dat zy ook gewaar wierd, dat 'er kracht van den Heere uitging, en dat haare aandagt bepaald wierd op een wezentlyk stuk. O recht Christelyk bestaan!

Deze byzonderheden zullen genoeg zyn, om den godvruchtigen lezer te doen zien, dat de eerste verandering of omzetting des gemoeds van onze overledene ook kenbaar geworden is uit haar ganschе gedrag, handel en wandel; zoo voor God als voor de menschen.

B. Nu ga ik over, volgens myn gemaakt beslek, tot haare *verscheidene ontmoetingen, welke zy in dien staat gehad heeft.* Zeker deze waren zeer wisselvallig, dan eens aangenaame en genoegelyke, dan eens treurige en akelige.

In

In betrekking tot de *eerste*, die hadden haar opzigt op haaren *uitwendigen* en *inwendigen* ſtaat.

Naar het *uitwendige* kan ik, in het gemeen, zeggen, dat God haar van het nodige altyd verzorgt heeft. Haar brood is haar gegeven en haare wateren zyn haar gewis geweest. Zy zelve liet zich, op haaren zestigen verjaardag, daar over uit in deze dankbaare betuiginge; *Nu heeft my de Heer al zestig jaaren door deze woeſtyn geleid en noch niets heeft my in al dien tyd ontbrooken.*

In het byzonder heeft haar de Heer menigmaalen uit ongelegenheden gered, uit krankheden herſteld en van voor de poorten des doods te rug geroepen, ook uit aanhoudende zwakheden, boven alle verwagting de krachten vernieuwd. Ook genoot zy veele liefde van veele waarde vrienden.

Naar het *inwendige* was haar de Heer ook goed. Hy zelf was haar ſchat. Dies kon zy met *Jacob* betuigen; *Ik heb alles*, Gen: XXXIII: 11. De wyze, op welke de Heer haar op den levensweg bragt, was recht aangenaam. Het was een trekken met menſchen zeelen en met liefdekoorden, zoo als uit het gezegde gebleeken is. Deze goedertierenheden des Heeren, zoo naar ziel als lighaam genooten, erkende onze Overledene in een nadrukkelyk vers, dat bladz: 218 voorkoomt. In volgende tyden was haar de Heer ook geene dorre woestyn. O neen! zy had de aangenaamste bevindingen van de Goddelyke liefde in haar herte, en zy mogt wel eens eene eerſteling van Kanaäns oogst genieten. Echter was doorgaans haar gemoeds beſtaan een effenbaare geloofswandel, in ootmoedige zelfsverlocheninge, in gebruikmakinge van Christus en een leven op de Goddelyke beloften. Zoo vinde

ik

nochtans in haare aantekeningen verſcheide nadrukkelyke bevindingen van byzondere uitlaatingen der Goddelyke liefde en uit veele zal ik, als een preuve, ſlechts het ééne en andere aanſtippen.

Van eene zwaare, en, zoo het ſcheen, doodelyke krankheid, welke zy in het jaar 1731 gehad heeft, ſchryft zy;

„De Heer is my, in dezen weg, zonderling goed „geweest, door nadrukkelyke ondersteuning en bemoe„diging, dan eens my toeroepende; *vrees niet*; *ik ben* „*met u. Zyt niet verbaast*; *want ik ben uw God.* „*Ik helpe u. Ook ondersteune ik u met de rechte hand* „*van myne gerechtigheid*, uit Jez: XLI: 10; dan „weêr eens; *Als gy door het water of het vuur zult* „*gaan*, *ik zal by u zyn*, uit Jez: XLIII: 2. Dan „weêr; *Ik zal u niet begeeven. Ik zal u niet verla*„*ten* Hebr: XIII: 5. En God gaf my daar by zoo „veele kracht des geloofs, dat ik gemoedigd kon ſtaat „maaken, dat de God der waarheid het zou vervul„len en de Heer gaf my daar door zoo een gebogen „hert, dat ik, met volle ruimte, kon betuigen, veel „liever door de allerbitterste ſmerten nader aan den „Heere te willen verbonden worden, dan door voor„ſpoed eenigzins van hem te worden afgetrokken. „Veeltyds wierd ik bepaald by de liefde van Jezus, „die zoo wel de zorg voor myn lighaam als voor my„nen geest op zich genomen heeft. Ik geloofde dat „hy met een ontfermend medelyden over my was aan„gedaan, en dat zyn gunſtig oog ſteeds op my was. „Ook het zien van myn Heilands liefde, in zyn bit„ter lyden betoond, was my dikwyls tot ongemeene „ſterkte. Vooral heeft dat eens zonderling myn hert „opgebeurd, wanneer, op eenen avond, de pynen

„zoo hooggaande waren, dat ik 'er scheen onder te „zullen bezwyken; doch, onder die smerten, kwam „my Jezus in zyn zwaar lyden geduurig onder het „oog, en wat hy al voor zoo eene vloek en helwaar„dige zondaresse, als ik ben, ondergaan had, zoo „dat alle de smerten, die ik leed, maar kleine drop„pels waren van dat lyden, waar van myn' lieve Hei„land volle bekers gedronken heeft. Daar by zag ik, „wat ik noch al genoot, dat de lieve Jezus had moe„ten misen. Geduurig was dat versje in myn herte;

„Myn Jezus aan het kruis en ik op 't zagte dons,
„Myn Jezus, Jezus lief! Wat deed gy al voor ons.[a]

„Door deeze beschouwing en de daadelyke onder„vinding van Jezus blyvende liefde, wierd myn hert „dermaate aangedaan, dat de traanen, die my de py„nen afpersten, vermengd waren met tranen van liefde „blydschap en verwonderinge. Ja ik moest uitroepen;

„Myn' ziele smelt,
„Als gy my dit vermeld.
„Myn Geest en kan 't niet draagen.

„En dit maakte my het lyden niet alleen draagelyk; „maar zelfs genoeglyk, zoo dat ik in de naarste nachten, „onder de grootste benaauwtheden en lighaams smer„ten, als ik afgemarteld wierd door de pynen, zoo „bedaard en stil in God was, dat ik, in myn herte

„zong

a. *Lodensteins* uitspanningen bl: 101.

„zong het lied van den verloochenden *Lodensteyn*.

„*Zoet gezelschap enz.*[a]

„En toen ik het naast aan de dood scheen, was myn „hert in zoo eene stille kalmte en aangenamen vrede, „die waarlyk alle verstand te boven gaat. Ik vond, „in Jezus en in de kracht van zyne verdiensten, zoo „een vaste steun voor myn gemoed, dat ik onbeschroomt, „de doods vallei met hem wilde ingaan. Alle vrees „voor de dood was toen geweken, en ik moest met „den Dichter in den XXIII Psalm uitroepen; *Al „ging ik in een dal der schaduwe des doods; ik vree- „ze niet: want gy zyt met my, uw stok en staf ver- „troosten my* vs. 4.

„Myn hert was by na met niets bezig, als met „de eeuwige dingen. Het was my een ondraaglyke „last, van iets te hooren dat my daar niet toe kon op- „leiden. My dagt, ik had nu maar met God alleen „te doen en alles moest nu wyken. Myn verlangen, „om te sterven, was zeer onderworpen aan den wil „des Heeren, schoon de lust om God volmaakt te die- „nen en ongestoord te genieten my wel eens deed uit- „roepen; *Koom, Heer Jezus, ja koom haastlyk!* „Doch altoos met onderwerpinge aan 's Heeren wil, „gelyk ook, toen ik weer te rug geroepen wierd van „voor de poorte de grafs, myn hert stil en gelaten in „God vond.

Daarna, schryft haare Ed. „bleef ik zeer langduu- „rig met veele zwakheid en elende worstelen; doch „de Heer vergoedde het telkens nadrukkelyk met zy- „ne genade.

a. *Lodensteyns* uitspanningen bl: 78.

Onder anderen erinnnerd zy daar van; „Wanneer „ik op een' Zondag avond wat eenzaam lag, wierd ik „met veel licht ingeleid in het vryë van Gods gena„de en zyne eeuwige liefde, welke hy aan ſommigen „bewyst, en waar van ik onwaerdige ook de zalige „ondervinding had, en myn hert wierd daar onder „zoo week, zoo verbryzeld en in zoo eene weder„liefde gaande, dat ik moest uitroepen; O God des „aanziens! Heb ik ook gezien naar dien die my aan„ziet! O vrye liefde, dat God zag op de grootſte, de „ſnoodſte, de elendigſte onder de zondaars! O groot „goed, eeuwige dankzegging; verwondering en aan„bidding waerdig! Ik een voorwerp van eeuwige er„barminge van een' Drieëenig, zalig algenoegſaam „God? Moest myn naam ten leven worden aange„ſchreeven! Moest ik O dierbaare Heiland, onder „die zyn, waar voor gy uw hert verpand hebt, om „borg te worden? Lag ik op uw hert gebonden, toen „gy zoo bitter leed? Hebt gy voor my, voor my, „ſnoode zondaareſſe zulke ſmertelyke zielsängsten „willen ſmaaken, om my van de eeuwige helang„ſten te ontheffen? Waaren myne zonden de *nagels*, „die u doorwond hebben; de *doorne kroon*, die uw „dierbaar hoofd geprikkeld heeft, en de *geesſelſlagen*, „die u getroffen hebben! O verbaazende liefde! Die „kennis is my te hoog; ik kan daar niet by. Ik ge„loove en omhelze wat ik niet begrypen kan. En „ik zie met verlangen de zalige eeuwigheid te gemoet, „om 'er u recht over groot te maaken.

Na meer ſoortgelyke en aangenaame ontmoetingen op dat krankbed genooten, aangetekend te hebben, die ik voorby ga, zoo vinde ik het alles met deze nadrukkelyke betuigingen beſlooten;

„Zou

„Zou ik noch meer byzonderheden melden, ik flui-
„te het al in dit ééne in, dat God my in dien tyd
„alleszins blyken heeft gegeven van zyne vaderlyke
„liefde en trouw. Ja ik heb meermaalen in weinge
„oogenblikken, zelfs onder de allerzwaarfte fmerten,
„zoo veele bevindingen van Gods liefde in myn herte
„gevoeld, dat het niet te waardeeren is tegen de aller-
„grootste genoegens die de waereld aan haare trouwfte
„dienaaren geeft. O wat is de dienst van God niet een'
„zalige dienst, daar zoo een beftendig en wezentlyk ge-
„noegen in te genieten is, daar God het duisterfte tot
„licht maakt en het biterfte Mara tot een liefelyk
„Elim!

En, gelyk haar de Heer, op dien tyd, zoo byzon-
der goed was, zoo meld zy in die aantekeningen noch
van verfcheidene andere tyden. Onder anderen ook
deze, by gelegenheid, dat de Avondmaalshouding op
handen was; „Ik was, fchryft zy, fteeds met veel ernst
„biddende, om de inlichtende genade des Geestes en
„uitlatingen van de Goddelyke liefde in myn hert.
„En toen kwam my met nadruk voor, *Indien gy ge-*
„*looft; gy zult Gods heerlykheid zien.* Waar by ik
„bleef ftil ftaan en ik kreeg eene ftille hope, dat de
„Heer myne zuchtingen zou verhooren indien ik maar
„geloovig bleef wagten, waar op ik den Heer ook telkens
„maande. En als ik, in myn bidden, myne fchulden
„ootmoedig kreeg te belyden, en my op nieuws her-
„telyk aan God kreeg op te draagen; zoo kwam my
„de Heer nadrukkelyk voor met de krachtige invloe-
„den van zyne genade. God deed my, aan de eene
„zyde inzinken in myne onwaerdigheid, ja doem- en
„helwaerdigheid, en, aan de andere zyde, in zyne
„algenoegzaamheid en den rykdom zyner genade aan,

„ my geschonken, waar door ik in zoo veele aanbid-
„dingen, verwondering en dankzegginge werkzaam
„ wierd, dat ik geene woorden wist, om my voor
„ God uittedrukken; maar onder een vloed van traa-
„nen, in de diepste ootmoed op myn aangezigt moest
„ vallen, en, in geloofs-toestemminge, onder de aller-
„ innigste liefdensuitlaatingen, my aan de Goddelyke
„ bewerkinge overgeven. Ja ik mogt toen iets van de
„ heerlykheid van God zien, en daar op ging ik on-
„ der levendige geloovige en hertelyke werkzaamhe-
„ den aan het Avondmaal.

Op eene andere plaats vinde ik ook weêr, „ ik hoor-
„ de gisteren met ongemeen veel zegen prediken Spreuk;
„ VIII: 17 *Ik hebbe lief, die my lief hebben.* Ik kon
„ myne tranen niet bedwingen, aan de eene zyde,
„ van droefheid en schaamte over myne liefdeloosheid
„ omtrent zoo een waerdigen Jezus, en, aan de ande-
„ re zyde, door de sterke uitgangen van myn herte
„ naar hem, en de gulle en hertelyke verbintenissen
„ aan hem.

„ Na het hooren is myn hert, door 's Heeren goed-
„ heid, zeer levendig en opgewekt gebleeven. Het
„ was my, in dezen morgen, in myne eenzaamheid
„ ook recht goed te zyn. En, als ik beneden was,
„ wierd ik al weêr naar myne eenzaamheid gedreeven,
„ en my daar de gehoorde waarheden erinnerende,
„ wierd myn hert ongemeen verlevendigd. Ik wierd
„ diep ingeleid in het waerdige, heerlyke, volzalige
„ en dierbaare, dat in Jezus is. Daarby verloor alles
„ wat in de waereld is, zynen glans en het was my
„ zoo klein en ongenoegzaam, dat ik het veel te laag
„ keurde, om 'er het hert op te zetten. Ik droeg my
„ ook wederöm aan mynen lieven Jezus op. Ik wierp

„ my

„my in zyne eeuwige en magtige liefdeärmen, en myne „verlangens wierden zoo gaande, om Jezus in vol- „maaktheid te looven, ontslaagen van het zondig vleesch, „dat ik niet magtig ben, om het uit te drukken.

Zulkë en diergelyke bevindingen tekende onze Overledene op verscheidene plaatsen aan, gelyk zy my veele andere ook meermaalen, tot roem van Gods goedheid, verhaald heeft.

Onder anderen hoorde zy eens prediken 1 Tim: VI: 6. *Doch de Godzaligheid is een groot gewin, met vergenoeginge.* Waar onder de Heer haar zoo een levendig inzien gaf in heur waarächtig aandeel aan God, en de ganssche volheid zyner algenoegzaamheid en het ziel-vervullende, dat daar in is, dat zy moest uitroepen; „O ja, myn God, gy zyt myn deel en aan u, aan „u alleen heb ik genoeg. Met u ben ik ten vollen „voldaan, al ontnaamt gy my alles, wat in de wae- „reld my lief en dierbaar is. Met u heb ik *alles*, „en even daaröm, *genoeg* voor den tyd en de eeuwigheid!

Op een' anderen tyd hoorde zy prediken over de *voorzienigheid*, en daar onder behaagde het Gode haar zoo diep inteleiden in het gewigte van die waarheden en het troostryke, dat 'er vooräl is! in Gods *byzondere* voorzienigheid over zyne Kerk en Kinders. dat haar hert daar onder zoo verwyderd wierd, en in God gesterkt, dat ze my, toen afwezig, schreef, *God was my zoo zonderling goed, dat ik hier een gedenkteken by wensch opterichten.*

Dit éene, om niet te lang te zyn, doe ik 'er noch by van haaren lesten leeftyd, wanneer zy doorgaans met zeer veele opgewektheid leefde, en veel goeds van den Heere ook genoot.

Het gebeurde onder anderen, eens, dat zy zeer

verlangende was, dat God haar het eene of andere woord ter heure bemoediging en opwekking met kracht op haar hert wilde brengen. Terwyl zy daar zeer ernstig om bad en haar hert naby den Heer vond, zoo was het, of God tot haar zeide, op eene zeer nadrukkelyke en zielinnemende wyze; *Myn ganschwoord met alle de beloften daar in vervat, is voor u. Die beloften heb ik aan u gedaan. Dat woord gaf ik u in handen, om daar van gebruik te maaken. Gy hebt recht en aanspraak op al het geen daar in vervat is. Dat verzegelde ik meermaalen aan uw gemoed, en gy moogt veilig staat maaken op de waarheid van dat al.* En zy betuigde, dit verhalende, dat haar hert daar onder zoo week wierd, dat zy als wegsmolt in verlegenheid, dat God zulke groote dingen aan zoo een onwaerdige wilde schenken. En, daar over denkende kwamen haar verscheide allerdierbaarste, nadrukkelykste en recht gepaste beloften, zoo juist geschikt naar die gestalte, waar in zy toen was, onder het oog, en zy kreeg veele geloofskracht, om daar de hand op te leggen. en die voor zich aan te nemen, en, in erkentenisse van des Heeren goedheid, die haar meerder gaf, dan zy begeerd had, wierd zy zeer levendig en blymoedig werkzaam.

Onder het lezen en nazien van de Schriften van den Heere *Schorer*, te vooren gemeld, gaf haar de Heer ook veel zegen. Door de kracht van de waarheden wierden haare hertstogten wel eens zoo gaande, dat zy genoodzaakt wierd voor eene wyl het lezen te staaken. Meermaalen liet zy zich hier omtrent tot my dus uit; „Ik denke niet dat ik het beleven zal, dat van „dit werk iets in het licht zal koomen; maar al waren „wy 'er alleen daarom in bezig, om door dat middel

„ver-

„verlevendigd en opgewekt te worden, en tegelyk „aangezet, om onzen kostelyken tyd uit te koopen „tot dat werk, zoo is het voor ons voorrechts ge„noeg.

En met wat opgewektheid, yver en genoegen zy bezig was in het schryven van dat gemelde boekje over den *bededag*, kan ik niet uitdrukken. Het was haar een recht lustwerk en haare eigene gestalten en werkzaamheden drukte zy meermaal in het zelve uit. En toen zy vernam, dat het voor sommigen noch tot eenig nut was, en in het algemeen zeer getrokken wierd, heeft het haar dikwyls met veele blydschap en dankbaarheid naar den Heer gedreven, om 'er hem de eer van toe te brengen.

Ook was de Heer haar zonderling goed op het leste Avondmaal, dat zy gebruikt heeft, den 19 July 1761. Zy hoorde toen prediken Lucas X: 42 *Doch Maria heeft het goede deel uitgekooren, het welk van haar niet zal weggenoomen worden.* Hier van verhaalde zy daar na; „Ik was zoo innig verblyd, dat „*Mariaas* keus, voor zoo veele jaaren, ook al de „myne was; ik mogt het zoo vrymoedig den Heere „vraagen, of het zoo niet was? Ja ik kon zoo hertelyk „die keus vernieuwen. Het deel van Mariaas *werk* „is my zoo aangenaam, als het deel van haar *goed.* „En, by het gebruik van het bondzegel, was die ge„kruiste Christus, daar afgeschetst, my zeer dier„baar tot verzoening en tot heiliging. Ik gaf my ook „op nieuws aan hem over, om voor altoos de zyne „te zyn, en ik vond my met myn' lieven Jezus zoo „te vrede, dat ik aan de arme waereld haar deel wil„de laaten, en ten vollen instemme met de keuze van „*Azaf* Ps: LXXIII: 25, 26.

En, om niet meer te melden, voege ik, tot besluit

dit eene hier noch by, hoe aangenaam haar de Heer ook ontmoette op den lesten zondag morgen, dat zy den openbaaren Godsdienst bywoonde den 16 van Augustus in dat zelve jaar, toen hoorde zy prediken over 1 Petr: I: 5. *Die gy in Gods kracht bewaard word, door het geloof, tot de zaligheid, welke bereid is, om geöpenbaard te worden in den lesten tyd.*

Hier van erkende zy, daar na, dat God haar, onder dat prediken, zoo veel inzien gegeven had, in de kracht, in het troostelyke, in het onfeilbaare van die waarheid en de nadrukkelyke bevindinge, die zy daar van had, dat zy het niet recht kon uitdrukken, en ook niet magtig geweest was, om haare gemoedsaandoeningen in te binden; dat zy die waarheden moest verzegelen en in haar herte uitroepen, *ja waarachtig het is God en God alleen, die my zoo bewaard heeft, dat ik niet al lang ben uitgevallen uit den genadestaat!* Zy voegde daar by, dat zy ook zoo een vast geloofsbetrouwen had, dat die God haar verder zou bewaaren tot zoo lang, dat ze geen bewaaring meer noodig zou hebben. En als daarby getoont wierd, hoe de Heer ook zyn volk, in de toepassinge der zaligheid bereid voor de heerlykheid, betuigde zy, dat dit haar zoo kennelyk was in de bevindinge, dat zy 'er ten vollen Ja en Amen op zeggen kon. En wanneer aangemerkt wierd, hoe de Heer zyn volk wel eens allernadrukkelykst bereid voor de zaligheid, als zy het naast by de beërving van de zelve zyn, zoo stond zy daar by stil, en, lettende op de gesteldheid van haar gemoed, waar in zy eenigen tyd geweest was, verhaalde zy daar na; „Ik kreeg zoo eene stille „hope, dat ook myne verlosing naby is, en dat ik „haast deelen zal in het vol genot van die zaligheid,

„daar

„daar ik hier ſlegts de eerſtelingen van genieten mag." Het eene en andere deed zoo veel kracht op haar gemoed, dat zy, te huis koomende, naauwlyks in ſtaat was, om te ſpreeken, en die waarheden zyn haar ook een ſtok en ſtaf geweest tot aan haaren dood.

Meer durve ik hier niet byvoegen. Dit weinige zal genoeg zyn, ter bevestiging van het gezegde, dat deze waerdige Christin *haare aangenaame en heuchelyke ontmoetingen gehad heeft, terwyl zy hier van den Heere uitwoonde.*

Zoo was ook de zelve omtrent het heuchlyk heilgenot van het *heilig Avondmaal*, zeer betamelyk, geloovig, en daar door recht aangenaam werkzaam, waar van ik my gedrongen vinde, ook een en ander gedenkteken, uit haare aantekeningen op te richten.

Eens ſchryft haar Ed. omtrent dit ſtuk; „Als ik „zie het gedrag van veele godvruchtige en oprechte „zielen, die *of* door het gezigt van haar gebrek en „te kortkoomingen, *of* door bekommeringen over haa„ren ſtaat, *of* om gemis van levendige en opgewekte „geſtalten, zoo ligt afblyven van het Avondmaal, „of, zoo zy al tot het zelve naderen, het doen met „veele beroeringen en vol ſchrik en vreeze, zoo doet „het my dikwyls tot my zelve inkeeren en my af„vraagen, of ik omtrent dit ſtuk ook wel recht be„ſta? wyl even die redenen, die anderen beletten my „doorgaans opwekken, om tot het zelve te naderen: „want, als ik mag inzien in myn menigvuldig gebrek, „in myne afwykingen en duizendvuldige trouwloos„heden, als ik daar by ondervinde, die tedere gulle „ziels uitgangen en oprechte begeerten naar God in „Christus, zoo denke ik, dat ik het allergepaste voor„werp ben waar in een Algenoegzaame Jezus den ryk-

„dom

„dom van zyne genade, de kracht van zyn dierbaar
„en uitgestort zoenbloed, en zyne vryë liefde en
„ontferming kan en wil verheerlyken; waaröm ik;
„op 's Heilands noodiging, ook doorgaans nadere tot
„zyne genade tafel, schoon ik al niet met die volle
„vrymoedigheid de hand des geloofs durfde leggen op
„den Heer Jezus en alle de heilsgoederen, door hem
„verworven, om die te mynen, en my die toe te pas-
„sen, maar, alleen uitziende en wagtende op den Heer
„my, als een ledige, aan zyne volheid aanbiede, en,
„als eene elendige en onwaerdige, myne gedaante aan
„hem vertoone, terwyl ik my zelve niet beter maa-
„ken kan; maar even daaröm, om dat ik zoo *arm*
„ben, zoo een' *vollen* Jezus, en, om dat ik zoo *elen-*
„*dig* ben, zoo een' *ontfermenden* Jezus, als zich daar
„aanbied en voorstelt, nodig heb. Ja ik zie zoo vee-
„le redenen, die my noopen en dringen, om aan het
„Avondmaal te gaan, dat ik geene vryheid vinde, om
„my daar van te ontrekken, al is het zelfs dat ik moet
„zwoegen onder ongestalten van doodigheid, traagheid
„en afzwervingen des herten, de redenen die my daar
„toe aanzetten, ja wel eens doen verlangen naar het
„Avondmaal zyn deze;

„Voor eerst, ik zie, dat het Jezus uitdrukkelyk
„bevel is, *Doet dat tot myne gedachtenis* Lucas
„XXII: 19, van Paulus herhaald 1 Cor: XI: 25.
„Dit bevel nu is onbepaald gegeven aan de zwakken en
„klein geloovigen zoo wel als aan sterk geloovigen;
„uitgezonderd alleen, die schuldig stonden aan erger-
„lyke zonden, gelyk 'er zulken waren in de Gemein-
„te van Corinthe, die zich een oordeel zouden eeten.

„Ten 2, ik vind my gedrongen, schoon ik die op-
„gewekte gestalte moet missen, om evenwel toe te

„na-

„naderen, wyl de tyden vanhet Avondmaal my geduu-
„rig aanleiding geven, om myn afdwalend hert te rug
„te roepen, om op nieuw myne ſchuld te belyden, tot
„den Heer weder te keeren en my aan hem te verpan-
„den; want, ſchoon dit het daaglykſche werk van
„een Christen is, zoo geſchied het nochtans by plech-
„tige gelegenheden ſtaatelyker en gezetter.

„Ten 3, hoe dieper het Gode behaagt my in te lei-
„den in myne ſchulden, hoe meer ik wel worde op-
„gewekt, om daar heenen te gaan, daar de fontein
„geöpend ſtaat tegen alle zonden en onreinigheden.
„Daar is toch geen andere weg, om verzoening te kry-
„gen, als in Jezus wonden, die daar, als wyd ge-
„opend in de *tekenen* vertoond worden.

„Ten 4, Ook de begeerte naar heiligheid dringt
„my tot het gebruik van het Avondmaal, al moet ik
„dan ter tyd zwoegen onder myne onheiligheid, want
„daar word de ziel gewezen op de liefde van eenen
„Drieënigen God, in het werk der verlosſinge zoo
„krachtig betoond, ja die mag zy daar ſmaaken en zien
„in de tekenen. En dit is het geſchikſte middel, om
„het hert in wederliefde te ontvonken, en den haat
„tegen die zonden, die Jezus zoo veel liefdelyden ge-
„kost hebben, te meer gaande te maaken.

„Noch meer word ik opgewekt tot de Avondmaals
„viering, zelfs onder het gevoel van ongeſtalten, door
„de erinnering, hoe de ziel daar gemeinſchap oefent
„met den Drieëenigen God, met de zegepralende
„kerke en met alle de ſtrydende heiligen, die noch
„op aarde zyn, dat my als een allerdierbaarst voor-
„recht voorkoomt.

„Eindelyk worde ik by het ondervinden van de
„zwakheid van het geeſtelyke leven aangeſpoord tot

„het

„het gebruik van het Avondmaal uit aanmerking dat „het recht geschikt is tot voeding en versterking van „het zelve; want daar word het *geloof* versterkt in „alle zyne deelen. Daar word aan de *hope* voedsel „gegeven op het Avondmaal van de bruiloft des Lams „in heerlykheid. Ook dê *liefde* word daar opgewekt „tot de allertederste wederliefde.

„De overweging van dit alles, doet my besluiten, „dat ik niet alleen vryheid heb; maar verpligt ben, „om vrymoedig toe te naderen, alschoon ik die opge„wekte gestalte misse, en dat men kwalyk doet, als „men zoo ligt afblyft, of daar zoo al bevende na„dert."

Op eene andere plaats tekende onze Vroome, betreklyk dit onderwerp, noch aan; " het is my wel „eens tot droefheid en het brengt my tot een be„kommerd navraagen, of ik het Avondmaal wel recht „gebruik, om dat ik op die tyden al veeltyds misse „die byzondere ondekkingen van God aan myn ge„moed, die nadrukkelyke uitlaatingen van de Godde„lyke liefde in myn hert, en die levendigheid en op„gewektheid, daar ik andere beproefde, verstandige „en tedere Godzaligen wel van hoor verhaalen; want „ik weet, dat het niet genoeg is, met het verstand „de zaaken te beschouwen; maar dat het ganssche hert „daar omtrent verkeeren moet, om Gode aangenaam „te zyn. Edog, wanneer ik wat aandachtiger op den „weg van God acht geve, zoo zie ik, dat wanneer ik „wilde besluiten, dat ik het Avondmaal niet recht „gebruike, om dat ik die byzondere verkwikkingen „moet missen, verkeerd zou handelen; want

„*a*. Die verkwikkingen en byzondere ondervindingen, „zoo heuchlyk voor het gemoed, zyn geene *daaden*

„van

„van de *ziele*, waar in *die* zoo zeer werkzaam is; „maar *daaden* van *God* aan de ziele, waar onder „zy meer *lydelyk* en *ontfangende* is; en die zy in „zich zelven niet kan verwekken. Dies maakt „dit haar wel *getrooster*; maar niet *heiliger* werk- „zaam.

„*b.* Ik zie niet, dat God ergens in zyn woord meer „bepaaldelyk beloofd heeft, zulke byzondere be- „vindingen te zullen ſchenken by en onder het ge- „bruik van het heilig Avondmaal, als by andere „godsdienſtoefeningen. Waar nu geene uitdrukke- „lyke beloften van zyn, daar kan men ook niet met „grond op wagten.

„*c.* Daarby ſtelt men zich ook wel eens de ontmoe- „tingen van God aan het gemoed al te groot voor „eer men die daar voor houd. Ik geloof, dat men „ook dat voor voorkoomingen van God te houden „heeft, als men, of verwaerdigd word, met eene „bepaalden aandacht in te dringen in die waarheden „die daar verzegeld worden; *of* wanneer men den „haat tegen die zonden, welke den Vorst des levens „den dood veroorzaakt hebben, krachtig ontſtooken „vind en men tot de leſte ademhaling toe daar te- „gen ſtryden wil; *of* wanneer de vrymoedigheid „word opgewekt, om zich Jezus en het heil, door „hem verworven, toe te paſſen; *of* als het hert in „liefde naar God in Christus gaande word. Dit nu of „iets daar van te ondervinde, moest men zulks reeds „met tedere dankbaarheid erkennen, als een vry- „magtig genadegeſchenk van den Heere.

„*d.* Ja my dunkt, dat de liefdegeheimen, in het Avond- „maal ontdekt en voorgeſteld, zoo waerdig en dier- „baar zyn, dat al geeft God my dan al op die ty-

„den

„den zulke byzondere bevindingen niet van zyne
„liefde, het my eer en voorrecht genoeg is, om,
„met de Engelen diep nederbukkende, daar in te
„zien en my in het zelve te verlustigen. Dies wil
„ik my aan 's Heeren vrymagtig beſtel overgeven
„en het voor een groot voorrecht rekenen, hem met
„ſtille onderwerpinge te volgen.

„ *e.* Eindelyk, het koomt my voor, dat, wanneer wy
„al te bepaald gezet zyn op die troostlyke onder-
„vindingen van die Godlyke liefde en byzondere
„verkwikkingen, ſchoon zeer wenſchelyk en dier-
„baar, de eige liefde zich wel eens op den troon
„kan plaatſen, en wy dus ook daarin ons bezondi-
„gen. O wy hebben zoo ligt ons zelven op het
„oog, en niet de eer van God!

Zeker, die zoo verkeeren mag omtrent dit wigtig ſtuk, voldoet niet alleen aan het oogmerk van het Avondmaal; maar kan het ook met recht tellen onder de aangenaame en heuglyke ontmoetingen, waar mede hy van den Heere begunstigd word, en die hem den weg naar het vaderland gemoedigd doen bewandelen.

Maar wy zeiden ook, dat, behalven deeze aangenaame, deze Vrome ook haare *treurige en ſmertelyke ontmoetingen* gehad heeft. En zeker, gelyk doorgaans de tegenſpoeden der Rechtvaerdigen veele zyn, zoo heeft zy ook daar in gedeeld, en dat wederom zoo wel met opzigt op haar *uitwendig* als naar heur *inwendig* beſtaan.

Met betrekking tot haaren *uitwendigen* ſtaat, merkte ik te vooren met een woord reeds aan, dat zy reeds by haare geboorte in ſmertelyke omſtandigheden ter waereld kwam, wyl zy door den ontydigen dood

van

van haaren waerdigen Vader, ook 's Vaders liefde, opzigt en zorg moest misſen; dat zy daarby ook van eene zeer zwakke lighaams geſteltheid was; vooräl heeft haar Ed: daar mede moeten worstelen van haar dertigſte tot haar vyftigſte jaar, in welken tyd zy geduurig met banden van elenden gebonden was aan haare legerſtede, en gebragt wierd tot aan den oever van de dood, zoo dat alle hope van herſtel ſcheen afgeſneden te zyn, terwyl zy zwoegde onder de alleronverdraaglykſte pynen en zoo weerloos lag, dat zy geene van haare lighaams leden beweegen kon. Maanden lang was zy door zenuwziekten bedlegerig. De zwakheid en kramppynen in het hoofd waren hooggaande, en hier door wierd zy veeltyds geroepen tot verlochening aan dat gene, wat haar het aangenaamſte was en het leven van haaren geest; want voor alle inſpanningen van gedagten moest zy zich dan wagten, en van den openbaaren Godsdienst was zy voor een' langen tyd verſteeken. En, ſchoon zy daarna zeker veel gezonder geworden is, zoo heeft zy nochtans telkens zwaare pynen in het hoofd moeten lyden. In andere ongelegenheden vond zy zich ook meermalen ingewikkeld, 't zy dat zy het verlies van dierbaare bloedvrienden, die de Heer in de kracht van hun leven wegrukte, betreurde; 't zy dat zy tot andere zwaare posten geroepen wierd.

Naar den *Geest* zag het 'er voor haar ook wel eens duister uit.

Dan zwoegde zy en ging zuchtende en klaagende onder het gevoel van de kracht der inwoonende *zonde* en woelingen van verdorvenheden van verſcheiden aard, die met geweld ſcheenen los te breeken, en op haar aan te vallen, dat haar het leven van het leven,

* * * * ge-

gelyk zy zich meermaalen uitdrukte, benam.

Zwaare en menigvuldige *aanvallen van den Satan*, dien gezworen vyänd van Gods Volk en vooräl van zulken, die het zeer gezet hebben, om zyn ryk afbreuk te doen, heeft ook onze Vroome moeten dragen, daar ik ſtraks eene en andere byzonderheid van zal aantekenen.

Veel had zy ook te worstelen met de kracht van het *ongeloove*, waar door zy dan eens onder merkelyke *duisterheid* nopens haaren *grondſlaat* en de waarheid van haar aandeel aan God in Christus heenging; of dan weer afgemat wierd door *ſlaafſche zorg* en *kommer* over toekoomende ongelegenheden, waar in zy zou konnen gebragt worden. Somtyds was zy zeer beklemd door ſchrik en vrees voor het akelige van den *tydelyken dood* in de ſcheidinge van ziel en lighaam. Ook klaagde zy wel eens zeer over *verbergingen* van Gods vriendelyk aangezigt, en inhoudingen van zyne byzondere gunstbewyzen, belemmeringen in den vrymoedigen toegang tot den genadetroon, en krachteloosheid in den geestelyken ſtryd tegen haare heilsvyänden; dienende het eene en het andere, om haar te leeren, *dat dit land de rust niet is*, en dat de weg naar den hemel zoo wel met *doornen* als met *roozen* bezaaid is.

C. Maar het word tyd, dat wy, *ten derden*, zien, hoedanig het gedrag was van onze Overledene onder alle deze zoo *aangenaame* als *treurige* ontmoetingen.

Het is zeker, gelyk wy te vooren reeds aanmerkten, dat zy, een zondig mensch zynde, ook haare zwakheden had, en dus niet t'allertyd onder die verſcheide ontmoetingen zoo ſtond als haar lust en pligt was; doch dit weet ik, en daar van heb ik de doorſlaand-

ſte

ſte bewyzen, dat het niet alleen haare innige zucht en toeleg was, om zich 't aller tyd, als een Christen, te gedragen; maar ook haar werkzaam poogen, om alle de wegen, waar op God haar leidde, zich ten nut te maaken. En om dit te zien, moeten wy, by het éene en andere, een oogenblik ſtil ſtaan.

Was het, dat Gods lampe in goedertierenheid over haar lichtte en genoot zy veel van de *tydelyke zegeningen*; zy zogt die zeer naauwkeurig op te merken, en by de minste van die weldaaden ſtil te ſtaan, Gods onderſcheidene en vryë goedheid daar in te eerbiedigen en haare verpligting tot eene dankbaare beantwoording daar aan te erkennen.

Dat toonde zy klaar, *in* haare gulle dankbetuigingen aan den Heere, waar van ik menigmaalen oorgetuige was; ook *in* haare dankbaare woorden voor de menſchen, meermaalen verhaalende de menigvuldige goedertierenheden, van den Heere genooten, en *in* haar dankbaare daaden, zoekende alle haare vermogen, gezondheid en krachten aan te leggen, om God, in en door dezelve, te verheerlyken.

Was de Heer haar daar en boven goed naar heuren *inwendigen* ſtaat, door het ſchenken van veele heuglyke bevindingen en uitlaatingen zyner gunste; ook die zocht zy zich ten nut te maaken. De wyze, op welke zy dat deed, tekent zy zelve aan; want, na verſcheidene van die bevindingen te hebben opgegeven, beſluit zy dus nadrukkelyk; „Van deze of diergelyke „bevindingen, uit 's Heeren hand ontfangen, heb ik „vooräl wenſchen een tweeledig gebruik te maaken; „*voorëerst*, zyn die my menigmaalen in bekommerin„gen en twyfelingen, wanneer Gods werk my beſtree„den wierd, tot bemoediging en opbeuring geweest,

„wanneer ik my zelve afvraagde; Myne ziel, hebt
„gy dat niet ondervonden? Geloofde gy toen niet,
„dat het Gods werk was, door byzondere en almagti-
„ge genade in uw herte gewrocht? Was het u toen
„niet klaar, dat zulke bevindingen in geen onbegena-
„digd mensch vallen konnen? Wel nu, myne ziel,
„was het toen waarheid; dan is het immers noch waar-
„heid. Waart gy ontrouw; Gods trouwe wierd daar
„door niet te niet gedaan. Ja, ik heb het ook menig-
„maal voor den Heere gebragt, daar mede geworsteld
„en gepleit voor den genadetroon, den Heer vraa-
„gende; Alwetend hertenkenner! Hebt gy zelf, door
„uwen Geest, myn hert niet geraakt? Waart gy het
„niet, die my de oogen opende, om my my zelve
„in mynen verlooren staat, om Jezus in zyne nood-
„zakelykheid, dierbaarheid en bereidwilligheid, uw'
„dienst in des zelfs betaamelykheid en beminlykheid
„te leeren kennen en erkennen? Zyt gy geen getuige,
„hoe ik my op die tyden, aan die plaatsen, zoo her-
„telyk, zoo vrywillig, zoo onbepaald, zonder eenig
„vooruitbeding aan u opdroeg en my in Jezus liefde-
„armen nederwierp? Kende gy niet die liefdetranen,
„die geloofsömhelzingen van u, en myne uitgangen naar
„u? Ben ik, op dien en dien tyd, my zelve niet geheel
„kwyt geworden? Heb ik toen het woord van trouwe
„niet aan u gegeven? Hebt gy my toen niet aangenoo-
„men voor uw kind en eigendom? Is toen de band van
„vereeniginge tusschen u en my niet gelegd? Hebt gy,
„door deze en die bevindingen uwer gunste, het zegel
„uwer goedkeuringe op uw werk in my niet gezet?
„Wel zie daar dan uwen staf, uw snoer, uw zegelring.
„En zoo is het my menigmaal tot bemoediging en vast-
„stelling van mynen staat, onder inkoomende bedenkin-
„gen daar tegen, geweest. „Maar,

„Maar, *ten tweeden*, ook is de erinnering van „die bevindingen my wel tot veele ſchaamte en ver„ootmoediging geweest, wanneer ik, in vervolg van „tyd, dikwyls, dor, doodig, hertloos en yver„loos in den dienst van God was. Dan heb ik, ter „myne diepe vernedering, my wel eens voorgeſteld; „wel hoe myne ziel, hoe zoo vertraagd in het werk „des Heeren? Hoe nu zoo verkoeld in de liefde! „Hoe zoo ontrouw aan God! Is dat nu beäntwoord „aan alle die betuigingen, die gy toen en toen deed? „Is 'er dan nu mindere waerdigheid in God en dier„baarheid in Jezus, dan toen gy zoo met hem inge„noomen waart en uw hert aan hem verpande, en „betuigde, als gy God maar had, het ging dan, zoo „als het ging, dat gy aan hem genoeg had en met God „ten vollen voldaan waart? kan de waereld en het „geen buiten God is u nu meer genoegen geeven, dan „toen wanneer zy u zoo laag voorkwam, niet waerdig „om 'er uw hert op te zetten? Beäntwoord gy nu aan „die onverdiende liefde en gunste daar God u toen zoo „nadruklyk meê ontmoete?

„Hier door wierd ik wel eens zeer beſchaamd, „diep verootmoedigd en teffens verlevendigd, om „trage handen en ſlappe kniën op te richten.

Niet min Godvruchtig was ook het gedrag van onze Overledene onder zulke ontmoetingen, die haar tot *ſmert waren.* Zeker het was haare innige lust, om, in verlocheninge aan eigen zin en wil, den Heere blindeling te volgen in alle zyne wegen. Bragt haar God, naar het *uitwendige*, in ongelegenheden; zy wenschte, 's Heeren vrymagt te eerbiedigen, zyne hooge wysheid te aanbidden, en al zyn doen goed te keuren. En ſtond haar hert in die geſtalte niet; O dat

was haar tot eene veel onverdraagelyker last, dan de tegenheden zelven.

Dat bleek klaar, *uit* haare alleröotmoedigste belydenisse van die ongestalten; *uit* heure innige droefheid daar over en worstelend bidden daar tegen. En schoon zy nu en dan wel eens eenigen tyd daar onder zwoegde; men zag echter meermaalen ja al doorgaans in haar doorstraalen de klaarste bewyzen

a. van stille *gelaatenheid* en Christelyke *lydzaamheid.* Eene gelaatenheid, blykbaar *in* ootmoedige onderwerpinge onder des Heeren hand, waaröm zy, onder de allergevoeligste smerten, naauwlyks dorst klaagen, uit vreeze, dat het naar ongeduld zweemen mogt, gelyk zy daaröm ook niet wel draagen kon, dat anderen te veel van haare elenden spraken en haar beklaagden. Ook *in* heure stille houdinge onder de hooggaandste pynen tot bevreemding van elk, die haar bystond. Daarby *in* het naauwkeurig opmerken van alle de inmengselen van goedertierenheden en de matiginge der bezoekingen. Vooräl was deze stille ziel doorgaans zeer dankbaar, dat God haar zelfs in de zwaarste ziekten, altyd het gebruik van haare redelyke vermogens liet behouden, zoo dat zy, bedaard werkzaam zynde, wel eens boven al het leed geraakte.

b. Ook gaf zy wel klaare blyken van eene recht Christelyke *zelfverlocheninge*, als zy ontdekte, dat de wegen, die God met haar hield, gericht en ook juist gepast waren ter inteugeling van byzondere hertsverdorvenheden, het zy dan zucht tot waereldsgelykvormigheid, of ydelheid van het humeur of afgodery met het schepsel. In zoo een geval heb ik haar menigmaalen hooren betuigen, dat zy die we-

wegen niet alleen wenſchte goed te keuren; maar God voor te danken, dat hy dat kwaad niet weelig liet uitſpruiten; maar het beſnoeide door het ſnoeimes van tegenheden. Ook zal ik niet ligt vergeten, hoe los haar hert was van de aardſche dingen, en hoe onderworpen zy ſtond, om de uitkoomſten van Gods raad in te wagten in dat beroerende jaar 1747.

c. Ook ſtraalde in haar gedrag wel eens klaar door een heilig *geloofsbetrouwen* op den Heer en eene Christelyke *gemoedigdheid*, om haare toekoomende belangens in des Heeren hand over te geven. Eens was haar met zeer veel nadruk op het hert gekoomen Jez: XLI: 10 *Vrees niet; want ik ben met u, en zyt niet verbaasd; want ik ben uw God; ik ſterke u, ook helpe ik u, ook onderſteune ik u, met de rechte hand myner gerechtigheid.* En, op eenen anderen tyd de niet min nadrukkelyke plaats Jez: XLVI: 3, 4 *Hoord naar my, die gy van my gedraagen zyt van den buik aan, en opgenomen van de baarmoeder af, en tot den ouderdom toe zal ik dezelve zyn, ja tot de gryzigheid toe zal ik ulieden draagen. Ik hebbe het gedaan en ik zal u opnemen en ik zal draagen en redden.* En in wat voor ongelegenheden de Heer haar daar na bragt, waren die plaatſen een ſteun voor haar gemoed.

Maar bragt of liet de vrymagtige Jehova toe, dat haar Ed: kwam in geestelyke en meer *inwendige* ſmertelyke ontmoetingen, ook dan zocht zy zich vorstelyk te gedraagen.

Moest zy de aanvallen van de zonden, die *kwelduivels* van haar gemoed, gelyk zy die meermaalen noemde, in haar ziele gevoelen; zy gorde zich aan

tot den ſtryd tegen de zelve, en zocht door allerleië middelen zich daar tegen te verzetten, gelyk reeds te vooren erinnerd is.

Hield *God* zyn *aangezigt voor* haar *verborgen*; men hoorde haar dan meermaalen tot den Heer verzuchten; *Heer doe my weeten, waaröm gy met my twist*, gelyk Job H. X: 2. En de reden ontdekkende wenschte zy die uit den weg te ruimen, en, door verootmoediging en vernieuwde geloofsoefeningen, weêr in Gods vriendſchap herſteld te worden. Het was dikwyls haare taal in zulke omſtandigheden; „Niets valt my banger, dan dat zich God verborgen „houd.

Moest zy de listige *aanvallen* van den *ſatan*, als ſcherpe doornen in haar vleesch gevoelen; ook dan zocht zy op haaren post mannelyk te ſtaan en edelmoedig te ſtryden. Om dit te bevestigen zal ik uit verſcheide van heure aantekeningen, hier toe betrekkelyk, ſlechts het eene en andere hier by voegen. Eens laat onze ſtrydheldin zich dus uit; „De vyand van „myne ziel en van myn heil heeft het eenigen tyd, „zeer toegelegd, om my *of* van de middelen der ge„nade af te trekken, *of* de zelve aan my onvrucht„baar te maaken, daar altyd het leven en de blydſchap „van myn hert in geweest is, en dat wel op deze wy„ze; Terwyl ik geſtadig heenen ging onder veele be„kommeringen, of myn hert wel oprecht en volkoo„men met en voor den Heere was, zoo wierd ik tel„kens zeer beängſtig en bevreesd voor eenen haasti„gen dood, denkende, wat zou dat naar zyn, zoo „op het onverwagtst en op eenen oogenblik voor God „te moeten verſchynen, en dan te zien, dat ik my „bedroogen en my ongegrond de genade had toegeëi-

„gend.

„gend. En die bedenking bekommerde en beroerde my
„nooit meer, dan wanneer ik onder den Godsdienst
„was, ieder oogenblik vreezende *nu zal ik zoo ſterven,*
„*en wat zal dat naar zyn!* Waar door ik dikwyls
„zoo overdwarst wierd, dat ik niet letten kon op het
„geen ik hoorde, ja door die ſterke verbeelding wierd
„zelfs myn lighaam zoo onbekwaam, dat ik buiten ſtaat
„was om het in de kerke te houden, en ſchoon ik my
„daar tegen poogde te verzetten, my erinnerende; *Het*
„*is immers Gods ordonantie; die mag ik niet nalaten.*
„*En ſterf ik daar, het zal dan in het werk des Hee-*
„*ren zyn*, het was al vruchteloos, ja het wierd, hoe
„langer, hoe erger, zoo dat ik ſchrikte tegen dat de
„tyd van den Godsdienst aan kwam. Dit bedroefde
„my zeer, en ik wist geen raad, om het te ontwor-
„ſtelen; want het kwam my niet onder het ooge als
„een list van den vyänd. Daar by had ik geene vry-
„moedigheid, om dat aan andere Christenen te ken-
„nen te geven. Doch de Heer zelf heeft my hier
„uit gered; want eens op een zondag morgen te
„huis zynde, met toeleg, om des namiddags den open-
„baaren Godsdienst by te woonen, wierp ik my voor
„den Heere neder met ernſtige ſmeekingen, dat de
„Heer my toch bewaaren wilde voor die angstvalli-
„ge bekommeringen, en niet toelaaten, dat daar door
„het woord onnut voor myn gemoed mogt zyn; ik
„erkende voor den Heere, dat ik waerdig was en al
„lang geweest was, dat God den zegen voor my van
„het woord zou wegnemen, om dat ik dikwyl te veel
„op het middel en niet genoeg op den Heer gezien
„had, of onder het zelve zoo herteloos en onvrucht-
„baar geweest was; maar ik vraagde aan den Heere,
„of het niet zyne eige inſtelling was, of ik 'er my

 „wel

„wel van mogt onttrekken, en of hy my, daar zyn-
„de, niet riep, om acht te geven op het woord, dat
„daar word voorgesteld, en zoo ik my mogt bedroo-
„gen hebben, of het dán niet het geschikste middel
„was, om noch ontdekt te worden? Maar, als ik ge-
„beden had, myn hert noch zeer beklemd zynde,
„dacht ik, *zou die vreeze en schrik door 's Heeren*
„*Geest my niet wel worden aangedaan tot myne ont-*
„*dekking?* En die bedenking stremde my, om 'er ver-
„der tegen te bidden; maar toen was het of tegen my
„gezegt wierd; *Al, wat u niet naar den Heer dryft,*
„*is niet van den Heere; maar van den vyänd, die*
„*u, door allerleië middelen, zoekt te belemmeren.*
„Hier stond ik by stil. Ik zag, dat het my wel eens
„opgewekt had, om my in Gods hand over te geven,
„om *levende* of *stervende* de zyne te zyn; maar dat
„het my echter doorgaans slegts beängst en bevreesd
„gemaakt had, en daar onder buiten staat gestelt, om
„bedaard werkzaam te zyn, en wyl het nooit erger
„was dan onder den Godsdienst, zoo zag ik, dat het
„recht geschikt was, om my dien onnut te maaken,
„en hoe ik my grootelyks bezondigde, met my *of* van
„de middelen te onttrekken, *of* niet aandagtig te let-
„ten op het geen ik hoorde. Hier door deed my de
„Heer zien, zoo klaar als de dag schynt, dat het
„listen van den satan waren, die my, door dien weg,
„het woord zocht onnut te maaken, ja daar van af te
„trekken. En dit alles had zoo veel kracht op myn
„hert, dat ik niet alleen van dat oogenblik een voor-
„nemen nam, om 'er my in Gods kracht tegen te ver-
„zetten en vrymoedig en onbevreesd den Godsdienst
„by te woonen; maar ik ondervond van toen af, dat
„de Heer het van my nam, of, als het in myn herte

„op-

„opkwam, was dit aanſtonds myn wapen; *dat is niet*
„*van den Heere. Ga achter my, ſatan; het is nu*
„*myn pligt, om op het woord te letten, dat geſpro-*
„*ken word, en niet by uwe ingevingen ſtil te ſtaan.*
„*En ſchoon het Gode behaagde, my ſchielyk ja op*
„*dit oogenblik weg te haalen; hy zal my dan daar*
„*vinden, daar hy my zelf gebooden heeft te zyn. Ja ik*
„*kan niet beter, wanneer de Heer koomt, als in zyn*
„*werk bezig zyn.* En dit zegende God zoo, dat ik,
„door dat middel, dezen ſtrik ontworſteld ben. Ge-
„loofd zy God, die zynen arm ontbloot heeft en myn'
„vyand niet over my heeft doen juichen!

Maar nauwlyks had deze Heilige die overwinning behaald, of haar vyand viel haar op eene andere wyze aan; want noch vinde ik in heure aantekeningen op eene andere plaatſe;

„De vorst der duisternis valt telkens op my aan,
„niet alleen om my myn grondſtaat te betwisten, ge-
„lyk hy geduurig doet; maar met de allervreeſelyk-
„ſte en hertberoerendſte listen en vuurige pylen, om
„my aan de eeuwige waarheden, van God in zyn
„woord ontdekt, te doen twyfelen. Dan eens werpt
„my die vervloekte hellegeest in: *wat bekommert*
„*gy u toch zoo zeer over een eeuwig wel of kwalyk,*
„*en welke de gronden van uwe hope zyn; duizenden*
„*ſterven, zonder zich daar over te bekommeren, en*
„*zouden die juist alle verlooren gaan, daar God zoo*
„*onëindig is in barmhertigheid!*

„Doch Gode zy dank, die my kracht geeft, om
„dien leugenaar van de hand te wyzen en hem te
„antwoorden; *vervloekte Geest, maak dat uwe hel-*
„*leſlaaven wys, die u gehoor willen geven. Houd*
„*die vast aan zulke ketens om die naar het verderf*

„*te*

„*te sleepen. Gy zyt toch de God dezer eeuwe, die hun* „*de zinnen verblind.* Ja God is oneindig in barmher- „tigheid; maar hy is ook vlekloos in heiligheid en on- „kreukbaar in rechtvaerdigheid, en God kan, noch „zal ooit eene zyner deugden verheerlyken als met „opluisteringe van alle de andere. En die hier niet „met God, als een heilig en rechtvaerdig God, in „Christus verzoend word, kan noch zal in eeuwigheid „niet behouden worden, wat gy hem ook wysmaakt „van de Goddelyke barmhertigheid, en daaröm ben „ik daar over zoo zeer bezorgd, om dat 'er myn eeu- „wig wel of wee van afhangt.

„Doch die hellegeest laat niet af; maar werpt my „dan alweêr in; *Gy begrypt niet eens, hoe uwe ziel* „*afgescheiden van uw lighaam werken kan of zal;* „*hoe kond gy u dan zoo bemoeien met dingen, die gy* „*niet begrypt, en zoud gy dat al zoo aannemen, het* „*geen men daar van zegt, daar 'er noch nooit iemand* „*is weêrgekoomen die 'er u eenig bericht van gaf,* „*of in de zekerheid dier dingen bevestigen kon.*

„Doch de goede God doet my zien, dat dit ver- „vloekte redeneringen zyn van den vorst der duister- „nisse, in den afgrond gesmeed. Dies ik in Gods te- „genwoordigheid, voor wiens aangezigt ik dit schry- „ve, hier tegen betuige protesteere en rondborstig „zegge ja, ja ik geloof, omhelze en aanbidde alle de „eeuwige waarheden, welke God in zyn woord ge- „openbaard heeft, ik heb dien eerbied voor God, dat „ik zyn getuigenis, als getrouw en waarächtig, aan- „neeme, om dat het de God der waarheid getuigt, „die niet liegen kan of zal. Dat is my genoeg, schoon „ik het niet begrypen kan. Ik ben eindig; maar „God is onëindig. Ik wil die dieptens niet door-

„gron-

„gronden; maar ik weet 'er echter zoo veel van,
„dat het eeuwig verderf, wanneer de naarheid my
„daar van op het hert koomt, my menigmaalen doet
„heenen loopen naar myn' lieven Jezus, om in zyne
„wonden te schuilen en daar door den toorn van God
„te ontvlieden. En de eeuwige zaligheid, daar ik op
„hope, is my zoo dierbaar, dat myne begeerten daar
„door worden opgewekt, om, al was het op dit oogen-
„blik, te sterven en daar in overgezet te worden.
„Maar met uwe redeneringen hebbe ik niet te doen;
„u heb ik voor eeuwig den dienst opgezegt; gy zyt
„myn koning niet meer, en ik zeg noch, dat ik u
„voor mynen gezworenen vyand verklaare en u nim-
„mer het oor leenen wil.

Op eene andere plaats klaagt onze Vroome. „Wan-
„neer ik zoek geloof te oefenen in mynen lieven Hei-
„land, zoekt de Satan my geduurig te belemmeren,
„door my in te werpen; *Hoe durft gy het gewigt*
„*van uwe zaligheid waagen in de handen van eenen*
„*zoo diep vernederden, verächten en van u ongezie-*
„*nen Jezus? Dan* door de allergruwelykste en God-
„lasterlykste gedagten, waar van myn hert beeft en
„siddert, en die ik ook niet wil noch durf op papier
„zetten. Maar ik roepe tegen dezen Godslasteraar in;
„Neen, vyänd! gy zult my van mynen Jezus niet
„afhouden. Dien wensche ik eeuwig aan te kleeven,
„met hem wensche ik het in leven en in sterven te
„houden. Met Jezus zal ik in de dood gaan. Die en
„die alleen zal de eer van myne zaligheid hebben.
„Myne kostelyke ziel vertrouw ik in de magtige
„liefdehanden van zoo eenen volmaakten, door den
„Vader zelven verördenden en goedgekeurden Zalig-
„maker. Ik heb my menigmaalen aan hem opgedraa-

„gen

„gen en voor hem betuigd in hem *alleen* myn heil te „zoeken! En, in weerwil van al uw list en geweld, „doe ik het noch en hope het tot myn leste ademha„ling toe te doen. Dat is my genoeg, zoo zalig te „worden als God wil en in dien Jezus te geloven, „die ik, hoewel hem niet ziende, nochtans lief hebbe.

Doch de Satan, dezen pyl vruchteloos afgeschooten hebbende, had wel haast eenen anderen gereed: want wat verder vind ik noch aangetekend; „Myn „vyänd kan 't niet draagen, als ik eens geloovig my „in myn zalig aandeel aan Christus beroeme en in „hem zegene. Dan werpt hy my in; *Hoe durft „gy gelooven, dat gy deel aan Christus hebt, daar „gy zyn beeld niet meer uitdrukt in uwen wandel, „daar uw hert zoo ledig van hem is, daar uwe „liefde zoo flaauw en zoo herteloos is? daar moesten „al vry andere bewyzen zich in u op doen, zoo gy „daar recht op zoud hebben.*

„Doch de Heer doet my zien, dat het listen van „den Duivel zyn, die God van zyne eer en my van „mynen troost zoekt te berooven. Dies ik hem ant„woorde; Ja, aanklaager der broederen, die ons dag „en nacht verklaagt by God, ik moet uwe beschul„digingen toestemmen: ik wandele niet waerdig ge„noeg voor God; myne liefde is niet hertelyk genoeg; „ik moet my diep voor den Heere verootmoedigen „over zoo duizendvuldige trouwloosheden en dwaas„heden; maar met al dat zondige, onreine en walche„lyke, dat my geduurig bezoetelt, ga ik naar mynen „lieven Jezus, om daar over verzoening te zoeken in „zyn bloed. En, om dat ik ondervinde, dat myne „trouwloosheden my tot innige smert zyn, dat zy my „nedrig en klein maaken, dat zy my geduurig naar

„Je-

„Jezus dryven, my zyn bloed en de vryë genade zeer
„hoog doen ſchatten, my het leven moede maaken
„en ik alle de zonden voor vyanden verklaare en in
„eeuwigheid geen' vreede met eene van de zelve
„maaken wil, maar die in Gods kracht beſtryden;
„zoo doet het my beſluiten, dat niet tegenſtaande al
„myn gebrek, God echter zyn werk in my gewrocht
„heeft. En myne ontrouw zal Gods trouwe niet te niet
„doen, ik maak ſtaat op een eeuwig en onveränder-
„lyk verbond, dat vast zal blyven, ſchoon bergen
„en heuvels wankelen mogten.

Dit zal genoeg zyn, om een opmerkend lezer te doen zien, dat waarlyk onze Vroome een mannen hert had, en dat, ſchoon de vorst der duisternisſe op haar eenen grooten toorn had, en haar den weg naar den hemel zocht moeielyk te maaken, zy hem echter het hoofd durfde bieden en over haaren vyänd hier reeds by aanvang zegerykpraalen mogt.

Gelyk wy dus haar Ed: zochten na te oogen in haaren *ganſchen levensloop*, zoo in betrekkinge tot *haare afkoomst en natuurlyk beſtaan*; als byzonder ten aanzien van haar *zedelyk beſtaan*, opzichtelyk tot haaren *ſtaat*, en op verſcheide *ontmoetingen*; ook haar *gedrag* onder die ontmoetingen; zoo moet ik, volgens myn gemaakt beſtek, nu ook

II Noch iets erinneren van het *krankbed* en den daar op gevolgden dood van deze Gunstgenoote van Jehova.

Hier omtrent zal ik

1. Iets melden van de *uitwendige omſtandigheden* haarer krankheid, die geëindigd is in den dood.

2. En dan wat in 't meer byzonder van haare *gemoedsgeſteldheid*, en het goede des Heeren, dat onze ſtervende heilige daar onder genieten mogt.

1. No-

1. Nopens het eerste, betreffende de *uitwendige omstandigheden*, gelyk het veeltyds Gods weg is, om het sterfelyk lighaam trapswyze te verbreeken en onbekwaam te maaken, tot eene woonstede voor den geest, eer die twee zoo naauw verëende vrienden, ziel en lighaam, van een gescheiden worden, zoo heeft haar Ed. dat ook ondervonden en dat wel op het allerönverwachtst, naar het uitwendig aanzien.

Het gebeurde toch op dingsdag, den 18 Augustus van het jaar 1761, wanneer onze Overledene den avondgodsdienst had bygewoond, en, met zeer veel genoegen, de Godspraak van *Hozeä* had hooren openen, dat zy op haaren gewoonen tyd, zich ter rust begevende, noch redelyk wel zynde en met toeleg, om, den volgenden dag's morgens vroegtydig haare legerstede te verlaaten, en zich met het nazien der schriften van den Heer *Schorer*, aangenaam bezig te houden, op het onverwachtst overvallen wierd door eene zeer zwaare koorts, die haar is by gebleven tot haaren dood toe, schoon op gezette tyden af en toenemende.

Hier door lag zy dien geheelen woensdag zeer geveld, en, schoon het in den avond en donderdags morgens wel wat beter was, hervatte de koorts echter donderdags namiddags weêr sterk, verzeld met hooggaande pyne in het hoofd. Doch, des vrydags merkelyk beter zynde, zoo vleiden wy ons noch met eene stille hope, dat deze ziekte van zulke droevige gevolgen niet zou geweest zyn als het daarna gebleken is. Maar des zaturdags morgen nam de koorts zeer hevig toe, verzeld met zwaare benaauwdheden en zenuwtrekkingen, waar door teffens de krachten zeer verminderden; doch zy bleef

een

een ongemeene levendigheid van Geest behouden, tot dat, des maandags de koorts wederöm hervattende, onze kranke wel twaalf uuren zonder eenige kennisse en buiten spraak lag, krygende daar op weêr allengskens het gebruik haarer redelyke vermogens tot 's woensdags morgen toe, wanneer zy daar weder geheel van beroofd wierd. Des donderdags scheen 'er eene geheele verandering in de ziekte te koomen en daar deed zich eene flikkerende hope tot herstel op. Maar, gelyk het anders in 's Heeren raad bepaald was, zoo verdween die hope wel haast; want de krachten verminderden merkelyk, de zenuwtrekkingen namen toe en de koorts verzwaarde zoo zeer, dat haar Ed: daar door des vrydags middag geheel van het gebruik haarer vermoogens beroofd wierd, en als in een zagten slaap viel zonder eenige beweginge van de uitwendige lighaams leden, blyvende zoo liggen, tot dat zy tusschen zaturdag en zondag, den 30 Augustus 1761 ten half één uur zeer zacht in den Heere ontslaapen is.

Laaten wy nu, ten

2. Zien, hoe de Heer, onder dat alles, zyne goedheid, liefde en trouw aan deze stervende heilige verheerlykt heeft, door iets te melden van haar *inwendig gemoeds bestaan.*

Het is waar, onze Overledene heeft wel die groote maat van bevindinge der byzondere uitlaatingen van Gods liefde toen niet gehad, welk wel eens andere stervende genieten, gelyk ook haare twee nu reeds lang in God rustende Zusters, Jonkvrouwe *Cornelia Constantia Winckelman*, overleden den 22 January 1716, wier uitgang onder ons noch in zalige gedagtenisse en van veelen met veel zegen

* * * * *

ge-

gelezen en herlezen is, en Jonkvrouwe *Katarina Elizabeth Winckelman*, die onder de allernadrukkelykſte genietingen der eerſtelingen en voorſmaake van de zalige heerlykheid, met eene onüitſprekelyke blydſchap, wyl de tyd haarer ontbindinge daar was, al klappende in de handen, met een lagchend aangezigt, den lesten doodſnik gaf op den 19 Maart van het jaar 1717.

Echter toonde de Heer ook aan deze Heilige, dat hy haar Leidsman was, niet alleen *tot aan*; maar ook *in* en *over* de dood.

In de twee eerſte dagen van haare krankheid klaagde zy zeer over geestledigheid en werkeloosheid, dat haar zeer ſmertelyk viel.

Zy liet zich daaromtrent dus uit; „Zoo het Gods „weg zal zyn om my met aanhoudende ziekte te „bezoeken, welke ik willig ben te ondergaan, wen„ſche ik maar, dat myn hert levendiger en opge„wekter werkzaam mag worden; want myne ziels„ongeſteltheid valt my veel ſmertelyker dan die „van myn lighaam. Doch, daar na gevraagd wordende naar de geſteldheid van haar gemoed, zoo gaf zy tot antwoord; „het is, of de Heer zyne hand „verwisſelt; myn hert vinde ik meer naby den „Heer; ik worde geduurig door het aardſche op„geleid tot God en Goddelyke zaaken; telkens „worde ik bepaald by des Heeren onbegrypelyke „toegenegenheid, om aan de zynen wel te doen. „Daarby vinde ik myn gemoed in eene ſtille kalm„te en aangenamen vrede, met die woorden dit be„ſluitende; *O als God maar met my is, zuiver „alles wel zyn.*

Zeer opmerkzaam was zy op alle de goedertie-

ren-

renheden des Heeren, ook die, welke zy naar het lighaam genoot. Als eene van onze waarde vriendinnen haar iets tot verkwikking zond, liet zy zich, dat gebruikende, in deze dankbaare taale uit; „Wel „wat is de Heer goed! Deze aangenaame vrucht „heeft hy voor my, armen zonden worm, laaten „groeien. Hy neigde het hert van die vriendinne, „om dit aan my te geven. O goedheid ja goed„heids overvloed!

Intusschen was zy zeer begeerig, gelyk ook al eenigen tyd voor haare ziekte, dat haar de Heer eens nadrukkelyk met zyne genade wilde voorkoomen, zoo dat zy niet alleen, van haare zyde, mogt oefenen uitgaande geloofsdaaden omtrent den Heer; maar ook, van 's Heeren zyde, ondervinden de beftraalingen met zyn licht tot opklaring van zyn werk in haar gemoed, en de uitlatingen van zyne liefde in haar herte.

Deze begeerte bragt zy telkens voor den Heere, en hy, wiens ooren open zyn voor het gebed van zyn volk, heeft ook de zelve niet onbeäntwoord gelaaten; want, des zaturdags morgens, gaf haar de Heer een klaar en levendig inzien in haar waarächtig aandeel aan de Goddelyke liefde en gunst, en haar gemoed wierd vervuld met de allerinnigfte en tederfte werkzaamheden. „Daar kwam „(verhaalde zy daar na) zoo eene vlotheid in myn „gemoed, met zulke werkzaamheden omtrent den „Heere, dat my dagt, ik voelde de Goddelyke „liefde tot my in myn hert als nederdaalen, zoo „dat ik uitriep met den Hoofdman; a *Wel Heer, „ik ben niet waerdig, dat gy onder myn dak zou*

* * * * * 2 *in-*

a. Matth: VIII: 8.

„*inkoomen*; maar zoud gy nu wel op weg zyn, om „my iets van de vervullinge van die begeerte te „geven, met welke ik zoo menigmaalen voor uwen „troon kwam, en zoud gy u aan my tans openbaa„ren, zoo als gy niet doet aan de waereld. En ik „durf niet zeggen, (voegde zy daar by,) dat God „het op dien tyd niet gedaan heeft.

Hier door was zy, dien heelen dag, zeer opgewekt en levendig van gemoed. De benauwtheden, naar het lighaam, waren toen zeer zwaar en wel het allerhevigste van de ganſche ziekte; maar de Heer ondersteunde haar van onder met eeuwige armen en vertrooste haar met Goddelyke vertroostingen. Hy gaf haar ook een' ſpreekenden mónd, om anderen getuigen te maaken van 's Heeren goedheid. Zy verhaalde toen de trouwe en goedheid van haaren bond-God, welke zy, den ganſchen tyd van haar leven, en byzonder nu in de *veertig jaaren*, ſint zy haar voet op den levensweg gezet had, genooten had. Zy ſprak met ongemeen veele opgewektheid van de zalige voorrechten, welke op den levensweg hier reeds genooten worden. Een en ander, die by haar kwamen, en die zy vreesde, dat daar noch van verſteken waren, ſprak zy met veele tederheid aan, hen opwekkende, om toch dien beminnelyken weg in te ſlaan en afſtand te doen van den rampzaaligen dienst der zonde. Zy verzogt toen aan de genen, die by haar waren, dat, zoo de Heer haar een' ſpreekenden mond gaf op dit krankbed, men toch niemand beletten zou by haar te koomen; „Ach (zeide zy) ik heb noch zoo wei„nig voor den Heere gedaan, en, zoo hy my nu „weghaalt, wenſche ik, dat hy my toch nu ver-

waer-

„waerdigen zal, om noch getuigenis te geven, hoe „goed en zalig het is God te dienen; of 'er noch „iemand door verliefd mogt worden op den weg „naar den hemel. Dat zou my zoo een zalig voor„recht wezen.

Als men, merkende, dat zy dagt, door deze ziekte, uit het land der levendigen afgesneden te zullen worden, haar vroeg, *of zy, indien het zoo des Heeren weg was, hier niet noch wel zou willen blyven?* beäntwoordde zy dat met veele bedaartheid. „Ik wensche, zeide zy, niet anders te wil„len, als God wil. Heeft de Heer hier noch werk „voor my, ik biede my aan hem aan, en ben be„reid hier te blyven. Alleen wensche ik dan maar, „dat de zonde meer mag gedood worden en ik hei„liger, gezetter en yveriger in den dienst des Hee„ren mag werkzaam zyn; doch ik vreeze, dat, „zoo ik noch hier blyve, ik het al weer niet be„ter zal maaken dan te vooren, en daaröm wensch„te ik liever ontbonden te worden en met Chris„tus te zyn. Doch, zoo als God doet, zal het wel „zyn. Myn wil is 's Heeren wil.

Deze eenswilligheid met den Heere gaf onze stervende heilige daarna geduuriglyk te kennen, als men met haar sprak. Eens verzogt zy, dat men haar zou voorleezen het antwoord dat haar hertvriend, de Hoogëerw: Heer *J. Willemsen*, in eene langduurige zwakheid, in het jaar 1752, eens gaf, op de vraag, *hoe het met zyn Hoogëerw: was?* Het bestond in deze regelen;

Myn hoofd, met kramp bezet, verzwakt myn zwakke leden.
Myn hert is met Gods wil en 's Vaders doen te vreden.

De Heer is God. Hy is myn hoogſte goed.
Zyn doen is majeſteit; 't is goed, al wat hy doet.
God matigt myne ſmert; 'k geniet noch Jabes zegen,
En volge ootmoedig 't Lam in alle zyne wegen,
't Zy die met roozen of met doornen zyn bezaaid.
Myn wil is 's Heeren wil, die ſpil, daar 't al op draait.

Dit haar voorgelezen zynde, zoo zeide zy; O „hoe levendig drukt dat uit de eige geſtalte van „myn gemoed, waar in ik my tans bevinde!

Des zondags, wanneer de koorts, gelyk wy zeiden, merkelyk minder was, was zy in eene zeer bedaarde en aangenaame gemoedsgeſtalte. Aan zekere Vriendinne, die na haar kwam zien, liet zy zich dus uit; „Wat is het een voorrecht, dat nu „het groote bekeringswerk is afgedaan, door de on„geſteltheid van myn lighaam, zou ik nu daar bui„ten ſtaat toe zyn. Ik heb den Heere met zeer „veel gebrek gedient, in duizentvuldige tekort„koomingen; maar dat is my evenwel een ſtof tot „innige blydſchap, dat ik die bewustheid heb, dat „ik myn' meesten tyd en krachten beſteed heb in „den dienst en het werk van mynen Heere.

Ook wekte zy die Vriendin op, om gelyk de zelve den Heer en zynen dienst ook gekoozen had, toch t'aller tyd maar te zoeken getrouw aan hem te zyn en vrymoedig uit te koomen voor God, voor zyne zaak en volk, en om anderen daar in tot een voorbeeld te zyn, naar de betrekking in welke zy ſtaat. Doch de vyand kon het niet draagen, dat onze ſtervende heilige in zoo eene ſtille kalmte was

voor

voor zich zelve, en anderen opwekte door het beminnelyke van den dienst van God. Daarom poogde hy haar te beroeren door vreeze voor het toe-
„koomende. De vyänd, zeide zy, zoekt my telkens
„te beängſtigen, dat, by het verheffen van de koort-
„ze, de benauwtheden zoo hoog zullen gaan, dat
„ik daar door onbetaamelyk van den Heere en zy-
„nen weg zal ſpreeken, en die vreeze, van daar in
„te zondigen, benaauwt myn gemoed zeer. Doch zy, in het ſtryden geöefend, hervatte den moed, en liet zich in deeze woorden uit; „Ik zoeke myn-
„en vyänd van de hand te wyzen; ik weet, myn Va-
„der zal my niet meer opleggen, dan ik draagen
„kan. En, zoo het al mogt gebeuren, dat de ſmert
„wat hoog ging en ik iets ſprak, dat naar ongeduld
„geleek, zoo denkt toch niet, dat ik klaage over
„den Heer en zynen weg; die is en zal altyd goed
„blyven; maar gelooft, dat het alleen is door de
„gevoeligheid van de ziekte. Doch, gelyk wy ſtraks toonden, de Heer heeft 'er haar voor bewaard; want, ſint dien tyd, heeft zy altyd, als de koorts op het hoogſte was, ſpraak- en wezenloos gelegen.

Maar de vyänd, ziende dat deze eene pyl vruchteloos afgeſchooten was, liet het in het vervolg daar niet by.

Hy poogde haar Ed: ook noch haaren ſtaat en gunſtige betrekking, die zy, door genade, op den Heer gekregen had, te betwisten. Dit verhaalde zy ook aan de geenen, die by haar kwamen, en zy, teder van gemoed omtrent zoo een wigtig ſtuk, voegde daar by; „Ik denk ook al, dat ik my noch eens
„bedroog, dat myn werk eens niet in waarheid was.

„O wat zou dat naar zyn! Wat zou dat naar zyn,
„bedroogen uit te koomen! Maar als men haar daar-
„op antwoorde, „ De Satan kan het niet draa-
„gen, dat uw gemoed tot hier toe zoo bedaard was,
„daaröm zoekt hy u ongeloovig te maaken, haar
„daar by erinnerende, dat zy immers geene reden
„had, daar voor te vreezen, wyl zy zoo veele be-
„wyzen in haar had van de echtheid van haaren
„ſtaat; zoo gaf zy weder tot antwoord; ik wil en
„durf 'er ook niet by ſtil ſtaan; daar is te veel
„omgegaan tusſchen den Heer en myn gemoed; ik
„heb mynen ſtaat en werk ook zoo menigmaalen
„voor den Heere opengelegd en ter toets aan hem
„overgegeven en nooit heeft hy my van onoprech-
„tigheid in myn ſtaat ondekt. Die Jezus, tot wien
„ik zoo menigmaalen den toevlucht nam, die wen-
„ſche ik, zal alle myne zonden bedekken met zy-
„ne eeuwige gerechtigheid.

Echter ſcheen 'er noch eenige bekommering over te blyven in haar gemoed; want des dingsdags ſpreekende met den Heere *van Oosterzee*, voegde zy eens en andermaal daar tusſchen; *zoo ik my niet bedriege.* En als zyn Eerwaarde zeide, *daar hebt gy immers nu geen kommer over*, beäntwoordde zy het; *ik wensch 'er voor bewaard te worden.* Doch, verder ſaamen ſpreekende, ſcheenen zy meer verruiming in haar gemoed te hebben. En voords in haare geheele ziekte gaf zy blyken van eene volle bewustheid van haar zalig aandeel aan God in Christus.

Eens verzogt onze Overledene, dat men voor haar wat lezen zou in dat boekje van de Weduwe *Duton*, het geen wy juist begonnen hadden, even

voor

voor haare ziekte, en daar in gelezen zynde de eerſte overtuiging en ontdekking van gemelde Juffrouwe, zoo liet onze kranke zich dus uit, „ſchoon „ik, door zoo veele engte en naarheid, niet geleid „ben, als daar word voorgeſteld, beroert het my „tans niet; want daar in koomen wy toch over „een, dat wy tot Christus gekoomen zyn, en als „verloorene in ons zelven in hem ons heil gezogt „hebben, om, door vereeniging met hem, behou„den te worden. En daar toe alleen moeten de ont„dekkingen dienen.

Veel had zy op met Joh: XIV, XV, XVI, XVII, en, als men eenige gedeelten nu en dan daarvan haar voorlas, gaf zy telkens te kennen, tot wat onderſteuning en ſterkte dit voor haar gemoed was.

Meermaalen verblyde zy zich ook in de hoope op de aanſtaande heerlykheid. Dat gaf zy te kennen door geduurige erinnering van verſcheide verſen uit een zeer nadruklyk lied van zekere waerde vriendinne over *de zielsbemoedigende verwagting in dit tranendal.* Byzonder bepaalde zy zich telkens tot deze versjes, daar onder anderen in voorkoomende;

Al bied de Satan ſtryd,
En zoekt myn ziel te rooven,
En moed en kracht te dooven;
Hy heeft maar korten tyd.
Hy is my eeuwig kwyt.
Die helhond ligt aan banden,
Die Jezus ſterke handen

Nooit los laat, hoe hy woed.
Benauwde geest, ſchep moed;
Straks word hy neêrgeſtooten,
In d'afgrond opgeſlooten,
Terwyl in 's hemels oord
Geen ziel zyn huilen hoort.

Het zondig boezem kwaad,
De ſtof van treurig klaagen,
Word tot aan 't graf gedraagen,
Wyl het de ziel verlaat,
Als die ten hemel gaat.
't Mag hier myn' vreugd verminderen,
De heiligheid verhinderen;
En wekken angst en ſmert,
In myn beſtreeden hert;
O zonde, ik zal uw woelen,
In heerlykheid niet voelen!
Beſmet my noch een poos;
Daar leef ik vlekkeloos.

Moet ik in deez' woeſtyn,
Zoo vaak in donkerheden,
Een moeilyk ſpoor betreden;
't Zal eeuwig zonneſchyn
Op Salems ſtraaten zyn.

Myn

Myn weg is afgetekend;
Myn last is uitgerekend,
En naar myn kracht geſchat,
Die God gewoogen had.
Het zalig vergenoegen,
Weert kommer, moeite en zwoegen.
Ik draag geen rouw, geen kruis,
Mede in myn Vaders huis.

Meer andere versjes, hier van, erinnerde zich onze Overledene, die dobbel waerdig waren hier te melden. Doch ik vrees te lang te zullen worden, waarom het alleen by deeze laate, daar zy meermaal van getuigde, dat die haar tot eene zonderlinge ſterkte waren, gelyk zy ook verzogt, dat aan die Vriendinne zou geſchreven worden, dat haar dit lied tot veel zegen was.

Met deze *gelovige* geſtalte ging ook gepaart eene *zeer kleine* en *ootmoedige* geſtalte. Meermaalen gaf zy, met veele aandoening, haare innige droefheid te kennen, dat zy niet meer voor God gedaan had. Eens hoorde men haar zich dus uitlaaten, „Wat „zal het niet een wonder van genade zyn, als ik „in den hemel koome! O wat heb ik weinig voor „God gedaan, en dat in zoo een reeks van jaaren, „en zoo lang als ik lust had, om God te zoeken, „en in al dien tyd niet meer uitgewerkt! Niet „dat ik, door myn doen, wil in den hemel koo„men; och neen. Maar ik had veel meer moeten „beäntwoorden aan alle de goedertierenheden des „Heeren. O vryë genade! Hoe zal ik eeuwig u „moeten roemen! En

En als men haar hielp en eenig gemak of verkwikking zogt toe te brengen, was zy zeer erkennende en dankbaar. Geduurig was haare taal; „och wat „geniete ik veel goeds! Wat heb ik elendige worm „al boven anderen, die flegts door vreemden moe„ten geholpen worden! Of dan weêr eens; O wat „is de Heer goed! Wat heb ik al boven myn' lie„ven Jezus! Myn Jezus aan het kruis en ik op 't „zagte dons! Myn Jezus onder zyne vyänden en „ik onder myne lieve vrienden, en dat zoo een ar„men worm! Dikwils ſprak zy met dankzegginge aan den Heere van die gemelde leste leerrede, welke zy de Heer *Boitet* had hooren doen over 1 Petr: I:5, zeggende telkens; „Wat ben ik blyde, dat „ik dat woord met dien zegen voor myn gemoed „heb moogen hooren, die waarheden zyn my nu „noch een ſteun en ſterkte.

Als de Heer *Willemſen*, met wien zy van over veele jaaren een zeer gemeenzaam en vertrouwelyk verkeer gehad heeft en daar haar hert zeer aan verkleeft was, ook door den zegen, dien zy menigmaalen onder den dienst van zyn Hoogëerw: genooten heeft, des dingsdags avonds weêr by haar was, ſprak zy met veele bedaartheid en opgewektheid, met zyn Hoogëerw:, verhaalende ook, hoe haar de Heer des zaturdags nadrukkelyk voorgekoomen was, en hoe haar gemoed nu ſtond, gelyk zyn Hoogëerw: op haar verzoek ook met en voor haar bad. Doch zyn Hoogëerw:, biddende onder anderen om haar herſtel, zoo beäntwoordde zy dat, het gebed geëindigd zynde, „Onze belangens zyn ſtrydig, uw„ Hoogëerw: bid om myn herſtel, en ik om ont„bonden te worden. O ik wensch toch, dat ik

„voor

„ voor uw Hoogëerw: zal moogen heen gaan.

Dien volgenden nacht bragt zy ſlaapeloos door; maar zy vond zich in eene aangenaame gemoedsgeſtalte. Geduurig hoorde men, met afgebrokene woorden, waar haar hert ſtond. Telkens liet zy zich uit; *Myn lieve Jezus, myn Koning, myn trouwe Bondgod, myn Ontfermer!* Of dan weêr eens; *ja, myn Jezus ſtaat voor 't einde in. Hy zal het voor my ook volëindigen.*

Intuſschen nam haar verlangen naar de heerlykheid zeer toe. De zonde was haar een onverdraaglyke last. Eens poogde zy zich te ſchikken, om God te bidden. Doch, ſluimerig wordende, zoo riep zy, met traanen in de oogen uit; *Ach, wat zondiger, wat onbetaamelyker bidden is dat! Ach, foei my. Is dat bidden! Och mogt ik verzoening daar over vinden!* En wanneer men haar zogt te overreden, dat het uit haare lighaams ongeſteldheid en aanhoudende ſlaapeloosheid voortkwam; zoo beäntwoordde zy dat, „Ik vreeze evenwel, dat ik my bezon„digd heb, en ik heb zoo een kommer voor de „zonde. Ach dat droevig zondigen tegen zoo een „heilig en goed God!

Als, op een' anderen tyd, iemand tot haar zeide, oogende op haare zwakheid en ziekte; *Wat zal dat zyn, van alle moeite, ſmerte en ſtryd ontheven te zyn*; zoo beäntwoordde zy dat; „ja wat zal „het zyn, ontdaan te zyn van de zonde; niet meer „te zullen konnen zondigen! O die zonden, die ver„foeilyke zonden!

Als de Heer Prof: Visvliet des donderdags haar te kennen gaf, dat de ziekte wat beter was, en zyn Ed. noch eenige hope op haar herſtel toonde te hebben, ant-

antwoordde zy, met veele bevreemdinge; „Wel „zoude ik dan noch langer in deze woestyne moe„ten blyven. En toen zyn Ed. daar op zeide; *Waarom niet? Gy leeft niemand tot last; maar zoud noch nuttig kunnen zyn*; zoo antwoordde zy alleen! *De wil des Heeren geschiedde!*

Maar daar op nam haare zwakheid merkelyk de overhand, en zy kreeg voedsel voor haare hope en verlangen. Onder het gevoel van de ongesteltheid van haar stervend lighaam, riep zy meer dan eens uit; „O wat zal dat zyn! Wat zal dat zyn, als dit „vernederd lighaam aan Christus heerlyk lighaam „zal gelykvormig worden! Doch door die erinnenering wierden haare hertstogten zoo gaande, dat die haare krachten te boven gingen, waaröm men het daar na vermyden moest, om van de heerlykheid te spreeken, gelyk zy dan ook haar werk afgedaan hebbende, des vrydags, zoo als wy te vooren melden, geheel berooft wierd van het gebruik haarer vermoogens, en als in een' zachten slaap viel, tot dat zy, des zondags, het einde van haar verlangen kreeg, de zaligheid van haare ziele, en uit de vreemdelingschap overstapte in het vaderland, verwisselende den stryd met de overwinninge en het leven in het geloove met een leven in een zalig aanschouwen. O blyde en zalige *nacht* voor deze vroome ziele, die zoo eindigde in een' heuchlyken en zaligen *dag!*

Zoo wierd haare ziel ingeleid in de zalige rust, waar op het ontzielde lyk des vrydags daar na, den 5 September 1761, ter aarde besteld is, in het graf van haare Vaderen, in de Oostkerke te Middelburg in Zeeland, rustende daar op eene slaapstede,

tot

tot dat het, in den algemeenen dag der opſtanding, met de ziele weder vereënigd zal worden, om, in ziele en lighaam beide, God eeuwig te verheerlyken met alle de gezaligden voor den troon.

Zie daar, waarde Lezer! in een korte ſchetſe, hoewel met flaauwe trekken, u, naar myn gering vermoogen, eenigzins afgebeeld *het Godvruchtig leven en zalig afſterven van deze heilige en tans in God rustende.*

Zeker de erinnering daar van en eene opmerkende aandacht daar by, kan aan het geloove voedſel geven en ſtrekken ter bevestiging van verſcheide wigtige en hoogst aangelegene waarheden; want

Vooreërst, hier in zien wy het groot en onbegrypelyk voorrecht, dat 'er vast is aan eene vroegtydige bekeeringe en toeheiliginge der jonge jaaren en beste krachten aan Jehovaas zaligen en beminnelyken liefdedienst. Hoe billik en betaamlyk is derhalven Salomons les in zynen Prediker Hoofdſtuk XII: 1. Die lust heeft, dit ſtuk naauwkeurig, nadrukkelyk en volgens Gods woord aangedrongen te zien, die leze en herleeze de Godvruchtige aantekeningen van den Hoogëerwaarden Heere *J: Wiltemſen* in dat bekende werkje; *De geeſtelyke kweekery van J: de Zwaaf*, daar de verſcheidene nuttigheden van eene vroegtydige Godzaligheid aangewezen worden bl: 81——88.

Ten tweeden, de erinnering van het getroost leven en blymoedig afſterven van deze Vroome leert ons, hoe dwaas en ſtrydig met de bevindingen der Heiligen het vooröordeel is van de blinde waereld, als of God te dienen eene vermoeidheid was en zoo veel

veel als in het zwart te gaan voor 's Heeren aangezigt naar Mal: III: 14. En hoe waarächtig daarentegen de uitroep is van den Psalmist Ps: XXXIII: 12. *Welgelukzalig is het volk, wiens God Jehova is!*

Ten derden, bleek het ons, dat niet tegenstaande al het goede, 't welk deze Vroome genooten heeft, zy echter ook haare smertelyke en treurige ontmoetingen gehad heeft, schoon de Heer ook daar in zyne trouw en goedheid aan haar zigtbaaar verheerlykte; dit leert ons, *aan den eenen kant*, dat het eene ontegenzeggelyke waarheid is, *dat de tegenspoeden der Rechtvaerdigen veele zyn* naar Ps: XXXIV: 20, en *dat de Heer, die hy lief heeft, kastyd, gelyk een Vader den zoon, in welken hy een welbehagen heeft.* Spreuken III: 12; maar ook *aan de andere zyde,* moogen wy, met den Dichter Ps: XXXVII: 22, 23, daar uit opmerken, dat *schoon de Rechtvaerdige valt, hy niet word weggeworpen, wyl de hand des Heeren hem ondersteunt.* Ja *dat men nooit zal zien den Rechtvaerdigen verlaaten.* Neen *de oogen des Heeren zyn op den Rechtvaerdigen en zyne ooren zyn tot hun geroep* Ps: XXXIV: 16.

Ten vierden, blykt ook uit deze schetse, wat vordering deze Vroome gemaakt heeft op den levensweg. Wy zien daar in de goedkeuring, die de Heere geeft op de schoon in zich zelven zwakke en onmagtige, nochtans graag getrouwe pogingen van zyn arm en elendig volk. Zeker nimmer heeft de Heer ook in dit opzigt, tot Jakobs zaad gezegt; *zoekt my te vergeefs* Jez: XLV: 19. Hy wil nu noch *kinders* in de genade, brengen tot de staat van *jongelingen*, ja van *mannen* en *vaders* in Christus,

naar

naar de uitbeelding 1 Joh: II: 13, 14. Hy is *een beloner der genen, die hem zoeken* Hebr: X: 6.

5. Noch eens; zagen wy ook, hoe ſchielyk en onverwagt deze Vroome wierd nedergeveld en van het vermogen beroofd, om verder voort te gaan in haar voorgeſteld werk; gewis het leert ons, hoe nuttig het zy, dat opwekkend woord veel in acht te nemen; *Al wat uwe hand vind, om te doen, doet dat met alle uwe magt.* Prediker IX: 10.

En hoe gepast 's Heilands vermaaning zy; *Waakt dan; want gy weet niet, in welk uure uw Heer koomen zal.* Matth: XXIV: 42. En wederom; *het geen ik u zegge, dat zegge ik allen, waakt* Marc: XIII: 7.

6. Stonden wy, eindelyk, ook ſtil by het *krankbed*, en den *dood* van deze Heilige, wanneer de Heer haar zoo merkelyk onderſteunde; het beveſtigt ons in die groote en troostelyke waarheid, dat God zyn volk leid tot *aan* niet alleen; maar ook tot *in*, ja zelfs tot *over* de dood, naar Pſ: XLVIII: 15. En dat de Heer in leven noch dood zyn erfvolk niet begeeft noch verlaat. Hebr: XIII: 5. En zoo blykt dan by een aandachtig *letten op deze Vroome en het zien naar deze oprechte, dat het einde van de zelve vrede was.* Pſ: XXXVII: 37.

O zalige dooden, die zoo in den Heere ſterven! Zy ruſten van hunnen arbeid, en hunne werken volgen hen na!

En ook dit leſte is het voorrecht van deze in God ruſtende ziele. Ook *haare werken volgen haar na*, waar toe ook behooren haare nagelatene *Stichtelyke Gedichten*, die zy in haare afgeſnipperde uuren, ter opwekking van haar gemoed heeft opgeſteld, en waar

van een goed aantal na haar dood gevonden is.

Het herhaalde en met veele redenen aangedrongen verzoek van verscheide waerde Vrienden; ook de zucht, om de gedagtenis van deze Rechtvaerdige in zegeninge te doen blyven, gepaard met de overredinge, dat het lezen van de zelve voor sommigen noch wel ligt nuttig mogt zyn, wekte myne waarde Moei, Jonkvrouw S: J: Winckelman, eenige overgebleevene Zuster van de Overledene op, om dien bondel van Stichtelyke Gedichten door den druk gemeen te maaken. Doch, wegens haare klimmende jaaren en afnemende krachten, gaf haar Ed. dit werk aan my over. De hoogachting voor, ook de tedere liefde tot, de naauwe betrekking op en de erinnering van het goede, dat ik wel eer van deze myne dierbaare Moeie genooten hebbe, wekten mynen yver daar toe wel haast op. Gelyk ik dan de eer heb, Waarde Lezer, U dezen bondel van Gedichten aan te bieden.

Het is zeker, dat de zelve nimmer gemaakt zyn met eenigen toeleg, om die ooit het licht te laten zien. Het is daar by zeker, dat de Opstelster daar van zich nooit zoo zeer heeft toegelegt, om de régels van de dicht-, taal- en spelkunde in den grond te leeren verstaan. Echter hebben wy ons daar door niet willen laaten stremmen en zoo veel te minder, wyl, 't geen door de Overledene te vooren in het licht gekoomen is, met zoo veel genoegen ontfangen en niet zonder zegen gelezen is, vleiende ik my met die stille hope, dat ook dit werk by zulken, welke meest op stichting gezet zyn, eenige goedkeuring zal wegdraagen. Waar het nodig was, hier of daar een kleine verandering en verbetering te maaken, is zulks door een' en anderen hooggeachten Vriend naauwkeurig ge-

geſchied. Waar voor ik de eer heb, hun Ed: opentlyk myne nedrige en oprechte dankbaarheid te betuigen, met ootmoedige verzuchtinge, dat de Heer, naar zyne algenoegzaamheid en goedheid, hunnen liefdeärbeid rykelyk vergelde, en met zyne goedkeuringe bekroone.

Wyl nu verſcheide Dichters en Dichteresſen hunne hoogächting voor de Overledene in dichtmaate hebben uitgedrukt, dachten wy, dat het U niet onaangenaam zyn zou, dat wy die daar byvoegden, willende ook onze dankbaarheid daar voor opentlyk betoonen, en deze welgeſtelde gedichten voor de vergetelheid bewaaren.

Och dat het den Heere behaagde, over het eene en het andere zynen zegen te gebieden tot bevordering van uw wezentlyk nut! Hy bedaauwe het daar toe met zynen Geest, en verzoene al het gebrekkige, naar den rykdom van zyne genade!

Dit is de nedrige bede van uwe heilwenſchende Dienaresſe

M: E: WINCKELMAN.

JEZUS
ALS KONING
ERKEND, GEROEMD EN AANGEBEDEN.

PSALM XXII: 29, 30.

Want het koningryk is des Heeren. En hy heerscht onder de Heidenen. Alle vetten der aarde zullen eeten en aanbidden. Allen, die in 't ſtof nederdaalen, zullen voor zyn aangezigt nederbukken, en die zyne ziel by het leeven niet houden kan.

Grootmagtig Vorst! Roemruchtig Koning,
Verheven in uw hemelwoning,
Bekleed met Glans en Majeſteit!
Ai, wat hier adem heeft en leven,
Moet u ſteeds roem en grootheid geven,
En galmen uit uw heerlykheid.

De ganſche ſchaar der Hemellingen,
Die t'ſaamen uwen troon omringen,
Staan met hun Cithers dag en nacht
Gereed, om met verheven' pſalmen,
U Hallelujahs toe te galmen,
O Lam voor al uw volk geſlacht!

Gy wordt ook van uw volk beneden
Erkend, geroemd en aangebeden;
Wanneer gy met uw Godlyk licht
Hun duistre zielen koomt beſtralen
En met uw luister in hun dalen,
Waar voor al 't aardſche duister zwicht.

Och! mogt die glans ook my omſchynen,
Myn Heilvorst! doe al 't aardsch verdwynen
En ver zyn uit myn hert en oog!
Terwyl ik met de Hemelhelden,
Uw heerlykheid wensch te vermelden,
Voer gy myn aandacht naar om hoog!

Gy praalt met deugden zo lofwaerdig;
Grootmagtig Vorst! gy zyt rechtvaerdig:
De koninglyke majeſteit,
Door uwen Vader u gegeven,
Doet ieder voor uw hoogheid beven
En bukken voor uw heerlykheid.

Uw wysheid is niet uit te ſpreken;
Gerechtigheid is ook gebleken
De ſteun te zyn van uwen troon:
Grootmoedigheid ſiert uwe daden,
Gy, gy ſpreidt ſchatten van genaden
Uw heilbegerig volk ten toon!

Gy zyt een Koning zeer zachtmoedig,
Ontfermend, liefderyk en goedig;
Vermoeiden ſpreekt gy naar hun hert:
Gy telt de zuchten en de tranen
Van uwe elendige onderdanen,
Die zwoegen onder kruis en ſmert.

Gy zyt milddadig, om te geven!
Al wat uw volk behoeft ten leven:
Een waakzaam Vorst, wiens gunstig oog
Altoos is op uw volk ten goeden,
Om hen voor onheil te behoeden
En hulp te zenden van om hoog.

Uw afkomst is de hoogſte in waarde
Gy overtreft de grootſte op aarde;
Als God, zyt gy des Vaders Zoon,
Als mensch uit David voortgekomen:
Wie heeft ooit zulk een' Vorst vernomen,
Die God en mensch was op zyn, troon?

't Paleis, waar in gy zyt verheven
En daar m' u ziet als koning leven,
Blinkt niet van lichtverganglyk goud,
Als de aardſche troonen: 't is de hemel,
Ver boven 't ondermaansch gewemel
Verheven, door God zelf gebouwd.

De troon, waar op gy zyt geſtegen,
Is wel uw kerk: maar ons genegen
Richtge ook een' zetel in ons hert:
Indienwe ons nedrig voor u buigen;
U ſmeekende en oprecht betuigen,
Dat ons de zonden zyn tot ſmert.

Deez troon verſtrekt u ook tot luister,
't Geloof, beproefd, blinkt daar niet duister,
Daar blaakt een heilge liefdegloed,
Op dezen blinkt de glans der waarheid,
Die in uw woord zo hel en klaar leid
Beſproeid met purper van uw bloed.

Het kleed waar meê men u ziet pralen,
Dient om uw glorie aftemalen;
Gy hebt een ſierlyk deugdenbeeld
Als eenen mantel u omhangen,
't Geen gy uw volk ook doet ontfangen
Alsge uwen Geest hun mededeelt.

Gy

Gy draagt een kroon, niet van robynen
Of diamanten, die wat ſchynen
In 't oog der waereld. Neen; de kroon,
Die u uw Vader mild vereerde,
Doe gy, na 't lyden, triumfeerde,
Is de eerſtaat, dien gy kreegt ten loon.

Uw kerk, zoo daar uw Geest komt wonen,
Kan ook een eerekrans vertoonen,
Daar yder lid aan glinstren moet
Als paarlen; ja daar elk een kroon is,
Die in uw hand zoo duur en ſchoon is,
Gelyk een koninglyke hoed.

De Ryksſtaf, dien gy zwaait als Koning,
Daar gy door heerscht in uwe woning,
Is, Heer! uw Geest, die werkt door 't woord.
Die ſcepter, waar door gy veel zielen
Ootmoedig voor u neêr doet knielen,
En 't ryk der duisternis verſtoort.

Die, als uw volk, u toebehooren,
Zyn die ten leven zyn verkoren;
Een groote ſchaar, die niemand telt:
Die, hoe veracht in 's menſchen oogen,
Tot hogen ſtaat zyn opgetogen,
Ja zelfs tot koningen geſteld.

Gy praalt met Vorstelyke ſchatten;
Geen ſterveling kan die bevatten:
Elk' onderdaan hebt Gy bereid
Troost, vreugd, gerechtigheid en vrede:
Hier deeld gy de eerstelingen mede,
Hier na de volle zaligheid.

De lyftrawanten, die u eeren,
Die uwen luister zeer vermeeren,
Zyn de Eng'len in het hemelhof:
Dat hooge Choor der ſterke helden,
Die uwe heerlykheid vermelden,
Die nimmer ſtom zyn in uw' lof.

Gy hebt, o Koning! ryksgezanten,
Die uw gezegend ryk voortplanten,
Door 't zalig euangeliewoord;
Daar gy, als op een' zegewagen,
Wordt overal meê omgedragen,
O Held! en rydt voorſpoedig voort.

Uw koninglyke legerſcharen,
Die zich in orde t'ſaamen paren,
Zyn een onnoemelyk getal:
De rei der zaal'ge Geesten boven,
Al die op aarde in u gelooven,
Ja zelfs 't geſchapene heelal.

Doetge uw vrywillig volk, beneden,
In 't ſtrydperk met den vyand treden;
Gy hebt hun wapenen beſteld,
Om tot den ſtryd zig aan te gorden,
Op dat zy niet kleinmoedig worden,
Of door den vyand neêrgeveld.

Om heen te gaan door 's vyands benden,
Gordt gy met Waarheid hunne lenden,
Gerechtigheid bedekt hun borst,
De voeten ſchoeit gy met den Vrede,
Vooral deelt gy 't Geloofs-ſchild mede,
Ja geeft hun Helm en Zwaard, o Vorst!

Uw koninglyke wet is heilig,
Rechtvaerdig, goed, en altoos veilig;
Gy eischt van ieder onderdaan
Geloof, verlooch'ning, 't kruis te dragen,
Wanneer 't zoo is uw welbehagen,
En u zyn' Heirvorst na te gaan.

Gy heerscht en richt ook naar die wetten,
Al die daar hunnen gang naar zetten,
Loont gy met eeuw'ge heerlykheid;
Maar die weêrſpannig zich betoonen,
Zult gy naar hun verdiensten loonen,
Een eeuwig weê is hen bereidt.

Gy hoedt uw volk in ramp en lyden,
Elk onderdaan wilt gy bevryden
Van alle listen en geweld,
Die waereld, Satan of de zonden
Hun aandoen, om de ziel te wonden,
Zy worden door u vry gesteld.

Ja gy, o Vorst! zoo groot en magtig,
Verbreidt uw ryksgebied zeer krachtig,
Tot dat gy eens van zee tot zee
Zult heerschen, en tot 's waerelds enden
Uw koninglyken rykstaf zenden,
En deelen uwe goedren meê.

Uw heerschappy is zeer liefdadig,
Gy zyt elendigen genadig,
Uw liefdetroon staat dag en nacht,
Ontfermend Koning! voor hun open,
Die tot u henen willen loopen,
En u ontboezemen hun klagt.

Gy laat ook wel eens een'ge stralen
Van uwe schoonheid nederdalen,
Wanneer uw volk wordt ingeleid
Tot voor uw' troon, en als onttogen
Aan 't vleesch, met hun geloovige oogen,
Mag zien uw glans en majesteit:

Waar door zy, met de Hemellingen
Te ſaam vereenigd, konnen zingen:
„ O Koning, u zy lof en eer!
„ Gy, Gy zyt waard de zegezangen
„ Tot in alle eeuwigheid te ontfangen,
„ Wy werpen ons ook voor u neêr;

Maar o, myn Koning! 'k vind geen palen
Om al uw ſchoonheid af te malen;
Gy overtreft de grootſte op aard':
Zelf Salomon, in al zyn' luister,
Was by uw ſchoon maar enkel duister,
Gy zyt voor eeuwig liefde waard'.

Kwam eens de Zuider Koninginne,
Die groote en machtige Vorſtinne,
Als zy hadt in haar land gehoord
De heerlykheid van Isr'els Koning,
Uit hare vergelegen' woning,
Om aan te hooren 's Konings woord.

Stondt zy verwonderd, opgetogen,
Wanneer zy zach het groot vermogen,
De koninglyke majeſteit
Van dezen Vorst, zoo hoog verheven,
Dat zy 't getuigenis mogt geven,
De helft is my niet aangezeid:

Veel meer moest ik my voor u bukken,
Verwond'ring moest myn ziel verrukken,
Geduchte Vorst! die uwen troon
Gevestigt hebt in 's hemels zalen,
Daar Judaas troon niet by kan halen,
Daar alles blinkt van 't Godlyk schoon.

O zalig, zalig zyn die zielen,
Die voor dien eertroon nederknielen;
Daar ieder wenscht als onderdaan
Uw zaal'ge rykswet te betrachten,
Vol vuurs met nooit verflaauwde krachten,
Voor eeuwig u ten dienst te staan.

Ik wensch my ook voor u te buigen
En u eerbiedig te betuigen,
Dat ik my u ten dienste opdraag;
O! mogt ik u de speceryën,
Van aangename deugden wyën,
Dat u 't geloof als goud behaag!

'k Wil u myn ziel en lichaam geven,
O Heilvorst! koom, koom in my leven!
'k Geef u de volle heerschappy:
Wil gy vergruizen en verbreken
Wat uw bevel zou tegenspreken,
Heersch, dit 's myn zucht, heersch toch in my!

Duld nooit, dat waereld, Satan, zonden
Myn ziel, die 'k aan u heb verbonden,
Doen trouw'loos wyken van u af!
Neen: 'k hebze u eeuwig toegeheiligd,
Dat zy bewaard zy en beveiligd
Door u, aan wien ik ze overgaf!

Ei! laten een'ge van uw' ſtralen,
Myn Heilvorst, op my nederdalen.
Mogt van uw glansryk deugdenbeeld,
Om my grootmoedig al myn dagen,
Om my recht vorstelyk te dragen,
Iets aan my worden toegedeelt.

Maak my kloekmoedig in het ſtryden:
Al riept gy my tot kruis en lyden,
Doe my maar altyd mann'lyk ſtaan;
Als gy me uit Sion hulp wilt zenden,
Dan kan ik door de legerbenden
Des vyands moedig henen ſlaan.

Deel my veel van uw ryksgoed mede,
Blydſchap, gerechtigheid en vrede;
Een' ſchat, waar by al 't aardſche goed,
Hoe luisterryk het ook moog' ſchynen
In 't waereldſch oog, geheel verdwynen
En al zyn' glans verliezen moet.

Doe

Doe my hier in het aardſche duister
Veel zien uw' koninglyken luister,
Tot dat ik u eens op uw' troon
Als Koning, zal zien zegepralen,
Wanneer gy my zult doen behalen
De Vorstelyke glorikroon.

HET GROOT VOORRECHT
VAN EEN HEILIGE
VERGENOEGINGE.

I TIMOTH: VI: 6.

De Godzaligheid is een groot gewin met vergenoeginge.

Wyze: *Zoet gezelſchap dat met my.*

Hoe gelukkig is zoo een,
Die mag leven hier beneên
Met een heilig vergenoegen!
Zoo een ziel is altyd ſtil;
En kan zich met blydſchap voegen
Naar des Heeren raad en wil.

Krygt zy van het tyd'lyk goed
Hier een ruimen overvloed,
Zy is blyde in Gods beſchikking;
Wyl zy 't zich een voorrecht acht,
Wanneer zy door die verkwikking
Nader wordt tot God gebragt.

Of wordt zy door tegenheid,
Naar Gods vrymagt, heên geleid,
Zy ſpreekt 's Heeren wil niet tegen;
Als zy 't noodige maar heeft,
't Is voor haar de grootſte zegen,
Als God in zyn gunst iets geeft.

Wenze, in 't gene zy geniet,
's Heeren liefdeblyken ziet
En zyn vaderlyke zorge,
Die 't haar alles geeft in 't recht
Van haar dierbaar Hoofd, en Borge,
Die het haar heeft toegezegd.

't Minst dat haar gegeven werdt,
Wenscht zy met een dankbaar hert
Van Gods goede hand te ontfangen,
En zy brengt het dan ook weêr,
(Zonder vast te blyven hangen
Aan het Schepſel) tot den Heer.

Zy ziet niet vol zorg en pyn
Wat het in 't vervolg zal zyn;
Maar, altyd in God te vreden,
Denkt zy, dat haar Vader leeft,
Dat zyn hand haar hier beneden
Schenkt al wat zy noodig heeft.

Afgunst plaagt haar nooit, wen God
And'ren ſchenkt een ruimer lot
In de goed'ren van dit leven:
Neen. Zy denkt, myn Vader kon,
Was 't hem eer, my 't zelfde geven;
Want hy is de volheidsbron.

Of indien ik 't noodig had
Op het enge levenspad;
Maar 't zou mogelyk verſtrekken,
Om myn hert, dat al te ligt
Weggeſleept wordt, af te trekken
Van den Heer en van myn' plicht.

Zendt Gods hand ooit ziekte of ſmert,
Dat kan 't nimmer morrend hert
Vergenoegd en moedig dragen;
Als het maar altyd mag zien,
Dat Gods vaderlyke ſlagen
Waarlyk haar tot nut geſchiên.

Ja, de vergenoegde ziel,
Schoon 't haar al op aarde ontviel,
Kan noch wel gemoedigd zingen;
Wyl zy Jacobs *Alles* heeft,
En tart arme Wereldlingen
Dien God Ezaus *Veel* maar geeft.

Laat

Laat een ſlaaf des Satans dan
Zwoegen, wat hy zwoegen kan,
Om een handvol goeds op aarde,
Of om wellust, eer en ſtaat;
'k Schat het al van kleine waarde,
Wyl het nimmer hen verzaad.

D'eêlſte winst is hier beneên,
Dat men mag zyn pad betreên
In een juichend zielsvernoegen.
Op wat weg God wand'len doet,
Dat men zich daar naar kan voegen,
't Zy in voor- of tegenſpoed.

O Jehova! gy, die weet,
Wat my noodig is, ach deedt
Gy my ſteeds deez' deugd betrachten!
't Moet van boven zyn geleerd.
'k Heb hier toe in my geen krachten
'k Hou des 't oog naar u gekeerd.

'k Wensch noch hoogen ſtaat noch goed,
Maar een vergenoegd gemoed,
Dat is 't allerheuglykst leven!
Stel myn ziel dan maar te vreên,
Of gy meer of min wilt geven.
'k Heb genoeg aan u alleen.

DANK-

DANKËRKENTENIS
VOOR HET GENOT VAN
TYDELYKE ZEGENINGEN.

Op de Wyze van Pſalm LXVIII.

Op, op myn ziel! kom, loof den Heer,
Die u aan alle kant zoo zeer
Met zegen wil omringen,
Zyn milde hand ſteeds open doet,
En zoo veel aangenaam en zoet
Vergunt van d'aardſche dingen.
Al wat het aardryk uit zyn ſchoot
Voortbrengt, is niet ſlechts voor uw' nood;
Maar allerlei verkwikking,
Van aardgewas en lieflyk kruid,
Dat dagelyks uit d'aarde ſpruit,
Krygt gy door Gods beſchikking.

Het aangenaame boomgewas,
Dat ieder voorkomt op zyn pas:
En door zyn lieflykheden
Uw oog en ſmaak zoo mild'lyk ſtreelt,
Wordt u op 't ryklykst meégedeeld,
Gy leeft als in een Eden,
Daar 't al van ſchoonheid overvloeit
En door Gods zegen wordt beſproeid.
O onverdiende zegen!
Dien God aan zoo een ſnooden geeft,
Die tot zyn eer niet meerder leeft,
Noch wandelt in zyn wegen.

Ik ſta verlegen en beſchaamd,
Wat zal ik, Heer! zoo als 't betaamt,
Wat zal ik u vergelden?
Voor al de liefde en zorg, die gy
Elk oogenblyk betoont aan my!
Ach kon ik 't recht vermelden!
Wie ben ik toch? veel te gering,
Dan al de weldaên, die 'k ontfing.
O onnaſpeurbre goedheid
Aan my, die duizend duizendmaal
Van uwe liefdewegen dwaal,
Schenkt gy my al die zoetheid!

Neen:

Neen: 'k ben niet weerdig al die trouw,
Die liefd' en zegen. Heer, ik zou
Uw wegen moeten pryzen;
Als ik van alles wierd ontbloot
En naauwlyks iets had voor myn' nood,
Om 't lichaam meê te ſpyzen.
En nu ſchenkt gy my noch zo veel,
Nu ſchenkt gy my een ruimer deel
Dan ik ooit dorst begeeren;
't Is uwe Vaderzorg en magt,
Die my tot hier toe heeft gebragt
En kwaaden af wou weeren,

Ja, ſchoon gy my noch wel bedroeft
En ik door ſlagen word beproefd,
Uw handen zyn 't die heelen,
Alsge op 't gevoeligſte kaſtydt,
Wilt gy, byna ter zelfder tyd,
Uw zegen mededeelen.
Ach was ik nu maar recht bekwaam,
Om groot te maaken uwen naam,
Wil gy myn tong ontbinden
Om van al 't goed, dat my geſchiedt,
Te zingen een geheiligd lied,
Waar zal ik 't einde vinden?

Ik wensch al, wat ik heb en ben,
Wat ik op aarde dierbaar ken,
Ten dank u op te draagen;
Dit 's 't offer, dat ik u alleen
Kan geeven, en in anders geen
Hebt gy een welbehaagen.
Laat nimmer toch uw zegenvloed
Myn aardsgezind en traag gemoed
Van u, myn Schepper, trekken.
Maar zy een ſpoor om 't wank'lend hert,
Helaas! zoo ligt in 't aards verwerd,
Ter dankbaarheid te wekken.

Vooral is dit myn bede en zucht:
Laat ik toch dikwyls van de vrucht
Van 's levensbloem hier ſmaaken,
't Geen, daar my, 't aardſche ledig laat,
Myn moed'loos hert, alleen verzaadt
En kan gemoedigd maaken.
Laat al de weldaên van uw hand
My ſtrekken tot een onderpand,
Dat ik eens daar zal komen,
Daar, by uw lieflyk aangezicht,
In 't eeuwig blinkend Godlyk licht,
Een wellustbeek zal ſtroomen!

EENE VERBONDMAKENDE
ZIEL MET GOD.

NEHEMIA IX: 38.

In allen dezen maken wy een vast verbond; en ſchryven het.

Wyze: *Wie ſleet heuchelyker dagen.*

Groote God! fontein van leven,
Schepper van het waereld rond,
Die elk adem hebt gegeven,
Door den Geest van uwen mond:
Gy zyt waardig, magtig Koning!
Dat ik my ootmoedig buig,
Voor uw hooge hemelwoning
En myn liefde aan u betuig.

Heden koom ik me onderwinden,
Om op deez' gezetten ſtond,
My aan u gansch te verbinden,
En te treden in 't verbond:
'k Leg my neder voor uw voeten.
Dat uw gunst toch op my viel!
Wil my liefderyk ontmoeten!
Ei! daal neder in myn ziel!

'k Ben geheel bevlekt geboren,
'k Lag vertreden in myn bloed;
Magt'loos, onder vloek en toren
Neêrgezegen; maar zo goed
Waartge, o Heer! om my te ſpaaren,
Dat my geen verhaaſte dood
In 't verderf deedt nedervaren,
Gy, gy hielpt my uit den nood.

Met ontelb're zegeningen,
Kwaamt gy, van myn teed're jeugd,
My naar lyf en ziel omringen;
Nu, nu paſtme een dankb're vreugd!
Ja, den allergrootſten zegen
Hebt gy niet van my geweerd,
Wen gy my uw liefdewegen,
Uit uw heilwoord hebt geleerd.

'k Wierd op 't ernstigste gebeden,
Van uw knechten, uit uw' naam,
Die my zochten te overreden,
Om te treên op 's levensbaan;
Maar ik, zoo geneigd tot zwerven,
Dwaalde zorg'loos elders heen:
't Scheen ik kon uw gunst wel derven;
'k Hoorde niet, hoe zeer gebeên.

Tot

Tot gy, onweêrſtaanbaar Koning,
Door den ſcepter van uw' Geest,
Myn gemoed, dat ſteeds de woning
Van den Satan was geweest,
Innaamt; tot gy door uw ſterkte
Alle hoogten wierpt ter neêr.
't Was uw Geest, die my bewerkte,
O beminnelyke Heer!

Ge overtuigdet my van zonden,
Van de zaalge dierbaarheid,
Die in Jezus wordt gevonden:
Gy hebt my tot hem geleid,
En doen zien, (o wondre wegen!)
Dat in 't zalig heilverbond,
Was myn heil alleen gelegen,
Zoo 'k my maar verlegen vond.

Dies koom ik my tot u wenden,
O volzaal'ge heilfontein!
Zoo vol zonden en elenden,
Ja zoo magt'loos en onrein:
Ik zoo arm, vervult met nooden,
Leg my neder voor den troon:
Om 't verbond, my aangebooden,
Nu te omhelzen in den Zoon.

Willig, gul herroepe ik heden,
Al dé liefde, die 'k ooit gaf
Aan de waereldſché ydelheden;
Satan, zonden zweer ik af:
Foei! dat ik myn levenskrachten
Ooit in 's waerelds dienst verſlond;
'k Wil als ſchà dat alles achten,
Daar ik me eertyds aan verbond.

'k Ben geheel bereid te haten
Eige wysheid en verſtand;
En vrywillig te verlaten,
Al wat tegen u zich kant,
Al het geen zich niet wil neigen,
Tot uw' dienst en zuivre min:
Al 't verkeerd en zondig eigen,
Dat wel eer myn hert nam in.

'k Neem den toevlucht door 't geloove,
In den Midd'laar van 't verbond,
Tot u, Vader! en belove
Met myn ganſche hert en mond,
Dat gy van nu af zult wezen
Myn volzalig goed en deel:
't Geen in voorſpoed en in vrezen
My vernoegen zal geheel.

U o Heiland! Vorst van 't leven!
Rust en blydschap van 't gemoed!
U omhels ik daar beneven,
Tot myn algenoegzaam goed:
Gy zult eeuwig zyn myn Koning,
Gy voert over my 't gebied,
'k Geef myn hert u tot een woning
Ai! duld daar de zonde niet.

U, o dierb're Geest des Heeren!
Die myn ziel, door uwe kracht,
Van de waereld af kwaamt keeren,
En tot uw gemeinschap bragt:
'k Neem u aan; gy zult my leiden
Op de smalle hemelbaan,
En my op dien weg bereiden,
Om ter heilstad in te gaan.

'k Zeg gulhartig JA en AMEN
Op 't verbond; Jehova God!
Woud gy my dat heil beraamen,
Zie hier ben ik; valt dat lot
My te beurt, 'k stem al de deelen
Van 't verbond blymoedig toe:
'k weet, het zal my nooit verveelen
Dat ik deeze keuze doe.

Ik verbind my hier te leven
Tot uw' roem, myn heerlyk Hoofd,
Als gy my maar kracht wilt geven,
't Is in dit verbond beloofd:
W'ant ik heb in my geen krachten
Om getrouw te blyven ſtaan;
Maar ik zal uw' invloed wachten,
En u altyd kleven aan.

Geef my vryheid, om te vluchten
Tot uw' vollen liefdeſchoot,
O myn Bondgod! om door zuchten,
Daar te ontboezemen myn' nood.
Dat ik nooit, door ongeloove,
Van den troost van dit verbond
Myn berooide ziel beroove;
Maar dat ik my dezen ſtond

Dan geduerig breng te binnen,
Op dat ik des vyands list
Edelmoedig mag verwinnen,
Als die helvorst met my twist,
Of uw werk, in my gebleken,
Wel het echte en rechte zy:
Laat dan, Heer, myn daden ſpreken.
Toon, dat gy het wrocht in my.

Wil my maar genade geven,
  Dat ik altyd, door uw Geest,
Als een bondgenoot mag leven.
  Maak my voor my zelf bevreest.
Laat de waereld, met haar lagen,
  My niet trekken van u af:
Ben ik zwak, wilme onderſchragen
  En ſteeds ſtutten met uw' ſtaf.

Zoo my Satan, waereld, zonden,
  Ooit weêr lokten in den band;
Zoo ik ontrouw wierd bevonden,
  Dat uw Vaderlyke hand
My weêr leide op uwe wegen:
  Dat ik noit tot onëer zy
Van uw' naam; maak my genegen
  Tot uw zaal'ge heerſchappy.

Neem myn hart, en wil dat dwingen
  In de banden van 't verbond:
Om getrouw de bondsbedingen
  Te volbrengen t'allen ſtond;
Worde ik immer overrompeld
  Door de zonden, myn gemoed
Zy, ter reiniging, gedompeld
  In myn Jezus dierbaar bloed.

Dat ik dan gemoedigd loope
  Op de ſmalle levensbaan;
Geef my een gegronde hope,
  Dat ik eens zal zyn ontdaan
Van de zonde, en zegepralen
  Met de kroon der heerlykheid,
Die gy my zult doen behalen;
  Zooge aan 't bondvolk hebt gezeid.

Amen! het zy zoo.

MOEDGEVENDE OPWEKKING

aan het gelovig Krygsvolk, ſtrydende onder de kruisbaniere van den overſten Leidsman der zaligheid,

I COR: XIII: 13.

Waakt, ſtaat in 't gelove, houd u mannelyk, zyt ſterk.

Geloovig, heerlyk volk, door uwen God verkoren,
Van hem geroepen, door zyn goeden Geest herboren,
Staat mannelyk en ſterk; loopt vaardig op de baan,
Daarge eens op zyt geſtelt, blyft nimmer moed'loos ſtaan;
Al vindt gy menigmaal veel reden om te klagen,
Schoon u het vleesch belet, en dikwyls doet vertragen:
Hoe zeer de helſche geest zyn pylen op u ſchiet,
Waar door gy menigmaal, door ongeloof, niet ziet,
Dat God uw Vader is, dat Jezus is uw Broeder,
De Geest uw onderpand, bewaarder en behoeder,
Ai! geeft den moed niet op, ſtaat, ſtaat, en houdt u ſterk,
Weet, dat gy, hier beneên, zyt in het worſtelperk,

Daar

Daar u uw Veldheer roept tot worstelen en ſtryden;
Daar moet men menigmaal veel tegenſpoeden lyden.
Maar, o wat nood? uw Vorst zal altoos by u zyn,
In al wat u ontmoet, in vreugde, ramp of pyn,
Hy is altyd naby, en zal u nooit begeven,
Hy vat uw rechterhand, en houdt zyn werk in 't leven,
Dat hy eens, in 't begin, door zyn genadekracht,
In u begon, zal ook ten toppunt zyn gebragt;
Vertrouwt het hem maar toe. Uw nooit volprezen Borge,
Beſteedt, tot uw geluk, zyn teêrſte liefdezorge,
Dat zyn gekocht rantzoen nooit weêr verloren ga,
Maar dat het vrêverbond in eeuwigheid beſta,
Zoo lang als Jezus is op 's Vaders troon verheven,
Behoeftge, o krygsvolk, nooit voor 's vyands list te beven.
Hy is uw Hoofd, uw Heer. Hy is uw ſchild, uw loon;
Hy dekt u in den ſtryd. Hy ſchenkt de gloriekroon.
Valt dan de vyand aan om uwe ziel te ontſtellen,
Vliedt naar uw Heirvorst toe; hy zal hem nedervellen,
Een recht geloovig oog op Jezus, met een zucht,
Maakt dat de helſche draak ſtraks overwonnen vlucht.
Als Jezus maar één woord tot uwe ziel wil ſpreken,
Kan zy door al 't geweld, des vyands henen breken.
Ei vreest hem daarom niet, al valt hy brullende aan,
Wilt maar in Jezus kracht hem moedig wederſtaan.

Of

Of valt de zonde u bang ; koomt die u ſteeds benaauwen ;
O! laat dit in den ſtryd u nimmer doen verſlaauwen;
Gaat maar na Jezus toe; die heeft 'er voor geboet,
Die heeft den prys voldaan, door't ſtorten van zyn bloed,
Die heeft, tot losſing, van uw ziel, 't randſoen gegeven.
In dien volmaakten Borg hebt gy het recht ten leven,
Gy kunt voor God beſtaan door zyn gerechtigheid.
En wordt gy door uw vleesch noch dikwyls afgeleid,
Ei wordt niet moedeloos; maar werpt u in zyn armen,
Hy kan, hy wil, hy zal zich uwer ook erbarmen.
Hy leeft in eeuwigheid, en ſtaat ſteeds voor den troon
Op dat hy zou in u de kracht der zonden doôn.
Is 't dan, dat u de zonde, uw's ondanks, komt beſpringen;
Zoekt u haar magt ter vlucht of tot haar wil te dwingen ;
Houd aan by uwen Borg, dat, door zyns's Geestes kracht,
Ook deze uw vyandin ten onder zy gebragt.
Wat kwaad drukt u dan noch ? zou't ook de waereld wezen,
Die door haar boos geweld of listen u doet vreezen ?
Uw Koning heeft haar ook verwonnen door zyn dood,
Staat gy maar in zyn kracht, dan hebt gy nimmer nood.
Komt dan vrywillig volk, dat u ten dienst des Heeren
Gewillig hebt verpand, gy zult eens triumpheren:
Schoon gy op aard veel leeds veel ſtryds doorworst'len moet
't Zal in een oogenblik eens alles zyn vergoed,

Wan-

Wanneer gy, opgevoert in 't ryk der zaligheden,
Al wat u hier bevogt, in 't ſtof zult zien vertreden,
Wanneerge u onbevreest voor alles, wat hier kwelt,
In de ongeſtoordſte rust voor God zult zien geſteld.
O wat zal dat eens zyn, volmaakt te zegepralen!
Met Jezus, na den ſtryd, die eerkroon, te behalen,
Die hy nu zelve draagt, dan vindtge een ryke ſtof,
Om eeuwig in triumph te zingen 's Konings lof.
Denkt, dat het zalig volk u toeroept van daar boven,
„O krygsvolk zyt getrouw, volhardt maar in 't gelooven.
„De zaal'ge levenskroon, de kroon der heerlykheid,
„Is wel wat ſtryden waard; ze is ook voor u bereid.

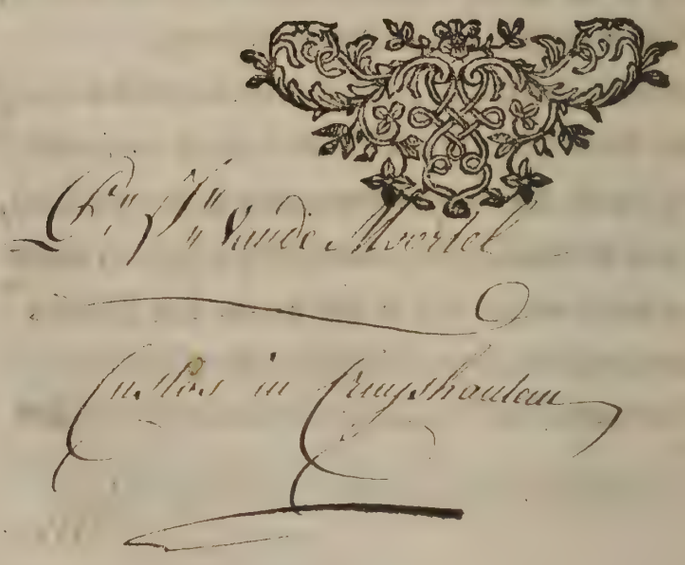

AANDACHT

OP

HOOGLIED V, het midden van vs. 16.

Al, wat aan hem is, is gansch begeerlyk:

by gelegenheid van het gebruik

VAN HET

HEILIGE AVONDMAAL.

Wel aan, myn ziel! dewyl gy thans zoudt naderen
Tot 's Heeren disch, wek eerst uw' aandacht op.
Tragt nu al uw vermogens t'saam te gaderen,
Hef uw verstand, geloof en liefde in top.
Uw nardus moet nu sterke geure spreiden,
De Koning zelf zal zitten aan zyn' disch;
Wil in zyn schoon met vergenoegen weiden,
Toon dat uw Vriend aan u recht dierbaar is.
O minnelykste Immanuël! myn Koning!
Toon, nu aan my uw' glans en heerlykheid;
Ik buig my voor uw hooge hemelwoning.
Ontdekme een straal van uwe Majesteit,

Laat myn verſtand niet ſlechts uw ſchoon beſchouwen;
Maar ook 't geloofs- en liefdenoog u zien,
Nu 'k van uw ſchoon iet ſtukswys wensch te ontvouwen,
Wil uwe hulp uit 't Heiligdom gebiên.
Maar waar vindt hier myn ziel begin of palen?
Hier is een zee, een grond'looze oceaan,
Waar in zy als vervoerd moet nederdalen,
O Jezus lief! zy bidt uw ſchoonheid aan,
Begeerlyk zyt ge als God, liefwaârd als menſche,
Als Middelaar, in uw Perſoon en werk,
Benevens wien ik niets begeer of wenſche,
Gy trekt het oog van uw geheele Kerk.
Gy zyt, als God, een eeuwig heerlyk Wezen,
't Zelfſtandig Woord, des Vaders eigen Zoon,
God boven al in eeuwigheid geprezen,
En voor myn ziel beminnelyk en ſchoon.
Als God bezit gy Goddelyke deugden,
Die gy alom zoo luisterryk verſpreidt,
Voorwerpen van myn reinste zielevreugden.
Het alziende oog van uwe ALWETENHEID
Schenkt my een troost; 'k weet dat gy al myn noodep
En werkzaamheên, zelfs in 't verborgen, ziet.
Koom ik tot u, ſchoon raad'loos, heen gevloden,
Uw WYSHEID is 't, die raad en hulpe biedt.

Uw

Uw GOEDHEID is myn ziel een heilfonteine,
Die altyd ſpringt van leven en genaê.
Zie 'k my beſmet, zie 'k my als eene onreine,
Dan komt my uw BARMHERTIGHEID te ſtaê.
Wanneer ik hulp- en magt'loos nederzyge,
Uwe ALMAGT is myn zwakheid dan tot ſteun:
Gy geeft, dat ik weêr nieuwe kragten kryge,
Als ik op u, o ſterkte Jacobs, leun'.
Uw HEILIGHEID, zoo vlekloos, zoo vol luister,
Is voor myn ziel een gansch volmaakt patroon;
Die in zich zelf zoo onrein is als duister,
Och was zy ook, als gy, zoo rein en ſchoon!
Uw WAARHEID, nooit bezweken, doet my hopen,
Daar gy getrouw zult zyn in uw verbond:
Schoon ik trouwloos van u te rug mogt lopen,
'k Maak nochtans ſtaat op 't woord van uwen mond.
Zyt gy ALOM, waar ik my ook mogt vinden,
Dat 's een gezelſchap, dat myn ziel verkwikt.
Uw EEUWIGHEID kan alle vrees verſlinden
Voor 't ſterven, wen 't vooruitzien my verſchrikt,
'k Weet dat uw liefde en trouw, my eens bewezen,
Zoo eeuwig is, als gy, Heer! zelve zyt.
Ik heb geen dood, geen onheil ooit te vreezen,
Daar ALGENOEGZAAMHEID myn ziel verblydt;

Gy kunt volop met ſchatten van genaden,
Een ledig hert, dat in zich zelf niets heeft,
Geduurig meer vervullen en verzaden,
Daarge alles uit die volle heilbron geeft.
O heerlyk God! o allerwenſchlykst Wezen!
Wie is by u te ſchatten op deze aard?
Wie is als gy, nooit naar waardy geprezen,
Wie eeuwig alle liefde en agting waard?
Maar daal ik van deez' hoogte neêr op d'aarde,
Zie ik u daar als myn' *Immanuël*,
Die Godheid met een zwakke menschheid paarde,
Tot heil en troost van 't geestlyk Israël.
Hier voelt myn hert in vreugde zich ontſpringen,
Ik juich u toe, o Schoonste die 'er leeft!
Waar ik u zie, uw ſchoonheid doet my zingen,
Daar 's niemand, die een ſchaduw by u heeft.
Schoon waart gy reeds, wanneer gy wierdt geboren.
Een reine Maagd heeft u als mensch gebaard,
Waar door gy waart bevrydt van ſmet en toren.
Schoon waartge, omdat de Godheid was gepaart
Met uwe menschheid, die daar t'ſamen woonde.
Schoon waart gy door de gaven van den Geest,
Die op u rusten, en die gy vertoonde,
Zoo lang gy hier op aarde zyt geweest.

Gy

Gy hebt doen zien een onbeſmetten luister
Van heiligheid, daar was in uwen mond
Geen onrecht, zoo dat niemand immer duister
Of vlek in u, o heilge Jezus! vondt.
Schoon waart gy, door een ſchitrerglans van deugden,
Van Zachtheid, Liefde en ware Nedrigheid,
Die op deze aarde uw' volg'ren 't hart verheugden.
O Heiland! wierdt dat beeld in my geleid.
Beſchouw ik u, als MIDDELAAR, 'k zal vinden
Een volle zee van wondren der genaê,
Een peilloos diep, daar 'k my in voel verſlinden,
Die 'k niet begryp; maar daar ik ſtil voor ſtaê:
O! wat zyt gy hier dierbaar voor myn herte!
Uw lieve naam, myn Jezus, geeft my moed,
Wanneer ik zwicht gansch moed'loos, tot myn ſmerte,
Wen 't naar gezicht der ſchuld my zuchten doet,
Dan is die naam een balſem voor myn wonden,
Die my verſterkt, die me opbeurt en verblydt.
'k Weet, dat gy my, als Jezus, redt van zonden,
Dat ge een volkomen Zaligmaker zyt,
O groot *Propheet!* Gy zyt aan my gegeven
Tot Wysheid; gy ontdekt Gods ganſchen raad:
Gy leerdet my den rechten weg ten leven,
Een diep geheim, daar 't menſchlyk brein voor ſtaat,

Myn *Priester!* ('k noem u door 't geloof den mynen)
Gy zyt myn ziel ſteeds tot Gerechtigheid;
Door u alleen mag ik voor God verſchynen,
Terwyl uw bloed noch om verzoening pleit.
Myn ziele, juich, loof God, prys uwen Vader,
Die tot uw heil dien Priester heeft beſteld,
Treê tot den troon. Treê ſteeds vrymoedig nader
Op 't kost'lyk bloed van deez' geduchten Held.
Verheerlykt *Vorst*! ook uw genadewetten,
Zyn voor myn ziel beminnelyk en zoet,
'k Wil me onder uw banier, dienstvaardig, zetten,
Beheersch, regeer myn hert en myn gemoed.
Grootmagtig Vorst! gy hebt, door uwe ſterkte,
De zege van myn hert voor u behaald,
Wanneer uw Geest krachtdadig in my werkte,
Toen myn verſtand wierdt door uw licht beſtraald;
Gy zult my voorts geleiden, en beſchermen
Naar uwen raad; en ſchoon ik van u wyk,
Gy zult u dan in gunste weêr erbermen,
En maken, dat ik nooit geheel bezwyk,
En als ik zal uw rykswet, trouw betrachten,
Zult gy my meê doen zitten op uw' troon,
Als die verwon. Hier wensch ik op te wachten,
Myn ziel verlangt naar zulk een gloriekroon.

Ga voort, myn ziel! beſchouw ook beî de Staaten,
Zie uwen Borg eerst diep vernederd aan;
Maar dan, hoe hy verhoogd is, boven maten,
En in triumf ten hemel ingegaan.
Kom, ſta eens ſtil, by Jezus bitter *lyden*,
Erken, aanbid hier in een' liefdegloed,
Hier 's ſtof om u voor eeuwig te verblyden,
Dat bitter brengt voor u een heilzaam zoet.
Wat wierdt het lyf gehoond, geboeid, geſlagen,
Ter dood gedoemd, ja aan het kruis gehecht,
't Vervloekte hout moest 's waerelds Heiland dragen,
Daar aan wierdt hy ten ſchouwſpel opgerecht;
Maar dat was niets by al de bittre ſmerten
Der ziel, die als met pylen was doorboort
Van 's Vaders toorn. Hoe ſmolten niet de herten,
Toen uit zyn' mond die klaagſtem wierdt gehoort.
Myn God! myn God! waarom worde ik verlaaten
Van u! ik zink in eenen diepen kuil,
Verlos myn ziel van allen, die haar haten,
Red my toch uit des wreeden leeuwen muil.
Zou dat benaauwd, dat naar, dat vreeslyk brullen
Van dezen leeuw, den leeuw uit Judaas ſtam,
Myn dankbaar hert, met liefde niet vervullen,
Wyl daar door 't heil van my te voorſchyn kwam?

'k Sta hier verbaast, verwonderd en verlegen,
Des Levensvorst begeeft zich in den dood,
Ja de Almacht zelf is hulploos neêrgezegen,
De toevlucht der elendige in nood,
Des Hemels Heer, dien elk moet hulde bieden,
Wordt hier een ſlaaf, de zuivre heiligheid
Wordt zonde, op hem; die ſpreekt en 't moet geſchieden,
Die zegen geeft, wordt hier ten vloek geleid:
Der Eng'len Vorst, een afkeer van de menſchen,
Der heeren Heer ſtort hier in helängſt neêr,
Wie had ooit zulk een liefde durven wenſchen?
Wiens hart ontbrandt hier niet in liefde weêr?
O Jezus lief! hierin zyt gy begeerlyk;
Al wat gy deed is tot myn zielennut:
Uw doorne kroon maakt my volkomen heerlyk.
Uw bitter kruis is my ten troost en ſtut.
In uwen dood is de oorzaak van myn leven.
Uw vloek maakt dat ik zegening verkryg.
Uw lyden kan my ſtof van vreugde geven,
Zelfs dan als ik door ſmerten nederzyg.
Uw graf zalme in myn graf doen veilig rusten.
Zo ſtrekt, o Jezus lief! al wat gy leedt,
Voor my een ſtof tot innig zielsverluſten!
Zoo vinde ik heil en vrede in 't geen gy deedt!

En zie ik, hoege, o Heiland! na u lyden,
Zoo zegenryk *verhoogd* en heerlyk zyt,
Dat doet myn geest zich even zeer verblyden:
Dat trooſt my 't hart in deez' genadentyd,
Datge uit den dood weêr opſtondt, is myn leven;
Ik ſterf daar door den dood der zonden af:
Daar door wordt my die zaal'ge hoop gegeven,
Dat ik ook eens zal opſtaan uit het graf.
Datge in triumph van de aarde zyt geſcheiden,
En met uw bloed in 't Heiligdom gegaan,
Was om voor my een woonplaats te bereiden,
Om voor den troon als Priester noch te ſtaan;
Daar ſteek gy aan het reukwerk der gebeden,
Waar door myn ziel vrymoedigheid verkrygt,
Om tot in 't binnenst Heiligdom te treden;
Gy bidt voor my, wen 't ſtaamlend ſpraaklid zwygt.
Datge op uw' troon in glorie zyt verheven,
Den rykſtaf zwaait, aan 's Vaders rechtehand,
Verzekert my, dat gy my al zult geven,
Wat ik ontbeer tot 's levens onderſtand,
Gy zult, o Vorst! in allerlei gevaren,
Als waereld, zonde of ook de helſche magt,
Myn ziel beſtreên, door uwe kracht bewaren,
Op welke hulp myn ziel geloovig wacht.

Dat gy noch eens, als Richter, op de wolken,
Ten jongsten dage, omstuwd van 't Eng'len choor,
Zult komen, om te richten alle volken,
Dat is myn troost, dat strekt myn ziel een spoor
Tot heiligheid, 'k verlang dat gy moogt komen.
Wanneer, wanneer komt die gewenschte dag,
Dat al uw volk zal worden opgenomen
U te gemoet! och, dat myn oog u zag!
Noch vindt hier myn bespieglend oog geen palen,
Dewyl myn ziel in deze schoonheid weidt;
'k Moet verder noch in al de diepten dalen
Van Jezus liefde en zyn beminn'lykheid;
Wel aan, myn ziel! beschouw nu ook zyn *Werken*,
Daal neder in der eeuwigheden grond,
Daar zultge een zee van wonderheden merken,
Daar was 't, dat Hy als Borg reeds voor u stondt;
Daar ging Hy reeds zyn hert voor u verpanden,
O liefdegloed des Heeren Tzebaoth!
O wat moest dat myn ziel niet doen ontbranden
In wedermin tot u, myn Heer, myn God!
Wat heeft u toch, o Levensvorst! bewogen,
Dat gy aan my in de eeuwigheid reeds dacht?
Wat heeft u van uw eerentroon getogen,
En in der tyd beneên op aard gebragt?

Had ik myn God ooit liefde of trouw bewezen?
Was ik gelyk de Geesten voor uw' troon?
Kost gy uw beeld in myne ziele lezen?
Of was in my bevalligheid of schoon?
Of was 'er voor u voordeel in te vinden,
Datge een verbond van vriendschap met my sloot?
O neen, hier moet verwond'ring my verslinden,
Ik was besmet, afschuwelyk en snood,
Uw heerlyk beeld, dat eertyds had geflonkerd,
Was door de zonde in my geheel verdoofd,
Ik had uw' glans en majesteit verdonkerd,
Van alle heil voor eeuwig my beroofd.
Wat deedt u dan uw liefde oog tot my keeren?
Niets, dan een schat van vrye erbarming,
O onbesefb're liefde en gunst des Heeren!
De Zaal'ge God zag op een doemeling.
Juich, juich myn ziel! van wegens die genaden:
Aanbid die gunst, schoon gyze niet bevat:
Wil u steeds in deez' zee van liefde baden;
Roem in uw deel, en onwaardeerb'ren schat.
Ja wendt gy 't oog eens verder tot de tyden,
Daar is het heil, van eeuwigheid besteld,
Verworven door gehoorzaamheid en lyden,
U toegepast, wanneer een zoet geweld

Uw

Uw herte deedt na Jesus overbuigen,
Toen gy u in zyne armen wierpt ter neêr,
En voor hem in oprechtheid kost betuigen,
Dat gy hem naamt tot Middelaar en Heer,
Ja heugt u niet dat liefderyk ontmoeten;
Wanneer gy u, schoon met bestorven mond,
En bevend hert, neêrboogt voor zyne voeten,
En zaagt, dat ge in zyne oogen gunste vondt?
Wat is't u goed, dat zoo een magtig koning,
Die gaarn vergeeft, u, als een herder, leidt,
Die u belooft, dat noch een beter woning
In 's Vaders huis voor u reeds is bereidt,
Ja, als ik eens den adem van dit leven
Uitblaazen zal, in dien gewenschten stond;
Zal ook myn geest, eerst hemelwaart geheven
Weêr zinken in een volheids zee, die grond
Noch oever heeft, o daar zal zy dan komen,
Daar ze eeuwig zich verlusten zal naar wensch;
Daar zy zich zal verliezen in de stroomen
Van Gods genaê omtrent den armen mensch!
Myn ziel! wilt gy voor 't laast nu noch toetreden,
Terwyl uw Vriend u noodigt aan zyn' disch?
Hier 's ook een zee van heil verborgenheden,
Waarom hy u ook recht beminn'lyk is,

Hy dacht aan u, in 't bitterst van zyn lyden.
Daar heeft hy u een zielenspys bereid,
Die 't herte sterkt, 't geloove doet verblyden,
En 't geestlyk leven brengt tot vruchtbaarheid;
Hy wilde door deez' zichtb're liefdepanden,
Zyn gunst en trouw verzeeg'len aan uw hert;
Daarom gaf hy u tekenen in handen,
Een aartseny, die heelt en troost in smert.
Kom, treé dan toe, om nader te beschouwen
De dieptens, die de Heiland hier door leert,
Dit zal in 't kort u 't gansch geheim ontvouwen
Der zaligheid, wenge u daar heenen keert;
Ziet gy het broodt; beschouw de aanminnelykheden
Van hem, die tot uw heil gehoorzaam was,
In alles, wat Hy immer heeft geleden;
Van hem, die u van schuld en smert genas.
Hy, als een graan, was ook een vrucht der aarde,
Een aardsche moeder hadt hem voortgebragt,
Hy was wel klein, doch van de grootste waarde,
Schoon hy als niets van velen wierdt geacht,
Hy liet zich tot een zielenspys toeschikken,
Door 't lyden, dat hy willig onderging,
Op dat hy zou zyn volk daar door verkwikken,
En hun geloof verzekering ontsing;

Zoo zeer het brood is noodig in dit leven,
Zoo zeer zyt gy, o Heiland! tot een ſpys,
Die aan myn ziel kan kracht en voedſel geven,
Op een verborge en geestelyke wys.
Gelyk het brood genoegzaam kan verzaden,
En alle ſpys recht ſmaak'lyk maakt en goed,
Zoo kunt gy ook, met uwe heilgenaden,
Vervullen en verzadigen 't gemoed.
Zelfs dan, als 't vleesch en 't hert my zou bezwyken,
Dan zyt gy noch het algenoegzaam deel,
Dat my nooit zal begeven, nooit zal wyken;
Maar dat me altoos vernoegen kan geheel.
Zoo duurzaam 't brood zyn ed'len ſmaak blyft houden,
Zoo dierbaar blyftge, o zielsvriend! voor myn ziel;
Hoe meerze u ooit by 's Geestes licht beſchouwden,
Hoe meer gy aan haar minnend oog beviel.
Is 't brood in ſtaat om flaauwen kracht te geven,
Gy kont my ook, myn Heiland, naar den geest
Verſterken, om voor u, myn Heer, te leven,
Gy maakt my 't hart kloekmoedig, onbevreesd.
Gy geeft my, zoo 'k vermoeid ben, nieuwe krachten,
O welk een troost is dat in deez' woeſtyn,
Myn ziel wenscht daar geloovig op te wachten,
Tot dat ik eens altoos by u zal zyn:

Door

Door deze ſpys bekrachtigd, zal ik loopen
Kloekmoedig voort op de enge levensbaan,
't Is my een pand, om welgegrond te hopen,
Dat ik eens zal ter Godſtad binnen gaan.
Daar ik volop my eeuwig zal verlusten,
By u, Lam Gods! aan 't zalig Avondmaal;
Daar zal ik in uwe armen veilig rusten,
O allerſchoonst, o liefderykst onthaal!
Wordt by het brood my ook de wyn geſchonken,
De zielſmert, die myn dierb're Heiland hadt,
Komt my in 't oog, doet my in liefde ontvonken,
't Herinnert my, hoe hy de wynpers tradt:
Hier door zyn my de goedren der genade
Veel zoeter, dan ooit was de reinste wyn,
Geſchonken, o wat komt my dit te ſtade,
Hier mag ik in de liefde dronken zyn:
Hier door wordt al myn brandend zielsverlangen
Naar waren troost, vervuld en gansch voldaan;
De nieuwe mensch kan hier door kracht ontfangen,
Om vroolyk op den levensweg te gaan;
Is 't hert verflaaud, of koud door nieuwe zonden?
Hier brandt het weêr in een' vernieuwden gloed,
Hier wordt het in de liefde Gods verſlonden,
Een heil'ge vreugd vervult hier 't bang gemoed,

Hier

Hier wordt de tong ontbonden, om te melden
Des Heeren roem; hier wordt men niet verſchrikt
Voor dood of hel; hier worden zwakken helden,
Als 't herte wordt door dezen wyn verkwikt.
Zie ik het brood en wyn te ſamen voegen;
't Is daar in, dat myn Heer me ook dierbaar is,
Die, om myn ziel volop te vergenoegen,
De ſpys en drank zet beide op zynen diſch.
Hier is een zee van algenoegzaamheden,
Waar door myn heilbegeerte wordt voldaan,
Hier vinde ik ſtof en meer dan dubb'le reden,
Om u, vol vreugd, te roemen; 'k vang dus aan:
„Ik juich u toe, Jehova! gy zyt myne,
„Myn Herder, die me aan ſtille waters leidt,
„Die my verkwikt, in droefheid, angſt en pyne,
„De tafel voor myn aangezicht bereidt.
Zie 'k nochtans brood en wyn, elk in 't byzonder,
Ik leer hier uit des Heilands wiſen dood;
Sta ſtil myn ziel! aanbid dit zeldzaam wonder,
Dat Jezus liefde om u zyn bloed vergoot,
Ja die, om dat hy uwe zwakheid kende,
Twee goed'ren tot uw onderſchraging ſchonk,
Op dat, alsge u van de eene liefde wendde,
Uw dankbaar hert weêr in een and're zonk.

O

O liefdezee van wond'ren om te dwalen,
Hier raak ik me in verwonderinge kwyt,
Hier is een lengte, die 'k niet kan bepalen,
Een breedte, die onmeetbaar is en wyt,
Een hoogte, daar 'k geen toppunt aan kan vinden,
Een diepte, welker grond is buiten peil,
Ik voel my in verwondering verſlinden
O Jezus! over dat verworven heil.
Wordt brood en wyn genomen in de handen
Des Dienaars; 't leidt my tot den vrederaad,
Daar zich myn dierb're Heiland wou verpanden
Tot Borge voor zyn uitverkoren zaad.
Zie ik, hoe 't brood en wyn zoo opgenomen,
Gezegend, en God toegeheiligd wordt,
'k Denk aan den Geest, die moest op Jezus komen,
Met welken hy zoo mild wierd overſtort.
Wordt brood en wyn, gebroken en geſchonken,
Ik volg myn' Vriend naar 't bang Gethſemanë,
Daar hy den kelk des vloek heeft leeg gedronken,
Ik ga met hem tot op den Moordberg meê.
O! hier weêrgalmt, hier klinkt het al van liefde,
Daar Golgotha in Thabor wordt verkeerdt:
De ſpeer, die daar myns Heilands zy doorgriefde,
Maakt, dat myn vreugd tot juichen toe vermeêrt.

Wordt brood en wyn aan ieder aangeboden?
My dunkt, ik zie, hoe gy genade biedt
Aan elk, die heilbegerig komt gevloden,
En door 't geloof op uwe volheid ziet.
Wordt brood en wyn gegeeten en gedronken,
Denk dan myn ziel! hoe gy geloovig moet
De heilgena u door uw' Borg geſchonken,
Omhelzen tot uw' troost en eenig goed.
Tracht die door 't waar geloof u toe te paſſen,
Opdat het leven in uw ziel geleid,
Geſtadig mooge meer en meer aan waſſen,
En zoo Gods roem door u worde uitgebreid,
Hy roept u toe, komt, eet en drinkt, wordt dronken,
Myn vrienden, in myn reine en zuivre min,
'k Verworf het heil, 't geen ge u hier ziet geſchonken:
Hier 's vettigheid, verzaadt uw ziel daar in!
O minnelykst Immanuël, myn leven!
Ik ſta verſtomd, daar 'k in uw ſchoon verdwaal,
'k Wil met uw Bruid u ook de glorie geven,
'k Barst, met haar uit, in deze liefdetaal;
Niets is aan u, dan ziels begeerlykheden,
Uw dierbaarheid, myn hartvriend, lokt my uit:
Gy, gy zyt waard van my te zyn beleden,
Zo lang ik leef, tot ik myn oogen ſluit.

Ja als ik eens zal van deze aarde ſcheiden,
Als 't ſterflyk deel in 't ſtof verſlonden ligt,
Dan zult gy my voor uwen troon geleiden,
Daar 'k ſtaan zal in den glans van uw gezicht.
'k Zal u daar zien in uwen vollen luister
En majeſteit, o glorieryke Vorst,
Niet meer, als hier, door het geloof in duister;
Maar van naby. O! myne ziele dorst
Naar dat gezicht van uwe heerlykheden.
Ach wanneer komt die heugelyke dag,
Myn liefſte! kom, kom haal my van beneden
Och dat ik u haast, in aanſchouwen, zag!

STICHTELYKE
DE ZIEL
ingenomen door het Schoon in den
DIERBAREN JEZUS,
wekt zich zelve, en anderen op tot zyn eeuwigen roem, in navolging van de Hemelingen.

Op de Wyze: *Doet iemand zorg of jaren beven.*

Myn ziele, lust het u te dwalen,
In 't alleraangenaamſte ſchoon?
Kom, dring eens in de hemelzalen,
Zie Vorst Meſſias op zyn' troon;

Die nu niet meer, gelyk béneden,
Den grootſten glans verborgen houdt;
O neen, hy wordt van al zyn leden
Daar in zyn heerlykheid beſchouwd.

Daar 't hooge Choor der zaalige Eng'len,
En zielen, reeds door Hem geleid
In heerlykheid, hun ſtemmen meng'len
Tot roem van zyne Majeſteit:

Daar

Daar zy op hooger tonen zingen,
Hem halelujahs galmen toe;
Daar zy zyn' eeretroon omringen:
En worden in zyn' lof noit moê.

Zy zien hem in zyn' vollen luister,
Van aangezicht tot aangezicht;
Nu niet meer door 't geloof en duister;
Maar van naby in 't vlekloos licht.

Zy zien hem 't priesterampt bekleeden,
En met zyn heilig reukwerk treên
Tot zynen Vader, voor zyn leden,
Die noch in ſtryd zyn hier beneên.

Myn ziel! doen dit de Hemelſcharen:
Die zegepralen na den ſtryd?
Kom wil uw ſtem reeds met hun paren,
Terwyl gy noch op aarde zyt.

Al gaat hun toon op hooge klanken,
Volg gy die op een lager maat:
Al doen zy niets dan 't Lam ſteeds danken
Voor hunnen glorieryken ſtaat:

Heft gy 't hozanna van beneden.
Hebt gy niet altyd dankens ſtof;
Voeg by uw danken ook gebeden,
Dat ſtrekt ook tot uw 's Konings lof.

Volg 't voorbeeld van de Hemelingen;
Zoek by Gods licht, hoe langs, hoe meer;
In al 't aanminnigst ſchoon te dringen,
Van uw verheerlykt Hoofd en Heer.

Al moogtge, o ziel noch niet verkeeren,
Daarmen, by 't zalig zonnelicht,
Den luistervollen glans des Heeren
Ziet met ontdekten aangezicht;

Gy kunt hem in zyn woord beſchouwen,
Daar zult gy 't ſchoon zien voorgeſteld,
(Als gy het neerstig wilt ontvouwen)
Van dezen gadeloozen Held.

Ja, zaagt gy graag uw' zielsbeminden;
Die ſchooner is dan eenig mensch?
Aan zynen disch zult gy hem vinden,
Daar vullen brood en wyn dien wensch.

Daar kunt gy in zyn ſchoonheid dwalen,
Daar is een grondlooze oceaan;
Een lengte en breedte zonder palen,
Daar uw verſtand voor ſtil zal ſtaan.

Ja zelfs in de geſchapen' dingen,
Als gy die met een oog beſchouwt,
Dat door het zicht'bre heen kan dringen,
Word Jezus heerlykheid ontvout.

De

De ſtarre van den blyden morgen,
De zon, de roem van 't firmament,
Zyn beelden, daar, hoe zeer verborgen,
Uw Heiland ook in wordt gekend.

O kom, myn ziel! kunt gy beneeden,
Ook dringen in dit ſchoonſte ſchoon,
Spreidt Jezus aan zyn zwakker leden,
Ook zyne heerlykheid ten toon;

Wil dan zyn ſchoonheid ook vermelden,
Dicht lied op lied tot 's Konings lof,
Tot dat gy 't, met de zaal'ge Helden,
Volmaakt zult doen in 't Hemelhof.

Zet and'ren van uw ſtrydgenooten,
Ook hier toe aan. Och dat myn tong,
Of herte nimmer waar geſlooten,
Maar ſteeds van Jezus ſchoonheid zong!

Zal 't Choor der zaligen en Eng'len
Steeds rust'loos zyn, om dag en nacht
Hun hert en ſtemmen ſaam te ſtreng'len,
Tot zynen lof; en zal 't geſlacht

Der genen, die op aarde wonen
En dienen dezen zelfden Heer,
Zich yverloos en ſlaauw vertonen,
In dankbre zangen tot zyne eer?

O neen, komt, 's Heeren Lievelingen!
Vereenigen wy hert en ſtem,
Om onzen Koning lof te zingen
In 't nedrig aardsch Jeruzalem.

De ſchoone Jezus is het waârdig,
Dat wy hem zegenen te ſaam,
Dat al, wat in ons is, zich vaardig
Vertoon' tot roem van zynen naam.

Of kan de ziel iets beter wenſchen;
Vindtze in iets anders meerder rust,
Dan dat de ſchoonſte van de menſchen
Het voorwerp is van haren lust.

Laat ons den lofzang dan beginnen,
Al is het zwak en onvolmaakt:
Wy hoopen eens te komen binnen,
Daarmen van al 't gebrek geſlaakt,

Niet zwak, maar met de hoogſte klanken,
Het Lam, verheerlykt op den troon,
Tot in alle eeuwigheên zal danken,
En werpen voor hem neêr de kroon.

Hoe zal dat onze ziel vernoegen,
Als wy alle d'eeuwen in en uit,
Ons met de reyen zullen voegen
Van zyn verheerlykte Bruid,

En met haar zien den grooſten Koning,
  Bekleed met eer en majeſteit,
In zyn geduchte Hemelwoning,
  En juichen tot zyn heerlykheid.

O Koning! gy zyt waard te ontfangen
  Den rykdom, wysheid, eer, en kracht;
De vlekkeloze lofgezangen
  Van 't gansch verheerlykt Godsgeſlacht.

DE WANDEL
DES
GELOOFS
NAAR HET
HEMELSCHE SION.

2 COR: V: 7.

Wy wandelen door geloof, en niet door aanſchouwen.

Myn ziel! zyt ge ooit op 't levenspad
Gebragt; heeft God u ooit gegeven
Een hart om tot zyn eer te leven;
Wenscht gy eens in de Hemelſtad
Op 't eind gelukkig aan te landen,
Hoewel u dikwils tegenſpoed
Naar 's Heeren vrymagt daar ontmoet,
O! neem 't geloofsſchild maar in handen,
Dan kunt gy op die ſmalle baan,
Gemoedigd, en met blydſchap gaan.

't Ge-

't Geloof is 't oog, ja 't is de hand,
De voet, waar meê gy heên kwaamt vlieden
Tot Jezus, toen hy zich wou bieden
Aan u, myn ziel: 't is, ook de band,
Waarmeé gy wierdt aan hem verbonden,
In 't eerſte van uw' ondertrouw,
Wanneer gy zonder naberouw,
U gaaft aan hem, met al uw zonden,
Als gy u boogt voor hem ter neêr,
En koost tot Koning, Hoofd, en Heer!

Door dat geloove, waar door gy
U eerstmaal kwaamt voor Jezus buigen,
Moetge ook voords krachten uit hem zuigen
En blyven hem altoos naby,
't Is de ademtocht, daar 't geestlyk leven
Der ziel door onderhouden werdt;
Het oog, welk Jezus liefdehert
Kan lokken, om aan u te geven
De voorſmaak van het zalig goed,
Daar hy zyn volk op hopen doet.

Zygt

Zygt gy wel eens kleinmoedig neêr,
Om dat gy 't lastig zondenwoelen,
Noch daag'lyks tot uw ſmert moet voelen;
Zyt gy niet zoo gezet, zoo teêr,
Als 't u wel past, maar moet gy zuchten,
Dat gy zoo diep onmagtig zyt,
Om pal te ſtaan, in dezen ſtryd:
O wil dan maar naar Jezus vluchten,
't Geloofsoog, ſteeds op hem gevest,
Verbreekt de kracht der zonden best.

Of ziet gy uwe onvruchtbaarheid
Ten goeden, om de heil'ge plichten,
Zoo als gy wenschte, te verrichten,
Voelt gy u telkens afgeleid;
Is uw verſtand noch zoo vol duister,
Om al het overdierbaar ſchoon,
Het welk Jehova ſpreidt ten toon,
Te kennen in zyn vollen luister;
Of is uw wil noch zondig, boos,
En in Gods werk zoo yverloos;

Daar

Daar 's in dat al geen andre raad,
Om in het geestelyke leven,
Jehova waardig vrucht te geven,
Als dat gy naar uw' Heiland gaat:
Blyft in 't geloof op meerdre krachten,
En op den invloed van zyn' Geest,
Die al d'onvruchtbaarheid geneest,
Zoo nedrig, als aanhoudend wachten.
Uw Jezus geeft doch altyd kracht
Aan die geloovig op hem wacht.

Of komt de helsche dwingeland
Uw telkens onverwacht bespringen;
Het zy door nare twyffelingen,
't Zy door een fellen tegenstand,
Om u, door zyn vervloekte vonden,
Steeds te beletten in uw' plicht,
Dat die zoo nimmer wordt verricht
Gelyk God eischt, maar door de zonden
En 't eigenzelf bezoeteld werd',
Het geen u strekt tot zooveel smert;

Jehova heeft in 't heilig woord,
Geen ander middel voorgeſchreven,
Waar voor de Satan zelf moet beven,
En al zyn krygslist word verſtoord;
Als dat gy door 't geloof zoudt vlieden
Tot Jezus, op dat zyne kracht
In uwe zwakheid zy volbragt,
Om moedig tegenſtand te bieden.
Gebruikt gy 't ſchild van 't waar geloof,
Zoo worden Satans pylen doof.

Hier kan Hy nimmer voor beſtaan,
Hoe zeer geöefend in het ſtryden,
Van Adam af, door alle tyden;
Al komt hy ſterk gewapend aan,
Gy zult hem zeker kunnen weeren,
Daar 's voor den troon een ſterker Held,
By wien God hulpe heeft beſteld,
Waagt gy 't maar in den naam des Heeren;
Hy geeft u wisſen onderſtand
Door de almacht van zyn rechterhand.

Of

Of is het, dat het God behaagt,
Dat gy door vele tegenheden
Moet hier op aarde uw' weg betreeden,
Maakt dat u menigmaal verzaagd;
Geen nood, als gy maar kunt gelooven,
En ſtaroogt op de Glorykroon,
Die God tot een genadeloon
U geven zal, wen gy hier boven,
Van alle tegenheid ontdaan,
Voor zynen troon zult eeuwig ſtaan:

Hier by is alle tegenſpoed,
Hoe groot en zwaar gy kunt bevatten,
In 't allerminste niet te ſchatten:
Het is een overwicht van goed
En heerlykheid, die God zal geven,
Aan elk, die voor een korten tyd
Hier ſmert om zynes naams wil lydt:
O, wie, al moest hy al zyn leven
Hier zwoegen onder druk en pyn,
Zou in die hoop niet vroolyk zyn?

Kort-

Kortom, myn ziel! niets wordt 'er meer
Vereischt, als om maar te gelooven,
Zoo lang gy noch niet zyt daar boven,
In het aanschouwen van den Heer:
't Geloof maakt al uw dienstbre plichten,
Hoe onvolmaakt, Gode aangenaam,
Ja 't maakt, wat wonder! u bekwaam,
Om groote dingen te verrichten:
Het doet u in het worstelperk,
Altoos kloekmoedig zyn en sterk.

Het leeft in 't geen onzichtbaar is,
Op Gods beloften mag het bouwen!
In alle nooden mag 't vertrouwen;
Zelfs in de zwaarste duisternis.
In 't midden van de felste baren
Doet u 't geloof onwrikbaar staan
Als rotzen! welke niet vergaan.
't Zal u altoos in rust bewaren,
't Zal by u zyn, in in allen nood,
Ja zelfs in 't midden van den dood.

Het zal u over dien Jordaan
Tot in het Hemelsch Kanaän leiden;
Maar dan voor eeuwig van u scheiden,
Wanneer gy daar zult binnen gaan,
Daar gy niet door 't geloof zult leven,
O neen, dat 's maar voor deez' woestyn;
Maar boven zal 't aanschouwen zyn,
Daar zal Jehova altoos geven,
Dat gy zult zien in 't volle licht,
Van aangezicht tot aangezicht.

Is dat 't geloofseind; O! wel aan
Myn ziel! tracht dan, schoon gy beneden
Mocht worstelen met duisterheden,
Maar in 't geloove vast te staan.
't Is hier de tyd niet van aanschouwen,
Dat blyft voor d'eeuwigheid bewaard,
Daar 't duister zal zyn opgeklaard,
't Is hier uw voorrecht te vertrouwen.
Wacht geen onmiddelyk genot,
Voor dat ge in Sion komt by God.

Wil God hier echter door zyn' Geest,
Tot ſterking van het geeſt'lyk leven,
U eenige eerſtelingen geven
Van dat volzalig vreugdefeest;
Moogtge eens op Neboos hoogte treden
En inzien in de heerlykheid;
Daar Jezus heeft een plaats bereid
Voor al zyn vrygekochte leden,
Wyl God het geeft, geniet het goed,
Dat hy u zien en ſmaaken doet;

Doch denkt, dat zo een zaalge ſtond
Hier op deeze aard niet lang kan duuren,
't Zyn hier ſlechts oogenblikken, uuren,
't Geloof heeft een' veel vaster grond,
Het bouwt op 't woord van den God Amen,
Die, 't geen hy eens geſproken heeft,
Voorzeker aan de ziele geeft,
O dat zal nimmermeer beſchamen,
Wyl, ſchoon 't gevoel weêr overgaat,
Die grond altoos onwrikbaar ſtaat.

Tracht

Tracht maar, zoo lang gy hier beneên
Naar d'onbetwistb'ren wil des Heeren,
Noch moet in Mesechs tent verkeeren,
Op 't heilpad des geloofs te treên.
Al hebt gy in u zelf geen krachten,
De Leidsman, die 'er u op bragt,
Zal 't ook door zyne wondre magt
Voleinden, blyf maar altoos wachten
Op zynes Geestes onderstand,
Zoo komt gy wis in 't Vaderland.

ZIELSZUCHT
TOT DEN HEERE,
om meer gesterkt te worden
IN HET
GELOOF.

MARCUS IX: 24.

Ik geloof Heer! kom myn ongeloof te hulpe.

Jehova! volle Levensbron!
Die uwe kinders door gelooven
Tot u in Sion brengt hier boven;
Ach, dat ik meer gelooven kon!
Maar ach! ik vind veel stof tot klagen,
De vyand biedt my tegenstand,
En zoekt dien schild my uit de hand
Te rukken, om my te vertzagen,
En door het wank'lend ongeloof,
Myn hert te krygen tot zyn' roof.

Hy weet door twyfelmoedigheid
Myn arme ziele te beroeren,
En in zyn ſtrikken weg te voeren,
Die hy op myne wegen ſpreidt:
Myn zonden ſtelt hy my voor oogen,
Niet, om dat ik voor uwen troon,
Op 't bloed van uw' gekruisten Zoon,
En op uw Vaderlyk meêdoogen
Zou pleiten: maar op dat myn plicht;
Niet, zoo 't betaamde, werd' verricht;

Want zet myn ziel zich eenzaam neêr,
Om tot uw' liefdetroon te treden,
En uit te ſtorten haar gebeden;
Straks plaagt het ongeloof my weêr:
Ik durf u niet myn' Vader noemen,
Noch pleiten op het vreêverbond,
Dat zoo onwrikbaar is gegrond,
Of my met vreugde in u beroemen.
Het ongeloof maakt my den geest,
Geduurig naar en zeer bevreest.

Of is 't uw onbetwistb're wil
Dat ik in 't worstelperk moet ſtryden,
En ziels- of lichaamsſmerten lyden;
In plaatſe van geloovig ſtil
Op uw genade en hulp te wachten,
Die gy uw volk hebt toegezeid,
Wanneer zy maar in nedrigheid
En afzien van hunne eigen krachten,
Daar op vertrouwen, blyft myn hart
Dikwyls in 't eigen zelfs verward.

Of is het, dat gy 't heuchlyk licht
Van uw genaderyke ſtraalen,
Niet in myn ziel laat nederdalen,
Bergt gy voor my uw aangezicht;
Daar 't dan myn plicht was om te ſteunen
Op u, myn Bondgod, die altyd
De toevlucht en 't vertrouwen zyt
Van die geloovig op u leunen.
Zuchte ik daar in die duisternis,
Myn ziel ſchier hoop- en moedloos is.

Dus

Dus wordt 't geloof het allermeest,
't Geen ik geen ogenblik kan derven,
Zal ik de gloriekroon beërven,
Beſtreden van den helſchen Geest.
En ach! ik heb zoo weinig krachten
Om edelmoedig voort te gaan,
En in 't geloove vast te ſtaan;
Ja, om op uwe hulp te wachten,
Die gy altoos uit Sion zendt,
Wanneer de ziel zich tot u wendt.

Myn Jezus; 'k leg my voor u neêr,
Hebt gy my immer d'eerſte vonken
Van 't kostelyk geloof geſchonken;
Volmaak het verder tot uwe eer.
Gy zult het immers nooit gehengen,
Hoe zeer het boos en helsch gedrogt
Myn arme ziel ook ziften mogt,
Dat zy 't geloove 't onderbrengen,
Schooon 't zwak is en gelyk een riet.
Al is 't gekrookt, gy breekt het niet,

Gy hebt, wen gy verkeerde op aard,
Niet ſlechts voor één' van uwe leden,
Dat heuchelyk gebed gebeden,
Dat zyn geloof mogt zyn bewaurd. a
O neen, myn Glorieryke Koning!
Nu gy uw' throon, op 't ſtargewelf
Gevestigd hebt, ja nu, nu zelf
Bidt gy noch in uw hooge woning
Voor d'allerminst van uwe leên,
Dat noch in ſtryd is hier beneên,

Al is 't geloof dan niet zoo ſterk,
Om altyd op uw woord te bouwen,
En in het duister te vertrouwen;
't Is echter uwer handen werk;
En dat zult gy nooit laten varen,
't Ontbreekt u aan geen magt of trouw,
Uw liefde hadt nooit naberouw,
Gy zult het door uw kracht bewaren.
'k Geloof, Heer! help myn ongeloof,
Zo worde ik noit des Satans roof.

OM-

a. *Voor* PETRUS *Lukas XXII*: 31, 32.

OMHELZENDE GOEDKEURING VAN JEHOVAAS WEG,

JOB XXXIX:37.

Ziet ik ben te gering, wat zoud ik u antwoorden? ik legge myn hand op myn mond.

Wyze: *Pſalm XLII.*

O Jehova, wys en heilig
In al, wat gy immer doet,
Voor uw Gunstgenoten veilig,
't Zy in voor-of tegenſpoed;
O, dat u toch welbehaagd',
Dat uw gansch geringe maagd
Zich voor u durft nederbuigen
En haar hertsbegeerten tuigen.

't Is uw heilig welbehagen,
O vrymagtig Opperheer!
Door veel tuchtigen en ſlagen
't Zwakke vleesch te werpen neêr.
't Lichaam brengt gy vaak in nood,
Zelfs tot de oevers van de dood;
De eene ſlag is naauw geweken,
Of een andre komt het breken;

En het zondig vleesch genegen
Tot gemak, dat ſtreelt en vleit,
Spreekt uw hand'ling morrend tegen
En beknibbelt uw beleid.
Maar, wie ben ik aardeling,
Dat ik me in een twistgeding,
Met myn' Maker zal begeven,
Voor wiens hoogheid ik moet beven?

Neen; ſchoon gy noch zwaardre ſlagen
My naar uwe vrymagt zondt,
'k Prys uw Godlyk welbehagen,
'k Leg de hand op mynen mond,
'k Wensch uw' goeden, heil'gen weg,
Zonder eenig tegenzeg,
Aan te bidden als rechtvaerdig,
Want ik ben uw ſlagen waerdig.

Maar myn Koning! 'k ben onmagtig,
Om den tegenſtand van 't vleesch
Te verwinnen, 't welk my krachtig
Aanvalt, als het, of door vrees
Van 't geen moog'lyk komen zal,
In dit aardſche tranendal,
Of door andre tegenreden,
In uw' weg niet is te vreden.

Och! woudt gy door kracht van boven,
My ſteeds bieden onderſtand,
Om in ſtilheid te gelooven,
Dat ik ben in uwe hand;
Dat gy, o goedgunstig Heer,
Nooit uw zwakke kinders meer
Dan met maate zult kastyden,
Ja wilt by hun zyn in 't lyden.

'k Heb ook wel in voor'ge ſtonden,
Als uw ſlaande hand my bragt
Op het krankbed, ondervonden
Uw genade, hulp en kracht.
Als het lydend vleesch en hart
Zuchten onder pyn en ſmart,
Kwaamt gy met uw liefdeſtralen
Wel eens in myn' ziele dalen.

Zelfs wanneer ik van uw wegen,
Zorgeloos en onbedacht,
Af ging dwalen, hebt ge, o zegen!
My hier door te recht gebragt;
Uwe tuchtigende roê
Bragt my weder naar u toe.
O aanbiddelyke roede,
Die zoo medewerkt ten goede!

Beter is 't door enge paden,
En het duister heen geleid,
Wen, daar door, maar de genaden
Mogen worden uitgebreid,
Dan dat door veel zegening,
't Hert van 's Heeren gunsteling
Word ter zyden afgedreven,
Om niet teêr voor God te leven.

'k Wensch my dan voor u te buigen
En te aanbidden uw beſtel,
Uit dit bitter, zoet te zuigen;
O dan is het altoos wel
In al, wat gy met my doet,
't Zy in voor- of tegenſpoed,
Mag het my, o Bron van zegen!
Maar doen wand'len in uw wegen.

Ga ik onder 't kruis gebogen,
Zendt uw hand my ſmert op ſmert,
Ai! vest myn geloovige oogen
Op het liefde volle hert
Van myn Jezus, die 't verdriet
Altyd met ontferming ziet;
En zyn kinders zal bewaren
In het midden der gevaren.

Laat maar 't lichaam van de zonden,
Dat myn ziel noch ſteeds zoo kwelt,
Daar door worden ingebonden!
Ai, beteugel zyn geweld!
O, dan kryg ik eerst myn wensch,
Als de zondige oude menſch,
In my meerder mag verſterven,
'k Wil daar voor wel voorſpoed derven.

Laat het geestelyke leven,
Noch zoo duister en bevlekt,
Meerder ſchynſel van zich geven,
Och, wierd ik meer opgewekt,
Om uw ſierlyk deugdenbeeld,
Door uw' Geest in my herteeld,
Gelykvormiger te wezen!
Zoo wordt gy door my geprezen.

Doe

Doe my altyd, zonder klagen,
Met veel edelmoedigheid,
De bezoekingen verdragen,
Die uw vrymacht my opleidt.
Dat maar altyd uwe kracht,
In myn zwakheid wierdt volbragt;
Dan kan ik in zwakheid roemen,
Ja, die zelf myn voorrecht noemen.

O gezegend zulke wegen;
Ik omhelze zoo een tucht,
Die mag baren heil en zegen,
Die der ziel' geeft blyde vrucht.
O Jehova! wees my maar
Tot een rotsſteen in gevaar,
Om in ſmerten op te bouwen
En my veilig te vertrouwen.

Laat ik vrolyk mogen hopen,
Dat ik, na geleden druk,
Als myn loop is afgeloopen,
Zal erlangen dit geluk,
Dat dit nedrig vleesch in 't graf
Alle leed zal ſterven af,
En, verſterkt, uit 't ſtof verryzen,
Om voor eeuwig u te pryzen.

EEN

EEN REIZIGER
NAAR HET
HEMELSCH SION,
wenschende het oog en hert daar te hebben, daar zyn schat is.

O gelukkig, die beneden „ Mag betreden,
't Heugelyke levenspad;
Die naar 't heilwit zonder tragen „ Voort mag jagen
Tot hy land aan 's Hemels stad.

Die gestadig hert en oogen „ Vest ten hoogen,
En vergeet, wat achter is;
Die zich uitstrek in verlangen „ Om te ontfangen,
De volzaalige erffenis!

O! wat is 't een heuch'lyk leven „ Niet te kleven
Aan de dingen van deeze aard;
Maar die te achten als gansch nietig „ Als verdrietig,
Als geen liefde of achting waard.

Maar steeds onder 't aardsch gewemel „ In den Hemel
Door te dringen met ter vlucht,
Op geloofs- en liefdevleug'len „ Zonder teug'len,
Door het starrendak en lucht,

Om

Om daar Sions grooten Koning,, In zyn woning,
Te zien pralen met de kroon;
Wien de zaal'ge hemelingen,, Steeds omringen,
Staande voor zyn' glorietroon,
Om zyn luister te verbreiden ,, Zonder beiden,
Zonder ſtoornis dag en nacht,
Roepende uit; o Vorst en Heere ,, U zy de eere
Eind'loos eeuwig toegebragt!

O myn ziel! is 't u gegeven ,, In dit leven
Hoop te hebben op dat goed,
Kunt gy daar met recht in rusten ,, En verlusten
Uw rustzoekende gemoed;

Waarom zyt gy hier beneden ,, Zoo te vreden
Met de dingen, die men ziet;
Die u nimmer vergenoegen ,, Maar doen zwoegen,
Alsge 'er God niet in geniet?

O waarom in d'aardſchen ſlommer ,, Moeite en kommer,
't Hert niet hemelwaard geleid,
Om door al die lage dingen ,, Heen te dringen
Tot de bron van zaligheid?

Acht gy al, wat is op aarde ,, Kleen van waarde,
Dat het oog wel wat verzaadt,
Maar het hert van God kan ſcheiden ,, Elders leiden
En de ziele ledig laat?

Zoudt

Zoudt gy dan niet altoos trachten „ Uw gedachten,
In al, watge op aarde doet,
Werkzaam, levendig te hou'en „ In 't beſchouwen
Van 't onzichtbaar hemelsch goed!

Ja, gy moest ſteeds troonwaarts ſtygen „ Zuchten, hygen,
Als een vreemd'ling hier benêen,
Die zyn Vaderland om hooge „ Houd in 't ooge,
En om laag niet is te vreên.

O, wel aan dan! 't hert na boven „ Om te loven
God den Vader, Zoon en Geest,
Strengel uwe ſtem alrede „ Met hen mede,
Die nu vieren 't vreugdefeest.

't Hemelwerk dient hier begonnen „ Zultge eens konnen
Komen in het vreugdehof.
Gy kunt boven niet verkeeren „ Of moet leeren,
Hier 't begin van 's Heeren lof.

STICHTELYKE SAMENSPRAAK tusschen JEZUS EN DE ZIEL.

JEZAIA XLV: 22.

Wendt u naar my toe, wordt behouden, o alle gy einden der aarde: want ik ben God en niemant meer.

JEZUS.

Wie is 'er, die zich vind beladen met elend'?
Ik roep hem door myn woord, dat hy zich naar my wend',
Al vindt hy zich benaauwd, gansch magt'loos en verloren;
Zoo hy maar naar myn ſtem en noodiging wil hooren,
Ik ben de Middelaar, der zielen medicyn,
Geen mensch, wie hy ook zy, kan ooit te elendig zyn.

Als hy zich door't geloof maar voor myn voeten legt,
Hem wordt uit mynen naam behoud'nis toegezegd.
Nooit, nooit heb ik een ziel van my te rug gezonden,
Die nedrig tot my kwam, beladen met haar zonden.
Ik zelf, Ik zelf koom haar met myn genade voor,
En biede aan haar gekerm een toegenegen oor.

Komt

Komt dan elendigen met al uw' zielennood!
Komt, ſtort uw klachten uit in myn' genadeſchoot!
Wendt, wendt u naar my heên, gy zult behouden wezen,
Gy hebt in eeuwigheid geen onheil meer te vreezen.
Legt u, 'k herzeg 't noch eens, maar voor myn voeten neêr,
Want ik alleen ben God, ja ik en niemant meer.

ZIEL.

Ach Jezus lief! myn ziel heeft dat beminn'lyk woord,
Uw noodigende ſtem met blydſchap aangehoord;
Zy wendt zich in geloof tot u, ó Sions Koning!
Zy buigt zich nedrig en eerbiedig voor uw woning,
Zy nadert op uw woord en 't heil, haar aangeboôn
Door uw' genadeſtem, tot uw genadetroon.

Zie met een gunſtig oog hier voor u liefſte Heer!
Een ziel, geheel onrein, die werpt zich voor u neêr,
Als een, die zelf niets heeft, om meê voor u te komen;
Die alle ſtof van roem zich t'eenmaal ziet ontnomen;
Die op niets anders als op uw gerechtigheid,
Durft wagen en op 't woord, door u haar toegezeid.

Maar ach! ik ſta bedeesd, daar ik my onderwind'
Tot u te naderen, wyl ik in my niet vind',
't Geenge in uw woord vereischt, een hert, geheel verſlagen,
Een offer, waarin gy betoont uw welbehagen;
Myn hert is als een ſteen, zoo ongevoelig dood:
't Heeft naauwlyks indruk noch beſef van zynen nood.

Hoe durf ik dan, o Heer! hoe durf ik tot u gaan?
'k Heb veel meer reden om beschaamd van verr' te staan.

JEZUS.

Heb ik u niet gezegd, dat gy met alle uw nooden,
Zoo als gy u bevindt, zoudt komen heên gevloden,
Tot my, de heilfontein? waar wilt gy anders heen,
Daar ik, gelyk ik zeg, ben God, ja God alleen?

Heb ik niet magts genoeg, door myn vergooten bloed,
Om, door myn Woord en Geest, uw hard, versteend gemoed
Als wasch te maaken? ja, op myn almagtig spreeken
Moet straks het harde hert geheel in stukken breeken.
Geef my uw hert. Geloof en houd het voor gewis,
Dat ook, voor zoo een hert, weekmaking by my is.

ZIEL.

'k Geloof dan, 'k geloof, Heer! dat gy door uwen Geest
Ook de ongevoeligheid van 't harde hert geneest?
Dies draag ik 't aan u op, ik geef het u in handen;
Hervorm het naar uw' wil, leg 't vast aan liefdebanden:
Niets liever wensch ik, Heer, dan dat gy aan my geeft
Een hert, dat voor de zonde en voor uw hoogheid beeft.

Maar nevens 't harde hert, dat my gestadig drukt,
Is noch een grooter kwaad, waar onder 'k ga gebukt;
Ik vind in my een hert, zoo gruw'lyk vol van zonden,
Geheel onrein, melaatsch, aan de aarde vast gebonden.
O als gy 't my doet zien, by uw by uw genadelicht,
Dan overdekt de schaamte en vrees myn aangezicht.

Zou

Zou ik met zulk een hert noch durven tot u gaan?
Neemt gy in gunst een ziel, zoo diep elendig aan,
En zoo onwaardig is. Ach, dat doet my billyk schromen.
Ik durf, zoo zeer bemorst. Ik durf tot u niet komen:
Myn hert is, Heer, beklemd. Ik vrees dat gy my zult
Afwyzen van uw troon, om myner zonden schuld.

JEZUS.

Koom maar, bedrukte ziel, al zyn uw zonden zwaar,
Koom, koom, ik ben de Borg, de groote Middelaar.
Ik kwam op aarde om ook voor uwe schuld te boeten,
Leg maar uw zondenpak geloovig voor myn voeten;
Ik zal u wasschen in myn zuivre bloedfontein,
En maken uwe ziel door myn genade rein.

Ik zal u doen bestaan door myn gerechtigheid
Voor Gods gerichte, wyl myn bloed daar voor u pleit;
't Roept niet, als Habels bloed, om wraak en strengen toren;
Maar om verzoening, voor hun allen die verloren
Zyn by zich eigen zelf. De Vader neemt hen aan,
Die, met dat bloed besprengd, boetveerdig tot hem gaan.

ZIEL.

Maar oeh, myn Heiland, schoon gy myn ziel eens wascht
En uw reinmakend bloed aan haar wordt toegepast;
Straks wordt zy wederom bevuilt met nieuwe zonden.

JEZUS.

Kom dan alweêr op 't nieuw gevloden tot myn wonden,
Zoek daar verberging in; blyf niet van verre staan,
't Is een beproefde weg, dien u myn woord wyst aan.

ZIEL.

Maar als ik dit wil doen, zoo worde ik ſtaag belet,
Het is de helſche geest, die my het hert bezet
Met wank'lend ongeloof. Hoe! zegt hy, durft gy komen
Tot Jezus? Neen, gy zult niet worden aangenomen;
Meent gy, dat Jezus zoo een ziel ſtraks gunstig hoort,
Die telkens ontrouw is aan haar gegeven woord.

Woudt gy naar Jezus gaan met zoo een zondig hert?
Neen, neen, die tot hem gaat, moet eerst met diepe ſmert
En zeer gevoelig zien zyn zonden en gebreken,
En dan by Jezus eerst om zyne ontferming ſmeken.
Dan zou hy moog'lyk noch op u in gunste zien;
Maar zoo gy dit niet vindt, gy moogt tot hem niet vliên.

Die booze list, o Heer! baart my geſtage ſmert,
't Bekommert en beroert wel duizendmaal myn hert:
Och Heiland! geef my raad, wil door uw' Geest my leeren,
Hoe 'k deze pylen van den Satan af zal keeren,
Op dat ik met meer troost en blydſchap tot uw eer
Mag leven, wyl ik hier op aarde noch verkeer.

JEZUS.

Blyf, ſchoon u dit ontmoet, toch niet kleinmoedig ſtaan,
Maar gryp my door geloof, op myn beloften, aan;
'k Heb immers in myn woord dat alles weggenomen,
Wat u als zwarigheid ooit kon te binnen komen;
Geloof my op myn woord, leg u maar voor my neêr,
Myn medelyden en ontferming is zeer teër.

ZIE-

ZIELE.

Is dit uw liefderaad, getrouwe Zielenvrind?
Zie daar, ik leg myn hert voor u, zoo als ik 't vind',
Ik wil den Satan, die myn blydschap zoekt te rooven,
En maar een leug'naar is, niet meer dan u gelooven:
Och neen, zyn helsche list is nergens heen gericht
Als om myn ziel daar door te stremmen in haar plicht.

Ik heb, 't is waar, ik heb een zeer bevlekt gemoed;
Maar wasch en reinig dat in uw gezegend bloed;
'k Verfoeye, ja vervloek de zonden die, my kwellen.
Grootmagtig Koning! och! woudt gy die nedervellen,
Verbreektze door uw kracht, 'k geef u de heerschappy:
Heersch, dit 's myn teêrste zucht, heersch gy maar over my.

Al, wat ik noodig heb in deez' genadetyd,
Zoo lang het u behaagt dat ik noch ben in stryd,
Laat dat, o heilfontein, uit uwe volheids-stroomen,
Toch tot myn ledig hert, geduurig neder komen.
Gy zyt het, die alleen der ziel dat alles geeft,
Wat zy tot zaligheid en 't leven noodig heeft.

'k Vertrouw my aan u toe, ik geef my in uw hand,
Gy zult my leiden naar het hemelsch Vaderland.
Stondt dat in myne hand, ik was gewis elendig,
'k Verloor 't wel duizendmaal; maar nu, nu is 't bestendig,
Nu 't gy voor my bewaart, en 't zeker is gegrond,
Op 't eeuwig, zalig en onwankelbaar verbond.

JEZUS.

Ja! veilig doet gy, dat gy my uw zaak vertrouwt,
Wyl my myn liefde noch ontferming ooit berouwt.
Daar ik myn werk begon, daar zal ik het volmaken.
Die eens koomt op den weg, zal wis aan 't einde raken.
Ga maar kloekmoedig voort, volhard in uwen loop,
Volg my uw' Leidsman na, dan geef ik u de hoop,

Dat gy, naar korten ſtryd, ontfangen zult de kroon,
Die voor u is bereid, tot een genadeloon.
Dan zult gy zyn ontdaan van Satans list en zonden,
Die u hier menigmaal noch houden vast gebonden,
En met al 't zalig volk der vrygekochte Schaar
My hooren in den rei, als uwen Middelaar.

ZIELSOPWEKKING
in geestelyke
TRAAGHEID
EN
AARDSGEZINDHEID.

HEBREEN XII: 12.

Richt weder op de trage handen en ſlappe kniën.

Op, op myn trage ziel! verhef u weêr naar boven,
Ach! waarom zoo in 't ſtof en aardſchen draf gewroet?
Waarom zoo yverloos, om uwen God te loven?
Waarom zoo vast gehecht aan 't ondermaanſche goed?
Of is uw vaderland beneden op deeze aarde?
Is daar uw hoogste goed, daar meê gy uw in vernoegt?
Is dan de hemel thans by u van minder waarde,
Dat gy, zoo aardsgezind, om lage dingen zwoegt?
Of heugt het u niet meer, hoege in uw vorig leven,
Toen God, door zynen Geest, uw hert voor zich verwon,
Den Scheidbrief aan de zonde en waereld hebt gegeven,
Hoe u zyn zaalge dienſt alleen vernoegen kon?

Of hebt gy in dien dienst, sint gy hem hebt verkooren,
Ooit iets gevonden, daar die keur u om berouwt?
Och neen; wel duizendmaal hebt gy 't op nieuw gezworen
En alles, wat gy hebt, aan Jezus toevertrouwd.
Of liet uw Bondgod u ooit ergens in verlegen;
Als gy in bangen nood, in ongelegenheid,
Als red- en radeloos, in onmagt neêrgezegen,
U voor zyn troon, om kracht, had nedrig neêrgeleid?
Hebtge ooit in God, myn ziel, gebrek van trouw gevonden?
Betuig het tegen hem. Heeft hy u ooit vermoeid?
Heeft Jezus van zyn' kant het echtverbond geschonden,
En u door zynen Geest niet daag'lyks mild besproeid?
Heeft niet die trouwe Vriend, wen gy door twyffelingen,
Door 't wank'lend ongeloof zoo dikwyls wierdt geplaagd,
Wen u de helsche geest op 't hevigst kwam bespringen,
Met zyne rechtehand geduurig onderschraagt?
Ja, hebt gy menigmaal, als gy, door trouw'loosheden
En onbedachtzaamheid, weekt van het rechte spoor,
Zo haast gy wederkwaamt met tranen en gebeden,
Niet ondervonden, dat hy neigde een gunstig oor?
Myn ziel! ai kom, leg u eens neêr by deze vragen,
En antwoord als voor 't oog van hem, die alles ziet,
Denk, dat de Heer u zelf voor zyn gericht komt dagen,
Verberg dan nu voor hem uw wangestalte niet.

'k Weet

'k Weet, gy ſtaat overtuigd, dat al Jehovaas wegen,
Die hy ooit met u hieldt, zyn goedertierenheid,
Maar dat, aan uwe kant, is al de ſchuld gelegen,
Daar gy, rondom melaatsch, uw wangedrag beſchreit.
Daar is geen ander raad, in dezen ſtand van zaken,
Als tot uw' Borg te vliên. Die heeft de ſchuld geboet,
Die is alleen in ſtaat, om 't voor u goed te maaken,
Terwyl hy, voor den troon, pleit op zyn offerbloed.
Ga, loop, ja vlucht tot hem, verberg u in zyn wonden:
Belyd met ſchaamte uw ſchuld en yverloos gedrag:
Zoek daar verzoening voor al uwe ſnoode zonden,
Die rede en oirzaak zyn van uw benaauwd geklag.
Ga ten genadentroon met Jezus in uwe armen,
Zeg! Vader! zie niet my; maar zie uw' Zoon toch aan:
En wil, om zynent wil, U over my erbarmen,
Ach laat ik, als uw kind, weêr in uw gunſte ſtaan.
Ik ben, 't is waar, van u, door zonden afgezworven,
Ik heb uw liefde niet beantwoord, zoo 't betaamt;
Maar is uw Zoon ook voor die zonden niet geſtorven,
Wanneer de ziel voor u zich diep daar over ſchaamt?
Hebt gy niet in uw woord gezegt, keer tot my weder;
Ik ben genadig, en vol goedertierenheid,
Myn Vaderhert vol liefde is over u zeer teeder,
Als gy u, hulpeloos, voor myne voeten leid?

Ik

Ik weet, grootmagtig God! ik ben uw gunst onwaerdig:
Ik heb, door myn gedrag, uw taai geduld getergd,
Uw doen is majesteit, 't is heilig en rechtvaerdig,
Zoo gy uw aangezicht om myne schuld verbergt.
Maar nooit ontdekt gy meer den rykdom der genade,
Uw naam wordt nooit zoo zeer alom ten toon gespreid,
De kracht van Jezus bloed komt nimmer meer te stade,
Dan als een ziel melaatsch in haare zonden leid;
Ik koom dan, zoo ik ben, door 't zonden pak beladen,
'k Vlied, uit my zelf, alleen tot Jezus bloedfontein,
Gun myne, ziel zich in dat Siloä te baden,
Maak die besmette ziel, door zyn verdiensten, rein!
Geef my de vreugd des heils door uwen Geest van binnen.
Zeg tot myn ziel, ik ben uw algenoegzaam deel.
Laat ik van nu voortaan u tederder beminnen,
U ziels- en lichaams kracht opdragen, u geheel.
Neem traagheid van my weg, en geef my moed en krachten,
Om edelmoedig op myn post te blyven staan,
Ai leer my meer en meer al 't ondermaansch' verachten,
En op den hemelweg manmoedig voort te gaan,
Laat waereld, Satan, vleesch my nooit van u afleiden.
Bedachtzaamheid zy steeds de wachtster van myn hert,
Die my beware, dat 'er niets koom tusschen beiden,
't Geen naderhand de ziel baart bitterheid en smert,

Geef

Geef my een Vorsten geest, die zich met lage dingen
Niet ophoudt, maar uit stof ten hoogen hemel vaart,
Die, door geloof en hoop, door 't zicht b'reweet te dringen,
Terwyl hy noch door 't vleesch gekluisterd blyft aan de aard.
En wil dat trage vleesch den geest staag onderdrukken
En stremmen, dat hy niet voortspoede in zynen loop;
Doe deze vyandin die poging toch mislukken;
Maar sterk my naar den geest met die gegronde hoop,
Dat die gewenschte dag, (gy weet hoe haast!) zal komen,
Dat ik van 't zondig vleesch en traagheid gantsch ondaan,
By u in heerlykheid zal werden opgenomen,
Om daar vol yvergloed voor uwen troon te staan;
Daar zal, het hert dat hier alleen door liefdevonken
Aan 't glimmen was, geheel ontbranden in uw min:
En, in die liefdezee voor eeuwig weggezonken,
Met vergenoegen zich heel dompelen daar in.

DE TROOST EN ROEM VAN EEN CHRISTEN,

in den dood en zalige opstanding.

2 KORINTEN V: 1.

Want wy weten, dat, zo ons aardsch huis dezes tabernakels verbroken wordt, wy een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen.

O dood, o blyde dood! gy zyt de zegewagen,
Die eene, in Christus bloed gewasschen ziel, moet dragen
In 't gloriryk Paleis, in 't huis des Vaders boven,
Om met den zaal'gen rei der geesten God te loven,
En in het vol genot van Vader, Zoon en Geest,
Te vieren, onvermoeid, het zalig vreugdefeest.

Schoon gy zoo menigmaal een' waereldling doet beven,
Waneer hy aan u denk, in zyn genoeglyk leven,
Noch kan een gunstgenoot van Jezus in u roemen:
En u zyn zalig goed, zyn' troost en voorrecht noemen;
Terwyl gy wel verbreekt, het onrein aarden vat;
Maar aan de ziel verschaft een onwaardeerb'ren schat.

Schoon gy het ſtoflyk deel houdt voor een tyd gebonden,
In't grafgeweld bewaart; 'twordt maar ontdaan van zonden.
't Moet, als het tarwengraan, ook eerst in d' aarde ſterven,
Dan zal 't de zaligheid in vollen luister erven.
't Wordt wel in oneer en in zwakheid neêr geleid;
Maar opgewekt in kracht en volle heerlykheid.

Kom dan met uw geweld, maai met uw' ſcherpen ſikkel
De bloem des levens af, gy hebt uw' fellen prikkel
Verloren, toen de Vorst des levens is geſtorven,
Die heeft voor al zyn volk dat groote heil verworven,
Dat zy niet vreezen, al komtge ook gewapent aan,
Wylze in dien eeuwgen rots op't ſterkst geworteld ſtaan.

Al valt het noch zoo bang, als ziel en lichaam ſcheiden,
Zelfs in de doods vallei zal Jezus haar geleiden,
Al is het, dat de tong, door zwakheid, niet kan ſpreeken,
't Benaauwde herte klopt, en de oogen zyn bezweken,
Ja dat het zwakke vleesch geheel bezwyken moet,
Dan brand de ziele noch in heeten liefdegloed.

O dan ſpreekt Jezus wel het meeste naar het herte,
Hy ſteunt hes met zyn' ſtaf, en ſterkt het in die ſmerte;
Hy doet den hemel zelf wel in die ziel eens dalen,
Eer hy haar noch ontbindt en komt ten hemel halen:
Tot eindelyk het huis des tabernakels breekt,
Wanneer de ontſlaakte ziel met vreugd het hoofd op-
ſteekt.

Zy vindt zich voor den troon, ontdaan van alle zonden;
Daar leeft en zweeftze als een, die, langen tyd gebonden
In een befloten hut, verhinderd was in 't zingen,
Nu voegt zy zich by 't choor der zaal'ge hemellingen,
En buigt zich met ontzach en met verwond'ring neêr
Voor Jezus, dien zy hier erkend heeft voor haar' Heer.

Terwyl het lichaam word 't gewormt tot ſpys gegeven;
En ligt in 't graf bewaard, in hoop van weêr te leven;
Want op den laatsten dag, als Jezus op de wolken,
Omſtuwd van d'Engelenſchaar, zal komen, om de volken
Te richten, dan zal hy doen hooren dat geluid,
Gy dooden ſtaat nu op, en komt ten grafſtede uit.

Dan zal dat nedrig vleesch, dat zoo lang woonde in 't duister,
Geheel met ſtof bedekt, opſtaan in vollen luister;
Dat aardſche huis, 't geen hier al droeg des Geestes ſtempel,
Zal Jezus bouwen tot een ſierelyken tempel,
En maaken het zyn heerlyk lichaam gansch gelyk,
Tot eene woning Gods, onſterflyk, luisterryk.

Wat blydſchap en gejuich zal 't voor die ziel niet wezen,
Als zy haar nedrig vleesch zal zien uit ſtof verrezen;
Daar zy voorheen in hoop, naar uitzag met verlangen,
Met wat genoegen zal zy dat nu weêr ontfangen?
O wie kan zich te recht verbeelden hier op aard,
Hoe heuch'lyk het zal zyn, als vleesch en geest weêr paart.

Hoe

Hoe vroolyk zullen zy malkanderen ontmoeten?
Met wat blydſchap zal de ziel het lichaam groeten?
Wees welkoom, o myn vleesch! myn metgezel in't lyden,
Toen wy te ſaam vereend op aarde moesten ſtryden,
Wy waren voor een tyd, naar 's Heeren wys beleid,
Geſcheiden, gy in 't graf, ik in de heerlykheid.

Ik heb, terwyl ge in 't ſtof God niet hebt kunnen loven,
Zulks reeds volmaakt gedaan, in't Godspaleis daar boven,
Ik heb met myn verſtand gezien den glans en luister
Der wegen Gods, die ons op aarde ſchenen duister,
Myn wil heeft 't aller tyd geblaakt in liefdegloed
Tot een volzalig God, dienze altyd weêr ontmoet.

'k Bezweek nooit in myn hoop, of yverig verlangen,
Myn trouwe ſtrydgenoot, om u eens weêr te ontfangen,
'k Wist, dat die zaal'ge dag voorzeker eens zou komen,
Dat gy weêr uit het ſtof zoudt worden opgenomen,
Op dat wy voor den troon de zaal'ge heerlykheid
Genoten t'ſaam verëend, die Jezus heeft bereid.

Gy, dien 'k op aarde vaak vernederd om moest dragen,
Die, onder ziekte en pyn, veelmaal hebt moeten klagen,
Wordt nu veranderd door de magt van onzen Koning:
Hy maakt u hem gelyk en brengt u in zyn woning,
Daarge in volmaaktheid nu, van 't zondigen ontdaan,
Zult eeuwig tot zyn dienst bereid en vaardig ſtaan.

Uwe oogen, die op aarde als tolken van het herte,
Vaak zilte tranen, om veel bitterheid en ſmerte
Uitſtorten, zullen nu bevryd van al 't benouwen,
Uw' Goël in het vleesch verheerelykt aanſchouwen.
Die mond en tong, zoo lang in 't akelige ſtof
Verborgen, zullen tſaam' weér zingen 's Heeren lof.

Uwe ooren zullen van de zaal'ge vreugdepſalmen,
Gezongen voor den troon, voor eeuwig wedergalmen,
Uw handen zultge thans met alle uw hemelvrinden,
Daar niets de liefde ſtoort, onſlaakbaar t'ſamen binden.
Met uwe voeten zult gy nu in eeuwigheid
Bewandelen de ſtad, van God voor u bereid.

Gy zult nu nooit voor my een hinderpaal meer wezen,
Gy hebt geen rouw, noch dood, noch eenig kwaad te vrezen,
Geen tranen zullen ooit meer komen in uw oogen,
Want Jezus, onze vriend en leidsman, zalze droogen.
Kom dan en werp met my voor onzen Vorst en Heer
De kroon, die hy ons ſchenkt, met dankb're blydſchap neêr.

ZIELSZUCHT
TOT DEN
HEERE JEZUS,
om zyn liefde en genade te mogen ondervinden.

Stem; *Al wie adem al wie leven.*

Jezus Vorst, grootmagtig Koning!
'k Buig my neder voor uw woning;
Schoon gy zyt vol majesteit,
En bekleed met glans en luister,
Daar myn ziel, bedekt in 't duister,
In zich zelve is onbereid.

Nochtans koomtze tot u spreeken,
En u om uw gunste smeeken:
'k Buig ootmoediglyk myn kniën,
Of gy u in gunst woudt wenden
Tot een ziel, die, vol elenden,
Koomt tot uwe wonden vliên.

Ik beken, ik ben 't niet waerdig:
Gy zyt heilig en rechtvaerdig,
Zooge uw heilig aangezicht
Voor myn zonden zoudt verbergen,
Die uw goedheid dikwyls tergen,
En verduisteren uw licht.

Maar waar zoude ik anders loopen?
Is 'er ooit genâ te hopen,
Als by u, o sterke Held!
Dien de Vader heeft gegeven,
Tot een oirzaak van het leven,
Daar de hulp by is besteld.

Schoon 'k my dan onwaerdig vinde,
Roep ik echter als de blinde
En als de melaatschen uit;
Jezus lief, wil u ontfermen,
Wil u over my erbermen:
Zie op een mismaakte bruid!

Immers is uw naam genadig.
Goedertieren en weldadig
Hebt Gy u betoond, o Heer,
Om elendigen te ontmoeten,
Die eerbiedig voor uw voeten,
Als elendig liggen neêr.

Als zy, overtuigd van zonden,
Zoeken in uw dierb're wonden
De genezing van hun hert:
Als zy tot u komen vluchten,
Hoort gy dan niet naar hun zuchten,
Tot verzachting hunner ſmert?

'k Wil my dan ook tot u wenden
Met zoo vele en groote elenden;
Jezus lief! ai, maak my rein!
Laat ik zuiver zyn bevonden;
'k Zoek verberging in uw wonden,
In die zaal'ge heilfontein!

By u is genade en leven:
Ai, wil toch myn ziele geven,
Dat zy zoo zeer noodig heeft!
Zie eens neder op de ontblootheid
Van een, die hier voor uw' ſchoot leit
En geloovig aan u kleeft.

Nimmer zal ik van u wyken,
Al zou my de kracht bezwyken,
Schoon gy zeide, 't lust my niet
Honden 't Kinderbrood te geven,
Heer, 'k wil nochtans aan u kleven,
Tot gy gunſtig op my ziet.

't Minste kruimtje van genaden,
Kan myn ziele meer verzaden,
Dan al wat de waereld geeft.
Mag ik 't minste daar van ſmaken,
Dan kan ik al 't aardsch verzaaken,
Dat is 't, daar myn ziel by leeft.

Dat een ſtraal dan van uw liefde
Eens myn duister hert doorgriefde!
Zeg eens, „ vrees niet, uw geloof,
„ Daar gy me eerst door kost aanſchouwen,
„ Heeft, ô dochter! u behouwen,
„ Nooit wordt gy meer Satans roof.

O gezegend Hoofd en Borge,
Toon my toch uw liefdezorge,
In 't geen tot myn heil my dient,
Ai, wil eens uw kracht betoonen,
Kom in myne ziele woonen,
Myn getrouwe zielenvriend!

Koom, verbreek het vleesch der zonden.
Dat myn ziel geeft zoo veel wonden,
Die haar zyn tot bittre ſmert;
Die haar menigmaal doen zuchten;
En boetveerdigheên doen vluchten
Tot uw medelydend hert.

Laat

Laat ik my in u verblyden.
Geef my krachten, om te ſtryden.
Maak my door uw' invloed ſterk.
Dan vermag ik alle dingen;
Dan kan ik blymoedig zingen
Hier beneên in 't worstelperk.

Och, mogt ik u veel beſchouwen,
Lieve Jezus, myn vertrouwen!
Woudt gy u meer aan myn hert
In uw ſchoonheid openbaren,
En my uwe gunst verklaren,
Dan vergeet ik alle ſmert.

Ja, als gy u koomt ontdekken,
Kan 't myn trage ziel opwekken;
't Maakt haar willig en bereid,
Zich te buigen voor uw woning,
U te erkennen voor haar koning,
En te geven heerlykheid.

Ja dat maakt my ook kloekmoedig,
Of het voor- of tegenſpoedig
Met my in de waereld gaat,
't Kan in dit elendig leven,
Ware vergenoeging geven,
't Is een goed dat nooit vergaat.

Zend dan maar uw licht van boven,
Doe my leven door gelooven;
Vat my by de rechtehand,
Op dat ik nooit af mag wyken,
Of in moed en kracht bezwyken,
Tot ik ben in 't Vaderland.

Wil my altyd onderſteunen,
Laat ik op uw goedheid leunen,
Als op ſchild en beukelaar;
En, in nooden, of benouwen,
U myn zaak altyd vertrouwen,
Als myn' Borg en Middelaar.

Dan zal niets my van u ſcheiden;
Maar gy zult my altyd leiden,
En beſtuuren naar uw' raad;
Tot ik eens werde opgenomen,
Om voor uwen troon te koomen
In een gansch volmaakten ſtaat.

Schoon de vyand my ſtaag kwelle,
Ja de ganſche magt der helle
Op myn ziel mogt vallen aan;
In u zal ik zegepralen,
En de gloriekroon behalen,
Als ik voor den troon zal ſtaan.

Uw genadewerk van binnen
Zal geen vyand toch verwinnen:
Gy bewaart het door uw kracht,
'k Zeg hier op gelovig AMEN,
Heer! gy zult dien niet beſchamen,
Die op uwe komste wacht,

DE ZIEL

beſchouwende de

SCHEPSELS EN HET WERK DER ZALIGE HEMELLINGEN,

wekt zich zelve ook op tot den eeuwigen roem van God.

Stem: *Wie ſleet heuchelyker dagen.*

'k Zit hier neder in het eenzaam,
In het aangenaame groen;
Mogt ik zyn met God gemeenzaam!
Was 't my om zyn gunst te doen!
Och, mocht ik een hert ontfangen,
Dat niet is gehecht aan d'aard,
Dat, met heilige gezangen,
Op mogt ſtygen hemelwaart.

Was myn hert en ſtem ſteeds vaardig
Om te melden 's Heeren lof!
Die is zulks oneindig waardig!
O, daar 's overvloed van ſtof!
Yder ſchepſel kan God eeren;
't Redelooze op zyne wys;
't Wil zyn Makets roem vermeeren,
't Wil hem geven lof en prys.

Koom, myn ziel, wil ook beginnen.
Vat dit werk eens by de hand,
Zoek de traagheid te overwinnen,
Wacht op 's Geestes onderstand.
O waarom zoo neêrgezegen?
Waarom toch zoo kleen van moed?
Neen, verhef u in Gods wegen,
Zie eens, wat men boven doet.

Hoe daar al de Hemellingen
Rusteloos staan voor den troon;
Om gestadig op te zingen,
Lof zy Vader, Geest en Zoon,
Niets als feest- en- vreugdepsalmen,
Is 't dat daar gezongen werdt,
Niets dan halelujahs galmen,
Uit een ruim vervrolykt hert.

'k Weet, myn ziel! zoo lang ge op aarde
Zyt gepaard met zondig stof,
Kunt gy God zoo niet naar waarde
Roemen, als in 't hemelhof;
Daar de zaal'gen zyn ontslagen
Van een boos en zondig hert,
Dat gy hier noch om moet dragen
Tot uw bitt're zielesmert.

Maar getuig het, o myn ziele!
Is dat niet myn reine lust,
Als ik voor myn' Maker kniele,
Datge u in zyn lof verlust?
Wenscht gy niet uw ſtem te paren,
Schoon op een veel lager' toon,
Met de zaal'ge hemelſcharen,
De gekochte door den Zoon?

Ja verblydtge u niet in 't hopen,
Dat gy ook, op uwen tyd,
Alsge aan 't eind zult zyn geloopen
Van de loopbaan, en den ſtryd
Eens zult hebben volgeſtreden;
Dat gy dan in heerlykheid,
Boven zuchten en gebeden,
Eens zult worden ingeleid?

O wat zal het heuch'lyk wezen,
Als gy ſtaan zult voor den troon,
Als gy, zonder zonde of vreezen,
Zien zult Gods beminden Zoon;
Als gy daar uw' lieven Koning
Zien zult in zyn majeſteit,
En u bukken voor zyn woning,
Altoos tot zyn dienſt bereid.

Dan zultge, in verwonderingen,
Uwe kroone werpen neêr;
En volmaakter lof toezingen
Hem, die is uw hoofd en Heer;
Dan zult gy uw juichſtem meng'len
Met die nu ſtaan voor den troon,
Met den zaal'gen rei der Eng'len,
Op een hoog verheven toon.

Groote God! wyl ik beneden
Noch moet wonen in het vleesch,
Dat uw Geest, naar myne beden,
My van traagheid toch geneest!
Laat ik toch uw' lof verkonden,
Maak my hier toe meer bekwaam;
O gy, die der kindren monden
Sterkt tot eer van uwen naam.

Laat uw' Geest myn hert bewerken!
Koom my met genade voor!
Laat uw' invloed my verſterken!
Leid my op het rechte ſpoor!
Maak myn ziel toch edelmoedig,
Doe haar dapper zyn en ſterk!
Maak my in uw werk voorſpoedig,
Wyl ik ben in 't worſtelperk!

Voer myn' geest geſtaâg naar boven,
Boven al het zichtb're heen,
Laat ik u in aanvang loven,
Schoon ik hier ben noch beneên,
Doe me een' vreemd'ling zyn op aarde,
Die hier heeft geen blyvend goed,
Maar dat hooger is van waarde,
Dat de ziel alleen voldoet.

Dan zal ook de tyd eens komen,
Dat ik, van de zonde ontdaan,
Eens zal worden opgenomen,
Om voor uwen troon te ſtaan.
Dan zal ik volvaardig zingen,
't Geen nu noch zoo traag geſchiedt,
Dan zal ik u lof toebringen,
Met een Godlyk hemellied.

CHRISTUS ONTROUWE BRUID,

VAN HEM TOT *SCHAAMTE EN BOETVAERDIGHEID BEWERKT.*

MICHA VI:3.

O myn volk, wat heb ik u gedaan? waar mede heb ik u vermoeid, betuig tegen my.

Kom, dierbaare en gekochte Bruid
Van Jezus uwen Vorst en Koning!
Kom, buig u voor zyn hooge woning;
O, dat een traanbron zich ontfluit,
Daar gy hem over u hoort klagen;
Myn volk! wat heb ik u gedaan?
Waarom van my te rug gegaan?
O! denk noch eens aan de oude dagen,
De dagen van uwe eerste min,
Toen ik uw hert voor my nam in.

Wat onrecht vondt gy toch in my?
Ben ik in myne trouw bezweken,
En ooit van u te rug geweken?
Wel aan betuig en zeg het vry:
Of kan de zonde u meer vernoegen,
Dan toen ik u eerst door myn kracht
Tot myn gemeinſchap overbragt;
Toenge onder haren last ging zwoegen,
En in myn uitgeſtorte bloed,
De rust zocht voor uw bang gemoed?

Denkt ge aan dien eersten yver niet,
Als gy, gebragt in eenzaamheden,
Daar worſteldet met uw gebeden,
Aanhoudende en niet af en liet,
Voor datge een aanblik van myn liefde,
Een gunstig woord uit mynen mond
In uwe ziel eens ondervondt,
Het geen uw ganſche hert doorgriefde!
En gy, tot weêrliefde even têer,
U boogt voor myne voeten neêr?

Ja; heugt u niet die zaalge ſtond,
Wanneer ik, door myn liefdebanden,
U zelve deed aan my verpanden,
U drong, om in een echtverbond
Met my den levensvorst te treden,
Met afzien en verloochening
Van al, waar ooit uw hert aan hing,
Als gy alleen met my te vreden
Voor u niets vinden kost op aard,
By myne gunst en vriendſchap waard?

Als gy ook in uw gansch gedrag,
Het zy in uwe Godsdienstplichten,
Of wat gy verder mogt verrichten,
Zo leefdet, dat ik in u zag
Myn beeld aan alle zyden ſtraalen?
De zonde was u tot een last;
Of wierdt gy eens door haar verrast,
Gy kwaamt by my weêr krachten halen,
En vondt geen rust in uw gemoed,
Voor ik u reinigde in myn bloed.

De waereld met haar ydelheid
En ſchynſchoon kon u niet bekoren;
Gy hadt haar willig afgezwooren
En haar den dienst geheel ontzeid.
Myn ſchoonheid ſtraalde u zoo in de oogen,
Dat daar door de ondermaanſche pracht
Voor drek en ſchade wierdt geacht;
Zy hadt u al te lang bedrogen,
Dan dat gy daarom weêr aan my
Ontzeggen zoudt de heerſchappy.

Toen gy zoo, in den eerſten tyd,
In liefde en yver tot my blaakte
En ik uw beenders vaerdig maakte,
Toen was ik over u verblyd;
Ik toonde u ook myn welbehagen,
'k Sprak door myn' Geest u naar uw hert
'k Verzachtte dikwils uwe ſmert;
O hadt gy u maar trouw gedragen
En naauwgezetter aan uw' plicht
Beantwoord voor myn aangezicht!

Maar,

Maar, o myn volk! wees toch beſchaamd,
Wil u ootmoedig voor my buigen,
Terwyl ik aan u moet betuigen,
Dat gy niet wandelt, zoo 't betaamt.
Gy hebt my, de fontein van leven,
Verlaten, en u tot den bak,
Daar 't levend water in ontbrak,
Die u niet laven kon, begeven,
Als of, ik uwe Levensbron,
U niet genoegzaam drenken kon.

Het zondig vleesch, zoo traag als boos,
Heeft u in uwen loop gehinderd
En 't geest'lyk leven zeer verminderd.
Gy zyt in goed doen yverloos,
En werkloos ſlaapziek neergezegen
Op 't zorg'loos bed. O myne Bruid
Hoe is 't, dat gy uw oor zoo ſluit,
En als ik aanklop en myn' zegen
U aanbiê, my alleen laat ſtaan,
Tot dat ik van u heen' moet gaan?

Dien yver voor myn naam en eer,
Die opgewektheid in uw plichten,
Dien lust om overal te ſtichten,
Zie ik, helaas! in u niet meer;
Maar aardsgezindheid in uw' wandel,
Gezetheid op uw' lust en zin,
Op waereldsch voordeel en gewin
Straalt door in uw gedrag en handel.
Uw zondig en afleidend hert
Is in het aardſche gansch verwerd.

Waar is nu die vrymoedigheid,
Om, zonder ſpot of haat te ſchroomen,
Voor myne zaak trouw uit te komen?
Hoe haast wordt gy niet afgeleidt?
Daar zich een dienstknecht van de zonden
Niet ſchaamt. Hy komt vrymoedig uit
Voor zynen Heer. Maar gy, myn Bruid,
Word dikwyls yverloos bevonden,
Om voor my in de bres te ſtaan,
Wanneer myn' naam word ſmaad gedaan.

Verberg ik eens myn aangezicht
Voor u, van wegens uwe zonden,
Om uw gemoed diep te doorwonden
En u te dringen tot u plicht:
Ik hoor u niet gevoelig klagen
Noch rust'loos zoeken, tot ik weêr
My in myn gunste tot u keer'.
Gy kunt nu dat gemis wel dragen,
Daar gy voorheen' niet rusten kondt,
Als gy my niet ſtraks weder vondt.

O Jakobs huis, gy, die my vreest!
Is dat beantwoord aan myn liefde,
Waar mede ik eerst uw hert doorgriefde?
Zyn dat de vruchten van myn Geest?
Is die verkort? zyn dat zyn werken?
Of doen myn woorden niet meer goed
By die oprecht zyn van gemoed?
O, wil op uwen toeſtand merken,
Zie, waar gy uitgevallen zyt,
Bekeer u, als in d'eerſten tyd.

Schoon ik rechtvaerdig wezen zou,
Wanneer ik u liet verder dwalen,
En niet kwam weder tot my halen;
Maar u behandelde als een vrouw,
Die, van haar echten man geweken
Tot de oude boelen is gekeerd,
Daar ze eertyds meê hadt gehoereert,
Zynde in haar huwelykstrouw bezweken,
Zoo roep ik nochtans; keer weêrom
Tot my, uw' Man en Bruidegom!

Al is 't, dat ik, om uw gedrag,
Meermaal vertoon myn ongenoegen,
En ge onder zielenangst moet zwoegen,
Al geeft myn hand u ſlag op ſlag;
Het is niet om u te bederven,
O neen; maar om door deze roê,
U weêr te dryven naar my toe,
Om toch niet verder af te zwerven,
Uwe ontrouw dringt en perst my aan,
Om menigmaal van ver te ſtaan.

Gy klaagt, en 't is met recht, myn volk!
Dat ik myn Geest in ruimer mate,
Niet in uw ziele nederlate,
Dat u bedekt een duistre wolk!
En dat gy zelf uw beste plichten,
Waar by uw ziel het meeste leeft,
Wanneer myn Geest daar kracht toe geeft,
Moet hert- en yverloos verrichten;
Maar 't is uw hert, zoo opgepropt
Met de aarde, die dien invloed ſtopt.

Wel aan, ziet gy uw diep verval,
Uw ongeſtalte in 't geest'lyk leven;
'k Wil u noch dezen heilraad geven,
Die u alleen behouden zal:
Verneder u in ſtof en asſchen,
Bid om genade en niet om recht,
Pleit op myn woord u toegezegd,
Dat ik u in myn bloed wil wasſchen,
Ik ben ontfermend en getrouw,
Myn liefde kent geen naberouw,

Schoon gy 't verbond aan uwen kant
Verbreekt, en trouw'loos wordt bevonden;
Door uw onnachtzaaamheid en zonden,
Zoo blyft nochtans de huw'lyksband;
Bekeer u maar, doe de eerste werken,
En wyk niet verder van my af,
Eer ik met zwaarder roeden ſtraf,
Zoek, dat noch ſterven zou, teſterken,
Richt trage handen, ſlappe knien,
Zoo zal ik u myn heil doen zien.

DE BESCHAAMDE EN WEDERKEERENDE BRUID.

JEREMIA III: 22, 23.

Ziet hier zyn wy, wy komen tot u, want gy zyt de Heer onze God. Waarlyk te vergeefs verwacht men het van de bergen, en de menigte der heuvelen. Waarlyk in den Heere, onzen God, is Israëls heil.

Myn zielevriend! ik ben beſchaamd,
Wen ik u dus tot my hoor ſpreken;
Als gy ontdekt myn zielsgebreken,
Dat ik niet wandel zoo 't betaamt;
Ik weet geen enkel woord te zeggen,
Ik wenſche voor uw hemelhof,
My laag te bukken in het ſtof,
De hand op mynen mond te leggen.
'k Erken, o Heer! rechtvaerdig is 't,
Als gy met zoo een ſnooden twist.

Ik ben van u te rug gegaan,
Myn zondig hert heeft my bedrogen,
Het waereldſchoon kwam my in de oogen,
De Satan viel ſteeds op my aan,
In plaats dat ik zou blyven letten
En waken, dat myn zondig hert
Niet van u afgetrokken werdt,
En ik me aan 't voorſchrift uwer wetten
Zou houden, heeft myn ſlaap'righeid
Myn ziele van u afgeleid.

O tree met my niet in 't gericht,
Schoon ik het duizendmaal ben waerdig,
En gy zyt heilig en rechtvaerdig.
'k Bedek met ſchaamt' myn aangezicht;
Uw eernaam immers is Ontfermer,
Wilt gy in gunst niet nederzien
Op die ootmoedig tot u vliên?
O eeuwiglievend groot erbermer!
Zie dan op uw ontrouwe Bruid,
Die hare klagt voor u ontſluit.

Myn

Myn overtuigd, benard gemoed,
Dat nergens anders rust kan vinden,
Dan in u, haren zielsbeminden,
Neemt toevlucht tot uw dierbaar bloed.
O woudt gy, in die reine plasſen,
Myn ziel, zo onrein en bemorst,
Die daar naar hygt, en zucht en dorst,
Toch eenmaal dompelen en wasſchen,
Ik weet toch nergens anders raad
In dezen diep vervallen ſtaat.

Sloegt gy reeds van alle eeuwigheid,
Uit vrye gunst en mededogen,
Op my onwaarde neêr uwe oogen,
Eer 's waerelds grond noch was geleid?
Ja, woudt gy in den tyd der minnen,
Als ik noch in myn zonden ſliep
En zorg'loos van u henen liep,
Het groot genadewerk beginnen?
En zoude ik nu, ſchoon afgedwaald,
Niet worden tot u weêr gehaald?

Och

Och Ja, gy zelf roept in uw woord,
Kom afgedwaalde, keer maar weder;
Werp u voor myne voeten neder.
'k Heb dat gezegend woord gehoord,
Hier ben ik, Heer! 'k wil niet meer zwerven
Van u, gy zyt alleen myn God,
Myn hoogſte goed, myn deel en lot,
Ik kan uw liefde en gunst niet derven,
't Is waarlyk, 't is vergeefsch gewacht
Van berg en heuvel, menſchen kracht.

In u is toch myn heil alleen.
Ik heuge noch veel' blyde ſtonden,
Waar in ik dat heb ondervonden;
'k Ben nergens anders in te vreên.
Het ſchepſel kan my niet vernoegen,
Hoe zeer myn boos en zondig hert,
Daar dikwyls door verſlingerd werdt;
Het doet myn ziel maar angſtig zwoegen,
Tot dat zy weêrkeert tot haar rust.
Daar is haar heil en al haar lust.

Myn Heiland! geef my meerder kracht;
Laat ik, gewillig en genegen,
Steeds wandelen in uwe wegen;
Maak my voorzichtig en bedacht,
Om altyd op myn hert te letten;
Vat gy my by de rechterhand,
Op dat ik nooit werde overmand;
Wil toch myn treden vaster zetten,
Op dat ik pal mag blyven ſtaan,
Al valt de vyand op my aan.

O! mogt myn hert, het geen ik u
Zoo menigmaal heb toegeheiligd,
Toch meer bewaard zyn en beveiligd,
Maak gy het voor de zonden ſchuw,
Laat ik getrouwer voor u leven
En niet zoo ligt door de ydelheid
Der ſchepſlen worden afgeleid,
Doe my voor uwe hoogheid beven.
Och dat m'uw glansryk beeld meer zag
Uitſtraalen in myn gansch gedrag.

Laat

Laat toch uw Vorſtelyke Geest,
Myn' zwakke ziel ſteeds onderſteunen;
Doe my geloovig op u leunen;
Och, dat ik altyd, onbevreest,
My als een Christen mogt gedragen,
Vernieuwme als in den ouden tyd,
Gord myne lenden tot den ſtryd,
Bewaar my altyd van vertragen:
Zoo loop ik, welgemoedigd, voort
Langs 't enge pad naar 's hemels poort.

ZIELSOPWEKKING

om den Heere betamelyk te ontmoeten
op eenen plechtigen

DANK- VAST- EN BEDEDAG,

gehouden in Nederland, den 12 Maart 1727.

AMOS IV: 12.

Schik u, o Iſraël! om uwen God te ontmoeten.

Terwyl de groote dag, de dag van boete nadert,
Waar op al Nêerlands volk te ſaam zal zyn vergaderd,
Om, als een éénig man, met vuurige gebeden,
Tot Gods genadetroon ootmoedig toe te treden,
Zoo ſchik u ook, myn ziel! op dat die groote plicht
Door u, gelyk het past, betaam'lyk word' verricht.

Het werk, daar God toe roept, is groot en zeer gewigtig,
En gy zyt onbekwaam; ai, handel dan voorzichtig,
Tracht toch den Heere recht betamelyk te ontmoeten,
En zoo een zielsgeſtalt te brengen voor zyn voeten,
Die hem behaaglyk zy; maar wacht u, dat gy niet,
Om datge uw onmagt kent, hier tegen op en ziet.

Uw

Uw voorrecht is te groot; want ſchoon gy zyt onmagtig;
Uw zegepralend Hoofd maakt door zyn kracht u krachtig,
Hy ſtaat ſteeds voor den troon, op dat hy u bewerk',
En door zyn Geest, dien hy verworven heeft, verſterk',
Wanneer gy uit u zelf maar tot zyn volheid vliedt,
En in erkent'nis van uwe onmagt op hem ziet.

Zet u dan eenzaam neêr voor 't aangezicht des Heeren,
Om tot u zelven met bedaardheid in te keeren,
Gy moet dit wigtig werk beginnen van u zelven,
Om in het diepe hert tot op den grond te delven:
Doorzoek, doorzoek u naauw; ai, handel toch getrouw,
Opdat gy word bewerkt tot ſchaamte en diep berouw.

Ik vraag u dan, myn ziel! hoe is 't met u gelegen,
Sint gy God in zyn' Zoon hebt tot uw deel gekregen?
't Is nu de tyd niet, om uw' grondſtaat te onderzoeken,
Of die oprecht zy; maar veel meer om in de hoeken
Van uw arglistig hert te zien, wat ban daar is,
Wanneer gy dikwyls leeft in bange duisternis.

Wanneerge in eenzaamheid u voor God af durft zond'ren,
Kunt gy u zelven dan verlusten en verwond'ren
In de overdenking van Gods wonderbare deugden?
Zyn die het voorwerp van uw innige zielsvreugden?
Hebt gy een indruk van zyn hooge majeſteit,
Gelyk het u betaamt, als gy u voor hem leit?

Acht

Acht gy 't niet ſlechts uw' plicht, maar voorrecht, om te treden
Tot den genadetroon met 't reukwerk der gebeden;
En, als een bondgenoot, vrymoedig met vertrouwen,
Al 't geen u noch ontbreekt, uw' Bondgod voor te hou'en?
En hem ſteeds in 't geloof te kleeven achter aan,
Zelfs als hy zich verbergt en ſchynt van ver te ſtaan?

Zyt gy dan ongerust? Zoekt gy dan naar de reden,
Waarom God met u twist? en ſtelt ge u niet te vreden,
Voor dat gy die ontdekt? Ziet gy, 't zyn uwe zonden;
Vlucht gy dan tot den Borg? Verbergtge u in zyn wonden?
Is dan uw hert wel week, verbryzeld en beſchaamt,
Zoo als 't een' zondenworm omtrent den Heer betaamt?

Is 't u ondragelyk zoo lang te moeten leven,
Van uwen God vervreemd? Voelt gy u ſtaag gedreven,
Om u voor zynen troon geduerig neêr te buigen?
Om uwe liefde aan hem eerbiedig te betuigen,
Met zuchten en gebeên, dat hy zich weêr ontdekk',
En 't hert door zynen Geest, op nieuws daar henen trekk'.

Of is 't een krankheid, u niet moeilyk om te dragen,
Die u zeer weinig drukt, of doet gevoelig klagen?
Is 't dikmaals niet genoeg, als gy de heil'ge plichten,
Schoon yverloos en ſtaag, kunt op uw, tyd verrichten
Met weinig indruk en beſeffen, hoe 't geſchied,
Daat Gods Alwetend oog het nochtans alles ziet?

Zyt gy, gelyk 't u past, verlochend aan deeze aarde?
Is Gods gemeinſchap u een ſchat der grootste waarde?
Kunt gy, om 's Heeren wil, al 't aardſche ſchoon verachten?
Beſteedt gy in zyn' dienst gezondheid, tyd en krachten?
Is dit uw ziels vermaak hier in het worſtelperk,
Wanneer gy daaglyks moogt verkeeren in dat werk?

Hoe draagt gy u, wanneer gy deugden zult verrichten?
Zyt gy, naar 's Heeren Woord, recht werkzaaam in die plichten?
Of word niet wel by u dat ook voor deugd gehouden,
Dat, als gy 't by het licht van 's Heeren Geest beſchouwde,
En in de weegſchaal van het heiligdom eens bragt,
Gy zien zoud, hoe 't by God voor zonde word geacht?

Heet yverloosheid niet bedaartheid in uw' wandel?
Heet hoogmoed, dien gy zelf verfoeit in al uw' handel,
Niet edelmoedigheid? Of, als zich komt vertoonen
De drift van uw natuur, wilt gy dat niet verſchoonen
Als yver voor Gods zaak? ja ongevoeligheid
Wordt die op reek'ning van verlooch'ning niet geleid?

Of, als 't geweten u al overtuigt van zonden,
Stelt gy het dikwyls niet gerust op valſche gronden?
Als 't licht te helder ſchynt, om zonde deugd te noemen,
Weet gyze dan niet wel voor andren te verbloemen,
Als waar 't geoorelooft, wyl veelen ook zoo doen,
Of, wyl het inſtemt met het zoo genoemd fatſoen?

Is

Is uwe liefde oprecht tot al des Heeren kinderen ?
Ruimtge alles uit den weg, wat u daar in zou hinderen ?
Of maakt ge u ook bevlekt aan 't geen in onze dagen
De besten van Gods volk doet in 't verborgen klagen;
Aan twist en tweedracht, die den band der liefde ontbindt
En maakt, dat men tot God geen vryën toegang vindt?

Wat voordeel doet gy met de midd'len der genaden,
Waar meê God noch volhard, u ryk'lyk te overladen?
Neemt gy wel daag'lyks toe in 't kennen van Gods wegen?
Of acht gy dat onnut en voor geen' grooten zegen?
Daar 't nochtans is uw plicht, uw voorrecht, roem en eer,
Datge in de diepten van Gods woord moogt dalen neêr.

Zoekt gy in alles naar die waarheid zoo te leven,
Dat die een kracht van wet aan u, myn ziel, moog' geven?
Kent gy geen waarheid, of haalt gy daar uit ook plichten,
Om daar uw gangen, als voor God, naar in te richten,
Zoo dat niet ſlechts 't verſtand daar voedſel uit ontfangt;
Maar ook de wil haar deel in heiligheid erlangt?

Zyt gy voorzichtig en getrouw in uwen wandel?
Betoont ge uw' Christenſtaat in uw bedryf en handel?
Is 't wel uw reinste lust, u altyd zo te draagen,
Dat gy uw' Bondgod moogt in al uw doen behaagen,
Om niet ſlechts iets te doen tot rust van uw gemoed,
Maar zoo dat ge aan uw' plicht alleen voor God voldoet?

Tracht gy, waar gy ook zyt, uws Heilands beeld te toonen,
En dat hy, door zyn Geest, in u is komen wonen?
Zoo dat elk, die u ziet in uw bedryf en leven,
Moet zeggen, dat God heeft zoo iets aan u gegeven;
Dat nooit natuur u gaf, maar dat hy door zyn kracht
En 't wonder van zyn hand u, O myn ziel, toebragt?

Zoekt gy, door uw gedrag, de waereld te overtuigen,
Dat die ook mogt haar hert voor Jezus nederbuigen?
Zoekt gy den hemelweg haar smakelyk te maken,
Op dat zy 't aardsche schoon vrywillig mogt verzaken?
Is dat uw blydschap, als uws Konings heerlykheid
Door u en anderen mag worden uitgebreid?

Myn ziel! wat kunt gy tans voor uwen richter zeggen?
Durft gy u voor zyn' troon vrymoedig nederleggen?
Wat antwoord geeft gy hem op alle deze vragen?
Hebt gy u, zoo 't betaamt, alzins voor hem gedragen?
Moet niet in tegendeel de schaamte uw aangezicht
Bedekken, als gy ziet 't verzuim van uwen plicht?

Zyt gy niet menigmaal trouwloos van God geweken,
Zytge in uw' yver voor zyn eer niet vaak bezweken?
Hebt gy aan uwen kant, door uwe snoode zonden,
Het zalig echtverbond met Jezus niet geschonden?
Hebt gy de liefde, die hy aan u heeft betoont,
Niet menigmaal met veel ondankbaarheid beloond?

Heeft

Heeft Jezus niet veel recht om over u te klagen,
Dat hy noch wel gedenkt aan uwe voorge dagen?
De dagen uwer jeugd, wanneer hy door zyn liefde
Uw hert eerst overwon en menigmaal doorgriefde;
Maar dat de liefde van die zalige ondertrouw,
Is aan uw kant verflaauwd, als of gy hadt berouw?

O! past u dat, myn ziel, zoo trouweloos te wezen?
Of heugt het u niet meer, waar toe gy u voor dezen,
Toen gy met hem 't verbond zoo ftatig op zoud richten,
U zelf vrywillig ging tot zynen dienst verplichten;
Ja noch zoo menigmaal met eeden hebt geftaaft,
Dat gy u in zyn dienst met blydfchap overgaaft?

Heeft God zich niet getrouw aan zynen kant gedragen?
Kunt gy met reden wel van zyne wegen klagen,
Daar hy u fteeds in leidt? Is 't niet al wys en heilig?
Schoon 't u eens anders fcheen, was 't niet by de uitkomst veilig?
O ja, myn ziel! niet God, maar gy alleen hebt fchuld,
Gy hebt, door uw gedrag, getergd zyn taai geduld.

O God! ik vinde my geheel befmet met zonden,
Van hoofd tot voeten ben ik gansch melaatsch bevonden;
Waar mede zal ik nu uw aangezicht ontmoeten?
Ik weet geen andren raad, ik werp my voor uw voeten.
Veroordeeld by my zelf, werpe ik my voor den troon
Van uw barmhertigheid, in 't bloed van uwen Zoon.

Gy zoudt rechtvaerdig zyn, als gy my woudt verdoemen,
Ik zou uw daden recht en heilig moeten noemen;
Maar ſtrekt het u tot roem, een ſtofje te vervolgen,
Op een verdreven blad zo zeer te zyn verbolgen?
Word niet uw groote naam veel meer ten toon geſpreid,
Alsge aan elendigen betoont barmhertigheid?

Wil met uw Dienstmåagd dan niet in 't gerichte treden,
Al heb ik het verdiend, al hebt gy heil'ge reden!
Om uwes naams wil, Heer! vergeef toch al myn zonden,
Want groot en zwaar heb ik myn ſchuld voor u gevonden,
Maar 'k volg uw dierbaar woord; ontdekt gy u daar niet,
Als een ontfermend God voor elk, die tot u vliedt?

Is 't bloed van uwen Zoon niet magtig, al de vlekken
Van myn onrein gemoed te wasſchen en te dekken?
Staat hy niet voor den troon met 't reukwerk der gebeden?
Die hy grond op zyn bloed, om voor ons toe te treden,
Hy roept; vergeef het hen, voor wie ik heb geboet,
Voor wie ik heb betaald door 't ſtorten van myn bloed.

O God! zie my dan aan in uw' gekruisten Zone,
In wien ik my verberg, dien ik aan u vertoone!
Ei, ſpreekt eens tot myn ziel: uw zonden zyn vergeven,
Om 't bloed van mynen Zoon, ſchenk ik u 't eeuwig leven;
Ik neem zyn aangezicht voor u ten goeden aan;
Gy zult, om zynent wil, weêr in myn gunste ſtaan.

En wyl myn heil is in 't verbond alleen gelegen,
Zoo vindt zich myne ziel ſtraks willig en genegen,
Om zich op nieuw voor u ootmoedig neêr te buigen,
En in oprechtigheid u heden te betuigen,
Dat gy myn God zult zyn, myn algenoegzaam deel,
En ik uw bondgenoot met ziel en lyf geheel.

Al wat ik heb en ben koom ik aan u verbinden.
Och mocht ik my geheel in uwen dienst verſlinden,
Om trouwer tot uw eer van nu voortaan te wezen,
En niet zoo yverloos en traag, gelyk voor dezen!
Och! geef my maar genaê, 'k heb in my zelf geen kracht;
Maar op uw ſterkte alleen myn ziel gelovig wacht.

Gelyk ik nu my zelf aan u heb opgedragen,
O trouwe Bondgod! dat het u dan mogt behagen,
My te verwaerdigen, om ook, met myn gebeden,
Tot uw' genadetroon voor kerk en land te treden;
Mogt ik met al uw volk ook in de breſe ſtaan,
En in boetvaerdigheid met ernst u roepen aan!

Geef my een diep bezef van 's lands hooggaande zonden,
Vooral van 't diep verval, 't geen merklyk word gevonden
In Sion, dat, o ſchand! zoo zeer is afgeweken
Van u haar' echten man, en in haar trouw bezweken;
Daar yver, Godvrucht en de teêrheid in 't gedrag
Niet meer zoo helder ſchynt, gelyk men voormaals zag.

Dies gy uw aangezicht, ('t is uwer gunst onwaerdig)
In toorne noch verbergt; want gy zyt Heer, rechtvaerdig:
Uw tuchtroê treft uw volk ſteeds met vernieuwde ſlagen
Tot zyn vernedering, op dat het leed zou dragen,
En, in erkentenis van ſchulden, met berouw
Tot uw barmhertigheid den toevlucht nemen zou.

Geef aan uw Dienaars, diege in Neêrland hebt gezonden,
Genade, datze uw volk hun gruwelen verkonden.
O! datze op uw bevel toch roepen uit der keelen,
En niet met vleyery des zondaars herte ſtrelen;
Maar met vrymoedigheid, in allen rang en ſtaat,
Voorzichtig en getrouw ontdekken 't zonden kwaad.

Laat hen te ſaam de ſtem als een bazuin verheffen,
Om ſtoute zondaars diep, te wonden en te treffen.
Vooral ſtort over hen den Geest der ſmeekgebeden,
Op datze in 't heiligdom vrymoedig mogen treden,
En roepen daar met ernst; bewaar uw volk, o Heer!
Bewaar het zondig land, uw' grooten naam tot eer!

Laat alle uw kinders zich in éénen geest vereenen,
Om 't leed van land en kerk hertgrondig te bewenen.
O, dat een tranenvloed mogt vloeien uit hunne oogen,
Of gy, ontfermend God! met ons noch wierd bewogen.
Stort uwen Geest op hen in ruime mate neêr,
Die hen de gronden om voor u te pleiten leer'.

Leer-

Leerze, op uw' naam, uwe eer en trouw, hun ſmeêk-
been bouwen.

Leerze op't behoud der kerk, zoo noodig, met vertrouwen,
U bidden, dat gy 't land noch ſpaart, uw kerk ten goeden,
En ons voor 't oorlogs zwaerd en andre ramp wilt hoeden,
En Nederland noch lâng in uwe gunst verſchoont,
Gelyk gy 't menigmaal uw goedheid hebt betoond.

Laat, die in hoogheid zyn en over ons regeren,
Zich ook in waarheid en oprechtigheid bekeeren.
O mogt het groote werk, datze ons, met recht, gebieden,
Toch door hen ook met ernst betamelyk geſchieden,
Dat toch der grooten hand het eerst niet overtreed';
Maar tot verbetering haar vlyt en magt beſteed'!

Mogt ook al 't volk des lands, aanzienlyken en kleenen,
Gelyk te Ninivé, in zak en aſche weenen,
En, niet hun kleederen, maar 't hert veel liever ſcheuren,
Zich verootmoedigen en voor uw aanzicht treuren.
Wie weet, of gy niet noch aan ons betoonen zoudt,
Datge een ontfermer zyt en dat u 't kwaad berouwt.

Laat toch niet toe, o Heer! dat deze dag zou wezen
Een dag van terging, die met rede zou doen vreezen,
Dat gy tot Nederland zoudt zeggen in uw' toren;
'k Riek uw verbodsdag niet, ik zal naar u niet hooren,
Uw bededagen zelfs vermeerderen uw ſchuld,
En maken, dat de maat der zonden wordt vervuld.

Neen; geef, dat yder een zich in zyn plicht moog' dragen,
Gelyk het hem betaamt, om u recht te behagen,
Laat ons deez' bededag vol moed en kracht beginnen,
U, den Almagtigen, met ſmeeken overwinnen!
Och! maak ons toch getrouw, op dat dees groote plicht
Tot eer van uwen naam door ons mag zyn verricht.

Nu, Heer! dit is myn wensch, laat u toch welbehagen
't Geen ik in nedrigheid aan u heb voorgedragen.
'k Leg myn gebed niet neêr op myn gerechtigheden,
Of op iet in my zelf; maar gronde myn gebeden
Op uw barmhertigheid en 't bloed van uwen Zoon,
Dat om verzoening pleit voor uw genadetroon.

OOTMOEDIG EN GELOVIG
GEBED

van des Heeren volk, die, belydenis doende van de zonden van Land en Kerk, by den Heer intreden, om, verbetering en behouding in beide, van hem af te ſmeeken;

by gelegenheid van den plechtigen

DANK- VAST- en BEDEDAG

den 5 Maart 1738.

PSALM XXXIV:6.

Zy hebben op hem gezien, ja hem, als een waterſtroom, aangeloopen, en haar aangezichten zyn niet ſchaamrood geworden.

Ontzachchelyke God, geduchte Hemelkoning,
't Zy in uw oog niet kwaad, dat wy, uw volk, ons ſaam'
Verenigen, om ons te bukken voor uw woning.
Ach maak ons door uw Geest tot dezen plicht bekwaam!

Gy roept ons ſtatelyk tot vasten en gebeden,
Tot rouwklacht en geween, dat elk zyn herte ſcheur'
Ook met ootmoedigheid tot uwen troon koom' treden,
En daar gemoedelyk zyn zondenweg betreur',
Terwyl uw ſlaande roê alrede is opgeheven,
En daag'lyks word gezien in 't ganſche Nederland.
O Heer, wie moet voor uw rechtvaerdigheid niet beven,
Die met bedaartheid let op uw geduchte hand?
Maar ach! wy zyn beſchaamd, om tot uw troon te treden,
Van wegen het gezicht van Neêrlands groote ſchuld,
Die tot den hemel reikt. Zyn ongerechtigheden
Zyn veel en zwaar, de maat daar van is lang vervuld.
Het ganſche hoofd is krank, waar wy het ook beſchouwen.
Het ganſche hert is mat, wy zyn van top tot teen
Melaatsch en walgelyk, wy moeten van ons grouwen.
Niets past ons meerder dan vernedring met geween.
De Magten van ons land, die over ons regeren,
Helaas! die hebben naar uw goede en heil'ge wet,
Die gy hun, uit uw woord, liet door uw knechten leren,
Niet, zoo als 't hun betaamt, hun gangen recht gezet.
Het geest'lyk Priesterdom, de Leeraars, die, als lichten,
Staan op een kandelaar, en ons uw dierbaar woord
Verkonden, die door leer en wandel moesten ſtichten,
Zyn doorgaans niet zoo trouw en yvrig als 't behoort;

Hoe

Hoe velen zyn 'er, die als rechte huerelingen,
Slechts werken om het loon, en trekken zich niet aan
De zielen, hun vertrouwd. Vele andren ziet men dingen
Naar 't meesterſchap, vervuld met opgeblazen waan.
Ja, al het volk des lands is van u afgeweken.
De zonden ſteigeren ten allerhoogſten top,
Men hoortze een yder vry en onbeſchroomd uitſpreken.
't Geroep daar van, o Heer! klimt tot uwe ooren op.
't Ontbreekt in Neêrland niet aan grouw'lyke Atheîsten,
Dat ſnood gebroedſel wast, o ſchennis! meerder aan.
Het durft u uwe magt en heerſchappy betwisten
En zoekt van allen band van Godsdienst zich te ontſlaan.
Helaas, dit baant den weg tot d'allerſnoodſte zonden,
Tot zonden, allermeest gebrandmerkt in uw woord.
Zelfs Sodoms gruwelen zyn in ons land gevonden.
d'Ontuchtigheid, helaas! eet als een kanker voort.
En ſchoon men menigmaal met 't grooste recht hoort klagen,
Dat zwaar op Neêrland rust uw tuchtigende hand,
Die ons geduurig treft met vrezelyke ſlagen,
Ja dat de vloek, gelyk een mot, verteert het land,
Noch neemt de hoogmoed toe in pracht van huis en kleêren,
Men ziet geen onderſcheid van meer of minder ſtaat,
't Is of nu yder een zyn naasten wil trotſeren,
Onze oude deftigheid allengskens meer vergaat.

Wat

Wat ziet men dartelheid in 't misbruik uwer gaven
Van zulken, die hún buik, als rechte Epicureen,
Maar ſtellen tot hun God, getrouwe Satans ſlaven,
Wier wellust einden zal in naarheid en geween.
Daar is niet één van al uw' goede en heil'ge rechten,
Dat niet door Neêrlands volk, zoo trouw-als goddeloos,
Is overtreden, ſchoon gy noch uw' trouwe knechten
In uwen name zond, ja velen zyn zoo boos,
Dat zy uw dierbaar woord, als waar 't wat vreemds, verachten, *
Waar van 't verzuimen van den Godsdienst proeven geeft.
Hoe dikwyls geeft dat ſtof tot nare en bange klachten
Aan 't beste volk, dat voor uw woord noch heilig beeft!
Of is 't by velen noch tot zoo ver niet gekomen,
Datze aan verzuim en aan verachting ſchuldig ſtaan,
Word noch by velen naar 't uitwendige vernomen
Een yver, om in 't huis des Heeren op te gaan;
O hertekenner, Gy, Gy weet het, uit wat bronnen
Die yver dikmaal ſpruit; 't is by de minsten recht.
By velen word het maar om menſchen gunst begonnen.
Een ander komt 'er niet om u; maar om uw knecht.
Een derde doet het, wyl hy 't altyd zo gewoon is,
Of om het bang gemoed te brengen tot wat rust,
Of wyl het voorſtel van uw woord zoo wonder ſchoon is
En 't ſierlyk preektalent verwekt des hoorders lust.

En

* Hoz: VIII: 12.

En had maar 't beste deel des volks, die weinge namen
Die in ons Sardis zyn, hun kleeders niet bevlekt!
Maar, o die moeten zich op 't diepst ook voor u schamen,
Als gy hun by uw licht meer van naby ontdekt.
Hoe hert- en geesteloos is hun verborgen leven,
Waar is dat worstelen en pleiten met den Heer?
Hoe blyft het zwerfziek hert dikwyls aan d'aarde kleven,
Zelfs dan, wanneer het zich buigt voor uw eertroon neêr.
Hoe weinig zet het zich tot heilig overdenken
Van 't geen gy ons ontdekt in uw gezegend woord,
Met opzien naar om hoog, dat God zyn'Geest wil schenken.
Door 't minste zelfs, helaas! word d'aandacht straks gestoord.
Wat is 'er menigmaal een laauwheid in de plichten
Van d'openbaren dienst, daar anders 't hert by leeft.
Wat is dat zondig hert niet onder het verrichten,
Schoon men aandachtig schynt, aan d'aarde vast verkleeft.
Hoe weinig trachtenwe ons afhanglyk neêr te zetten
Met een bedaard gemoed en opzien naar uw licht,
Om op het woord, dat in ons word geplant, te letten,
Met indruk, dat wy daar zyn onder uw gezigt.
En schoon wy samen tot één lichaam zyn verbonden,
Met een onbreek'bren band, door uwen Geest gelegd,
Zoo word nochtans, o schand! die liefdeband geschonden,
Terwyl het ééne lid het ander lid bevecht.

't Is of de vrêbanier, die we onzen Vorst zien dragen,
Waar op de liefde ſtaat geſchreven, is geſcheurd,
Terwyl partydigheid en twist in onze dagen
Alom wel werd gehoord, maar weinig recht betreurd.
Hoe menig is 'er, die, ſchoon 't hert voor God oprecht is,
Verlaat zyne eerſte liefde, en wend zich van de Bron
Des levens af, terwyl 't aan d' aard noch vast gehecht is,
Als of een ledig vat het nu verzaden kon.
Al heeft men al voorlang de waereld afgezworen
En haar den dienst geheel in eeuwigheid ontzeid;
Een' vleiende Sireen kan weêr het hert bekoren.
Door haare tovertaal word menig weêr verleid,
Die noch maar al te veel opvolgen hare zeden
In kleed, in huisſieraad, in uiterlyke pracht.
Het nederige beeld van Jezus, dat zyn leden
Het best verſiert, word nu zoo hoog niet meer geacht.
O God! zoo groot en zwaar zyn d' ongerechtigheden
Van Land en Kerk. By u is de gerechtigheid.
Wilt gy in 't recht treên, Heer, gy hebt rechtvaerdig reden.
De ſchaamt dekt ons gezicht voor uwe majeſteit.
Gy hebt ook lang getoond, in heilig ongenoegen,
Dat gy met Nederland om zyne zonden twist.
Dies 't onder ſlagen van uw hand dikmaal moet zwoegen
En 's Heeren zegen, dien 't wel eer genoot, nu mist.

Ja

Ja heden voelen wy noch plagen, die ons drukken,
Dan tast gy door uw magt eens onze ſcheepvaart aan,
Die Zenuw van ons land, wanneer gy breekt aan ſtukken
Veel kielen, vol met goed en koſt'lykheid geladen.
Dan zendge een magtig heir van ſlymerige wormen,
Die al de vastigheid doorknagen van het land,
Of twist met uw tempeest en ſchrikkelyke ſtormen,
Toonbeelden van uw' magt en van uw' ſlaande hand.
Nu liet gy wederom een tyd lang hevig branden
*Een vuur van ziekte, dat en groot' en kleinen treft,
Ja tans zoo algemeen ook woed in andere landen,
Dat naauw'lyks weêrga is. Maar waar word dat bezeft?
Ach, ach! op Neêrland rust de zwaarste van uw plagen,
Een geest des diepen ſlaaps, dien gy hebt uitgeſtort.
Schoon gy 't door zegen lokt, of tuchtigt door veel ſlagen,
In plaats van beteren, het daag'lyks erger word.
Men roept zich vrede toe en wil 't gevaar niet merken,
Al is uw hand verhoogd, o Heer! men ziet het niet,
Men gaat halſtarrig voort in alle boze werken.
De zonden wasſen noch, o gruwel! dat men 't ziet.

*Ik meen de kinderpoktjes, die zoo veele maanden onder ons en in veel plaatſen hebben geregeerd, als naauwlyks menſchen geheugen konnen, en tegenwoordig noch aanhouden.

Ja zelfs het heilig zaad, 't geen ſteunſel moeste wezen,
Gaat onder 't diep verval niet, zoo 't betaamt, gebukt.
Uw ſlaande roeden doen hen niet zoo heilig vrezen,
Ook zelfs de zondenlast hen niet gevoelig drukt.
't Getal van zulken die zich in de bresſe ſtellen,
En met een Moſes noch eens in de ſcheure ſtaan,
Is zeer gering en kleen, een Jongsken zouze tellen.
De grooste bidders zyn haast uit het land vergaan.
O derelyke ſtaat! o diep vervallen wezen
Van zoo een volk, als wy, aan u zoo duur verplicht,
Dat door uw wondermagt zoo hoog is opgerezen,
Dat gy beſtraald hebt met het euangelielicht:
Dat daag'lyks in uw naam geſmeekt word en gebeden
Door Leeraars, in wier mond gy 't zoenwoord hebt geleid,
Die zondaars met veel ernst noch zoeken t' overreden
En tonen het gevaar, dat voor hun is bereid.
Wat hebben we in deez' ſtaat dan anders te verwachten,
Als onzen ondergang, gelyk men zag weleer
In Iſraël, uw volk, dat, na een ſnood verachten
Van uwe wet, wierd van den troon geworpen neêr.
O God; wat zullen wy nu doen in zulke tyden,
Daar 't zoo elendig is in ons gezegend land?
Zal nu uw heilig zaad zich laten 't hert ontglyden,
En 't reukwerk des gebeds niet nemen in de hand?

O

O neen, wy willen liefst met saamgesmolten zielen,
Zoo velen als gy ons daar van een indruk geeft,
Voor uw genadetroon ootmoedig nederknielen,
Wyl uw barmhertigheid geen maat of palen heeft.
Wy wenschen noch geweld te doen op d'ingewanden
Van uwe ontfermingen, door tranen en gebeên,
De sterkste wapens, die gy ons geeft in de handen,
Waar mede uw heilig volk zoo dikwyls heeft gestreên.
Zie, Heer! hier liggen wy. Schaamt verwt onze aangezichten,
De schande ons t'eenemaal bedekt gelyk een kleed.
Gy zoud rechtvaerdig zyn in 't spreken, rein in 't richten,
Wanneer gy zoo een volk naar zyn verdiensten deed;
Maar is het ons vergund, om noch één woord te spreken,
Terwylwe ons wentelen voor uw genadetroon;
Wy zouden niet om recht; maar om genade smeken,
Datge ons wilt aanzien in het offer van uw Zoon.
Hoewel de menigte der ongerechtigheden
Getuigen tegen ons, en wy niet éénen grond
In ons bevinden, om vrymoedig toe te treden;
Ei, doe het om uw naam! Gedenk aan uw verbond!
't Strekt immers tot uw roem, als gy vergeeft de zonden,
Hoe groot en zwaar die zyn, ja niets bepaalt uw magt,
Schoon wy, aan onzen kant, 't verbond zoo dikwyls schonden,
En Neêrlands volk uw' wet zoo smaadlyk heeft veracht.

Nooit kond gy meer de kracht van 's Heilands lyden tonen,
Dan als uw erfvolk zich op 't zwaarst bezondigd heeft,
Wanneerge, om zynent wil, hen gunstig wilt verſchonen,
En hunne ſchulden om zyn dierbaar bloed vergeeft.
O wil dan eens uw arm, uw ſterken arm ontbloten,
Gedenk aan uwen naam, groot van weldadigheid,
Genadig, liefderyk, die nimmer wil verſtoten,
Maar graag vergeeft, gelyk gy 't ons hebt toegezeid.
O God van Nederland! op wien het pleeg te wachten,
Die, in den bangsten nood, uw hand hebt uitgeſtrekt
Tot hulp, o! waarom zoudge, als een die reist, vernachten
En als een vreemd'ling, die hun zaak niet aan zich trekt?
Of hebtge ons Juda heel verworpen en vergeten?
Heeft uwe ziel dan nu een walg aan Sion? Heer,
Toon, dat gy tot ons heil om hoog noch zyt gezeten.
Ei werp den Rykstroon van uw heerlykheid niet neêr.
O waarom zoudge om ons te helpen zoo vertragen,
En wezen als een Held, dien 't aan de magt ontbreekt
Om heil te geven? Ach hoor eens het bange klagen
Van 't volk, naar u genoemd, dat om ontferming ſmeekt.
Woud gy, op Moſes beê, 't afgodisch Isr'el ſparen?
Het onrein Sodom, op 't geſmeek van Abraham,
Indien 'er noch maar tien rechtvaerdigen in waren,
Schoon anders hun geroep tot aan den hemel kwam;

Recht-

Rechtvaerdig Richter, zoud gy ons dan overgeven,
Daar by ons meer dan tien, ja noch een groote ſchaar
Is van 't rechtvaerdig volk, dat voor u wenscht te leven?
O neen. Verſchoon ons, Heer, om hunnent wil, en ſpaar.
Zy immers zyn uw volk, dat gy hebt uitverkoren,
En dat uw Zoon heeft door zyn dierbaar bloed gekocht,
Waar aan gy in 't verbond hebt eeuwig trouw gezworen
En dat gy door uw Geest genadig hebt bewrocht;
Hoe kan 't u dan van 't hert, dat gy de zilte tranen
Niet zien zoud van uw volk, die zy in uwen ſchoot
Uitſtorten, daar zy u op uw beloften manen
En zoeken hulp by u in hunnen bangen nood?
Ei wil dan, Heer, wil toch aan 't land in gunst gedenken,
Beteugel, door uw magt, het grouw'lyk zondenkwaad;
Woud gy eens uwen Geest in ruime mate ſchenken,
Die tot bekeering werkt! By u is hulp en raad.
Maak zorgeloozen, die 't gevaar noch niet beſeffen,
Toch wakker, dat zy zien het kwaad dat op hen wacht.
Wil ſtoute zondaars door uw ſcherpe pylen treffen,
Doorwond hen in het hert, door uwe groote kracht.
Vooral wil aan uw volk, uw dierbaar volk, toch geven,
Meer invloed, Geest en kracht, in dezen laauwen tyd,
Neem hunne traagheid weg, verſterk het geestlyk leven,
Om op het enge pad te loopen met meer vlyt;

Stort over hen toch meer den Geest der ſmeekgebeden;
Doeze, als een Abraham, ſteeds voor uw aanzicht ſtaan,
Om met hun ſmeekingen geduurig in te treden,
Op dat gy met ons land niet in 't gericht zoud gaan.
Wend dan genadig van ons af alle uwe plagen,
Bepaal toch 't zeegewormt, o Heer, door uw gebied,
Dat zy de ſteunſels van ons land niet meer doorknagen,
Op u alleen ons oog in deez' bezoeking ziet,
Geen menſchelyke magt kan deez' talryke benden
Te keer gaan, alle hulp tot nu toe aangewend,
Is vruchteloos, zoo gy, die weêr tot ons woud zenden,
Niet meêr uw magt betoont en hulp van boven zend.
Laat nimmer watervloed deez' landen overſtromen,
Dat die niet worden tot een zouten grond gezet.
Doe 't ſchrik'lyk oorlogszwaerd niet over Neêrland komen,
Hoewel het reeds voorlang ter ſlachting ſcheen gewet.
Wil ook de ziekten, die in ſtad en land regeren,
Waar door zoo veelen reeds neêr liggen in het graf
Van allerleiën rang, in uwe gunste weren,
Vooral wend zwaarder plaag genadig van ons af.
Laat toch uw dierbaar woord, dat gy ons hebt gegeven,
De godsdienst, dienge, in gunst, hebt onder ons geplant,
Het voedſel, daar uw volk geduurig by moet leven,
Noch lang tot zegen zyn in ons gezegend land.

Ver-

Vergeet ook niet 't geroep, het zuchten en het kermen
Van uw elendig volk, nu al zoo lang verjaagd,
Wil u toch eindelyk eens over hen ontfermen,
Laatze in hun bangen nood door u zyn onderſchraagt;
Wil uwe tortelduive aan 't wild gedierte niet geven,
Aanſchou, o Heer! aanſchou het eeuwige verbond,
De kinderen des doods behoud toch in het leven,
En laat eens naderen die lang gewenschte ſtond,
Dat gy hun gunst zult biên. Verbreek hun enge banden,
Die om hen zyn gelegt, laat zy zyn vry geſteld,
En hun verdrukkers zyn bekleed met ſchaamte en ſchanden,
Zoo word uw heerlykheid en roem alom vermeld.
Nu Heer! ei zie op ons van uw verheve woning;
Waar is uw yver en uw groote mogendheid,
Uw romm'lend ingewand? Gy zyt toch onze Koning,
Verlaat uw volk dan niet, naar 't woord, hun toegezeid;
Maar neig uw ooren eens naar hunne ſmeekgebeden,
Vergeef, o Heer! merk op, houd u niet langer ſtil,
Wy leggen ons niet neêr op onz' gerechtigheden,
Die geen zyn. Zie ons aan, om uw's Gezalfden wil.

SAMENSPRAAK

tusschen een

VERZEKERDE en TWYFELMOEDIGE

ZIEL.

Stem PSALM XXIV.

BEIDEN.

De ziel die zich aan Jezus geeft,
Die daag'lyks door 't geloove leeft,
Bezit een' ſtaat wis overheerlyk,
Zy heeft een toegang tot den troon
In 't bloed van Gods beminden Zoon.
Is dat niet dierbaar en begeerlyk?

TWYFELENDE.

O ja, dat is een eereſtaat,
Die al 't geluk te boven gaat,
't Geen ooit een ſterv'ling kon bevatten.
Had ik maar deel aan dat geluk,
Ik was ontheven van myn druk,
'k Bezat onnoemelyke ſchatten:

Doch dat 's de kommer van myn hert.
Dat baart myn ziel veel angst en ſmert.
Ik durf dit niet voor my gelooven.
Ik vrees, dat ik dit heil noch mis,
Dat Jezus noch myn deel niet is,
En dat kan al myn moed verdooven.

VERZEKERDE.

Bekommerd hert! wèl waarom is 't,
Dat gy de vreugd des heils noch mist?
Wat is toch d'oirzaak van uw vrezen?
Heeft God, door zyn genadekracht,
In u niet iets te weeg gebragt,
Het geen gy niet bevondt voor dezen?

Heugt u niet, hoe gy van God liept,
Hoege eertyds met uw daden riept,
Dat gy niet naar zyn ſtem woudt hooren;
Datge in zyn' dienst geen blydſchap vondt,
Hoe gy verſmaadde 't heilverbond,
En wendde daar van hert en ooren?

Wie maakte u aan u zelf bekend?
Wie deedt u zien uw diepe elend,
Datge in u zelven waart verloren?
Wie heeft u uit den ſlaap gewekt,
En krachtig aan uw ziel ontdekt,
Dat gy moest worden weêrgeboren?

Wie deedt u zien de heerlykheid,
Die in den Vorst des levens leit,
Wie 't hert tot hem in liefde ontbranden?
Was 't niet de Heer, die 't u deedt zien,
En uit u zelven tot hem vliên,
Zoo datge u gaaft in zyne handen?

Ja is dat noch niet steeds uw lust?
Stelt dat uw ziel niet meest gerust,
Alsge u moogt in Gods handen geven?
En hertelyk voor hem betuigt,
Dat gy u voor hem nederbuigt,
En tot zyn eer alleen wilt leven?

TWYFELENDE.

Och ja, dat is myn grootst vermaak,
Dat 's 't wezentlyke, dat 's de zaak,
Dit 's de eindpaal van myn zielsverlangen;
Maar ach! ik vrees, 't is niet oprecht,
Om dat myn hert, zoo vast gehecht,
Noch blyft aan de aardsche dingen hangen.

O als ik op my zelven let,
En 't hert op myne wegen zet,
Waar ik my zie uit- of inwendig;
Al, wat ik denk, spreek of verricht,
Myn allerbeste Godsdienstplicht
Is walgelyk en zeer elendig:

't Is

't Is al bezoeteld wat ik doe.

VERZEKERDE.

Maar 'k vraag u, zyt gy 't ook niet moê?
Woudt gy niet wel geholpen wezen?
Zou 't niet uw grootſte blydſchap zyn,
Dat Jezus, als die medicyn,
U van de zonden wou genezen?

Zyn u de zonden van uw hert
Niet tot de onlydelykſte ſmert,
Klaagt gy 't niet dikwyls voor den Heere?
Wenscht gy niet, dat door 's Heeren kracht
De zonde t'onder zy gebragt,
En zoo moogt leven tot Gods eere?

O ziel! 't is die geſteltenis,
Die Jezus oog behaaglykst is.
Hebt gy gezondigd, keer maar weder.
Dat roept hy zelf. Leg op zyn bloed,
Daar hy de ſchuld meê heeft geboet,
U zelf dan maar geloovig neder.

Geen ziel zondt hy ooit ledig heen,
Die zich met tranen en gebeên,
Kwam nederwerpen aan zyn voeten;
Schoon zy met zonden is bemorst,
Als zy maar hert'lyk naar hem dorst,
Hy wilze in gunst en liefde ontmoeten.

Geef maar uw hert aan God geheel.
Kies hem tot uw volzalig deel,
En ſchoon de Heer zyn aangezichte
Noch voor een tyd verbergen wou,
Dien hem maar zonder naberouw
En wacht, tot hy u weêr verlichte.

TWYFELENDE.

'k Heb 't licht nu reeds zoo lang gewagt;
Maar ach! 't blyft voor myn ziel noch nacht.
Och mogt dat licht my eens beſchynen!
Dat maar een eenig gunſtryk woord
In myne ziele wierd gehoord;
Haast zou de duisternis verdwynen.

Ja: 't is nu zoo veel tyd geleên,
Dat ik in 't duister om moest treên
En 's Heeren troostryk byzyn derven.
Myn God verbergt zyn aangezicht.
Wanneer zal 't heuchlyk morgenlicht
Een einde maaken van myn zwerven!

Ook ſchoon ik dikwyls tot God ga,
En voor den troon van zyn gena
My nederwerp met al myn nooden,
En met myn ganſche hert en mond,
Gulhartig ſtemme in 't heilverbond
't Geen my door hem is aangeboden;

't Be-

't Behaagt nochtans den Heere niet,
Hoe zeer myn oog ſteeds naar hem ziet,
My noch de vreugd zyns heils te geven.
Hoe koomt het, zoo gy waarheid ſpreekt,
Dat my die vreugde altoos ontbreekt,
Waar by de ziel alleen kan leven?

VERZEKERDE.

Bekommerde, vraagt gy, waarom?
Kom, treê met my in 't heiligdom.
Daar zult gy zien, hoe al Gods daden
Zyn heerlykheid en majesteit,
Hoogwys en u ter zaligheid.
Aanbidd'lyk zyn al 's Heeren paden.

De Heer is vry in 't geen hy doet.
Hy ſchenkt het bitter en het zoet
Naar zyn vrymagtig welbehagen.
Buig u maar onder zynen wil,
't Zy u genoeg, geloovig, ſtil
U altyd daar naar te gedragen.

Denk nimmer, ziel, datge ooit iets leedt,
't Geen niet voorheen ook zugten deedt
De besten van Gods waardſte kind'ren;
O Ja, zeer veelen zyn geleid
Door paden, vol van duisterheid;
Maar 't kon hun zaligheid niet hind'ren.

Hy

Hy wil u leeren, wat het is,
Te wandelen in duisternis,
En echter dan noch te vertrouwen,
Te ſteunen op zyn goedigheid
En 't woord, dat hy heeft toegezeid,
Om daar uw hoop op vast te bouwen.

Hier leeft men door 't geloof op aard,
Al ſtrydend' koomt men hemelwaard,
Vertrouw aan God maar al uw zaken;
Kleef hem ſtandvaſtig agteraan,
Blyft op uw post maar man'lyk ſtaan,
Dan zal 't de Heer met u wel maken.

Blyf maar aan uwen kant getrouw,
De keur blyft zonder naberouw;
Vooral, wacht u dat gy door zonden
Den Heer geen oorzaak geven meugt,
Dat hy uw ziele niet verheugt.
Dit zou u geven nieuwe wonden.

En is 't, dat, tegen wil, uw hert
Door zonden overrompeld werd,
Laat dat u wel tot droefheid wezen;
Maar blyf niet by u zelven ſtaan,
Neem Jezus heilverdienſten aan,
Die kunnen u alleen genezen,

Stel ondertusschen uw gemoed
In God gerust, o! 't is zo goed,
Gelaten, stil op hem te hopen.
Hy zal in u 't begonnen werk
Volmaken, want zyn arm is sterk,
Laat dat u doen gemoedigd loopen.

't Gekrookte riet verbreekt hy niet,
Als hy daar maar zyn werk in ziet.
't Zal nimmermeer verlaten wezen.
Hy heeft het door zyn Geest geplant,
En zal het door zyn sterke hand
Van al zyn breuken eens genezen.

't Is billyk dat gy dat gelooft;
Jehova heeft het zelf beloofd,
En immers is zyn woord waarachtig!
Al, wat hy eens heeft toegezeid
Volvoert hy tot zyn heerlykheid,
Hy is getrouw zoo wel, als magtig.

TWYFELMOEDIGE.

Welaan! ik bouw dan op die hoop,
En wil volharden in myn' loop,
Ik durf myn Bondgod toevertrouwen
't Gewigte myner zaligheid;
Hy zal eens tot zyn heerlykheid,
My redden uit al 't zielsbenouwen.

BEIDEN.

Getrouwe Heilvorst, ei! verſterk,
Voltrek in ons 't genadewerk:
Gy hebt het door uw Geest begonnen.
Verlevendig ons zwak geloof,
Dan zal de Satan nooit een roof
In onze zielen vinden konnen.

Neem van ons weg, wat u mishaagt,
't Geen 't haatlyk merk der zonden draagt,
Wasch gy het in uw dierb're wonden.
Blyf ons met uwe hulp naby,
Schenk ons uw heilſaamſte artſeny,
Tot weering van 't vergif der zonden.

Hebtge onze rechterhand gevat,
Breng ons dan in de hemelſtad,
Getrouwe Leidsman, daar noch klagten,
Noch duisterheid, noch zielenpyn;
Maar licht en troost te vinden zyn,
Waar op wy hier geloovig wagten.

Daarmen niet door 't geloof meer leeft;
Maar eeuwig het aanſchouwen heeft.
Och Jezus lief wy roepen ſamen,
Koom haastlyk! Breng ons in dit licht,
Daar al het duister ſtraks voor zwicht.
Wy zeggen hert'lyk hier op, AMEM!

LOF

LOF
VAN DES
HEEREN WOORD.

PSALM XIX: 8.
De wet des Heeren is volmaakt.

Hoe kost'lyk is het woord, zoo vol van heil en leven,
Door God aan ons gegeven!
Wie kent het God'lyk schoon, wie ziet de dierbaarheid,
Daarin zoo ryk verspreid?
Geen menschen hier op aard, dan die de zallevingen
Der Heiligen ontfingen;
Wien, door des Geestes werk, de Godlykheid en kracht
Wierd op het hert gebragt.
Die uit deez' borsten van vertroosting mogen zuigen,
Zy konnen het getuigen,
Wat zoetigheid, wat troost, hoe kostelyk een schat,
Dat dierbaar woord bevat.
't Begrypt een volle zee van Goddelyke zaken,
Die ziel en lyf volmaken,

't Verſchaft een zielenſpys, die nuttig is voor elk.
Voor kinderkens is 't melk,
Om daar door meer en meer te wasſen in het leven;
Maar 't kan ook teffens geven
Een vaste ſpys voor die al verder zyn geraakt
En in 't verſtand volmaakt:
't Is wyn, om zieken, naar de ziele, te verkwikken.
Dit woord kan ook beſchikken
Een blyde nardusgeur, voor die flauwhertig hygt
En moed'loos nederzygt.
Het is eene Artſeny, om kranken te genezen,
Wat kwaal het ook moog' wezen,
Deez' balſem Gileads geeft aan 't gebroken hert
Verzachting in zyn ſmert.
Eene oogenzalf, geſchikt voor geestelyke blinden,
Is in dat woord te vinden:
Die, wordtze recht gebruikt, het geest'lyk zielsgezicht
Opheldert en verlicht.
Het is een ſpiegel, die onreinen kan ontdekken
Hun vuile zielevlekken
En hem, die zich daar heên in diepen ootmoet keert,
Haast zyne onreinheid leert.
't Is 't wapen in de hand, wanneer de ziel moet ſtryden,
Een zwaerd, dat ſcherp kan ſnyden:

Daar

Daar niets voor kan beſtaan, als God daar kracht aan geeft,
Waar voor de vyand beeft.
Een held're noordſtar, die op 's waerelds woeſte baren
Gelukkig heên doet varen,
Tot men behouden land aan een gewenschte kust,
Op de oevers van de rust.
Een leidsman, die ons leidt op onbekende paden.
Een raadsman, om te raden.
Een troostbron voor het hert in allerleiën nood.
Een ſteun zelfs in den dood.
Een vuurkolom des nachts. Een licht vol glans en luister,
Dat heerlyk ſchynt in 't duister.
Een paskaart op de reis, waar op de ziel ſtaag let
En hare ſtreek naar zet.
Een richtſnoer op den weg, waar naar wy onze treden
Inrichten hier beneden,
Om niet te wyken van den weg naar 't Vaderland
Ter rechte- of ſlinkehand.
Het is een ſtok en ſtaf, om zwakken te onderſteunen,
Waar op zy veilig leunen.
Een levende fontein, die altoos water heeft,
En aan vermoeiden geeft.
Een heilzee, daar de ziel kan zalig in verzinken.
Een beek, om uit te drinken:

Voor al de ſchapen, die de groote Herder weidt
En aan deez' waters leidt.
Wat zegge ik? Ook dat al wat aardsgezinde menſchen
Hier ooit op aarde wenſchen,
Is in dit dierbaar woord. Begeertge kostbaar goud,
Daar menig op vertrouwt;
Hier is het goud, waarby de kostbaarſte metalen
In glans niet kunnen halen:
Ja 't êelſte puikgeſteent, de grootſte ſchat op aard
Is eind'loos minder waard;
Gods woord verrykt de ziel, al moetze al 't aardſche derven.
In leven en in ſterven
Is dit de grootſte ſchat, die nooit verlaat in nood,
Maar blyft tot in de dood.
Of wiltge wetenſchap met arbeid op gaan zoeken
Uit veelerhande boeken;
Hier is een boek, dat zelfs den ſlechten wysheid geeft,
Zoo veel hy noodig heeft.
Of is 't uw hertenwensch, om blyde op aard te leven;
Dat kan het woord ook geven;
't Verblyd het treurig hert, 't verruimt het bang gemoed
In voor- en tegenſpoed.
Het geeft der ziele ſtof, om welgemoed te zingen
In 't land der vreemdelingen:

't Ver-

't Vervrolykt zelfs dan noch, als al het aardſche wykt,
Ja vleesch en hert bezwykt.
Of hebtge ſmaak in zoet; de wet in 't woord beſchreven,
Kan zulken ſpyze geven.
Zy is als honich, ja als honichzeem zoo zoet
En lief'lyk voor 't gemoed.
Zyt ge op de heiligheid belust; 't gebod des Heeren
Is zuiver, 't zal u leeren
't Gepaste middel daar de reinheid van het hert,
Meest door bevorderd wert.
Dit woord is mede 't zaad, waardoor men word herboren,
Om niet te gaan verlooren.
't Is 't middel, daar 't geloof in 't hert door wordt gewerkt
En 't leven meer geſterkt.
Men wordt 'er heilig door. Het troost in alle tyden,
In 't allerbitterst lyden;
Het zaligt onze ziel, en brengtze nader tot
Vereeniging met God.
O Allerwensch'lykst woord, zoo aangenaam en heerlyk,
Zoo dierbaar en begeerlyk!
Hoe meer men u beſchouwt, hoe meer uw dierbaarheid
En luister wordt verſpreid.
Kwam eens de Ryksvorſtin van 't zuiden, opgetogen,
Geprikkeld en bewogen

Door 't geen zy hadt gehoord van Salomons verſtand,
Den Vorst van Iſr'els land;
Moestze in verwondering die knechten zalig noemen
En hunn' gelukſtaat roemen,
Die, ſtaande voor zyn' troon, vernamen yder woord,
Uit zynen mond gehoord;
Met hoe veel meerder ernst en vlyt zou 't u niet voegen,
Myn ziel! om met genoegen,
U ſteeds te zetten tot het naarſtig onderzoek
Van dit gezegend boek!
Daar gy geen aardsch Monarch, geen Salomon zult hooren;
Maar 's Vaders Eengeboren,
't Zelfſtandig Eeuwig Woord, een', meer dan Salomon,
De heil- en levenszon.
Beſteed hier toe uw' tyd, uw ziels- en lichaams krachten,
By dagen en by nachten;
Toon, datge in 's Heeren wet vind al uw heil en lust,
Uw blydſchap, roem en rust.
Schat toch het voorrecht groot, dat God u heeft gegeven
In zoo een' tyd te leven,
Waar in de waarheid, die zyn woord ons openbaart,
Zoo duidlyk word verklaard
Door zulke mannen Gods, die in de ſchriften magtig,
Volyvrig zyn en krachtig,

Ge-

Gelyk Apollosſen, met wysheid en beleid,
Met veel vrymoedigheid;
Die ook de waarheid tot godzaligheid aandringen,
Om 's Heeren lievelingen
Daar naar te vormen, en te toonen, hoe dat licht
Hen duur aan God verplicht.
Maak toch gebruik daar van. Ga veel in 't huis des Heeren,
Op dat gy daar moogt leeren
De diepten van het woord, en welk het rechte pad
Zy naar de Hemelſtad.
Verzucht dan tot den Geest; ontdek myn oog, zoo duister,
Op dat ik zie den luister,
Die in de waarheid is! Vooräl laat toch de kracht
Zyn op myn hert gebragt!
Laat ik die zoetigheid veel door bevinding kennen,
En my aan 't woord gewennen,
Op dat het blyken moge in myn geheel gedrag,
Wat waarheid al vermag!
Laat ik toch nimmer traag omtrent dit heilwoord worden;
Maar wil my ſteeds omgorden
Met lust en heldenmoed, zoo lang ik leven zal
Hier in het tranendal!
Dan zal dat woord altoos myn troost en ſteunſel wezen,
Myn hope in 't angſtig vrezen,

Myn licht in duisterheid, myn toevlucht in den nood,
Ja alles in de dood.
Het zal door dien Jordaan my veilig henen leiden,
Zelfs dan van my niet scheiden,
Wyl, schoon al 't ondermaansch verandert en vergaat,
Gods woord altoos bestaat.

ZIELSOPWEKKING

tot een betamelyk gedrag onder het gemis van ernstige GENADEMIDDELEN.

Op de Wyze: *Wie sleet benchelyker dagen.*

O myn ziel! waarom dat zwoegen
En dat woelen van het hert?
Wat is 't heimlyk ongenoegen,
Daar gy door gedingert werdt?
Is 't, om dat in deze dagen,
't Ruim bedeelde levenswoord,
't Geen u 't meeste kon behagen,
Niet van u wordt aangehoord?

't Past u immers niet te twisten
Over 's Heeren wys bestel:
Dat betaamt toch nooit een Christen.
Wat God doet is altoos wel.
Hy heeft altyd wyze reden,
Onderwerp u aan zyn' wil;
Wees in 's Heeren weg te vreden.
O myn ziel! zwyg Gode stil.

Wat gy mist, zyn niet dan ſtroomen,
Die u uit den oceaan
Van Gods volheid neder komen;
Maar die zelf nooit leeg zal gaan.
God wil door 't gemis u leeren,
U tot hem, gelyk het past
Van de beken ſtaag te keeren.
Houd u aan die heilbron vast.

Hebtge niet in vroeger ſtonden,
Alsge aan 't ſchepſel waart verkleefd,
Tot uw droefheid ondervonden,
Zoo de Heer geen invloed geeft;
Dat zelfs de allerſchoonſte rede,
't Allerzielinnemenst woord,
U niet gaf den rechten vrede;
Maar wierdt vrucht'loos aangehoord?

Wyl gy al te veel bleeft oogen
Op het middel, zoo wierdt gy
In uw hoop daar op bedrogen.
't Riep u toe; " 't is niet by my,
„ Wy zyn maar gebroken vaten,
„ Daar gy vrucht'loos heil van wagt,
„ Die u ledig zullen laten,
„ Tot gy naar wat beters tracht.

Maar

Maar, alsge u afhang'lyk keerde
Tot de volle Levensbron,
En daar in 't geloof begeerde,
't Geen uw ziel verzaden kon,
Alsge u dan zoo neêr gingt leggen
Aan Bethesdaas waterbad,
Moet gy niet naar waarheid zeggen,
Datge een' milden zegen hadt?

O myn ziel! laat dit u leeren,
Als gy u eens vindt ontbloot
Van de midd'len, u te keeren
Tot God zelf met al uw' nood;
Die geen huilende woeſtyne,
Of een land van donkerheid
Ooit wil wezen voor de zyne,
Zoo hy heeft in 't woord gezeid.

Acht de midd'len, u gegeven,
Wel voor 't allerdierbaarst goed,
't Geen in 't jammervolle leven
Blydſchap ſchenkt aan uw gemoed;
Dank God, als gy moogt bevinden,
Dat het, door zyn zegen, dient
Om u nader te verbinden
Aan dien trouwſten Zielenvriend,

Als het woord dat gy moogt hooren,
U een ſpoor is op uw pad,
Om, getrouwer dan te voren,
Heen te ſpoên naar 's Hemelsſtad.
Maar, moet gy het weêr eens derven,
Word daarom niet moedeloos;
Zou uw' ziel van honger ſterven?
Neen. Gods goedheid duurt altoos.

Zyn genadetroon ſtaat open
Voor al, die, met hunnen nood,
Daar geduurig henen loopen.
Die zich neêrlegt voor zyn ſchoot,
Hoeft van dorheid niet te klagen;
God, die algenoegzaam is,
Weigert hen, die 't met hem wagen,
Nooit der zielen lavenis.

God is vry; hy laat zich vinden,
Daarmen 't dikwyls 't minste dacht,
Zonder zich ooit te verbinden
Aan een middel, daarge op wagt.
Hy roept tot u uit de hoogte;
„ Als ik 't middel u ontrek,
„ Zal ik u in groote droogte
„ Niet doen ſterven van gebrek.

„ 'k Zal

„ 'k Zal u rykelyk verzaden,
„ Datge, als een beſproeiden hof,
„ Door den invloed der genaden,
„ Vrucht zult dragen tot myn' lof.
„ Ik zal toonen, dat myn zegen,
Aan het middel nooit gehecht,
„ Word van my alleen verkregen.
„ Ik, ik heb 't u toegezegt.

O myn ziel! wil met dit zeggen
Dikwils tot Gods eertroon gaan;
Wil het voor hem nederleggen,
Dring daar uw gebed op aan:
Maan hem op 't geen hy te voren
U toezeide, op zyne trouw,
Of hy uw begeerten hooren,
En u meer beſtralen wou.

Roem het voorrecht dezer dagen,
Daarge in volle vryheid leeft,
's Priesters mond niet hoeft te vragen.
Dank uw Bondgod, die u geeft,
Dat gy de onwaardeerb're waarheid
Na moogt ſpeuren en dien ſchat,
Die in 't woord zoo hel en klaar leit,
Beter dan voorheen bevat.

Stel dat woord u ſteeds voor oogen;
Onderzoek het dag en nacht;
Laat uw tyd, en uw vermogen
Daar in worden doorgebragt!
O, als God u zelf wil leeren,
Dat kan 't immers al vergoên,
Schoon gy midd'len moet ontberen
Die uw' ziel het meest voldoen.

Ga u dikwyls nederzetten
Aan de voeten van den Heer
Met Maria, en wil letten
Op zyn zaal'ge wonderleer.
Waar zyn Leeraars ooit gevonden,
Die, by 't leeren, het verſtand
Van den dwazen op'nen konden,
Als deez' groote Heilgezant;

Die zyn Geest by 't woord wil voegen.
Hou u dan maar digt by hem,
Dat geeft toch het grootst genoegen;
Wees gehoorzaam aan zyn ſtem;
O, dat zal u gronden geven
Tot een blyde en zaal'ge hoop,
Dat gy voor den troon zult leven,
Alsge aan 't eind zyt van uw' loop.

Daar zult gy niet meer ontfangen
Eenig midd'lyk onderwys;
Maar onmidd'lyk al de gangen,
Daar Jehovaas lof en prys
In ondekt is, in hun luister
Zien by het volmaaktſte licht,
Boven al het aardſche duister,
Voor des Heeren aangezicht.

ZIELSZUCHT TOT DEN HEER.

Wyze: *Lofzang Maria.*

Wees gy, o Heer! myn deel,
Dat my vernoegt geheel
In leven en in ſterven.
Als 't alles van my wykt,
Als vleesch en hert bezwykt,
Laat my uw gunst niet derven!

Doe my nooit van u gaan,
Maar leerme u achter aan
Te kleven, o myn Koning.
Maak my voor zonden ſchuw,
En neig myn hert tot u,
Maak dat u tot een woning!

Vat gy myn rechterhand;
Geef my ſteeds onderſtand
Door uwen Geest van boven!
Laat ik, als vreemdeling,
Niet vast aan eenig ding
Hier leven door 't gelooven!

Ach!

Ach! dat myn oog en hert,
Toch nimmer blyf, verwerd
In aardſche dingen hangen!
Dat past een vreemd'ling niet,
Wiens oog wat beters ziet,
Het deel van zyn verlangen.

Het hemelsch Vaderland
Blyft, ſchoon hy aan deez' kant
Noch eene wyl moet zwerven,
Zyn hoogste vreugde en lust.
Hy wenscht in zaal'ge rust
Eens beter goed'ren te erven.

O! dat vólzalig goed
Is 't ook, dat myn gemoed
Alleen ſtelt recht te vreden.
Dit is het, dat myn hert,
In onheil, ramp en ſmert,
Wel geeft tot juichen reden.

Och dat die tyd haast kwam,
Dat God my tot zich nam,
En dat ik wierd ontbonden
Van alles, wat my kwelt,
En dikwyls 't hert ontſtelt,
Van 't lastig vleesch der zonden!

Myn ziel roept met de Bruid,
In veel verlangen uit;
Koom haast'lyk, koom o Heere!
Brengme in de bruiloftzaal,
Daar ik eens Avondmaal
Zal houden 't uwer eere!

Dan zal ik de eerekroon
Neêrwerpen voor uw' troon,
Met al de Hemelingen.
'k Zal, o drieëenig God,
Myn zalig deel, myn lot,
Uw' lof dan eeuwig zingen.

Doch, is 't noch niet uw wil;
Ei, maak myn ziel toch ſtil;
En leer my lydzaam wachten,
Tot ik eens van myn post,
Zal worden afgelost:
Geef my vernieuwde krachten.

Al blyf ik noch op aard
Met angst en ſmert beſwaart;
Al moet ik hier noch ſtryden
Met Waereld, vleesch en bloed;
Al doet my 't helsch gebroed
Veel bittre wonden lyden;

Myn ziel, vrymagtig Heer!
Legt zich in ootmoed neer,
Is 't zoo uw welbehagen;
Uw doen is majesteit,
Uw wegen heerlykheid;
'k Wensch my daar naar te dragen.

Maak my in 't worstelperk
Maar edelmoedig sterk;
Ei laat my nooit bezwyken!
Al duurt de stryd noch lang,
Al valt het hard en bang,
Wil toch nooit van my wyken!

Geefme een gegronde hoop,
Dat ik, wanneer myn loop
Eens zal ten einde wezen,
By u in heerlykheid,
Zal worden ingeleid,
Daar ik nooit iets zal vreezen.

Dan is het al vergoed,
Geen ramp of tegenspoed,
Zal my daar immer kwellen:
Geen zonde, of eenig kruis
Zal ooit in 's Vaders huis,
Myn eenigzins ontstellen.

ZIELSZUCHT

OM WARE

NEDRIGHEID,

het groot ſieraad van een Christen.

PSALM XIX: 14.

Houd uwen knecht te rug van trotsheden,
laat die niet over my heerſchen.

Op de Wyze van Pſalm XXIV.

O Nedrigheid! o ſierlyk beeld!
Wierd gy aan my eens meêgedeeld!
Niets grooter, Heer! kunt gy my geven,
Dan dat ik, nederig en ſtil,
My buigen mag naar uwen wil,
En voor uw opperhoogheid beven.

Dat eens 't verwaand hoogmoedig hert
Van al zyn ſtrikken zy ontwerd!
O Heer! ik koom 't u bevend klagen!
Hoe my 't weêrſpannig hert misleidt,
Zoo dat ik voor uw Majeſteit
My niet, zoo 't paste, heb gedragen.

Myn

Myn hoogmoed, Heer! verderft het al,
En maaak, dat ik in zonden val;
Want, in al 't geen ik zal verrichten,
Daar nedrigheid en ootmoet past,
Wordt 't hart door hoogmoed ſteeds verrast,
Zelfs in myn beste Godsdienstplichten.

Niets is my tot zoo groot een ſmert,
Als dat ik voel, hoe zeer myn hert
Tot trots en hoogmoed is genegen;
'k Belyde 't Heer! en ben beſchaamd,
Wyl dit geen zondenwørm, betaamt,
Ik zie 't en 't maaktme op 't hoogst verlegen.

'k Weet, dat geen Godsdienst u behaagt,
Als dien men nedrig u opdraagt.
Myn ziel heeft ook een welbehagen
In ootmoed, als een pronkſieraad,
Dat aan den Christen ſierlykst ſtaat.
O! mogt ik ook dat ſierkleed dragen!

Ach! wierdt dat beeld van nedrigheid,
In al myn daden meer verſpreid!
Dat ik de beste les myns Heeren,
Die hy my toeroept „ Leer van my,
„ Hoe nedrig ik van herte zy,
Meer mogt by ondervinding leeren!

Laat toch in al, wat ik verricht,
Uitwendig of in Godsdienstplicht,
De nedrigheid myn leidsvrouw wezen!
Dat trotsheid nooit in my regeer!
Werp door uw' Geest die hoogten neêr!
Doe my voor uwe hoogheid vreezen!

Ei! maak my tot een heilig *Niet*,
Verdryf den waan van eigen *iet*,
Leg gy, myn Heilvorst, een vertooning
Van nedrigheid in myn gedrag;
Wek in myn ziel een diep ontzach,
Voor u, myn Opperheer en Koning!

Maak myne ziel toch heilig ſtil.
Doe my berusten in uw' wil;
Verbreek in my dat zondig eigen,
Het geen een Christen zoo misſtaat!
Geefme ootmoed in de grootſte maat,
Gy kunt alleen myn herte neigen.

Gy hebt toch in uw woord gezeid,
Dat gy wel woont in de eeuwigheid,
Als een geducht en heerlyk Koning;
Maar datge op elk, die arm van geest
Voor uwe ontzagbre hoogheid vreest,
In gunst wilt zien uit uwe woning.

'k Leg my dan ook zoo voor uw' troon.
Och! dat het beeld van uwen Zoon,
In nedrigheid, die hy betoonde
Op aarde, die men altyd zag
Uitblinken in zyn gansch gedrag,
Toch ook in myne ziele woonde!

Gy zyt het, daar myn oog op ziet,
Tot wien myn hart om byſtand vliedt.
O Heer! 'k heb in my zelf geen krachten.
En, ach! myn vyand is zoo boos
Zoo ſterk, en ik zoo magteloos,
Dat ik daarom uw hulp moet wachten.

Bewaar my, dat myn trots gemoed,
Den hoogmoed nimmer ſtreele en voed';
Maar als die vyand my wil kwellen,
Geef my een levendig gezicht
Van uwe hoogheid en myn plicht,
Op dat ik hem mag nedervellen.

Zoo zal ik leven tot uw eer,
Als gy de hoogten werpt ter neêr.
Ja 'k zal dan ook eens zegepralen
En d'eerkroon die gy hebt bereid
Voor die hier leeft in nedrigheid,
Daar boven in triumph behalen.

AANDACHT

over HEBREEN XII: 2.

Ziende op den overſten Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, dewelke voor de vreugd, die hem voorgeſteld was, het kruis heeft verdragen, en de ſchande veracht, en is gezeten aan de rechterhand des troons Gods.

Op de Wyze: *Wie ſleet heuchelyker dagen?*

Lieve Jezus, Sions Koning!
Die gezeten op uw troon,
In uw Vaders hooge woning,
Nu geniet de vreugdekroon;
Welke, toen gy waart beneden,
Gy u al had voorgeſteld,
En heldhaftig om geſtreden
Hebt, als een verwinnend Held.

't Kruis en ſmert hebt gy verdragen,
En de tegenheid veracht,
Al de rampen en de plagen,
Die u wierden toegebragt,
Geen geweld en magt der hellen,
Noch het booze waereld rot,
Konden u ter nedervellen,
Gy hebt met hun woel geſpot.

Het

Het behaagt u, uwe leden,
Ook noch in een tranendal
Om te voeren hier beneden.
Hen treft ook veel ongeval.
Langs den weg van kruis en lyden,
Op de ſmalle hemelbaan,
Door veel worſtelen en ſtryden,
Moeten zy ten hemel gaan.

Doch 't is altyd wys en heilig,
Wat gy met hen hier ook doet,
Voor uw gunstgenooten veilig,
't Zy in voor- of tegenſpoed;
't Zyn wel wonderbare wegen,
Die gy dikwyls met hen houd,
Daar het zondig vleesch ſpreekt tegen,
Als het die niet recht beſchoud;

Maar dat troost al uwe kind'ren,
Dit 's tot blydſchap van hun hert,
Dat niets kan hun grondſtaat hind'ren,
Wyl gy kent al hunne ſmert;
Dat uw medelydende oogen
Met ontferming op hen zien,
En gy vol van mededogen,
Hen geſtaag uw hulp wilt biên.

Ja als Leidsman op die wegen
Zyt gy zelf hun voorgegaan,
Roepende; „ ſtaat niet verlegen,
„ Grypt maar my, uw Leidsman, aan.
„ Ik zal nimmer van u ſcheiden,
„ 'k Vat u by de rechterhand,
„ 'k Zal u naar myn raad geleiden,
„ Tot gy zyt in 't vaderland.

„ 'k Zal 't altoos met u wel maken,
„ Werpt op my maar al uw zorg,
„ Gy zult wis aan 't einde raken,
„ Ik, ik blyf voor d'uitkomst borg;
„ Laat de Vorst der duisternisſen
„ Op u telkens vallen aan,
„ Zeker moogtge u vergewisſen,
„ Dat gy pal zult blyven ſtaan.

„ Want die my eens zyn gegeven
„ In het eeuwig vreêverdrag,
„ En ten leven aangeſchreven
„ Zyn, ik niet verliezen mag.
„ Daar ik wil 't geloof beginnen,
„ 'k Ben daar ook voleinder van.
„ Myn genadewerk van binnen
„ Niemand overwinnen kan.

„ Als

„ Als gy maar op my blyft leunen,
„ En met uw geloofsoog ziet,
„ 'k Zal u altyd ondersteunen,
„ Myne hand u hulpe bied,
„ 't Zal den Duivel nooit gelukken,
„ Dat hy, door zyn helsche magt,
„ U zal uit myn handen rukken,
„ Ik bewaar u door myn' kracht.

„ Of geeft u het vleesch der zonden,
„ Dat gy met u noch omdraagt,
„ Dikwyls zoo veel bitt're wonden,
„ Is 't dat gy daar over klaagt,
„ Roepende, ach 'k ben zoo elendig,
„ Wie verlost my van die smert,
„ Die ik voelen moet inwendig,
„ Door myn boos en zondig hert!

„ Ik uw Heilvorst ben gestorven,
„ Daarom leef ik voor den troon,
„ 'k Heb voor u den Geest verworven,
„ Om de zonde in u te doôn,
„ 'k Heb haar 't heerschappy benomen,
„ Toen ik door myn' sterke kracht,
„ U deed eerstmaal tot my komen,
„ En tot myn gemeinschap bragt.

„ Zou

„ Zou ik dan niet magtig wezen;
„ Om van al wat u noch kwelt,
„ Uwe ziel ook te genezen?
„ Daar ik ben die ſterke held,
„ Ja ik zal het nooit gehengen,
„ Dat de zonde u overmant,
„ 'k Zalze zeker t'onderbrengen,
„ Door myn ſterke rechterhand.

„ Of moet gy veel rampen lyden?
„ En betreên het enge pad,
„ Met veel ongemakken ſtryden,
„ Denkt, myn Leidsman deed ook dat,
„ En wilt door myn voorbeeld leeren,
„ Hoege u altyd dragen moet,
„ Wylge op aarde moet verkeeren,
„ Midden in den tegenſpoed.

„ Schynt de weg al naar en duister,
„ Ik ben u een vuur en wolk,
„ En beſtraal u door myn luister,
„ 'k Hou myn oog ſtaag op myn volk,
„ Ik zal nimmer aan u wezen,
„ Eene huilende woeſtyn,
„ Daar 's geen onheil ooit te vrezen,
„ Ik zal altyd by u zyn.

„ Schoon

„ Schoon veel bitterheid en ſmerte,
„ Uwe ziel geſtadig knelt,
„ Myn ontfermend liefdeherte,
„ Uw geſtorte tranen telt,
„ Ook zal ikze niet verachten,
„ Neen, ik ken en zie uw nood,
„ Uw verborge zieleklachten.
„ Die gy uitſtort in myn ſchoot.

„ Al de ramp- en tegenſpoeden,
„ Waar door gy word heên geleid,
„ Zyn u altemaal ten goeden,
„ 't Werkt al meê tot zaligheid,
„ O het is een heilzaam bitter,
„ Dat vermengd is met veel zoet,
„ Dat u maakt een erfbezitter
„ Van het wezentlyke goed.

„ 'k Leer u hier door, in 't benouwen
„ My, uw Leidsman, kleven aan,
„ En in 't duistere vertrouwen,
„ Schoon het kruis zeer hoog mogt gaan;
„ 'k Wil u hier door doen verlangen
„ Naar de zaal'ge gloriekroon,
„ Die ik u zal doen ontfangen,
„ Als gy zyn zult voor den troon.

Wilt

„ Wilt met lydſaamheid dan loopen
„ Op de loopbaan van de deugd,
„ En verblyd u in het hoopen,
„ Gy zult haast zyn in de vreugd,
„ Dan zult gy 't triumphlied zingen,
„ En in volle zegepraal,
„ Met al myne Keurelingen,
„ Eeuwig houden Avondmaal.

„ Dan zult gy, in plaats van klagen,
„ Roepen 't hallelujah uit,
„ En de zegepalmen dragen,
„ Als myn vrygekogte bruid.
„ Als gy, by my opgenomen,
„ Vry zult zyn van rouw en pyn,
„ Dan zultge in de reine ſtroomen
„ Myner liefde dronken zyn.

OPENHARTIGE BELYDENIS

van een edelmoedig en verzekerd Christen, op de vraag van een Waereldling naar de reden van zynen eenigen troost in leven en in ſterven, of korte uitbreiding der eerſte vraage en antwoord van den Catechismus.

DE WAERELDLING VRAAGT,

Welk is de waare troost in leven en in ſterven,
Waar door een bang gemoed kan rechte vreugd verwerven?
Ei Christen, zeg my eens, wat is't, dat u in nood,
Wen't rondom duister ſchynt, ja midden in den dood,
Zoo vrolyk maken kan, bevryd van angstig vreezen,
Ja wenſchend, dat gy mogt van't vleesch ontſlagen wezen?
Wat mag de reden zyn van dezen uwen ſtaat,
Dat gy zoo welgemoed en bly daar henen gaat?

DE CHRISTEN ANTWOORD,

Vraagt gy, o Wereldling! naar d'oorzaak van myn vreugden;
Het is niet in my zelf, of een'ge myner deugden,

O neen, ik durve die niet brengen voor myn God,
Om voor hem te beſtaan, dan had ik 't zelve lot
Te wachten en met u te worden weggeſtoten.
De groote God zou my dan van zyn gunst ontbloten.
Ik ben gansch arm, en naakt, gebreklyk vol van ſchuld:
Van hoofd tot voet melaatsch, met zonden opgevuld,
Daar 's niets geheels aan my, 't zyn ſtriemen, etterbuilen,
Vervuilde wonden, die in mynen boezem ſchuilen,
'k Heb niet, niet in my zelf, om meê voor God te ſtaan,
Nochtans kan ik met vreugde en blydſchap henen gaan.
En wil ik u myn grond van troost eens openleggen?
Koom, let maar eens bedaard, 'k zal 't openhertig zeggen;
't Geen my zoo vrolyk maakt, en altyd welgemoed,
Is 't zalig aandeel aan myn Jezus en zyn bloed,
Die Goël bood zich aan, hy wou myn Heiland wezen
En myn onreine ziel, door zyn genaê, genezen.
Hy riep, wend u naar my, zie daar, myn bloedfontein
Staat open, om uw ziel te maken wit en rein.
Koomt u de zonde in 't oog, die gy ooit hebt bedreven,
'k Steeg daarom van myn troon, ik gaf daarom myn leven
Vrywillig over, o de ſchuld is reeds voldaan.
De Vader is verzoend; hy wil u nemen aan.
Straks ben ik, op dat woord, naar Jezus heên gevloden
En wierp gelovig neêr, op hem, myn zielenoden;

Ik gaf hem hert en hand vrywillig en geheel,
Myn lichaam en myn ziel. Ik koos hem tot myn deel.
Ik ben niet meer myns zelfs, 'k heb my aan hem gegeven
In 't zalig trouw verbond, 'k wil voor myn Jezus leven.
En, dat's myn ware troost, ik ben het eigendom
Van mynen Jezus, hy, hy is myn Bruidegom,
Hy heeft my van 't geweld en heerschappy ontslagen
Des duivels, die kan nu myn ziele niet meer plagen,
Gelyk hy deedt weleer, toen ik was in zyn magt,
Myn Koning heeft hem gansch verwonnen door zyn kracht.
'k Draag nu het zachte juk, van Jezus my gegeven,
En zynen wil te doen, is nu myn spys en leven,
Zyn juk is lieffelyk, zyn last is voor my ligt,
Myn hert is heel tot hem en tot zyn' dienst gericht,
Of valt het my eens zwaar het kruis te moeten dragen,
Myn Heilvorst staat my by, hy wil my onderschragen,
Hy wykt nooit van my af, maar vat myn rechte hand,
Hy leid my door zyn' Geest, naar 't zalig Vaderland,
Bestrydt de Satan my, koomt hy myn ziel benaauwen,
Biedt hy my tegenstand, op dat ik zou verflaauwen,
't Is weêr myn Jezus, die my redt uit zulk een' nood,
Ik leun en steun op hem, zelfs midden in de dood,
'k Weet dat hy my op 't naauwste en kan en wil bewaren,
'k Weet, dat zyn zorg verkeert zelfs over myne hairen.

Myn Vaders hert en oog is ſtaag naar my gekeerd,
Zoo dat geen kwaad, hoe groot, ooit ziel of lichaam deert.
Behaagt het God, met my in tegenheid te handelen;
Moet ik met kruis en ſmert den engen weg bewandelen',
't Dient ook ter zaligheid; zoo wel de tegenſpoed,
Als zegen op den weg, het doet my alles goed,
Myn Vader is volwys, hy zal 't wel met my maken:
Hy weet wat noodig is, hy richt toch al myn zaken,
'k Vertrouw my aan hem toe, en buige mynen wil,
Met diepe eerbiediging voor hem en zwyge ſtil,
'k Ben toch verzekerd, dat ik eens zal zyn ontbonden
Van alles wat my kwelt, van 't moeilyk vleesch der zonden,
De Geest is 't onderpand, dat God hier aan my geeft
Hy is 't die in myn ziel, als in zyn' Tempel, leeft,
Dit weet ik, wyl myn lust is om voor God te leven,
Dat deze zaal'ge hoop, my nimmer zal begeven
Die Geest maakt my bekwaam, gewillig en bereid
Om hier te leven tot Gods roem en heerlykheid.
Zie daar; dit is myn troost, o blinde Waereldlingen!
Dit maakt my welgemoed, dit doet my vroolyk zingen,
Dit is myn zaligheid, terwyl ik leef en ſterf,
Hier leef ik in Gods gunst, en in den dood verwerf
Ik 't hemelsch Vaderland, dat 's eeuwig dan myn woning,
Dan leef ik naby God, en by myn' lieven Koning,

Dan

Dan treft nooit eenig kwaad myn ziel of lichaam meer,
Dan geef ik God drieëen voor eeuwig roem en eer,
Dan zal 't verheerlykt Lam my in zyn gunst ontmoeten,
Dan werp ik de eerekroon vrywillig voor zyn voeten
En paar myn hert en ſtem in 't zalig Hemelhof,
Met die door 't bloed des Lams gekocht zyn uit het ſtof.
O wat zal dat eens zyn, bevryd van ramp en lyden,
Vol op voldaan in God my eeuwig te verblyden!
Hier zucht ik noch wel eens in 't aardſche tranendal,
Maar dan zal Jezus zyn myn eenig al en al.
Hier klaag ik menigmaal van zonden, die my kwellen,
Maar dan zal Jezus zelf volmaakt my voor hem ſtellen.
'kZucht, wacht, verlang 'k zie uit, met ſtille lydzaamheid,
Tot ik eens, op myn tyd, worde in die vreugd geleid.

AANDACHT

over PSALM XLII: 12.

Wat buigt gy u neder o myne ziel? en wat zyt gy onrustig in my? Hoop op God; want ik zal hem noch loven; hy is de menigvuldige verlossing myns aangezichts en myn God.

Wat buigt gy u zoo neêr, myn ziel! in angstig klagen?
Hoe zyt gy dus verslagen?
Wat is de reden toch, van deez' uw droeven staat,
Dat gy zoo henen gaat?
Waarom zoo moedeloos? hef eens het hert ten hoogen,
Waartoe zoo neêrgebogen,
Daar God zoo waerdig is, dat gy altoos met vreugd
U in zy dienst verheugt?
Hy was u immers nooit een woeste wildernisse,
Een land van duisternisse:
Ach neen, hy is altoos, voor u een volle bron,
Uw heil- en levenszon.
Vindt gy niet in zyn gunst uw heil en zalig leven?
Al zou 't u al begeven,
Wat u hier dierbaar is? Is God niet in de smert
De rotssteen van uw hert?

O ja, myn ziel, o ja, de Heer is een ontfermer,
Uw toevlucht en beſchermer,
Die nimmer u begeeft; maar in het zwaarst verdriet
U raad en hulpe biedt,
Wel waarom dan, myn ziel! zoo moedloos neêrgezegen?
Verhef u in Gods wegen,
Al hebt gy treurensſtof, dien maar uw' God getrouw
En zonder naberouw.
Doet u het zondig vleesch al menigmalen zuchten,
Leer veel naar Jezus vluchten,
Bid dat die Koning in u ſtichtte zyn' glorytroon,
En wil de zonde doôn,
Of maakt de Satan u den weg zoo dikwyls duister,
Uws Konings glans en luister
Is u nochtans tot licht, zelfs in een' naren nacht,
Als gy maar op hem wacht.
Al ſtaat hy eens van ver en ſchynt u te begeven,
't Is om hem aan te kleven,
Door 't kruis geleerd; ja al wat hy ooit met u doet
Is heilzaam, nuttig, goed,
Hy is de beste Heer, zyn eernaam is ontfermer,
Hy is ook uw beſchermer,
Hy leidt zyn volk zeer zacht, met wysheid en verſtand
Naar 't zalig Vaderland,

Zie uit naar 's Heeren licht, om vroolyk voort te loopen,
Verblyd u in het hopen,
Dat eens de duisternis gewis afwislen zal,
Met eeuwig bly geschal,
Of is het 's Heeren wil, dat hy u hier beneden,
Den kruisweg doe betreden,
Geen nood, koom, buig u maar eerbiedig voor God neêr,
Hy is uw Opperheer,
Die nimmer antwoord geeft van al zyn wyze daden.
Aanbid die liefdepaden,
Jehova weet toch best, wat u al noodig is,
Tot zielsbehoudenis.
Wanneerge u in 't verbond aan hem hebt opgedragen,
Hebt gy met welbehagen
Omhelsd en goedgekeurd den weg die gy mogt gaan,
Gy woudt God kleven aan,
Hebt gy dan noch geen lust om op dien weg te wandelen,
Alschoon de Heer wou handelen
Met u in tegenheid? Al boodt zyn sterke hand
U al eens tegenstand?
Vertrouw en leun op hem; want midden in gevaren
Zal hy u wel bewaren,
Zyn oog is steeds op u in tegenspoed en nood,
Ja midden in de dood,

Komt

Komt dan het ongeloof u menigmalen kwellen
En uw gemoed ontſtellen,
Waardoor gy treurig gaat, geen nood, 't is hier de tyd
Van worstelen en ſtryd.
Uw Bondgod is getrouw, ſchoon gy mogt ontrouw wezen,
Gy hebt geen kwaad te vreezen,
Hy zal zyn werk in u volmaken tot zyn eer,
Werp u daar maar op neêr.
Dien hy brengt op den weg, dien zal hy niet verlaten
Zyn teere en zwakke vaten,
Steunt hy door zyne hand, hy geeft den moeden kracht
Als hy maar op hem wacht.
Al zyt gy dan, myn ziel! onmagtig neêrgezegen
En radeloos verlegen,
Hoop maar op uwen God, hy kent uw zielsgekwel,
Hy ziet uw tranen wel.
De heiltyd nadert vast, dat gy zult zyn ontbonden
Van 't lastig vleesch der zonden,
Dat gy zult zyn ontdaan van droefheid, kruis en pyn,
En eeuwig vroolyk zyn,
Ga maar kloekmoedig voort, zoo zult gy overwinnen,
Zoo raakt gy eind'lyk binnen,
Daar gy ontfangen zult de zaal'ge levenskroon,
Tot een genadeloon.

AANDACHT

over PSALM LXIII: 2.

Myne ziel dorst naar u, myn vleesch verlangt naar u, in een land dor en mat zonder water.

Op de Wyze Pſalm LXXVII.

Volle ſpringbron van het leven!
Magtig om een ziel te geven
Die zich ledig voor u leit,
Uit úw algenoegzaamheid,
Alle ſchatten van genaden,
't Geen haar kan vol op verzaden,
Daar het dorstende gemoed,
Zyn begeerten in voldoet.

'k Voel myn ziel in dorst ontſteken.
Hert en vleesch is als bezweken.
'k Hyg en zucht naar u, myn God,
Als myn eenig deel en lot.
Ik kan uwe gunst niet derven,
Nu 'k in deez' woestyn moet zwerven,
Uw genadewater is 't,
Dat myn ziel alleen verfrischt.

Ik kom ledig tot u loopen,
'k Zet myn mond en hert tans open;
'k Leg my voor Bethesdaas bad,
Wachtende op dat heilzaam nat,
Dat het herte kan verkwikken,
Als het zou van dorst verſtikken,
't Stroomend water van uw' Geest,
't Geen de kranke ziel geneest.

Daal o Heilgeest (gy kwaamt neder
Op de Apostelſchaar) daal weder
In myn dor en ſlaapziek hert,
Dat in 't aardsch zoo is verwerd,
O dat gy my woudt beſproeien,
Dat ik jeugdig op mogt groeien,
Als een jonge wilgen boom,
Aan een' klaren waterſtroom.

Jezus lief! grootmagtig Koning!
Die in uwe hooge woning,
Tot uw wettig arbeidsloon,
Zegepraalt op uwen troon,
Zend uw Geest, dien gy verworven
Hebt, wanneer gy zyt geſtorven,
In myn ziel, die, als een hert,
Dorst lydt en amechtig werdt.

Ik kan uwen Geest niet derven,
't Geestlyk leven zou verſterven,
Schoon 't al eens door uwe kracht
In myn ziel mogt zyn gebragt,
De overblyffels van de zonden,
Satans magt en looze vonden,
En een waereld boos en ſnood
Brengen ſtaag myn ziel in nood.

Och doe my dan daag'lyks komen
Tot uw zaal'ge volheidsſtroomen:
Mogt ik, Algenoegzaam Heer!
My daar ledig leggen neêr,
Gy hebt toch belooft te zullen
Uitgeleegde vaten vullen,
Daar uw roem en heerlykheid
't Meeste door wordt uitgebreid.

Dat toch nooit het ongeloove
Van dat voorrecht my beroove,
Dat ik niet zou durven gaan
Tot u, heilvolle Oceaan!
Neen, laat ik toch, in de plaſſen
Van uw bloed en Geest, my waſſchen,
Laat ik my maar, heel onrein,
Leggen voor die heilfontein.

Woudt gy veel myn hert bewerken,
En door uw genade ſterken,
  Gy hebt, o verheerlykt Hoofd!
  Hier op aarde reeds beloofd,
Dat uw Geest, dienge op uw leden
Uit zoudt ſtorten hier beneden,
  Nooit weer van hun wyken zou,
  En gy, die 't belooft, blyft trouw.

't Water, dat gy hier wilt geven,
Springt tot in het eeuwig leven,
  Het verzadigt het gemoed,
  En word tot een' vollen vloed.
Hebt g'er ooit iet van geſchonken,
Heeft de ziel dat ooit gedronken,
  Nimmer heeft zy nieuwen dorst;
  Als naar u, den Levensvorst.

ZIELSKLACHT,

over de aanklevende verdorvenheid
in de waarneming van

GODSDIENSTPLICHTEN.

JESAIA LXIV: 6.

Wy allen zyn als een onreine, en alle onze gerechtigheden zyn als een wegwerpelyk kleed.

Och dat myn traag en doodig hert,
Toch eens met inn'ge zielenſmert
Wierdt aangedaan, om u te klagen,
Myn Jezus! hoe de zonde in my,
Geſtadig voert haar tyranny,
Dat ik my niet geſchikt kan dragen.

Zet ik my neêr in eenzaamheid,
Straks worde ik van u afgeleid,
Door veel omzwervende gedachten
Op dingen, die deze aarde omvat,
By u geen ſtofje waard geſchat,
Die my ontnemen moed en krachten.

Dan

Dan vind ik my eens traag en loom,
De zonde komt gelyk een ſtroom
Om in uw werk my te beletten.
Die valt my 't allermeest dan aan,
Wen ik haar minst kan tegen ſtaan,
Of tot het goede my wil zetten.

Vindt zich myn hert eens aangeſpoord,
Om, ſtaar het voorſchrift van uw woord,
En 't diep gevoelen van zyn nooden,
Zich voor uw troon te werpen neêr,
Straks hindert 't zondig vleesch my weêr,
Zoo haast ik tot u koom gevloden.

't Ontzag voor uwe Majeſteit,
't Gevoel van eigen' nietigheid,
Raakt menigmaal my uit het herte,
Het is helaas! zoo haast verſtrooid,
Door beuzelingen gansch berooid;
Dit baart my bitt're zielenſmerte.

'k Word door veel tegenſtand belet,
Om aan te houden in 't gebed.
Hoe dikwyls heb ik trage handen
En ſlappe knien, om vast te ſtaan,
In plaats van u te kleven aan
Door d'allerſterkſte liefdebanden!

Of

Of is't, dat gy u eens ontdekt,
En dat myn hert wordt opgewekt,
Om door beletsels heên te dringen,
En my geloovig met myn' nood
Te werpen in uw liefdeschoot,
Mag ik eens 't zondig vleesch bedwingen:

Dan wil weêr, op dat oogenblik,
Het allergrouwlykst eigen ik,
Zich op den troon vol eerzucht stellen,
't Behaagt zich zelf in ieder plicht,
Hoe vol gebrek die word' verricht,
Het komt myne arme ziel steeds kwellen.

Hoe zeer ik het vervloek en haat
Als het afschuwelykste kwaad,
Hoe zeer ik wensche weg te zinken
In myn gebrek en nietigheid,
Word ik, o jammer! haast misleid,
Het geen myn' plicht voor u doet stinken.

Of zet ik my tot onderzoek
Van uw gezegend God'lyk boek,
In plaats van nedrig in te wachten
Uw' Geest, dien gy, o dierbaar Hoofd!
Uw Gunstgenooten hebt beloofd,
Verricht ik 't werk in eige krachten:

Hoe weinig blyf ik ſtille ſtaan
Om die geheimen na te gaan,
Die gy my daarin wilt ontvouwen!
Hoe weinig dringt myn aandacht in,
Om 's Geestes meening, kracht en zin,
Met diepe aanbidding te beſchouwen!

En ſchoon noch al eens hier en daar
Uw woord is voor 't verſtands oog klaar,
Hoe weinig blykt het in myn daden,
Dat ik myn voeten richt en zet,
In overeenkomst met uw wet,
Op uwe goede en heil'ge paden!

Ja, daalt myn aandacht dieper neêr
In myn gebrek, 'k zal noch al meer,
Tot myn vernedring zien de vlekken!
Beſchouw ik d'openbaren plicht
Van Godsdienst, hoe die wordt verricht;
Dan moet de ſchaamte my bedekken,

O wat wordt dikmaal onbedacht,
Dit heilig werk van my betracht!
Het hert, door aardſche bezigheden
Verſlingerd, komt zoo onbereid.
O gruwelyke onbedachtſaamheid!
Tot uwen Voorhof ingetreden.

Daar 't einde en oogmerk dikmaal niet
Geheiligd is, daar 't uit geſchied,
Om meer te vorderen in 't kennen;
Vooral om door uw dierbaar woord
Noch meer te worden aangeſpoord,
Om my aan uwen dienst te wennen,

En met de Heiligen te ſaam
Daar aanteroepen uwen naam,
Om met vereenigde gezangen,
U, o aanbiddelyke Heer,
Te geven heerlykheid en eer:
Ja, om den zegen daar te ontfangen.

Daar is het, dat wel uit gewoont',
Zich 't lichaam in de kerk vertoont;
Maar ondertusſchen de gedachten
Of kleeven aan den aardſchen draf,
Of hangen van het middel af,
In plaatſe van op u te wachten.

Of heb ik het geluk en eer,
Dat ik hier met uw volk verkeer,
Mag ik in haar gezelſchap komen,
Dan is 't, dat onvrymoedigheid,
Of 't eigen zelfs, my naby leid,
Waar door het nut my wordt benomen.

Dus vind ik al, wat ik verricht,
Myn allerbeste Godsdienstplicht,
Ja, Heer! al myn gerechtigheden
Gelyk een onrein kleed, dat maar
Word weggeworpen, hier of daar:
En met de voeten ſlechts vertreden.

O Groote Hoogepriester! doe
Verzoening, 'k vliede naar u toe,
Vergeef, vergeef toch al myn zonden,
Myn beſte werk kan niet beſtaan
Voor God; maar och, zie gy my aan,
'k Verſchuil in uw my dier'bre wonden.

Ik dank u, dat gy my ontdekt
Het vuile, dat myn hert bevlekt.
Laat ik noch dieper al de hoeken
Van myn verkeerd arglistig hert,
Dat zoo in zonden ligt verwerd,
Toch grondig kennen en doorzoeken.

Maar dat dan ook uws Geestes kracht
In myne zwakheid wierd volbragt,
Om meer de zonden te overwinnen.
'kBen in my zelven magteloos,
En d'oude mensch is ſnood en boos,
Dien ik noch dulden moet van binnen.

Ik kan niet eene zonde doôn
Als in uw kracht, o Davids zoon.
Dies geef ik u het werk in handen.
Leer gy myn vingeren ten ſtryd,
Toon dat gy overwinnaar zyt,
Verbreek toch al myn' zondebanden.

Gy weet, o herte van myn hert,
Hoe zeer het myner ziele ſmert,
Datze onder zoo een last moet zwoegen,
Gy zyt getuige, hoe 'k niets meer,
Dan haar verbreekinge begeer,
Dat was my 't allergrootst genoegen.

Doch, ſchoon ik noch zoo magt'loos ben
En 't zondige in myn plichten ken,
Laat dat myn ziel toch niet beletten,
Maar doe my op myn' Heiland, zien,
En tot uw ſterkte henen vliên,
Als ik my tot myn plicht zal zetten.

Ga gy maar voor myn aanzicht heên,
O magtig Held. Als ik alleen
Zal d'allerreinsten plicht betrachten,
Laat d'indruk van uw majesteit
Toch in myn ziele zyn geleid,
Beſtuur en heilig myn gedachten.

Laat toch myn denken zyn gezet,
Myn hert reeht werkzaam in 't gebed,
Dat toch geen nietige aardſche dingen
My ſtremmen, doe die buiten ſtaan,
Wanneer ik met u om zal gaan,
Doe my door alles henen dringen.

Doe my veel pleiten op 't verbond,
En daaglyks my, met hert en mond,
Op nieuw aan u, myn Koning, geven.
Mogt ik door uw gezegend woord
Geduurig worden aangeſpoord,
Om heiliger voor u te leven.

Of als ik tot uw Heiligdom,
O Heer! naar uw bevelen kom,
Mogt al, wat my belet, verzwinden,
Bind, by het woord, myn aandacht in,
Ontvonk myn hert toch tot uw min,
Och laat ik ik onder 't woord u vinden.

Gy hebt uw tegenwoordigheid
Uw Gunstgenooten toegezeid,
Gy zyt aan tyd noch plaats gebonden,
Al waar uw volk maar komt te ſaam,
Op uw bevel, in uwen naam,
Daar word gy overal gevonden.

Laat ik toch zoo in alles meer
Recht werkzaam wezen tot uw eer,
En waken tegen alle zonden,
Die 't allerbeste van myn plicht
Bevlekken voor uw aangezicht.
'k Verberg, 'k verberg my in uw wonden.

DE ZIEL

beschouwende het zalig geluk der

HEMELLINGEN,

wenscht, door den weg van geloof en heiligmaking, ook toebereid te worden tot die zalige heerlykheid.

Op de Wyze van Pfalm VI.

Der zaal'ge Hemelingen,
Die reeds Gods troon omringen,
Verheffe ik het geluk.
Wat zyt gy hoog verheven
By ons, die hier noch leven
En worst'len in veel druk.

Wat is uw ſtaat niet heerlyk,
En voor een ziel begeerlyk,
Die door 't geloof iet ziet!
Doch wie kan 't recht bezeffen,
Wie naar waardy verheffen
Het heil, dat gy geniet?

U is het reeds gegeven,
Om, zonder zondig beven,
Te dienen uwen Heer.
Gy ziet uw Hoofd en Koning
Verheven in zyn woning,
Daar werptge uw kroon voor neêr.

Uw zalig werk hier boven
Is, rusteloos te loven
God Vader, Geest en Zoon.
't Is, in verwonderingen,
Het lied des Lams te zingen,
Op een' verheven toon.

Gy zyt volmaakt ontslagen
Van alle ramp en plagen,
Van 't geen op aarde ons drukt.
Ja t'eenemaal ontbonden
Van 't moeilyk vleesch der zonden,
Daarwe onder gaan gebukt.

En wie zou niet verlangen
Om 't overwicht te ontfangen
Van zoo een heerlykheid?
Die gy, o Heer! wilt geven
Aan hen, die voor u leven,
En daar toe zyn bereid.

Och laat ik hier beneden
Den engen weg betreden,
Die leidt naar 't Vaderland.
Dat my uw Geest bewerke,
En met genade ſterke.
Vat gy myn rechtehand.

Myn Jezus! zyt myn Koning.
Maak in myn hert uw woning;
Richt daar in uwen troon.
Werp neder 't ryk der zonden,
Dat my geeft zoo veel wonden;
Ai wil dat in my doôn.

Maak my, o Heer, zoo goedig,
In deugden overvloedig:
Laat ootmoed, nedrigheid,
Geloof en heiligmaking,
De rechte zelfverzaking
In my toch zyn geleid.

Wil my geſtaag bewerken
En door uw' invloed ſterken,
Laat ik nooit van u gaan:
Al maakt de helſche ſlange
't My dikwyls naar en bange,
Doe me edelmoedig ſtaan.

En wilt gy my beneden
Noch door veel tegenheden
Beproeven; gy zyt vry.
Uw doen is wys en heilig,
Uw wegen goed en veilig,
Hoe gy 't ook maakt met my.

Gy zult het toch wel maken,
Dat ik zal t' einde raken.
Ik geef het in uw hand;
Doe my maar nedrig wachten
Met ingeſpanne krachten
Op uwen onderſtand.

Laat ik, in eenzaamheden,
Veel worst'len in gebeden,
En werpen al myn' nood,
Geloovig, aan uw voeten;
Want gy wilt hen ontmoeten,
Die liggen voor uw' ſchoot;

Op dat ik moedig loope,
In een gegronde hope,
Die my ontſlaakt van de aard';
Voer gy myn' geest naar boven,
Doe me u in aanvang loven;
Tot ik eens hemelwaard

Zal worden opgenomen,
Om daar, met al de vromen,
Uw groote Majeſteit
Volvrolyk toe te zingen;
En uwen troon te omringen
Tot in alle eeuwigheid.

O wat zal dat eens wezen,
Volmaakt te zyn genezen
Van zonden, ſmert en pyn!
En met der Englen ſcharen,
Zyn zangſtem ſaam' te paren
En by zyn' God te zyn.

Daar zal de ziel zig voegen
By 't nooit geſtoord genoegen,
En 't Lam zien op den troon,
't Geenze eeuwig toe zal galmen,
De zaal'ge vreugdepſalmen,
Op een verheven toon.

DANKLIED,

tot verheffing van des Heeren

GOEDERTIERENHEDEN

en TROUWE,

van der jeugd af bewezen.

PSALM CVII: 21, 22.

Laatze voor den Heere zyne Goedertierenheid loven, en dat zy lofofferen offeren, en met gejuich zyne werken vertellen.

Op de Wyze: *Wie ſleet heuchelyker dagen?*

Op, myn ziel! om God te pryzen
Voor al, 't geen hy aan u doet,
Voor de groote gunstbewyzen,
Daar hy u ſteeds mede ontmoet;
Waarom blyft gy hier beneden
Zoo gehecht aan 't nietig ſtof,
Daar God u geeft duizend reden
Tot het zingen van zyn lof?

Koom,

Koom, koom hef u eens naar boven,
Ei begin dit zalig werk;
't Is uw voorrecht, God te loven
Hier op aarde in 't worstelperk.
Zie eens, hoe de zaal'ge ſcharen,
In het hooge hemelchoor,
Tot Gods lof zich ſamen paren,
Volg hen op dat zelfde ſpoor.

Maar myn ziel ſtaat diep verlegen,
Vriendelyke Majeſteit!
Om de zaal'ge liefdewegen,
Daar gy my langs hebt geleid,
Naar hun waarde te verhalen;
Hun getal is my te groot;
Heer, uw goedheid kent geen palen.
Och, dat gy my hulpe boodt!

Gy hebt my, die pas geboren
Onder vloek en toorne lag,
My, die eeuwig ſcheen verloren
Onder Satans wreed gezag,
Zoo genadig willen hoeden;
Uw ontfermend gunſtryk oog
Liet gy, ziel en lyf ten goeden,
Op my vallen van om hoog.

Schoon ik vaderloos moest wezen,
En met droefheid kwam op aard';
Hebtge, als vader my in dezen,
Uwe trouw geöpenbaard,
Niet alleen door my te geven
Alles, wat ik noodig had,
In 't natuurelyke leven;
Maar oneindig boven dat.

Toen ik was maar weinig dagen,
Als ik 't zelf noch niet verstond,
Wierd ik aan u opgedragen
In het zalige verbond,
'k Wierd aan u, o waerdig Wezen!
In myn eerste jeugd gewyd.
O wat zyt gy waerd geprezen,
Die zoo goed en vriend'lyk zyt?

Maar doe gy my op deedt groeiën,
Doe myn jaren wiesen aan,
Wies ik vast in Satans boeiën,
Liep ik op de breede baan;
'k Volgde blindelings de wegen,
Die myn zondig hert my wees,
Ondanks onverdiende zegen,
Zonder liefde, zonder vrees.

Doch

Doch, ſchoon ik dus henen rende,
Naar een eindeloos verderf;
Schoon ik u noch zocht noch kende,
Heb ik nochtans menigwerf
Uwe goedheid ondervonden,
Zelfs, als ik door ziekte en pyn
Was aan 't krankbed vastgebonden,
Deedtge uw oog noch op my zyn.

Gy bewaarde my in 't leven,
Daar ik dikwyls door de dood
Wierd gedreigd; gy hebt gegeven
Hulp en redding in den nood.
Ja, gy hebt, o groote zegen!
My bezorgd, gedekt, gevoed,
En bewaard op al myn wegen,
Zoo in voor- als tegenſpoed.

Maar vooral, Grootmagtig Koning!
Pryst myn ziel u allermeest
Voor de liefde en gunstbetooning,
My bewezen naar den geest.
Daar myn ziel niets hadt te wachten
Dan een eeuwig zielenweê,
En in wanhoop te verſmachten:
Spraakt gy tot myn hart van vreê.

Gy liet my geduurig wekken
Door het Euangeliewoord,
En my aan my zelf ontdekken;
'k Wierd geduurig aangespoord,
Om den zondenweg te haten;
Ja, 'k wierd in uw' naam gebeên
Om de slechtheid te verlaten,
En op 't levenspad te treên.

Doch myn ziel, zoo zeer genegen
Om te zwerven buiten u,
Hadt geen lust in uwe wegen;
Maar was gansch afkeerig schuw,
Tot de tyd der minne naakte,
Tot gy breidde uw vleugel uit,
Tot gy zaagt op een' mismaakte,
Naar uw eeuwig raadbesluit.

Toen hebt gy my, hoe afkeerig
Ik was tegen u gekant,
Door uw' Geest gemaakt begeerig,
En myn ziel gansch overmand,
Om zich heel aan u te geven
In het zalig trouwverbond,
'k Zwoer voor u te willen leven,
'k Zwoer het u met hert en mond.

Ja,

Ja, gy hebt, o Zielenherder!
My niet ſlechts op 't levenspad
Eens gebragt; maar daar op verder
Ook myn rechtehand gevat;
Wen ik, als een ſchaap, wou dwalen
Van uw liefdewegen af,
Kwaamt gy my ſteeds wederhalen,
Met uw' zaal'gen herdersſtaf.

Of was eens myn ziel verlegen;
Gy zyt my geweest tot raad.
Was ik magt'loos neêrgezegen;
Gy betoonde u in der daad
Magtig om my weêr te ſterken.
Trof my eenig ongeval,
Ik ſchuilde onder uwe vlerken,
Gy, gy waart myn eenig Al.

Of zocht eens de helſche ſlange,
Door haar listen, of geweld,
My te maken naar en bange;
Ja wierd ik ter neêr geveld,
Gy betoonde van ter zyden
My weêr nieuwe hulp en trouw,
En hebt nimmer willen lyden,
Dat de ſlang het winnen zou.

Of wanneer ik, door de zonden,
Tot myn diepſte zieleſmert,
Duizendmaal heb ondervonden,
De trouwloosheid van myn hert,
Woudtge my in gunst verſchoonen
Liefderykste Majeſteit,
Schoon gy recht had, om te toonen
Wrekende gerechtigheid.

Kon myn ziel maar nedrig komen
Tot voor uw genadentroon,
En zich went'len in de ſtroomen,
Van het zoenbloed van uw Zoon!
Als zy maar haar ſchuld bekende,
Kwaamt gy tot my om dat bloed,
Gy gaaft blydſchap voor elende,
Tot vertroosting van 't gemoed.

Ja 'k moet noch al verder pryzen
Uwe goedheid, trouwe Heer!
Om uw groote gunstbewyzen
Te vermelden tot uw eer:
Gy hebt my ſteeds overladen,
Op een aangename wys,
Met de midd'len der genaden,
Als een zaal'ge zielenſpys.

O, wat is dat woord myn herte,
Als 't benaauwd was en bevreesd,
En zeeg moed'loos neêr door ſmerte,
Menigmaal tot troost geweest!
Wat was 't my tot ſteun en ſterkte,
Tot een leidſtar in den nacht,
Als gy my daar door bewerkte,
En het my op 't herte bragt.

Of wanneer myn ziel moest klagen,
Dat zy, niet zoo opgewekt,
In uw dienstwerk zou vertragen,
Heeft het menigmaal verſtrekt,
Om my meerder aan te ſpooren,
Dat ik op de ſmalle baan,
Met meer yver dan te vooren,
Door uw kracht weêr voort kon gaan.

Of wierdt eens de zaal'ge ſchoonheid
En de hooge waardigheid,
Die in Jezus uwen Zoon leit,
In dat woord ten toon geſpreid,
Dan wierdt wel eens 't hert ontſteken,
Om, met Jezus zielenbruid,
Door de traagheid heên te breken,
En zyn lof te galmen uit.

Dan kwaamt gy eens door de panden
Uwer liefde, in 't Avondmaal,
Die gy my geeft in de handen,
Door dat liefderyk onthaal,
Myne ziele vergewisſen,
Dat uw liefde nooit bezwykt,
Schoon zy ook met duisternisſen
Worſtelt, ſchoon zy van u wykt.

Ja, als eens uw welbehagen,
O vrymagtig Opperheer!
Door veel ſmertelyke ſlagen,
My naar 't lichaam wierp ter neêr;
In die naare en bange ſtonden
Heeft uw arm my heil beſchikt,
'k Heb uw goedheid ondervonden,
Gy hebt my, zelfs toen, verkwikt.

Als de ſmerten hooger rezen
En het ſchepſel magt'loos week,
Hebt gy my uw hulp bewezen,
Wyl uw goedheid nooit bezweek.
Onder de allerzwaarſte pynen
En de grootſte lichaams ſmert,
Deedge uw heillicht op my ſchynen,
Waardoor alles draag'lyk werdt.

Dan

Dan deedt gy my eens beſchouwen
Lieve Jezus! wat ge al deedt
Voor den zondaar, wat benouwen
Gy naar ziel en lichaam leedt,
Dat ik maar een weinig proefde,
Daarm' u volle bekers gaf,
Toen Gods toorn u zoo bedroefde,
En gy droegt der zonden ſtraf.

Dan bragt gy my uw erbarmen
Op het hert en op myn oog,
Dat gy my met eeuwige armen
Onderſteunde van om hoog;
En my nimmer zoudt begeven,
Zelfs niet in den bangsten nood,
Schoon ik ook het tyd'lyk leven
Moest verwisſen met den dood.

Of wierd ik door andre wegen,
Naar uw vrymagt, eens geleid;
Was ik radeloos, verlegen,
In een bange duisterheid;
Konde of durfde ik niet gelooven,
Dat gy in my hadt gewerkt;
Gy hebt door uw kracht van boven,
Weder myn geloof verſterkt.

Hieldt gy wel uw liefdeſtraalen
Eens verborgen voor een' tyd;
O gy hebt al menigmalen
Weêr 't benarde hert verblyd!
Gy gaaft nieuwen moed en krachten,
Om het ſchaad'lyk ongeloof
Edelmoedig te verachten,
Zoo wierd ik nooit Satans roof.

Ja, gy deedt, o Vorst, myn' wille,
Als uw hand my 't zwaarste ſloeg,
Nedrig buigzaam zyn en ſtille,
Dat ik 't kruis met blydſchap droeg;
'k Vond my menigmaal genegen
Om te aanbidden uw beleid,
En te volgen uwe wegen,
Die altoos zyn heerlykheid.

En wat hebt gy door uw ſchikking,
O getrouwe zielenvriend!
My naar 't lichaam, ſteeds verkwikking
In de ſchepſels, toegediend.
Lieve vrienden en bekenden
Zette gy gedeurig aan,
Om my telkens, in de elenden,
Met hun hulpe by te ſtaan.

Gy bewoogt uw Lievelingen,
Om naar lichaam en naar geest,
Met het goede my te omringen.
O myn God ik ſta bedeest:
Wat zal ik u toch vergelden
Voor dien zegen, voor dat goed?
Hoe zal ik de weldaên melden,
Diege uit gunst ſteeds aan my doet?

Heer! 'k erken, dat al de paden,
Daar gy my langs hebt geleid,
Zyn vol goedheid en genaden;
Al uw wegen lief'lykheid.
Ja 't is alles goed en heilig;
'k Bidde uw wegen dankbaar aan,
Tegenſpoed zelfs was my veilig,
Watge ook deedt, 't was wel gedaan.

Och wierdt nu myn tong ontbonden!
Was myn trage ziel eens vlot,
Om uw grootheid te verkonden,
O Liefwaerdig Goeddoend God!
Mogt ik op verheven klanken,
U, Drieëenig eeuwig Heer,
Op een' hoogen juichtoon danken,
Mogt ik leven tot uw eer!

'k Prys en roem uw zondaarsliefde;
't Was ontferming, die my riep;
Liefde, die my 't hert doorgriefde,
Daar ik zelve zorg'loos sliep.
Eeuwig had ik moeten sterven,
Hadtge u niet tot my gewend.
'k Had uw gunste moeten derven,
Zoo 'k niet was van u gekend.

Wie ben ik, zoo hoogst onwaerdig?
Schaamte dekt uw dienstmaagd, Heer!
Gy waart heilig en rechtvaerdig,
Wierpt gy me in 't verderf ter neêr.
Wie ben ik, datge, in meêdoogen,
Van uw' hoogen hemeltroon,
Op my neêr sloegt gunstige oogen,
En my schonkt uw lieven Zoon.

Mogt ik nu myn lichaamsleden,
En myn ziel, u eens gewyd,
In uw zaal'gen dienst besteden,
Om gezondheid, kracht en tyd
U, myn Bondgod, op te dragen;
Want ik weet, datge allermeest,
Hebt een heilig welbehagen
Tot een offer in den geest.

O dat ik, myn ganſche leven,
Toonen mogt in myn gedrag,
Wat gy aan my hebt gegeven;
Wat uw Geest en arm vermag;
Laat ik 't eigenzelf verliezen,
Dat zich tegen u verzet,
U ſteeds tot myn deel verkiezen,
Doof zyn voor den zonden wet.

En ſchoon gy noch veel elenden
My, naar uw' hoogwyzen raad,
In myn lichaam toe woudt zenden,
Doeme u volgen, waar gy gaat.
Ik heb toch niets uitbedongen
Van uw wegen, toen ik my
Zoo gerust, als ongedwongen,
Opdroeg aan uw heerſchappy.

Ik aanbidde en kus uw roeden,
Schoon zy zyn het vleesch tot ſmert,
Immers werken zy ten goeden,
Wyl ik daar door heil'ger werd'.
Ik vertrouw toch al myn zaken
Aan uw wysheid, goedheid, magt,
Gy zult 't voorts met my wel maken,
Gy, die my tot hier toe bragt.

Wilt gy my maar ondersteunen,
In het barnen van 't gevaar;
Als myn ziel op u mag leunen
Als haar schild en beukelaar;
Dan heb ik geen kwaad te vrezen,
Neen, als gy my helpt in nood
En altyd by my wilt wezen,
Dan vertrouw ik in de dood.

'k Roem dus dankbaar al de wegen,
Daar uw vrymagt my door leidt;
Gaat het gunstig, loopt het tegen,
't Vormt my tot de heerlykheid.
'k Weet die blyde dag zal komen,
Dat ik uit dit tranendal
Ook zal worden opgenomen,
Daar ik eeuwig juichen zal,

Met de zaal'ge Hemelingen,
Die nu leven voor den troon.
'k Zal daar van uw wegen zingen
Op een meer verheven toon.
Dan zal ik, 't geen hier noch duister
Was, daar ik niet doorzien kon,
Kennen in zyn vollen luister,
By de zuiv're middagszon.

En u, o getrouw Ontfermer!
  Liefderyk, genadig Heer!
Myn Bewaarder en Beſchermer,
  Eeuwig zingen tot uw eer.
Dan zal ik u voor de wegen,
  Daar gy my langs hebt geleid,
Zoo voor rampſpoed als voor zegen,
  Altoos geven heerlykheid.

HET GENOEGEN DER ZIELE

in de waarneming van den openbaren GODSDIENST.

PSALM LXXXIV: 11.

Een dag in uwe voorhoven is beter, dan duizend elders. Ik koos liever aan den dorpel in het huis mynes Gods te wezen, dan lange te woonen in de tenten der Godloosheid.

Op de Wyze Pſalm LXXVII.

O genoegelykst verkeeren,
In het Bedehuis des Heeren,
Daar men in Gods naam vergaart;
Daarmen hert en ſtemmen paart,
Om de reine Godsdienstplichten,
In den Geest, daar te verrichten,
Daar heeft Jezus toegezeid
Zyne tegenwoordigheid.

Hier

Hier in is het zielenleven,
Dat kan haar meer blydſchap geven,
Dan de waereldſche ydle vreugd,
Die een waereldling verheugt;
Ja, 'k was liever weinige uuren
Binnen 's Heeren tempelmuuren,
Dan te wonen eeuwen lang
Onder 's waerelds vreugdenzang.

In Jehovaas heil'ge woning
Bukkenwe ons voor onzen Koning.
Onze Koning daal daar weêr,
Tot ons in zyn gunste neêr;
Daar zyn geestelyke ſchatten,
Die geen ſterv'ling kan bevatten.
Sions geest'lyk zielsbanket,
Wordt aan ons daar voorgezet.

Daar zyn ook de levesbronnen,
Daar wy 't water ſcheppen konnen,
Dat de groote Levensvorst,
Aanbied voor der zielen dorst;
Daar men zich in mag verlusten
En met vergenoeging rusten,
Ja daar is het voorportaal
Van de zaal'ge bruiloftzaal.

Daar

Daat laat God ons door zyn knechten
In de waarheid onderrechten;
Daar wordt 's Heeren woord verklaard,
En zyn raad geöpenbaard
Om daar door meer in te dringen,
Door verſtands beſpiegelingen,
In het zielverrukkend ſchoon,
Dat daar word geſpreid ten toon.

Ja God komt wel met zyn ſtralen,
In de ziel eens nederdalen,
Tot ontvonking van 't gemoed,
In een heil'gen yvergloed,
Daar door wordt de ziel gedreven,
Om haar' God op nieuw te geven
Haar geheel hert en haar hand,
Hem zoo dikwyls reeds verpand.

Of, wil God haar meer ontdekken
De verborgen zielevlekken:
Zy wordt dieper ingeleid
In de hertsverdorvenheid.
Geeft dat ruime ſtof van zuchten,
't Doet de ziel geloovig vluchten
Tot haar' Goël, op dat hy
Haar van 't zondenjuk bevry.

Ja

Ja in 't voorhof mag men treden,
Met het reukwerk der gebeden,
Tot voor Gods genadentroon;
Op het bloed van Godes Zoon:
En met saamgesmolten herten,
Al de klagten en de smerten,
Al 't gebrek en zielennood,
Storten in Gods liefdeschoot.

Als men, voor zich zelf verlegen,
Ligt in onmagt neêrgezegen,
Niet kan bidden, zoo 't behoort;
Of zyn nooden brengen voort,
Dan, vereent met andre vromen,
Kan men tot Jehova komen,
En zoo wordt men onderschraagd,
Als zich 't hert vindt zeer versaagd.

O wat is het tot genoegen,
Zoo de herten saam te voegen
Met bestormende gebeên
't Hof des Hemels in te treên!
Heiliglyk den Heer te dwingen,
Dat hy aan zyn Bondelingen,
Zich in gunst toch openbaart,
En zyn liefde hen verklaart.

Als

Als men ſaam zoo heeft geſtreden,
Door ootmoedige gebeden,
Eindigt noch de Godsdienst niet,
Voor de lofzang is geſchied;
Neen, men gaat de ſtemmen meng'len,
Op het zalig ſpoor der Eng'len,
En gekochten door den Zoon,
Die alreeds zyn voor den troon.

Schoon het vleesch ons zoekt te teug'len,
Nochtans heffen zich de vleug'len
Onzer zielen, van deze aard,
In gezangen hemelwaard;
O, zoo mag men hier beneden
Oeff'nen hemelbezigheden
En der Seraphynen werk,
Schoon wy zyn in 't worstelperk.

Of geeft God ons daar de panden
Van zyn liefde en trouw in handen,
Houd men ſamen Avondmaal;
O genoechelyk onthaal!
Daar mag men zich met genoegen
Aan zyns Konings tafel voegen,
En met hemelsch brood en wyn
Rykelyk verzadigd zyn.

Daar

Daar men mag in 't wynhuis komen,
Drinken uit Gods liefdeſtroomen;
  En in 't binnenst kabinet
  Van den Koning wordt gezet.
O daar kan de ziel in rusten,
Daar in kanze zich verlusten.
  By dit heuchelyk genot,
  Is zy vrolyk in haar' God.

Of ontfangt men daar den zegen,
Ons door Jezus bloed verkregen;
  Dan verheft de ziel zich weêr,
  Om te zegenen den Heer;
Als de ſpringbron van genaden,
Die haar zoo komt overladen
  Met het wezentlyke goed,
  Dat in eeuwigheid voldoet.

Oeffent men barmhertigheden
Aan des Heeren arme leden,
  Met een ruim verwydert hert,
  Dat in liefde gaande werdt;
Mag men deze liefdeplichten,
Zuiver, in 't geloof, verrichten,
  Dan verwacht men tot een loon,
  Uit genaê, de gloriekroon.

O welzalig huis des Heeren!
Zalig, die daar veel verkeeren
En dat zoet genieten mag!
Ik was liever daar een' dag,
Dan dat ik veel duizend dagen
Dwaaslyk immer op zou dragen,
Aan de zondige ydelheid,
Die de ziel van God afleidt.

O geduchte Hemelkoning!
'k Dank u, dat gy tot uw woning
My geduurig toegang geeft.
Dat is 't, daar myn ziel by leeft.
Laat het toch maar altyd ſtrekken,
Om myn yver op te wekken!
Mogt ik door uw dierbaar Woord,
Meerder worden aangeſpoord!

Geef my meerder licht en klaarheid,
Leid my dieper in de waarheid,
Ei ontdek my by uw licht
Waar uw woord my toe verplicht,
Op dat ik meer op mag groeien,
En gelyk een ceder bloeien,
Die geplant is in uw Hof,
Uwen grooten naam tot lof.

DE AFGEDWAALDE EN WEDERKEERENDE

BONDGENOOT,

by gelegenheid van het heilige Avondmaal zich op nieuw aan den

HEERE VERBINDENDE.

PSALM CXIX: 176.

Ik hebbe gedwaald als een verloren ſchaap: Zoek uwen knecht; want uwe geboden heb ik niet vergeten.

Jehova! volle bron, fontein van heil en leven!
Och wil myn ziele geven,
Het geenze op dezen ſtond
Heeft nodig, om op nieuw te omhelzen uw verbond.

Ik heb my menigmaal gegeven in uw handen.
Door zaalge liefdebanden,
Trok gy voorheen my af,
Van 's waerelds ydelheid, dat ik my aan u gaf.

Ik zag in uwen dienst oneindig meer genoegen,
Dan onder 't lastig zwoegen
Van Satans juk, die my
Gekluisterd en geboeid hielt in zyn slaverny.

Gezegend en geloofd zyt gy voor uwe liefde,
Dat gy myn hert doorgriefde,
O liefderyke Heer!
En my bewerkte, dat ik my boog voor u neêr.

Maar ach, wanneer ik eens myn hert zet op myn wegen,
Zoo maakt het my verlegen,
Bekommerd en beschaamd,
Om dat ik nimmer heb gewandeld, zoo 't betaamd.

'k Ben duizendmaal van u, myn Bondgod, afgeweken,
En in myn trouw bezweken.
Myn argelistig hert
Heeft dikmaals my misleid, tot myner zielensmert;

Niet tegenstaande gy met uwe zegeningen,
My telkens kwaamt omringen,
En, door uw dierbaar woord,
Tot uwen zaal'gen dienst hebt dikwyls aangespoord,

O wat onachtſaamheid, wat traagheid, yverloosheid
Kwam uit myn 's herten boosheid.
Waar is uw glansryk beeld
In my te zien, dat in myn ziel mogt zyn geteeld?

Woudt gy met my naar recht, o Heilig Wezen, handelen,
Gewis gy zoudt dan wandelen
Met my in tegenheid,
'k Wierd door het duister, en veel naarheid heên geleid.

Doch is het my gegund, een woord tot u te ſpreken,
Myn Koning! ik zou ſmeeken,
Ei! doe my naar dat recht,
't Welk gy in uw verbond uw volk hebt toegezegd.*

Zoo ik kwam in my zelf, gewis ik was verlooren,
Gy zoudt naar my niet hooren,
'k Had geen den minsten grond
Van hoop, dat gy my weêr zoud nemen in 't verbond.

Maar neen, 'k vliede u: my zelf, ik vlucht met al myn zonden
Geloovig tot de wonden
Van uw' gekruisten Zoon,
Ik kome met zyn bloed, tot uw' genadentroon.

* Pſ: CXIX: 132.

Dat bloed kan immers al de leemten en de vlekken
Van 't zondenvuil bedekken,
Hoe groot en zwaar die zyn,
Het is en blyft altoos een veil'ge medecyn.

Ontferm u dan, o Heer! om 't bloed van uwen Zone,
Dat ik aan u vertoone
Waardoor hy heeft voldaan
Aan uw gerechtigheid; zie my in gunst weêr aan.

Hebt gy niet in uw woord, dat dierbaar woord, verkondigd,
Dat, ſchoon men hadt gezondigt,
Men maar met waar berou,
Tot uw barmhertigheid, den toevlucht nemen zou?

Is 't niet een vreêverbond, het welk gy hebt geſloten
Met uwe Gunstgenooten?
O Heer, ſchoon zy ontrouw
Zich dragen, heeft daarom uw liefde wel berouw?

Ja hebt gy uwen naam niet zelf genoemd weldadig,
Barmhertig en genadig,
Die gaarne en veel vergeeft,
Wanneermen, in 't gevoel der zonden, voor u beeft?

Nu

Nu, op uw eigen woord, leg, ik my voor uw voeten,
Ei! wil myn ziel ontmoeten;
Zeg eens door uwen Geest,
'k Vergeef u uwe ſchuld. Hou moed, zyt niet bevreesd.

Och ja, 'k geloof het Heer! gy wilt genade en leven
Aan afgedwaalden geven;
Gy bied uw gunst zelf aan;
En waarom zou ik dan van verre blyven ſtaan?

Ook nu inzonderheid, o liefderyke Koning!
Daar gy my tot uw woning
Uitnoodigt aan uw' disch,
Daar Jezus bloed als een fontein geöpend is.

Daar mag zich myne ziel in dompelen en wasſchen,
't Zich in 't geloof toepasſen;
O wie, wie ſmelt hier niet
In liefde, daar gy ons een heil, zoo dierbaar, biedt?

Genaderyke God! ei wil myn ziel toch geven
Genade, heil en leven,
Daal in myn ledig hert,
Met uwe volheid, dat het daar door gaande werd'!

Och! wierdt het my gegund, in uwe heilgenaden
Myn ziel te mogen baden!
Wierdt ik eens ingeleid,
Om, by 't licht van uw' Geest, te zien uw heerlykheid!

Ei doe vooräl myn hert, door uwe liefdepanden,
In wederliefde ontbranden;
Op dat ik u geheel
Op 't nieuw verkieze tot myn algenoegzaam deel.

Myn Koning! die myn hert eerst innaamt door uw sterkte,
En door uw Geest bewerkte,
Ik geef 't u wederom,
Bewaar 't, bewoon 't, beheersch 't, gelyk uw eigendom.

Duld niet o Vorst! dat ooit, de Satan, waereld, zonden,
Daar werden in gevonden,
Om my te leiden af;
O neen, het komt u toe, aan wien ik 't eenmaal gaf.

Verbreek, door uwen Geest, al, wat zich niet wil bukken!
Wil gy dat onderdrukken!
Leef, Koning, in myn hert,
Op dat het heel en al u onderdanig werd'!

Maak

Maak my, naar mynen wensch, getrouwer dan voor dezen;
Laat ik bedachtzaam wezen
En letten, dat ik niet
Werdt van u afgeleid, tot innig zielsverdriet.

En is 't uw wil, dat ik het lastig zondig woelen
Hier altyd noch moet voelen;
O dat, daar door, in my
't Hart naar ontbindig, in verlangen, gaande zy!

Om eens geheel en al, van 't zondig vleesch ontslagen,
Uw glansryk beeld te dragen,
En altoos dag en nacht
U rusteloos en trouw, te dienen zonder klagt:

O Heer! 'k verlang, en zucht, koom haal my by u boven,
Om u volmaakt te loven.
Schenk my het vol onthaal,
Aan 't avondmaal des Lams, in uwe bruiloftzaal!

ZIELSZUCHT

om voor

ZELFSBEDROG

bewaard te worden.

PSALM CXXXIX: 23, 24.

Doorgrond my, o God! en ken myn hert, beproef my, en ken myne gedachten, en zie of by my een ſchadelyke weg zy: en leid my op den eeuwigen weg.

Alwetend God! wiens alziende oog
Door al 't geſchaapene heen kan dringen,
Gy ſchouwt, hoewel gy woont om hoog,
Hier op deze aard de lage dingen;
Vooral kan uwe Alwetendheid
Het diep van 's menſchen hert doorgronden:
Al, wat daar in verborgen leidt
Is naakt en bloot voor u bevonden.

Gy kent ook, o Alwetend Heer!
Myn hert in de allerdiepſte hoeken,
Ik leg het hier voor u ter neêr,
Woudt gy 't beproeven en doorzoeken!
Ei! zie toch, of 'er in my noch
Een ſchadelyke weg mocht wezen.
Het zielbedervend zelfbedrog
Doet ſteeds myn ziel angſtvallig vreezen.

Wat was het voor myn ziele naar,
Zich met een ſtille hoop te vleiën,
Dat zy bevryd is van gevaar;
En ook eens by de Hemelreiën,
Wanner het lichaam door den dood
Geveld zal zyn, zal binnen komen,
Daarm' eeuwig rust in Abrams ſchoot,
En wegzinkt in uw liefdeſtroomen;

En dat ſlechts op een' losſen grond,
Die in den dood my zou verlaaten,
Het anker myner hope ſtondt:
O wat zou zulk een hoop my baten,
Die my eerlang, waneer ik ſterf,
Zou in vertwyff'ling doen verzinken
En nederſtorten in 't verderf!
O 'k ſchrik en beev' van dit te dinken!

Myn God! het is noch niet te laat;
Heb ik tot nu toe my bedrogen,
Ontdek, ontdek my toch dat kwaad!
Ik leg my open voor uwe oogen;
Schoon ik my zelf niet ben bewust,
Op valſchen grond te willen bouwen,
Zoo ben ik nochtans niet gerust,
Ik durf myn herte niet betrouwen;

Om dat het zoo arglistig is
Zoo boos en valsch. Wie zal het kennen?
Daar by de vorst der duisternis
Wil naar 't verderf my heen doen rennen;
Hoe velen, zyn reeds door dien ſtrik,
Zoo aak'lig voor altoos bedroogen,
Wier laast en jamm'rend oogenblik
Dien valſchen waan zag weg gevlogen.

Wat zou 't my baten, wierd ik al
Met uwe kinderen gerekend,
Indien myn naam niet, by 't getal
Uws Volks, was in uw boek getekend!
Het ſtelt myn ziel ook niet te vreên,
Of anderen my zalig noemen;
't Getuignis van uw' Geest alleen
Kan my doen vrolyk in u roemen.

O Hertenkenner, 'k roep dan noch,
Beproef, beproef gy toch myn herte,
Bewaar my voor het zelfsbedrog,
Dat my zou baren eeuw'ge fmerte.
Och dat ik toch nooit meer vertoon'
Dan 't geen ik waarlyk ben van binnen!
Dat waarheid in myn ziele woon',
Die gy betuigd hebt te beminnen!
En is myn hert voor u oprecht,
O laat my dan uw gunst van boven
Doen zien, wat in my is gelegd;
Laat ik 't erkennen, en gelooven,
En werken voorts myn zaligheid
Geftadig uit, met vreeze en beven,
Zoo worde ik daadlyk toebereid,
Om eeuwig voor uw' troon te leven.

OP.

OPWEKKING DER ZIEL

TOT ONDERWERPING AAN

GODS WIL,

Schoon hy haar door duisterheid, en anderen door veel licht en vertroosting ten Hemel wil invoeren.

Wyze: Lofzang van Maria.

Myn ziel, zwyg Gode ſtil,
En buig u voor zyn wil,
Al word gy hier beneden,
Door vele duisterheid
Naar Sion heên geleid,
Wees in Gods weg te vreden.

't Is alles wys en goed
Het geen Jehova doet,
Wil nooit naar reden vragen.
Volg 't Lam maar, waar het gaat.
God leid u naar zyn raad,
't Licht zal noch wel eens dagen.

Leeft gy nu niet in 't licht,
Van 's Heeren aangezicht?
Behaagd hem niet te geven,
Dat gy gevoeld en ſmaakt,
Waar naar gy zoo zeer haakt?
Wil door geloof dan leven.

O ja, het is wel goed,
Als God de ziel ontmoet,
Als hy zyns Geestes ſtempel
Gevoelig drukt in 't hert,
En zy verzekerd werd
Datze is een heil'ge tempel.

Alsze eens word ingeleid
Om 's Konings Majeſteit
En luister te beſchouwen,
En al zyn dierbaar ſchoon,
Het welk hy ſpreid ten toon,
Aan die op hem vertrouwen.

Of magze eens op den top
Van Nebo ſtygen op,
Ver boven 't aardsch gewemel,
En zien zoo hel en klaar,
Het hemels Kanan daar,
Als wasze al in den Hemel?

Hoe

Hoe heuch'lyk dit mag zyn,
Myn ziel, in deez' woestyn,
Dat zoet genot te smaken,
Hoe zeer het in den strydt over
Het hert sterkt en verwyd
En kan gemoedigd maken;

Ja, schoon 't de Heer wel doet,
Dat hy zyn volk ontmoet,
En uit de reine stroomen
Van zyn wellusten drenkt,
En 't hemelsch manna schenkt,
Eer zy in Sion komen;

Denk nochtans, dat dit niet
Op aarde altoos geschied;
O neen, dat word voor boven
Bewaard in heerlykheid,
Hier wordt men heên geleid
Door hopen en gelooven.

't Geloof, dat altoos staat,
Wanneer 't gevoel vergaat,
Die leidstar in het duister,
Dat altoos krachten geeft
Wanneer men daar door leeft,
Is u de grootste luister.

Het is een ſtok en ſtaf,
Ja 't keert den vyand af,
Het doet op God vertrouwen,
In ſmert en ongeval,
Dat is uw een en al,
Dat uw troost in 't benouwen.

Het zy u dan genoeg
Maar altyd, laat en vroeg,
Jehova aan te kleven,
Om langs de ſmalle baan
Kloekmoedig heên te gaân,
En door geloof te leven.

Alſchoon het dierbaar licht
Van 's Heeren aangezicht
Zoo glansryk niet mogt ſtralen,
Al wierd gy al den tyd
Uws levens niet verblyd,
Maar moest in 't duister dwalen;

Is maar uw hert oprecht
Aan Jezus vastgehecht,
Gy hebt geen kwaad te vrezen.
In duisternis en ſmert,
Zal zyn ontfermend hert
In liefde werkzaam wezen.

Toen

Toen gy uw hert en hand
Aan Jezus hebt verpand
En hem de trouw gezworen,
Waartge in dien weg te vreên,
Dien Jezus in zou treên,
Gy hebt niets uitgekoren.

Schoon 't licht of duister is,
Uw Koning zal gewis
Door alles heen u leiden;
't Is toch een enge pad,
Dat leid naar 's Hemels ſtadt,
O wil den Heer verbeiden.

Ziet gy 'er deze en geen
Hun weg met vreugd betreên,
Die mogen zien en proeven
Een zalig eerſt'ling van
Het hemelsch Kanaän,
O 't mag u niet bedroeven.

Uw wyze Vader zal
U naar zyn welgeval,
Wat gy van doen hebt geven,
Hy zal nooit een woeſtyn
Van dorheid aan u zyn.
Zoek gy maar teêr te leven.

Geloof God op zyn woord,
Ga welgemoedigd voort,
Tot gy zult binnen komen,
Daar, daar geen duisternis
Of ongeloof meer is.
Daar vloejen vreugdestroomen.

Daar zult gy, recht voldaan,
Eerst bly ten reië gaan.
O wie zou niet verlangen,
Om 't zalige genot
Van een Drieëenig God
In heerlykheid te ontfangen?

ZIELSOPWEKKING

over de wonderen der genade, ter gelegenheid, dat de geboorte

VAN DES

WAERELDS HEILAND

gevierd wierd.

Wyze Pſalm LXII.

Koom, myne ziel! ſta ſtil, bedenk,
Wat overdierbaar groot geſchenk
God aan de waereld heeft gegeven,
Dat hy den Zoon uit zynen ſchoot,
Zyn Metgezel en gunstgenoot
Gaf tot een oirzaak van het leven.

Daar 't ganſche menſchdom walchelyk
Vertreden in den zondenſlyk
En diep in onmagt lag verzonken,
En, volgens Gods gerechtigheid,
Hun anders niet was toebereid
Dan toren, vloek en helſche vonken;

Daar

Daar heeft Gods vrye erbarreming,
Uit liefde tot den doemeling,
Het middel, van alle eeuwigheden
In zynen liefderaad beraamd,
Zoo als 't zyn heiligheid betaamt,
Ondekt aan zondaars hier beneden.

Hy opende zyn vreêverbond,
Zoo haast de mensch viel in de zond',
Hy riep, gy zondaars! zult niet sterven:
Veel liever zend ik u myn Zoon
Van zyn' verheven Eeretroon,
Om 't leven voor u te verwerven.

Hy zal zyn glans, zyn majestoit
En luistervolle heerlykheid
Verlaten. Hy, die is Almagtig
En schepper van het groot heel Al,
Zal komen in dit aardsche dal
En worden vleesch en bloed deelachtig.

Hy, die aan alles 't wezen geeft;
En alle volheid in zich heeft,
Zal worden, als een kind, geboren:
De Hemelheer zal zyn een knecht
En worden in een stal gelegd,
Voor kinderen van vloek en toren.

Hy, door wien Vorsten op hun troon
Den ryksstaf zwaaijen, en de kroon
Ontfangen, zal aan zyn rebellen
Gewillig zyn een onderdaan,
En als hun dienstknecht vaerdig staan,
Schoon hy hen konde nedervellen.

O wie beschouwt deez' liefdegloed',
Die niet, verwonderd, roepen moet;
Hoe kost'lyk zyn my die gedachten!
O God, die kennis is te zwaar,
Het is voor my te wonderbaar,
Wie durfde ooit zoo een heil verwachten;

Dat gy, O Algenoegzaam God!
Woudt worden 't zalig deel en lot
Van snoode en booze hellewichten!
Dat daarom 't onbevlekte Lam
Hier op deez aarde nederkwam,
Om voor hen 't zoenwerk te verrichten!

Zink, zink, hier in verukking neêr
Myn ziel! geef God Drieëenig eer!
Aanbid, roem, prys die liefdewond'ren,
Dat God voor d'eeuwen in zyn' raad
Reeds dacht aan Adams doembaar zaad
En daar zyn zoon voor af wou zonderen!

Hier is een diepte zonder peil!
Hier is een nooit begreepen heil!
Hier ſtaan zelfs Engelen verlegen,
Hoe God zag op het zondig ſtof!
Zy geeven hem voor eeuwig lof
En pryzen zulke liefdewegen.

't Past u vooral, in nedrigheid,
Te aanbidden zulk een gunstbeleid,
Myn ziel! zoo ge u met die moogt rekenen,
Die God in 't eeuwig Testament,
In zyne liefde heeft gekend,
Wier naam hy in zyn boek wou tekenen.

O God! myn ziel ſtaat hier bedeesd,
Zy is bekommerd en bevreesd,
Om zulk een heil zich toeteleggen,
't Is waarlyk voor een ziel te groot,
Die zich bevindt zoo boos en ſnood;
Ik ſta verbaast, wat ik zal zeggen.

Indien ik uit uw dierbaar woord
Niet overtuigend had gehoord,
Dat gy genade en heil wilt ſchenken
Aan een vervloekt, onwaerdig niet,
Dat zich zoo onrein walglyk ziet,
'k Zou niet zoo gunstig durven denken;

Maar nu gy, Groote Majesteit!
Dit hebt voor zondaars toebereid,
Ja zelfs ook wel voor d'allergrootste,
En ik my naar uw woord bevind
Gansch arm, elendig, naakt en blind,
En van de zondaars de allersnoodste;

Zoo keur ik goed uw vreêverbond,
Ik stem het toe met hert en mond.
Wilt gy door liefde my beschamen;
Schoon ik het gansch onwaerdig ben,
't Geen ik op heden nog erken,
O God der liefde! ik zeg dan AMEN!

En wensch u, ô Drieëenig Heer!
Te geven majesteit en eer.
Verwaerdig my, dat ik mag uiten
Uw' roem, zoo 't u behagen zal,
Dat ik nog woon in 't aardsche dal,
Tot dat de dood myn oog zal sluiten.

Ja als ik zal zyn vrygemaakt
Van 't logge vleesch, en heel geslaakt
Uit alle banden van myn' zonden,
Zal ik, als uw verloste Bruid,
De hallelujaas galmen uit,
En eeuwig uwen lof verkonden.

AANDACHT

over den LOFZANG der

ENGELEN,

LUCAS II: 13, 14.

En van ſtonden aan was [daar] met den Engel een menigte des hemelſchen heirlegers, pryzende God, en zeggende, Eer [zy] Gode in de hoogſte [hemelen] en vrede op aarde, in den menſchen een welbehagen.

Hoe zie 'k een zaal'gen Eng'len ſtoet
Die 's Levensvorst met eerbied groet,
Vol heerlykheid en luister,
In 't eenzaam veld by Betlehem!
Wat Juichtoon ſlaat hun blyde ſtem!
Hoe ſchynt hier 't licht in duister,
Hoe koomt dat Godsheir daar vergaart,
't Geen reine en dankb're ſtemmen paart,
Om hunnen God te loven
Op zoo een hoog verheven maat,
Die ons bereik te boven gaat,
Gelyk men doet daar boven.

't Is immers niet om hun geluk;
Zy zaten nimmer in den druk
Als van God afgeweken.
Zy hadden nooit een borg van doen,
Die op zyn kostelyk rantzoen
Voor hun by God zou ſpreeken.
Of hoor ik hen zoo zeer verblyd
En Gode een lofzang toegewyd,
Wyl hun natuurgenooten,
Zyn uit den afgrond opgehaald,
Waar in zy waren neêrgedaald?
Neen; die wil God verſtooten.

Hy neemt geen Engelen weêr aan,
't Is eeuwig met hun heil gedaan;
Zy blyven met de banden
En ketenen der duiternis,
Tot dat eens de oordeels dag daar is,
Bewaard, tot eeuw'ge ſchanden.
Wat 's dan de rede, dat ik hoor
Deez' rei van 't zalig hemelchoor,
Met volle legerſcharen,
De hallelujaas heffen op?
Hoe ſtygt hun vreugde zoo ten top,
Wat heil is hun weêrvaren?

Sta

Sta ſtil, myn ziel! let op hunn' lof;
Zy melden zelf hun vreugdeſtof:
't Is 't vrye mededogen
Van een Dieëenig, zalig God,
Die op 't elendig menschdom, tot
Hun heil, ſlaat gunſtige oogen:
Zy roemen 't heerlyk wonderwerk,
Dat hy nu uitvoert in zyn kerk,
Nu heden is geboren,
In Davids ſtad de Middelaar,
De Borg van zyn verkoren ſchaar;
Zoo lang belooft te voren.

O eeuwig wonder van Gods magt!
In dezen blyden zaalgen nacht,
Schynt 't hemel licht in duister:
Gods lieve en groote wonder zoon
Stygt neder van zyn' eeretroon
En laat zyn glans en luister.
De Heer, die alle dingen draagt
Door zyne kracht, word uit een maagd
Gebooren, hier beneden.
Die 't leven en den adem geeft
Aan alles, wat op aarde leeft,
En vee en mensch moet kleeden,

Word naakt geboren in een ſtal:
Het zalig algenoegzaam Al
  Wordt arm, om te verryken!
God wordt in 't vleesch geöpenbaard:
De Schepper zich met 't ſchepſel paart,
  En doet zyn liefde blyken;
Zyn teed're zorg voor 's menſchen heil;
O zorg en liefde zonder peil!
  Gy gaat al 't brein te boven!
Is 't wonder, dat deez' geesten ſtoet,
Zoo blyde en vuurig van gemoed:
  Jehova hier voor loven!

Gaat deeze zaal'ge ſchaar u voor,
Myn ziel! koom, volg hen op dit ſpoor;
  Gy hebt noch veel meer rede
Om aan te heffen 't vreugdelied,
Voor 't groote heil, aan u geſchied,
  Wyl daar door weêr de vrede
Van God met zondaars is herſteld.
Welaan dan, 's Heeren lof vermeld!
  O laten nu de banden
Van hert en tong zyn los gemaakt
En door een hemelsch vuur geraakt,
  In yver vuur ontbranden.

Koomt

Koomt Vromen, die op aarde zyt!
Uw tong zy eeuwig toegewyd
Aan God, tot zyner eere.
Zingt 't hemelsch heir, *Koom*, *loof den Heer*;
Ons hert en mond weêrgalme weêr
Hozanna, *looft den Heere*.
Schoon onze toon zeer laag noch gaat,
En niet zoo hooge galmen slaat,
Als die der Hemellingen,
Wy zullen met dien zaal'gen rei,
Bevryd voor eeuwig van geschrei,
Eens 't hallelujah zingen.

ZIELS

STICHTELYKE ZIELS WERKZAAMHEID,

onder het gevoel van LICHAAMS PYNEN,

in anderzins genoechelyke uitſpanningen.

wyze Pſ. LXXVII.

Vader, is 't uw welbehagen,
Dat ik in myn vleesch moet dragen
Zwakheid, ſmerten, angst en pyn,
Moet ik ſteeds getuchtigd zyn;
'k Spreek uw' wyzen wil niet tegen;
Maar aanbidde al uwe wegen,
En erken voor wys en goed,
Wat uw vrymagt met my doet.

Zou ik 't goede alleen verlangen,
't Geen ik daag'lyks mag ontfangen,
Uit uwe algenoegzaamheid,
Zegenryke Majeſteit!
En zou ik de zaal'ge roeden,
Die gy toezend my ten goeden
Niet omhelzen? ja, o Heer!
'k Buig my voor uw ſlagen neêr.

't Is

't Is my goed, in al 't genoegen,
Ook eens onder ſmert te zwoegen;
Myn afleidend, zondig hert
Raakt in 't ſchepſel ligt verward:
Maar wilt gy, myn wyze Vader!
My, door tuchtigingen, nader
Tot u brengen, is 't uw wil;
Ik omhels die, 'k zwyge ſtil.

Alles, wat gy doet, is heilig,
't Is zoo heuchlyk, 't is zoo veilig,
Als ik maar, o Levensvorst!
Ruste op uwe liefdeborst;
En geduurig ondervinde,
Dat gy zyt myn zielsbeminde,
Die zult maken, dat dit kwaad
Nimmer aan de ziele ſchaadt.

Wilt gy pynen en elenden
Ja veel zwakheên my toezenden
In deze aardſche leeme hut;
Wees gy maar myn ſcherm en ſchut;
't Is toch goed, des Heeren ſlagen
In zyn jeugd te mogen dragen;
't Lokt het zondig hert van d'aard
En het trekt dat hemelwaart:

Mag myn oog in allen dezen
Maar op uw gevestigd wezen;
Mag ik in myn nietigheid
Dieper worden ingeleid;
Mag ik in die heilgenaden
Met genoegen my verzaden;
Dan is my de tegenſpoed
Aangenamer dan het zoet.

OVERDENKING VAN HET LAASTE OORDEEL.

LUC: XXI: 36.

Waakt tot allertyd, biddende, dat gy moogt waerdig geacht worden te ontvlieden alle deze dingen, en te ſtaan voor den Zoon des menſchen.

O, wat zal dat eens zyn, als Jezus op de wolken,
Omſtuwd van de Eng'lenſchaar, als op zyn' glorietroon,
Zal komen, vol van glans en luister, om de volken
Te richten, wyl hy heeft die macht, als's menſchen zoon!
Daar zal hy yder een' voor zyn' gerichtsſtoel dagen,
Zoo wel die leven, als die rusten door den dood,
Die, reeds ter neêrgeveld, in hunne grafplaats lagen.
Daar zullen voor hem ſtaan de dooden, klein en groot.
O, wat zal menig een daar voor den Richter komen
Al bevende en benauwd met een ontrust gemoed,
Wyl hy het vonnis reeds heeft by zyn dood vernomen,
Dat eeuwiglyk zyn deel zal zyn de helſche gloed!

Hoe

Hoe menig een zal zich ter ſlinkerhand bevinden,
Die hier op aarde heeft vertoond een ſchoonen ſchyn:
Als of hy had behoord tot Jezus lievè vrinden,
Die door het waar geloof met hem vereenigd zyn!
Daar toont de richter, die de nieren kan doorgronden,
Den ſnooden huichelaar, en ligt hem 't masker af,
Dan word de veinsaart naakt en gansch ontbloot bevonden,
Wiens hoop verzwinden zal, gelyk het ligste kaf.
Daar zullen velen, op den eertroon hier verheven,
Als aardſche Goôn geëert, in dien geduchten ſtond,
Voor de oogen van den Vorst der vorsten angſtig beven
En ſidd'rend wagten op het vonnis van zyn mond;
Dan zal hy, die de bron en oorzaak is van zegen,
Uitſpreken 't donderwoord; „Vervloekten, gaat nu heên,
„ Gy liet u niet op aard aan myne gunst gelegen,
„ Gaat in de duisternis, by 't eeuwige geween.
Hoe zal deez' nare taal verdoemden 't oor doen gillen!
Hoe yder, dien zy raakt, verbleeken 't aangezicht;
Die al zyn krachten wilde in Satans dienst verſpillen,
En willens heeft verzuimt zyn eerſten eêlſten plicht!
Wie, wie kan zonder ſchrik, beſpieg'lende beſchouwen,
Dat vruchteloos geſchrei, dat eeuwig op zal gaan:
't Wanhopig tandgeknars, het handen ſamen vouwen,
Van die veroordeeld voor den Rechter zullen ſtaan!

Maar

Maar wat zal 't heuch'lyk zyn, voor hen die uitverkoren,
Als ſchaapen zullen ſtaan aan Jezus rechtehannd,
Dat zalig vredewoord uit zynen mond te hooren,
„Myn vry gekogte Bruid! koom in het vaderland;
„'k Zag u op aard' veragt van blinde Waereldlingen
„Om mynent wil gehaat, gelaſterd en beſpot;
„Nu zult gy voor altoos myn eeretroon omringen.
„Dit is u toegelegd voor eeuwig tot uw lot.
„Myn oog ging u ſteeds na, zoo vaak gy myne leden
„Geſpyst hebt met uw brood, gedrenkt met uwen drank.
„Toen gy hen hebt bezogt, die op hun legerſteden
„Door myne hand geveld, neêrlagen zwak en krank.
„Dat werk der liefde, ſchoon voor niets by u gerekend,
„Om al 't gebrek, heb ik nochtans zeer hoog geſchat;
„'t Staat in 't gedenkboek voor myn aangezicht getekend,
„Als een bewys van 't waar geloof, dat gy bezat:
„Koom dan myn eigendom, na zwoegen kunt gy rusten,
„Koom uit de vreemd'lingſchap, by my in 't vaderland.
„Gy zult u eeuwiglyk vol op in my verlusten,
„In my, die thans met u voltrek den huw'lyksband.
O heuchelyke dag, vol blydſchap en verkwikking
Voor 't hert van 't zalig volk, 't geen hier voor Jezus leeft!
O vreesſelyke dag, vol naarheid en verſchrikking,
Voor ieder zondaar, die geen deel aan Jezus heeft.

Wie wenscht niet, 't nare van dien oordeelsdag te ontvlieden,
En met vrymoedigheid voor 's menschen zoon te staan!
Wie wenscht niet, dat hem mag barmhertigheid geschieden,
Om in de zaalge vreugd des Heeren in te gaan!
Myn ziel! hoe is 't met u, moet gy met schrik en vreezen
Gedenken aan dien dag, dien laasten dag, zoo groot!
Wat, denkt gy, zal voor u daar 't eindgewysde wezen,
Een vryspraak uit genaê, of 't vonnis van de dood?
Koom, handel toch getrouw, gy moet u niet bedriegen,
De Richter, dien gy wacht, doorgrondt en proeft het hert.
Wat zou 't u baten, of gy al voor hem woudt liegen!
't Zou u maar strekken tot verzwaaring uwer smert,
Hier baat geen schyngeloof, geen roepen, Heere! Heere,
Ik heb op aarde in uwen naam, geprofeteerd,
'k Hebbe yv'rig toegestemt in d' Euangelieleere,
'k Heb steeds op aarde met uw eigen volk verkeert!
O neen, myn ziel! dat al zou u niet kunnen dekken,
Daar moet iets meer, daar moet iets anders in u zyn,
Hy zou deez' vygeblaên van uwe leden trekken.
Hy ziet naar waaarheid, niet naar een' vernisten schyn.
Niets is 'er, waar gy meê voor hem zult kunnen komen,
Of in den grooten dag voor zyn gericht bestaan,
Als zyn gerechtigheid, omhelst en aangenoomen
Door 't levendig geloof, waar door men hem kleeft aan.

Ik vraag u dan voor God, hebt gy ooit ondervonden,
Dat ge in het diep gezicht van uw verdoem'lykheid,
En 't levendigst gevoel der snoodheid van uw zonden,
Door 't zaligend geloof, tot Jezus zyt geleid!
Zaagt gy, dat hy alleen hadt magt om u te helpen,
Als die een vollen schat van zaligheden heeft?
Was dat uw troost, als druk u 't hart scheen te overstelpen,
Dat Jezus alle heil aan arme zondaars geeft?
Hebt gy u zelven ooit met al uw zielevlekken,
Tot Jezus heên gekeerd, gewenteld in zyn bloed,
Op dat hy daar meê zou het zondenvuil bedekken
En reinigen voor zich uw gansch onrein gemoed!
Ja, is 't uw zielelust, om tot zyn eer te leven!
Kent gy geen grooter schat, nóg blydschap hier op aard,
Dan dat gy daagelyks uw hert aan hem moogt geeven,
Is zyn gemeenschap u meer, dan de waereld waard?
Is uwe liefde rein, tot de arme medeleden,
Die Jezus in zyn plaats op aarde na zich liet;
Wilt gy van 't uwe wel tot hunnen dienst besteden?
Acht gy 't uwe eer en roem, als gy hun hulpe biedt?
Ja deze zyn, myn ziel! alleen de rechte gronden,
Waarop gy in dien dag voor Jezus kunt bestaan;
Zoo dat in waarheid niet van u wordt ondervonden,
Alle uitterlyke schyn is niets dan wind en waan.

Wat antwoord gy hier op voor 's Heeren alziende oogen?
Ei oordeel van u zelf, zoo als 't in waarheid is.
Hoe naar, hoe naar zou't zyn, zoo gy u hadt bedrogen,
U vleide met een hoop, en echter 't heilspoor mis.
Of vindt gy u bedeest, om 't vonnis hier te vellen?
Schrikt gy voor zelfbedrog, betrouwtge u daarom niet,
Koom wil u dan voor 't oog van uwen Richter ſtellen.
Bid hem, dat hy u zelf beproeft en gansch doorziet.
Myn Jezus! 'k breng voor u een hert, geheel verlegen,
Bekommerd en bevreesd voor 't ſchaad'lyk zelfbedrog.
Heb ik gewandeld op gevarelyke wegen,
Ontdek, door 's Geestes licht, ontdek myn dwaling nog!
Ik wenſch, gy weet het Heer, my zelv' niet neêr te leggen,
Als op een vasten grond, die nimmer my verlaat,
Ei doe my niets, als 't geen oprecht is, voor u zeggen,
Dan weet ik dat myn hoop noch wankelt noch vergaat.
En is myn hert oprecht, dan heb ik niets te vreezen,
Al kwam die groote dag zelf op dit oogenblik,
Als gy, myn Richter, wilt myn Borg en Goël wezen,
Dan blyve ik veilig ſtaan, dan wykt ſtraks alle ſchrik!
Ja, 'k zal dat zalig woord uit uwen mond dan hooren;
Koom gy gezegende, en beërf die heerlykheid,
Daar gy voor 's waerelds grond, al toe zyt uitverkoren,
Waar toe ik u op aard' heb door myn Geest bereid.

Laat

Laat ondertusschen de beschouwing van dat oordeel
Veel invloed maaken op myn wandel en gedrag.
Och dat het aan myn ziel toch strekk' tot nut en voordeel,
Dat ik als een' die dat gelooft, steeds leven mag!
En wyl myn oordeelsdag beginnen zal by 't sterven,
Waarvan de tyd en stond myn kennis is ontzeid;
Myn Heiland! doe my toch die gunst van u verwerven,
Dat ik mag wakend zyn en voor uw komst bereid;
Zoo ga ik welgemoed, myn Bruidegom! u tegen,
Gelyk een wyze maagd, wier lamp vol oly brand;
Zoo zultge, o vrye gunst! o wonderbare zegen!
My brengen, daar gy woont, in 't hemelsch vaderland.

OPWEKKING TOT HEMELSGEZINDHEID.

COLOSS: III: 2.

Zoekt de dingen, die boven zyn, niet die op aarde zyn.

Wyze Pſalm LXVIII.

Op, op myn ziel! hoe noch zoo vast
Aan 't nietig ſtof, 't geen u niet past?
Hef uw gemoed van d'aarde
Tot een onzichtbaar hemelsch goed,
De rust en blydſchap van 't gemoed,
Oneindig groot van waarde!
Dring met uw aandacht naar om hoog
Tot boven 's hemels blaauwen boog,
Beſchouw daar 't zaligst Wezen,
Jehova Vader, Zoon en Geest;
Den God en 't goed van die hem vreest,
Die waerdig is geprezen!

Beſchouw den Vader in den Zoon,
Zie Sions Koning op zyn' troon
Ter rechtehand verheven,
Den Geest in zyn gewilligheid
Om 't heil voor zondaars toebereid,
Hen op zyn tyd te geven.
Zie daar ook d'Englen van Gods kracht,
Die altoos vaerdig, dag en nacht,
Ten dienst ſtaan van hunn' Koning,
En met een onvermoeiden vlyt,
Gehoorzaam aan zyn woord, altyd
Hem dienen, in zyn woning.

Ja zie daar ook, myn ziel! zie daar
Uw Broederſchap, de geeſtenſchaar
Der zaal'ge Hemelingen,
Die altoos vinden ruime ſtof,
Om tot Jehovaas eeuw'gen lof,
Het lied des Lams te zingen.
Beſchouw de zaal'ge heerlykheid,
Voor al des Heeren volk bereid,
Daar gy eens wenſcht te komen,
Wanneerge aan 't einde van den ſtryd
En 't worſtelperk gekomen zyt,
Met alle waare vromen.

Verlust u in dat zalig goed;
Laat dat vooruitzicht uw gemoed
Ontſteken in verlangen,
Naar dat gezegend Kanaän,
Daar God een eerst'ling nu en dan
Zyn volk van doet ontfangen:
Denk, is eene eersteling zoo ſchoon,
Wat zal 't dan wezen, voor den troon
Het vol genot te ſmaken;
Als God de ziel geheel en al
Met hemelsch Goed vervullen zal,
Wen zy zal binnen raken?

Laat ondertusſchen hert en oog
Geſtaag gekeert zyn naar om hoog,
Vergeet toch d'aardſche dingen;
Daar gy maar al te vast aan kleeft
En menigmaal uw hert aan geeft.
Dit past geen vreemdelingen,
Wier vaderland en erfenis,
Wier heilgoed niet te vinden is
In 't ondermaansch gewemel.
Neen, neen; uw ſchat, uw deel, uw goed,
Daar gy alleen in rusten moet,
Is in den zaal'gen hemel.

DE ZIEL MET JEZUS ALLEEN TE VREDEN.

Wyze: *Zoet gezelſchap dat met my.*

Lieve Jezus, troost van 't hert,
Een'ge toevlucht in de ſmert,
Bron van alle heil en leven,
Uwer kind'ren roem en lust,
Zoo ge u maar aan my wilt geven,
Dat ſtelt my alleen gerust.

'k Vind in 't aardsch en tydlyk goed
Toch geen blydſchap voor 't gemoed;
Zooge u daar niet koomt ontdekken.
Neen, myn Jezus gy alleen
Kunt myn ziel tot blydſchap wekken;
Gy alleen ſtelt my te vreên.

Had ik van uw goede hand,
Daar ik, buiten 't vaderland,
Als een vreemd'ling om moet zwerven,
Voedſel, dekſel, ja noch meer;
En ik moest u byzyn derven,
't Vergenoegde my niet, Heer!

Maar zyt gy myn zalig deel;
Schoon ik weinig heb of veel
Hier op aard, 'k heb myn genoegen:
Zendt gy ramp en tegenſpoed,
Moet ik onder 't kruispak zwoegen,
Uw nabyheid maakt het goed.

Neemt gy van my, door de dood,
Lieve vrienden, o wat nood?
Al moet ik het ſchepſel derven,
Als gy u maar openbaart
En m' uw vriendſchap doet verwerven,
Dat 's me oneindig meerder waard.

Word ik hier wel eens gehaat,
Klein geächt, verguist, verſmaad;
't Is my troost genoeg in dezen,
Als ik maar die eerkroon draag,
Dat ik mag een Christen wezen.
En in alles u behaag.

'k Heb my toch, met hert en hand,
Eeuwig aan uw' dienst verpand;
'k Wil 't ook eeuwig met u hou'en:
't Ga op aarde hoe het gaat,
'k Wil op u myn hope bouwen,
Gy, gy zyt myn toeverlaat.

Heb ik u, 'k heb alles dan,
Dat my vergenoegen kan;
By u is het al te vinden,
Rykdom, wellust, ſtaat en eer,
Vriendſchap, ja, myn Zielsbeminden,
Heb ik u, ik wensch niets meer.

In myn duister zytge een zon:
In myn ledigheid een bron,
Tot vervulling der gebreken;
In den geestelyken ſtryd,
Mag ik moedig 't hoofd opſteken,
Wyl gy daar myn helper zyt.

Weg dan waereld met uw ſchat,
Eer en wellust, 'k wil het pad,
Dat naar boven leidt, betreden,
Met myn' Jezus, en myn kruis
Willig dragen hier beneden,
Tot ik ben in 's vaders huis.

Ik heb u in eeuwigheid
Myne vriendſchap opgezeid.
'k Heb een beter vriend verkoren,
Daar ik het meê houden zal,
Dien 'k heb eeuwig trouw gezworen,
Jezus is myn eenig Al.

Ach myn Jezus lief! neem toch
Myn geheel gemoed, dat noch
Aan uw' dienst wordt opgedragen!
Wilt gy alles zyn voor my,
Laat het u dan welbehagen,
Dat ik eeuwig d' uwe zy!

ZIELSÖPWEKKING

tot onderwerping aan

DES HEEREN WIL,

onder ſmertelyke beproevingen en ſlagen.

PSALM LXII: 6.

Doch gy, o myne ziel, zwyg Gode; van hem is myne verwachting.

Hoogwyze God! die alles doet,
Wat u behaagt, alle uwe daden,
Die yder ſtil aanbidden moet,
Zyn wyze en heil'ge vredepaden:
Al is uw weg in donkerheid,
Waar van men 't eind niet kan doorgronden,
Hy is nochtans vol majeſteit
En altyd goed en recht bevonden.

'k Erken dit, Heer! maar ach, myn hert,
Dat trotſe hert, dat niet wil bukken
Voor u, wanneer gy ſmert op ſmert
My toezond, wen me uwe hand komt drukken,
Is Zeer genegen, om uw' weg,
Zoo wys en heilig, te betwisten,
Daar 't paste, zonder tegenzeg,
Altoos te hand'len als een Chriſten.

Zou dan een nietig aardeling
Zich met u in 't gericht begeven?
Neen, neen; ik ben veel te gering,
'k Wil liever voor uw hoogheid beven,
Al waar't, dat gy 't al van my naamt,
Myn liefſte Vrienden, goed en eere,
En al wat dierbaar is, 't betaamt
My nochtans, u te zwygen, Heere!

Geef my hier toe geduurig kracht;
Want, ſchoon ik weet dat dit myn plicht is,
Zoo die niet wordt in my volbragt,
En 't hert door uw genaê gericht is
Tot ſtilheid, 'k ben elk oogenblik
Geneigd uw' weg weêr te bedillen,
Waar voor ik heilig beeve en ſchrik;
Doe my toch, zoo gy wilt, ook willen.

Geef my hier toe een diep gezicht
Van uwe vrymagt in uw daden,
Op dat ik voor uw hoogheid zwicht',
En nooit mag naar de reden raden.
O neen! al woudt gy my tot ſtof
Vermalen, 'k heb geen tegenzeggen,
Daar 'k noch met dankbaarheid en lof
De hand op mynen mond moet leggen.

Och! mogt ik, door uw wys beſtuur,
Gelyk het goud, te voorſchyn komen,
't Geen in de ſmeltkroes, door het vuur,
Al zyn onreinheid is ontnomen!
Ei, reinig zoo myn onrein hert
Van al het ſchuim en vuil der zonden;
Dat ik door uw genade werd
Zoo zuiver als dat goud bevonden!

STICHTELYKE ZIELSZUCHT TOT DEN VERHEERLYKTEN HEILAND,

als het Hoofd zyner Kerke, om eenen overvloediger maat van zynen Geest, in deze geestelooze dagen, by gelegenheid van het vieren van het

PINXTERFEEST.

Stem Pfalm LXVIII.

Verheven Vorst! die op uw troon
Geſtegen zyt, en de eerekroon
In eeuwigheid zult dragen;
Na dat gy hier in 't worstelperk
Volbragt hebt 't groot verlosſingswerk,
Naar 's Vaders welbehagen:
Gy hebt gezegd, toen gy op aard
Noch by uw dierbaar Erfvolk waart,
Eer gy wierdt opgenomen,
'k Ga wel naar 't lichaam van u heen,
Maar 'k laat myn volk toch niet alleen,
'k Zal tot u wederkomen.

„ Verhoogd aan 's Vaders rechtehand
„ Zal ik myn Geest ten onderpand
„ Van myne liefde zenden;
„ Myn' Geest, dien'k door myn hertebloed
„ Verworven heb om uw gemoed
„ Te troosten in elenden.
„ Die zal vergoeden myn gemis.
„ Wyl hy de Geest der waarheid is,
„ Zal hy u steeds geleiden
„ In alle waarheid op de baan,
„ Langs welke ik u ben voorgegaan:
„ Hy zal nooit van u scheiden.

Aan 't woord, uit uwen mond gegaan,
Hebtge ook in deezen trouw voldaan,
Toen gy kwaamt nederdalen
Op Sions berg, vol Majesteit,
En 't huis van uwe heerlykheid
Met uwen glans bestraalen;
Toen gy uw' Geest zoo wonderbaar
Uitgoot op uwe Apostelschaar,
Die hunne lippen raakte
Met hemelsch vuur, waar door hun tong
Ter eer van u, hunn' Koning, zong,
Wyl 't hart van yver blaakte.

Dat wonderwerk van uwen Geest
Is ook van zulk een vrucht geweest,
Dat duizenden van zielen
Gerukt zyn uit des Satans magt,
Die u, o Vorst! zyn toegebragt
En voor u wilden knielen.
Toen reed ge' als Overwinnaar voort,
Op 't zalig Euangelie woord,
Als op een Zegewagen;
Toen wierdt uw naam tot s' waerelds end,
Zelfs onder 't Heidendom bekend,
Daar gy wierdt omgedragen.

Toen moest de helvorst voor uw magt,
Die hem verſloeg en t'onder bragt,
In ſlaafſche ketens bukken;
Toen zag die wreedſte dwingeland
Zich door zyns overwinnaars hand
Een' ryken buit ontrukken.
Toen wierdt de glans van heiligheid
En deugd ook op uw volk verſpreid;
Zy ſchenen in het duister,
Als lichten. O gewenschte ſtond!
O heilgoed van het nieuw verbond,
Uw' grooten naam tot luister;

Och,

Och, dat die heuchelykſte gloed,
Door uwen Geest verwekt, gevoed,
Thans leefde in uwe Kerke!
O Heiland! zend dien zelfden Geest,
Gelyk wel eer op 't Pinxterfeest,
Dat die eens krachtig werke!

Uw Hof, wel eer zoo luisteryk,
Is nu een doods vallei gelyk
Vervuld met dorre lyken,
Zoo gy geen Geeſt des levens geeft,
Die in de dooden blaast en leeft,
Zal 't doodsch gelaat niet wyken.

Men hoort een klagt uit ieders mond.
Elk zucht en dat niet zonder grond
Om geestelooze dagen.
Elk voelt, (zoo plichtverzuim hem ſmert)
Dat hy een dor gevoeloos hert
In zich, ſteeds om moet dragen.
Uw dierb're Bruid, verſierd voor heên
Met glans van heiligheid, die ſcheen
Gelyk fyn goud te wezen,
Is nu een aarden vat gelyk,
Waar in, door 't walglyk zonden ſlyk,
Uw beeld naauw is te lezen.

Haar ganſchen wandel is bevlekt;
Een doodsgelaat heeft haar bedekt.
Zelfs in 't verborgen leven
Wordt menigmaal de beste plicht,
Zoo geest-als-yverloos verricht.
Men blyft aan d'aarde kleven.
Hoe zeldzaam hoort men hier of daar,
Die heuchelyke en blyde maêr,
Dat zondaars zyn verſlagen,
Die met hun zonden pak belaên,
Verlegen, uit zich zelven gaan,
En naar den heilweg vragen.

Schoon gy getrouwe knechten zend,
Die ſteeds 't hun toevertrouwd talent
In uwen dienst beſteden:
Die nu door 't zoet van heil en vreê
Dan door de vrees voor 't eeuwig wee
Elk trachten te overreden.
Zy moeten nochtans menigmaal,
Die akeligſte jammertaal,
Al weenende, doen hooren;
Ik heb myn moeite, tyd en kracht
Onnut en ydel toegebragt,
De zondaar ſtopt zyne ooren.

Ach,

Ach, Heiland! dit 's de jammer ſtaat
Van Sion, dit 's 't bevlekt gewaad,
Datge uwe Bruid ziet dekken.
O die 't verval der kerk bezucht,
Is, Heer, niet zonder gront beducht,
Dat gy ſchynt te vertrekken,
Met uwes Geestes zalig werk
Uit dit gedeelte van uw Kerk.
Ach ziels vriend! Ach waar henen?
Waarom zoud gy noch verder gaan
En langer op den drempel ſtaan?
Ai hoor uw knechten weenen;

Uw' Knechten, dien deez' rampſtaat ſmert,
Dien Sions breuk gaat aan het hert.
Keer toch in gunst eens weder,
Zie met een medelydend oog
Op uwe Kerke van om hoog,
Zend uwen Geest weêr neder!
Schoon 't heilig is, o Heer en recht
Indienge, in toorne, tot ons zegt,
„Myn' Geest, zoo menigmalen
„Van veele ontäarden wederſtaan
„En uitgebluſcht, zal ik voortaan
„Niet meer doen nederdalen.

Verheerlyk uwe trouw veel eer;
Uw liefde en goedheid, gunstryk Heer,
Dan verder heen te wyken!
Ontwaak, ontwaak eens, toon uw' kracht,
O arm des Heeren! Laat uw magt
Eens heuchelyk aan ons blyken!
Koom Geest; koom werk eens als een wind,
Die allen tegenstand verslind,
Gelyk in voorge dagen.
Laat 's konings pylen het gemoed
Van velen treffen, 't geen hen doet,
Naar Sions heilweg vragen.

Ontruk den helschen Vorst zyn' roof,
O! breng eens, door het waar geloof,
Veel kostelyke zielen
Tot Sions Vorst, die hem geheel
Verkiezen tot hun zalig deel,
En voor hem nederknielen.
Maar sla toch teffens van omhoog
Op 't Volk van uwen lust uw oog
In liefderyk ontfermen;
Gedoog niet langer, dat het zaad
Van u gekogt, in zulk een' staat
Van diep verval blyft kermen!

Gy immers leeft noch, als het Hoofd
Van uwe Kerk; gy hebt beloofd,
Uw' Geest te zullen ſchenken,
Die haar bewatere als een Hof,
Die vruchten draagt tot uwen lof.
Wil aan dat woord gedenken.
Och, kwam 'er eens een Pinxterfeest,
Gelyk voorheen! och daalde uw geest
Met volle levensſtroomen!
Dan zal de doodſche ſlaaprigheid,
Die op 't ontglansde Sion leit,
Eerst worden weggenomen.

ZALIGE VOORRECHTEN OP DEN NAAUWEN LEVENSWEG TE GENIETEN.

Al wie, door wond'ren van Gods eeuwig alvermogen,
Zyn hert ooit vondt bewogen,
Om, met verzaking van den zondenweg, het pad,
Dat heên leidt naar Gods ſtad,
Te kiezen, vindt daar op een innig zielsgenoegen,
Veel meer dan toen hy zwoegen
Moest onder 't zondenjuk; toen hy van God afliep
En in een doodſlaap ſliep;
Daar hy geſlingerd wierd door duizenderlei lusten,
Daar hy nooit in kon rusten,
Ja daar zyn beste vreugd verdween, als eens de dood
Hem in gedachten ſchoot.
Nu kan een ziel, die zich aan Jezus heeft gegeven,
Getroost en veilig leven.
Ja, nu vindtze, in één uur, meer waar en duurzaam zoet
Dan in al 't aardſche goed.

Zet zy zich eenzaam neêr, van 't woest gewoel geſcheiden,
Om lieffelyk te weiden,
Met ſtillen aandacht, in al 't zalig Godlyk ſchoon,
Dat afſtraalt van Gods Zoon;
Wordt zy hier by bepaald, het maakt haar vlot en vaerdig,
Z'acht hem haar liefde waerdig,
Zy draagt zich aan hem op met diepe eerbiedigheid
En roemt zyn majeſteit.
Of wordt het haar vergund, met vuurige gebeden
Tot voor Gods troon te treeden,
En daar vrymoedig en geloovig al haar nood
Te ſtorten in Gods ſchoot;
Dat 's 't leven van de ziel, dat troost en ſterkt het herte
In bangen nood en ſmerte:
O Ja, dat worstelen, als Jacob deed met God,
Is thans haar zaligſt lot.
Mag zy het bybelwoord met aandacht eens doorbladen
En in die zee zich baden,
Dat is een bron van troost, die 't hygend hert verkwikt,
En raad en hulp beſchikt.
Genietze hier van God veel aardſche zegeningen;
Zy wenscht, door al die dingen,
Te worden opgeleid tot een veel beter goed,
Dat rust geeft aan 't gemoed.

Of zwoegt zy onder ſmert en bitt're tegenheden;
Zy wenſcht, altoos te vreden,
Te volgen 's Heeren weg, die door zyn wys beſtuur
Beſchikt het zoet en zuur:
Zy weet dat 's Levensweg een enge en naauwe baan is,
Waar op Gods Zoon gegaan is,
Die tot haar roept, „ Ik ging u als uw Leidsman voor,
„ Volg my op 't zelfde ſpoor,
„ Ik vat uw rechtehand, 'k zal naar myn raad u leiden
„ En nimmer van u ſcheiden.
„ Myn liefd'ryk oog houde ik op u in allen nood,
„ Ja midden in de dood.
„ Hoe duister't ook mogt zyn, ik zal u nooit begeeven.
„ Blyf maar vast aan my kleven;
„ Ik ſta als borg voor 't eind, dat einde, 't geen eens al
Uw leed vergoeden zal.
Die toeſpraak aan het hert kan alle leed verzachten.
Die geeft den moeden krachten,
Hoe hoog de nood ook klimme, in allen tegenſpoed
Maak die haar welgemoed.
Of mag de vlugge ziel, door al het aardſch gewemel,
Eens ſtygen in den Hemel,
Daar zy haar heerlyk Hoofd ziet pralen met de kroon,
Als Koning op zyn troon;

Daar

Daar al het Geeſtendom, de Zaligen en d'Engelen
Hun ſtemmen ſaamen mengelen,
Om Gode en 't Lam, dat voor de zonden is geſlacht,
Te pryzen dag en nacht,
Daar Jezus reeds voor haar een plaats is gaan bereiden,
Daar hy ze eens zal geleiden
In volle zegepraal aan 't einde van den ſtryd.
O zaalge vreugdetyd!
Dit's voor de ziel een feest, dit kan haar recht verkwikken.
O zaalige oogenblikken,
Als dat genoten word! De grootſte ſchat op aard
Is daar by 't minst niet waard.
O allerheuglykst pad, zoo vol van lieflykheden!
Al, wie 't ooit heeft betreden,
Kreeg nimmermeer berouw, dat hy het breede pad
Daar voor verlaten hadt;
Maar acht het zyn geluk, al valt het hem eens bange,
Al duurt den weg wat lange;
De zegekroon in 't oog ſpoort hem geduurig aan,
Om rustig voort te gaan.
Ach arme Wereldling, die 't pad ter hel bewandelt,
Zaagt ge eens, hoe dwaas gy handelt,
Dat ge op den levensweg zoo ſmaalt, en 't volk verächt,
Dat daar op is gebragt;

O hadt gy ooit maar eens, al was 't voor weinig ſtonden,
't Genoegen ondervonden,
Dat 's Heeren volk geniet, daarze op de ſmalle baan
Naar Sion henen gaan!
Hadtge ooit eens recht geſmaakt, dat zonden te beweenen,
Meer blydſchap kan verleenen,
Dan alle waereldvreugd, een vreugd van korten duur,
Die in het ſtervensuur
Voor eeuwig afſcheid neemt; wyl dan het dartel herte
Zwoegt onder angst en ſmerte.
Hadt gy dat al gezien; in plaats van dat geſmaal
Spraakt gy haast andre taal,
Ja zoudt uw' ouden weg vrywillig laten varen,
En voegde u by de ſchaaren
Van 't arm, elendig volk, dat, langs het deugdenpad,
Streeft naar de Hemelſtad.

VERGENOEGEN IN GOD.

'k Gun een andren 't zondig woelen
In de waereld; ik voor my
Ben te vreden, zoo 'k mag voelen,
Hoe genoechelyk het zy,
Met een heilig zielsverlangen,
Myn gemoed te wenden tot
Een Drieëenig zalig God,
Daar ik alles kan ontfangen,
Wat de ziel vernoegt. 't Is dan
Dat ik vrolyk wezen kan.

GEMOEDIGDHEID onder KRUIS.

Schoon God zyn volk kaſtydt met vaderlyke roeden,
En naar zyn vrymagt hen bezoekt met tegenſpoeden,
(Terwyl hy boozen hier niet altyd 't loon vergeldt,)
O als hy zyne hand ter hulp maar uit wil ſtrekken,
Hen met de ſchaduw van zyn liefdevleug'len dekken;
Dan houden ze in dat al noch edelmoedig 't veld.
Ja mogenze, in hun hert, die zaalge blygalm hooren,
Houdt moed! Ziet op de kroon! Niets kan hun vreugd dan ſtooren.

HET

HET VERTROUWEN OP GOD.

Al, wie zyn zaligheid op vaste gronden bouwt,
Moet, met zyn gantsche hert, al 't ondermaansch verzaaken,
Moet afzien, van al 't geen waar op hy heeft vertrouwt,
En tegen 't zondig vleesch en booze lusten waaken.
O zalig, die zyn ziel alleen op God verlaat!
Laat vry een waereldling hier zyne hoop verachten;
Terwyl hy vast op God als op een rotsſteen ſtaat,
Mag hy, in ſpyt der hel, al 't heil van hem verwachten.
Die zoo een ſteunſel heeft voor zyn benaauwd gemoed,
Die roeme vry in God als in zyn hoogſte goed!

ZIELSAANDACHT,

over den ſtaat der

HEERLYKHEID

NA DIT LEVEN.

PSALM LXXXIV: 2.

Hoe lieflyk zyn uwe woningen, O Heer der Heirſchaaren.

Myn ziel! myn edle geest! door God aan my gegeven,
Niet om gehecht te zyn aan dingen van deeze aard',
Neen; maar om boven 't ſtof naar hooger goed te ſtreven,
En door geloof en hoop te ſtygen hemelwaard!
Heeft God u door zyn' Geest een eerſteling geſchonken
Van dien volzaal'gen oogst, dien gy in heerlykheid
Genieten zult; laat dit uw yvervuur ontvonken;
Leer uit deez' voorſmaak, welk een heil u zy bereidt.
Hebt gy de roeping, die van boven is, ontfangen,
Vergeet dan 't ondermaanſche en al 't geen achter is:
Zie op de kroon aan 't eind' der loopbaan opgehangen,
Het gouden kleinnood van uw zalige erfenis.

Sluit

Sluit oogen, ooren, hert voor al het aardsch gewemel,
Dat niets u ſtremmen moge in aandachtsoefening,
Dring door het zichtbre heen, tot boven in den hemel,
Doe reeds op aarde 't werk van eenen hemelling.
Daal neêr, myn ziel! daal neêr, in diepten niet te peilen.
Zink in den oceaan van deze zaligheid;
Klim op de hoogte der beloften, die niet feilen,
Zie op 't genadeloon, op d'eeuw'ge zaligheid.
Zie met aanbiddinge op de lieffelyke woning
Van 's Vaders huis, daar heen Gods Zoon u noodt:
Daar gy eens op den dag van uwe zaal'ge kroning
Zult worden ingeleid, verwonnen door de dood.
Wyl 't God noch niet behaagd, dat gy wordt opgenomen
In 't zalig vol bezit; verblyd u in die hoop,
Myn ziel, dwaal in dat ſchoon, daar ge eens wenscht in te komen,
Als gy gekomen zyt aan 't eind van uwen loop.
Kom, wil met Iſak eens in 't open veld gaan weiden,
Met Moſes, op den berg van overdenking gaan,
Schouw eens, met Abram, 't land, dat God u wou bereiden,
De zalige erfenis, het hemelsch Kanaân aan.
Hoe dierbaar is die plaats, hoe zalig en begeerlyk?
Klim, van het minder tot het meerder, hooger op;
Zyn al de werken Gods, die gy hier ziet, zoo heerlyk,
O hoe ryst dan de glans des hemels niet in top!

Is

Is hier een eerſteling, als die de ziel mag ſmaaken,
Zoo aangenaam, zoo zoet, dat zy zelfs een woeſtyn
Kan tot een Bethel en gezegend Godshuis maken;
Hoe heuglyk zal, o ziel, u de oogſt hier na eens zyn?
Kan hier de minſte blyk van 's Heeren liefdeſtraalen
Een hert bemoedigen, dat moedloos nederzygt,
Als God die in de ziel genadig neêr laat dalen;
Hoe groot zal 't heil niet zyn, datge in volmaaktheid krygt!
Gelyk het Zonnelicht, wanneer het ryst en flonkert,
Het ſierlyk ſtargewelf, hoe helder dat ook licht,
Ten eenemaal verdooft; en door zyn' glans verdonkert
Zoo zal de volle glans van 's Heeren aangezicht,
In 't luiſterryk Paleis, in 's Hemels ruime zalen,
Al 't geen 't geloofsöog hier ſlechts door een ſpiegel zag
En als by ſchemerlicht, in 't helderſt licht doen pralen,
En ſtellen voor 't gezicht als in een vollen dag.
Tree toe, myn ziel! beſchouw de *Plaats*, die hemelwoning,
En ſtaröog op het heil, 't geen daar de ziel geniet,
Denk aan 't *gezelſchap* dat daar is by uwen Koning,
Stel u eens 't *heilwerk* voor, 't welk daar altoos geſchied'
Verlies, verlies u in deez' wondren der genaden,
Hier is een afgrond, daarmen altoos dieper zygt,
Hier is een Oceaan, kom wil u hier in baden,
Tot dat ge in heerlykheid, eens de volmaaktheid krygt,

Hoe groot en heerlyk zal de *Plaats* niet zyn daar boven!
De namen, die God zelf daar, in zyn woord, aan geeft,
Zyn magtig, u daar van wat groots te doen gelooven
En dat zy waardig is, dat gy 'er ſtaâg naar ſtreeft.
Zy hiet Gods *Paradys*, daar niets u zal ontbreken,
Daar wordt de zaal'ge ziel altyd vol op verzaad,
Daar vloeiën uit den troon de held're waterbeken,
De ſtroomen der genaê, die God in 't hert uitlaat.
Daar wordt geen kostbaar goud en zilver in gevonden,
Of eêlgeſteente. O neen; maar de Drieëene God
Is 't overvloedig goud. De ziel wordt daar verſlonden
Als in een liefde zee. O ſchat, o zalig lot!
Daar zult gy, als 't geboomt, op 't mildst gelaân met vruchten,
Aan die revier van God, voor eeuwig zyn geplant,
Daar zal d'onvruchtbaarheid u nimmermeer doen zuchten,
Men vind geen dorre ſtruik in 't Hemelſch Vaderland.
Gods heilwoord noemt deez plaats het *Rykshof* van den koning,
Zyn glorieryk Paleis, voorheenen afgemaald
Door Isrels heiligdom, daar hield God zyne woning
Op d' arke des verbonds, door hemelglans beſtraalt.
Daar 't wetboek, Arons ſtaf en 't manna was verborgen.
Doorluchtiger dan daar toont God zyn aangezicht,
Waar 't goud van heiligheid, als in een heldren morgen,
Zal blinken, ja, waar hy in 't ongenaakbaar licht

On-

Onmiddelbaar zal by de Hemelingen wonen,
Hen overſchaduwen. Daar zal de Middelaar
Zich, in de kracht van zyn drie ampten, hun vertoonen,
En zyn in 't midden van de vrygekogte ſchaar.
De wet der heiligheid zal hy in 't herte ſchryven,
Daar hy hen rykelyk met hemelsch manna voed,
Hy zal in eeuwigheid hun Heer en Koning blyven,
Daar hy hen 't heilgoed ſchenkt verworven door zyn bloed.
Noch meer de hemel hiet *een huis*, dat zonder handen
Door God, dien konſtenaar en bouwheer, is geſticht.
Een Stad, die 't licht der zon niet hoeft, noch ook het branden
Van fakklen; maar die God met grooter' glans verlicht
't Is 't eeuwig *Koningryk*, daar aller Vorſten Koning
De levenskronen deelt aan yder onderdaan,
Wien 't wordt gegunt, om in deez zaal'ge hemelwoning
Te krygen een verkeer met hun, die voor hem ſtaan.
Het is een veil'ge plaats, daar al de zaal'gen rusten,
Ontlast van zorg en vrees, in Abrâms zagten ſchoot:
Daar kan men ongeſtoort zich in den Heer verlusten.
De laatſte vyand werd verwonnen in de dood.
Het heuchelyk verblyf zal daar ook eindloos duuren,
Daar 's eeuwigheid 't begin, de voortgang en het end,
Daar telt men niet by jaar, noch maanden, dagen, uuren;
Daar is verwiſſeling van dag noch nacht bekent.

Zoo lang de zaalge God niet ophoudt God te weezen,
Zoo lang zal daar de ziel in God wellustig zyn,
Men hoeft daar voor geen dood of ſcheiding ooit te vreezen,
Daar leeft men eeuwig in het licht van Gods aanſchyn.
De ruimte van die plaats is nimmer af te meeten.
Is 't onderſt voettapyt, het fierlyk ſtargewelf
Zoo groot, dat men de maat noch paalen niet kan weeten,
Hoe onäfmeetelyk is dan de hemel zelf!
Ja hoe doorluchtig het verblyf moet zyn hier boven
Kuntge, in een flaauwe ſchets, reeds op deze aardezien;
Haar laagſte zoldering moet u al doen geloven,
Wat ſchoonheên zy verbergt, die 't ſterflyk oog ontvliên'
Zie daar 't uitſpanſel, ryk verſierd met ſchoone lichten,
De zon, die 't al verheugt, de zilver blanke maan,
De ſtarren die haar' loop zoo juist geſchikt verrichten
Klim daar door hoger op, merk 's hemels ſchoonheid aan.
O ſchoon Jeruzalem, o Stad vol heil en vreden!
Uw luister overtreft al, wat ik fierlyk ken.
Aan u te denken is myn hemel hier beneden,
Gy zyt myn troost, zoo lang ik noch in Meſech ben.
Myn God! ai doe my toch in deze Stad eens komen,
Waar van gy my hier reeds de zaalge hope ſchenkt.
Och wierd ik door de dood haast tot u opgenomen,
En uit den levensſtroom voor uwen troon gedrenkt!

Ga voort, gy moet u hier alleen niet by bepalen,
Myn ziel! dring verder door in deze zaligheid;
Zoek in den kring van dat oneindige te dwaalen,
Beſchouw het groot *Geluk*, voor u daar toebereidt.
O welk een heerlyk goed zal God daar aan u ſchenken,
't Gewicht der heerlykheid, dat onuitſpreeklyk is,
Gansch zeer uitnemend; wie, wie kan te recht bedenken,
Wat God heeft weggelegt ter zalige erfenis?
Geen tong, hoe mild begaafd, kan dit naar waarde ooit malen,
Geen pen, hoe vaardig, die daar immer aan voldoet,
Ja die het vaardigst ſprak in allerhande talen,
Kon noch niet recht den top vermelden van dit goed.
O zaligheid, zoo *hoog*, dat ik u niet kan meten;
Zoo ondoorgrondlyk *diep*, dat ik geen gronden peil;
Oneindig in *getal*, wie kan uw veelheid weten?
Wie ſchat uw ſchoonheid recht, o onnadenk'lyk heil!
Geen oog heeft ooit gezien, geen oor heeft ooit vernomen,
Het geen Jehova ſchenkt aan zyn verkoren volk,
't Zal dan eerst zyn gekent door hen die binnen komen,
Wanneer zy zinken in deez' grondeloozen kolk.
Myn ziel! God zal u dan geheel en al volmaken,
't *Verſtand*, dat hier beneên zoo eng is en bepaald,
Zal daar een eindeloos getal der ſchoonſte zaken
Zoo kennen, dat het in zyn oordeel nimmer dwaalt.

Daar zult gy God Drieëen, het allerzaligst Wezen,
In d'onafmeetb'ren kring van zyne heerlykheid
En deugden, kennen, niet in 't duister als voor dezen;
Maar van naby en klaar in zyne majesteit.
Daar zult ge uw heerlyk Hoofd, uw' Vriend, uw' Goël kennen,
Verheerlykt voor den troon, als mensch en middelaar,
En u altoos aan hem gemeenzaam mogen wennen.
Ook kennen Jezus Geest, uw' troostverzegelaar,
Die u hier op den weg het eerst kwam overtuigen,
Tot het geloof bewrocht, bewaarde en vatte uw hand
En uit de borsten der vertroosting wel liet zuigen,
Die u geleiden zal tot in het Vaderland.
Daar zult ge u zelven zien, en wie gy waart te voren,
Hoe zondig, hoe onrein, verdoemelyk voor God,
Die zonder Jezus bloed voor eeuwig gingt verloren
En niets te wachten hadt als een rampzalig lot,
Ook we gy dan zult zyn, zoo zalig en zoo heerlyk,
Ja eeuwig wezen zult, verzadigd met Gods beeld;
O kennis, voor 't verstand zoo wenschlyk en begeerlyk,
Dat zelfs 't voorüitgezicht 't gemoed reeds lieflyk streelt.
Daar zult gy buiten u ook kennen al Gods werken,
Die hy ooit in natuur of in genade deedt;
Wat zult gy daar Gods magt en heerlykheid niet merken,
Als gy met uw verstand in deze diepten treedt?

't Ver-

't Verband, den ſamenhang, en aller dingen orden,
Zoo net, zoo juist geſchikt, zelfs in 't geringste ding
Van 't gansch heeläl, zal daar een heerlyk voorwerp worden,
Wen gy het recht beſchouwt, van uw verwondering.
Ja hooger klimmende tot Gods genadewonderen
Zal 't zielsöog klaarder zien zyn eeuwig vreêverbond,
Zyn' liefdewegen, om, daar door, zich af te zonderen
Een volk voor zynen naam uit 't ganſche wereldrond.
Dit alles op een wyz', die hier nooit is vernomen,
Die overeenkomt met den ſtaat der heerlykheid.
Daar zal de kennis zyn, niet ſtukswys, maar volkomen,
Die u geſtadig tot Gods eeuw'ge liefde leidt.
Een kennis, die ſteeds werkt een heilig zielsverlusten,
Onmiddelbaar en klaar, die 't hert nooit ledig laat,
Die nooit vermoeiën zal; maar in den Heer doen rusten,
Die u zal heiligen en nimmermeer vergaat.
Wat zal uw *Wil* daar niet in reine liefde blaken,
En één zyn in die liefde, als Vader, Geest en Zoon!
O wat zal dat uw ſtaat niet glans- en luistryk maken,
En ſtellen uw geluk op 't heerelykst ten toon!
Nooit zal zich daar de ziel naar iets onheilgs keeren;
Maar altoos werkzaam zyn in, naarjen tot haar God,
Vrywillig alles, zoo als God zulks wil, begeeren,
Niets dan dat heilig is ooit kiezen tot haar lot;

Daar zult ge in eeuwigheid en onveränderd willen,
Met zoo een wil, die ſteeds in God berusten zal,
Daar zal Jehova God al uw'begeerten ſtillen,
Wanneer hy worden zal in allen 't zelig al.
't *Geweten* zal dan ook volöp God zelf genieten,
Waar door de hemel eerst ten hemel word maakt.
De Heer zal dat met vreugd geſtadig overgieten,
Zoo dat het, door 't gevoel daar van, aan 't branden raakt.
Hy zal u kennen met een gunstryk welbehagen,
Gelyk gy hem altoos in liefde kennen zult,
Zyn glansryk heilig beeld zult gy voor eeuwig dragen,
Waar door uw hert altoos met vreugd zal zyn vervuld.
't Gevoel der liefde Gods zal nimmer daar ontbreken,
Daar zonde of ſatan nooit de zielerust verſtoort,
Daar men zyn heilryk hoofd, al juichende, op mag ſteken,
Daar gaat het hemelwerk ſteeds ongehinderd voort.
Uw *lichaam* zelf zal daar volkomen heerlyk wezen,
Aan 't glansryk lichaam van uw Godlyk hoofd gelyk,
Van al 't gebrekkige voor eeuwig zyn genezen,
Om weêr met u vereent te leven in Gods ryk.
Dat zelfde lichaam, hier een gasthuis vol elende,
Eene brooze leeme hut, die afgemarteld werdt
Door ramp op ramp, een ſpys der wormen aan het ende
Zal daar ontſlagen zyn van zwakheid, ziekte en ſmert.

O daar zal nooit een traan meer vloeijen uit uwe oogen.
De Leidsman, die u voor den troon heeft ingebragt,
Staat reeds bereidt, om die voor eeuwig af te droogen.
In dat Jeruzalem galmt nimmer zucht noch klacht.
Het lichaam hier onrein, verleidende tot zonden,
Waar door de geest, helaas! zoo dikwyls wordt besmet,
Zal daar, door 't bloed des Lams, gansch zuiver zyn bevonden,
Dat loome en traage lyf, 't geen u hier vaak belet,
Zal daar zyn geestelyk, van 't zondig vleesch ontslagen,
En altoos vaardig tot Jehovaas dienst en werk;
Daar zal het onvermoeid de zegetakken dragen
En zyn gelyk gemaakt aan 't heerlyk Hoofd der Kerk.
De *Zinnen*, die veeltyds tot kwade boden dienden,
Waar door steeds kwaad op kwaad tot u wierd ingebragt,
Die zullen u daar zyn gelyk getrouwe vrienden,
Waar door uw zielerust toeneemt in haare kracht.
Daar zult gy *hooren* al de zaalge vreugdepsalmen,
Het choorlied voor den troon; daar klinkt, door 't hemelhof,
Het ongestoord gejuich der hallelujahs galmen
Van al 't gezaligd volk, tot 's Heeren eeuwgen lof!
't *Gezicht*, dat u hier ook zoo dikwyls af kon trekken
In d'allerreinsten plicht van Godsdienstoeffening,
Zal daar tot eer van God uw heilige aandacht wekken,
Steeds bezig, nooit vermoeit, in heilbespiegeling

Van al de werken Gods; daar in zult gy zyn deugden
Zien blinken op het schoonst en ryk ten toon gespreid.
Wat onuitputb're stof van zalige zielenvreugden?
Waar werdt Jehovaas roem ooit meer door uitgebreid?
Geen *hertstocht* zal 'er zyn, die u daar kan beroeren,
Die of tot zonde u leide, of stremme uw' vreugdenstaat,
Geen toornigheid of drift zal u daar ooit vervoeren:
Daar droefheid wykt, daar vrees in eeuwigheid vergaat;
Maar al wat uw geluk bevorderlyk kan wezen,
Verwondering en liefde en blydschap nooit gestaakt,
Zal daar ten hoogsten trap en toppunt zyn gerezen,
Daar, daar alleen is al, wat wenschlyk is volmaakt.
De nieuwe ontdekking van Gods Wezen, Wegen, Werken,
Al wat op aarde nog zoo diep verborgen lag,
Zal daar de hertstocht van verwondering versterken,
Als gy 't eens kennen zult in zynen held'ren dag,
Verwondering, die u, myn ziel! gansch zal verrukken.
Als God, onmiddelbaar, u toont zyn heerlykheid,
Hoe zult gy u dan voor uw' Koning neder bukken,
Aanbiddende zyn glans en hoogste majesteit?
't Beminnelyke in God, dat hy u zal doen smaken,
Waar heen de neiging van een tederlievend hert
En wil zich uitstrekt, zal u vuuriger doen blaken
In liefdegloed, tot die een vlam des Heeren werd'.

Ja

Ja daar zal eeuw'ge vreugd en gulle blydſchap wezen,
Daar wordt niets dan gejuich en hemelzang gehoord,
Daar is in eeuwigheid geen onheil meer te vreezen,
Geen duivel, wereld, vleesch, die ooit de blydſchap ſtoort.
Verzadiging van vreugd, volmaakte lieflykheden
In's Heeren rechte hand en voor zyn aangezicht,
Die zullen daar de plaats van druk en rouw bekleeden,
Als God de ziel beſtraald met zyn volzalig licht.
Noch maakt dit, O myn' ziel! niet uit al 's hemels luister
Zie ook 't *Gezelſchap*, dat daar boven op u wacht,
't Geen gy eens vinden zult, wanneer gy uit dit duister,
Door 't zalig englenchoor, wordt in het licht gebragt.
Aanzittende met hun, die reeds in vroeger tyden
Gezaligd door het Lam daar wierden ingeleid,
Zultge u eenſtemmig, zoo als zy, in God verblyden.
Daar zal het waarheid zyn, 't geen God eens heeft gezeid;
Hoe liefelyk het zy dat broeders ſamen wonen,
Daar zal geen nyd of haat, maar altyd liefde zyn.
Daar zal geen vyandſchap zich ooit, of ooit vertonen,
Dat ſterft als 't lichaam ſterft; dat blyft in deez' woeſtyn.
Daar zal nooit de eene mensch den anderen verleiden;
Maar elk zich voegen by 't eendrachtig hemelchoor,
Om 's Heeren majeſteit en roem ſteeds uit te breiden,
Die 't zondig ſtof tot zulk een heerlykheid verkoor.

Ja

Ja daar zal onder hen nooit rouw of ſmerte komen,
Geen klagende Propheet heft daar een treurlied aan,
Geen Petrus weent daar ooit, daar word geen traan vernomen,
Geen Tollenaar blyft daar vol angst van verre ſtaan;
Daar zullen ze, in den rei der zaalge hemellingen,
Aanheffen 't vreugdelied, ontdaan van alle ſmert,
En in alle eeuwigheid op hooger tonen zingen,
Met een verhemeld en altoos verwyderd hert.
Voeg hier nog by, myn ziel! dien rey der ſterke Helden,
De heilige Engelen, die op dit vreugdefeest,
Als vlammen vuurs, vol gloed Gods luister zullen melden,
En vaardig ſtaan ten dienst van Vader, Zoon en Geest;
Die Morgenſterren, die reeds loofden, juichten, zongen,
Wanneer de grond der aarde in 't ſcheppen wierdt geleid,
En die eeuw uit eeuw in, met ongeſchapen tongen,
Dien zelfden juichtoon ſlaan tot 's Heeren heerlykheid.
Met dezen zaalgen rei der Tronen, Kronen, Machten,
Zult gy in 't Gods paleis, in 't hooge hemelhof,
Gemeinſchap oefnen, door gemeenſchap van gedachten,
Van hart, en zin, en wil, en neiging tot Gods lof,
Daar zullen we ons te ſaam in 's Heeren roem verheffen,
De hallelujahs hem toejuichen voor den troon!
O, wie kan hier op aard dat Choorgezang beſeffen,
Waar trof ooit menſchen tong dien onnavolgb'ren toon?

Noch

Noch zult gy daar, myn ziel! uw' lieven Jesus vinden,
Uw' Borg en Middelaar, uw zegepralend Hoofd,
Uw' Bruidegom en Man, reeds hier uw' zielsbeminden,
Naar 't lichaam mogen zien: dat heil is u belooft.
Daar zal het huwelyk, 't geen hier door 't ondertrouwen
Noch maar begonnen was in minvolmaakten stand,
Geheel voltrokken zyn; daar zult gy bruiloft hou'en
Aan 't Avondmaal van 't Lam, in 't hemelsch vaderland.
Daar zal het leven, dat in Christus was verborgen,
Het geen de wereldling niet kende hier op aard,
Op dien volzaalgen dag en heuchelyke morgen,
Als Christus komen zal, eens zyn geopenbaard.
Daar zult gy met het Lam in 's hemelsch lusthof wandelen,
Hem kennen van naby en in het volle licht,
Daar zult gy, ongestoord, met hem gemeenzaam handelen,
En zien als de Englen meê zyn glansryk aangezicht;
Daar zult gy hem als uw' Immanuël beschouwen,
Uw' Bruîgom kennen, dien gy u reeds hier verkoost,
Zyn lichaam zult gy zien, dat zoo veel zielsbenouwen
En smerten voor u droeg, op dat gy wierdt vertroost;
Die zuivere oogen, die, wanneer hy wierdt geboren,
Geopend zyn voor u, gesloten in de dood,
Alleen op dat gy niet elendig gingt verloren,
Wanneer voor u een zee van tranen nedervloot;

Dien

Daar zult gy zien dien mond, die u zoo heilzaam leerde;
Die lippen, daar voor u gena van is gevloeid,
Toen hy op aarde als mensch in nedrigheid verkeerde;
Die met een hemeldaauw u dikwyls heeft beſproeid.
Dat ryk gezegend hoofd, met dorenen geſteken;
Dat aangezicht, om u geſlagen en beſpot:
Dat lichaam, aan het kruis genagelt, tot een teken
En ſchouwſpel opgerecht, voor 't goddelooze rot,
Daar zult gy zien die zy, die voeten, en die handen,
Zoo ſmert-, zoo ſchandelyk om uwent wil doorboord.
Doet dit voorüitgezicht niet reeds uw liefde ontbranden
Tot hem, die door zyn liefde uw herte heeft bekoort?
Dien Jezus zult gy zien, die eenmaal is geſtorven
Om uwe zonden, en om uw gerechtigheid
Weêr opgewekt, die u het leven heeft verworven,
Die zit ter rechterhand, daar hy u plaats bereidt.
Ja de Drieëen'ge God zal daar in 't midden wonen,
En zelf 't gezelſchap zyn; hy zal onmiddelbaar
Zig in den glans van al zyn heerlykheid vertoonen,
En overſchaduwen de vrygekochte ſchaar.
O is het hier zoo goed naby God te verkeeren
Als hy één liefdevonk in 't ſmeulend herte ſtort;
Kan dat de ſchepſelmin verdooven, ja verteren,
En maken, dat deze aarde als tot een hemel wordt:

Wat zal 't dan niet eens zyn, als God de volle ſtroomen
Der algenoegzaamheid, in u myn ziele giet?
Wanneer d'Almagtige tot u zal nederkomen,
Alsge eens altoos volöp den Heere zelf geniet?
Hoe zult ge u in die zee dan dompelen en baden?
Hoe zult gy zinken in dien afgrond zonder peil,
En u verlusten in de wondren der genaden,
In God verſlonden zyn! o onbegryp'lyk heil!
Daar zal God met zyn licht geduurig in u dalen,
Daar zult gy God door God, en in zyn licht zien 't licht,
Gelyk de zon, die door de kracht van hare ſtralen,
Maakt, dat de duisterheid, op haar verryzen zwicht.
Daar zult gy 's Heeren glans en majeſteit beſchouwen,
In 't geen gy kennen, zien, of immer hooren zult,
In lichaam, ziel en geest, in 's hemels praalgebouwen,
Wyl 't van Gods heerlykheid daar al zal zyn vervuld.
Ook de bewoners van de zaalge hemelwoning,
Wier luistervolle glans is 's Heeren heerlykheid;
Vertoonen 't eigen beeld van hun geduchten Koning;
Daar zult ge een ſtraal in zien van 's Heeren majeſteit,
Ja in Immanuël, in 's Vaders eigen Zone,
Die door zyn ſchoon op aard het hert reeds naar zig trekt,
Zal God zyn heerlykheid op 't luisterrykst vertoonen,
Die heerlykheid, voorheen door 't nedrig vleesch bedekt.

Dring

Dring nog al verder door, myn ziel, met uw gedachten,
Beſchouw ten laasten ook de heilge *Bezigheid*,
Het zalig hemelwerk, het geen gy zult betrachten,
Met al 't gezaligd volk, tot in alle eeuwigheid,
Alle uw vermogens, die gy hebt, zult gy dan wekken,
Om altoos vaardig tot des Heeren dienst te ſtaan,
Van *binnen* zal de glans, dien God u zal ondekken,
U dryven tot ontzach, om rustig voort te gaan.
Niets als de heerlykheid van God zult gy bedoelen,
Daartoe zal alles vlug en even vaardig zyn,
Geen vonken zult gy ooit meer van het eigen voelen,
't Geen u hier zuchten doet en ſtrekt tot zielenpyn.
Van *buiten* zal de tong, geſlaakt uit alle banden,
Zich roeren, als de pen van een', die vaardig ſchryft,
Daar zultge als Serayfyns, altoos in yver branden,
Alsge ongehinderd in dat werk ſteeds bezig blyft,
't Hozanna, dat gy hier opzongt door lied en pſalmen,
Zal daar geheel en al veranderen van toon;
Het hallelujah zal den hemel doen weêrgalmen,
Daar elk de harpen zal doen hooren voor den troon.
Daar zal de ganſche ſchaar der zaalge hemelingen
Met hert en ſtem vereend en onderlingn te ſaam,
Tot roem van God Drieëen het nieuwe lied opzingen,
En pryzen met gejuich des Heeren grooten naam.

Wan-

Wanneer men in de hand, de zegekrans zal dragen,
Omringende te ſaam Jehovaas eerentroon,
En geven hem den roem, dat hy zyn welbehagen
In menſchen heeft gehad, in zyn' beminden Zoon.
O groot en zalig goed, dat 's Hemels Heer wil ſchenken,
Dat hy heeft wechgelegt voor die hem dient en vreest'
Wanneer men dat beſchouwt, 't verſtand wordt ſtomp van denken,
Die op dit Nebo klimt, wordt daar geheel ontgeest.
En nochtans is het maar een ſtuksken van de zaken,
Al wat men 'er van kend is ſlechts by ſchemerlicht,
Hoe heerlyk zal het zyn, dat al volop te ſmaaken,
Te zien, en kennen, met ontdekten aangezicht?
Dan zalmen weehgerukt, verwonderd, opgetogen,
Met Schebaas Koningin, wanneer de heerlykheid
En pracht van Salomo, haar ſlonkerde in heur ogen,
Uitroepen, dat de helft ons niet is aangezeid!
Myn ziel, heeft God aan u die zaalge hoop gegeven
Op vaste gronden, dat gy dit erlangen zult;
Zoo paſt het u vooral in uw geheele leven
Te toonen, dat uw hert daar ſteeds mee is vervuld.
Ei! hou u dan niet op met aardſche beuzelingen,
Neen, dat is veel te laag voor een verlicht gemoed:
Dat past geen konings kind, laat dat voor waereldlingen,
Die dit niet kennen, en ſtreef gy naar hoger goed!

Reikhals, verlang en snak, zend zucht op zucht naar boven,
Roep met den Geest en Bruid, ja Heere Jesus kom,
Op dat ik u volmaakt mag met de zaalgen loven;
Ei voer myn' ziel haast op tot u in 't heiligdom.

AMEN HALLELUJAH.

LYKGEDICHTEN

OP DE

WELËDELE GEBORENE
JONGKVROUWE

JACOBA PETRONELLA WINCKELMAN.

GRAFSCHRIFT

voor de welgeboorne Jonkvrouwe

JACOBA PETRONELLA WINCKELMAN.

Hier rust JA'COBA: doch haar werken blyven leven,
Men zie de Boeken door haar vlugge veêr geſchreven,
Daar ze ons haar wysheid in Gods heilgeheimen leert.
Haar liefde en nedrigheid, meer ſchoone en edle gaven,
En tedre Godsvrucht, zyn niet met dit ſtof begraven;
Maar in den Hemel en op aarde gewaardeert.
Daar kroont God reeds de ziel, zoo ſierlyk hier geheiligd.
Daar erft myn PETRONEL het hemelsch koningryk.
Hier toont de zilte beek der traanen op haar lyk,
Hoe 't hart heur Naam ſteeds voor vergetelheid beveiligt.
*Zoo lang GodsDischgenoot 't beſtier van *Immens* zoekt;
† Een *min Ervaarne* ziel de Bidkonst tracht te leren;
‡ Zoo lang 't Godvruchtig hart haar *Poëzy* zal eeren;
Word ook de geest en vlyt van WINCKELMAN gebockt.

A: R: CROONENBERG.

* *Godvruchtige Avondmaalganger. Eenige oefeningen door den Heer Immens gedaan en door haar Welgeb. opgeſchreven.*

† *Saamenſpraak tuſſchen een min Ervaren en meer geöeffend Chriſten, betrekkelyk tot den plegtigen Dank-Vast en Bededag, door haar geſchreven, doch zonder Naam in 't licht gegeeven.*

‡ *De Dichtſtukken in dit Boek vervat.*

TER HEUCHELYKE

NAGEDAGTENIS

van myne veelgeächte Moeië

JONGKVROUWE

JACOBA PETRONELLA WINCKELMAN.

In den Here Ontſlapen den 30 *van Oogstmaand* 1761.

Gelyk een kaers door voortelichten
Word zelf van lichtenskracht ontbloot;
Zo bukken zy, die andren ſtichten,
Ten leſte ook zelve voor den dood.
Men ziet, helaas! het lighaam kwynen,
Tot dat het eindlyk gansch bezwykt,
En 't licht, dat helder ſtond te ſchynen,
Daar door het ſterflyk ooge ontwykt.
Dus zag ik leſt, met wenende oogen,
De woonſtê van een' hogen geest
Bezwyken wegens onvermogen;
En 'k dagt, by dat gezicht, bedeest;
Moet dus een Wyze, een Vrome ſterven!
Vermindert wêer ons Sions licht!

O!

Moet ik een bloedverwante derven,
Die my en andren had geſticht!
Ja, 'k zie de leme hut verbreken.
De geest word voor dit vleesch te ſterk,
De zwakke krachten zyn bezweken,
Zy ſterft in 't midden van haar werk!
O! nare dood, wat doet ge ons klagen!
Ge ontrooft ons van een waardig pand,
Die Sions muur hielp onderſchragen,
Een ſteunpilaar van 't waglend land:
Een voorbeeld van een tedren wandel,
Een gezellin van 't Vroom geſlagt,
Oprecht, omzichtig in haar' handel,
Als een, die 's Heeren komst verwagt.
In 't Voorhof van het huis des Heeren
Al vroeg geplant, in eenzaamheid
Gewoon met Jezus te verkeeren,
Tot zynen liefdedienst bereid,
Niet vergenoegt alleen te leven
Tot nut der kleene Vrome ſchaar,
Aan wier verkeer zy pleeg te kleven,
Om ſteeds te ſtichten hier of daar:
Gansch Neêrland zal haar' arbeid roemen
Zoo lang men daar Verbodsdag viert,
Haar vlugge veêr met blydſchap noemen,
Zoo lang men zich ten Bondmaal ſiert.
Terwyl heur ſchat van puikgedichten,
Van tyd tot tyd byëen vergaart,
Nu ook Gods volk zal konnen ſtichten.

Och waar heur leven toch geſpaart!
Kon zy haar arbeid noch beſteden
Aan dat voor haar beminlyk werk,
Van SCHORER, dat men tans, met reden
Verlangt, verwacht tot nut der kerk.
Maar neen. De dood wil niets verſchonen,
Zy ziet geen tyd, geen werken aan.
Rukt zy de Vorsten van hun troonen;
Wie laat zy dan vry henen gaan?
Geen Wysheid kan haar magt ontkomen.
Zy toeft voor naarſtigheid geen uur,
Geen vriendenrouw doet haar oit ſchromen.
Zy acht geen waardigst pand te duur.
Dus moest, helaas! ook deze bukken
Voor haar geweld! o bange nacht!
Wy voelden ze uit onze armen rukken
Zoo onvoorzien, zoo onverwacht
Voor ons, voor andren van haar vrinden;
Doch niet voor haar. Heur grote Heer
Heeft haar ſteeds wakend kunnen vinden;
Bereid, begerig om veel eer
Te ſterven, dan noch lang te leven
In Mezech, 't land der vreemdlingsſchap,
Daar ſchaarſche noodruft word gegeven.
Het was voorlang die overſtap
In Kanaän, daar al haar zuchten
Naar henen gingen. 't Zoet genot
Der voorproef van die eerſte vruchten
Der liefdegunst van haaren God,

Ver-

Verwekten 't innigſte verlangen,
Om haast volöp verzaad te zyn,
En, bly te moê, een' oogst t'ontfangen
Van Kanans ooft en zuivren wyn.
Nu wordt aan haar dat goed geſchonken.
Nu word haar ziel volöp verzaad,
Nu drinkt zy zich volvrolyk dronken.
In overvloed, die nimmer ſchaad.
Wat willen we om haar dood dan wenen?
Wat noemen wy die wreed of naar?
Zy ging in vreê gewillig henen.
Die tyd was 't zaligst uur voor haar.
Zy ſtierf doch, om te blyven leven,
Te leven naar heur ed'len geest;
Haar werken zullen blyken geven,
Wie zy op aarde zy geweest.
Daar wy dan noch met tranen zaajen;
Plukt zy de vruchten in den ſchoot.
Zy mag den zaal'gen oogst reeds maajen,
Daar wy noch treuren om haar dood.
Hoe zalig hy, die hier beneden
Zyn tyd, als zy, leert nut beſteën!
Och mogten we in haar voetſpoor treden!
Is zy voor altoos van ons heen;
Dat we, uit haar ſtichtelyke werken,
Toch leerden, op de levens baan
Te lopen! Wou Gods Geest ons ſterken,
Om edelmoedig voort te gaan;
Op dat we op 't lest, vermoeid van ſtryden,

Haar weder vinden in de rust,
En eeuwig ſamen ons verblyden
Aan Salems veil'ge vredekust.
Dit zy uw hoop en ziels verwagting,
Myn waarde Moei, die billik treurt.
En uwer ſmert zy ter verzagting,
Het heil dat tans uw Zuster beurt.

SUZANNA AGNIETA WINCKELMAN.

GRAFSCHRIFT

VOOR DE

Welëdele, Rykbegaafde en Tedergodvruchtige

JONGKVROUWE

JAKOBA PETRONELLA WINCKELMAN,

In den Here ontſlapen, den 30ſten van Oogſtmaand, 1761.

Een Jongkvrouw van vermaard Geſlacht'.
Bedaard, verſtandig, wars van pracht.
Beroemd van kundig huisbeleid.
Een voorbeeld ſteeds in naarſtigheid.
Die vroeg en teêr God heeft gevreest.
Van zachten aard. Een groote geest.
Een ſchoone Paerle aan 't Christendom.
Bemind by 's Heren Volk alöm.
Een kerkpilaar. Een baak der deugd.
Haar Jezusmin was hare vreugd.
Heur geestlyk licht voor duiſtren ſcheen.
Zy ging elk voor in heilge reên;

En

En heeft Gods Kerk' op 't duurst' verplicht
Door 't *Biddagswerk*,* 't geen leert en ſticht.
Een Minnares der Poëzy.
Haar dicht verkwikt in 't droeve en bly.
Die 't ſterfuur wenſchte in 's levenskracht;
Wyl 't zondelyf heur was tot klagt.
Belaên met 's Lands en Kerkgevaar.
Zy telde vyfënzestig jaar.
Een PETRONEL rust hier naar 't lyf,
JACOBAAS geeſt houd vaſt verblyf
By God, tot eens die WINCKELMAN,
Met ziel en lyf, Jehova van
Dier beider heil zal geven lof,
Volmaakt, altoos, in 't Hemelhof.

HELENA BUYTS,
Nu FILEDT.

* *Uitgegeven in eene ſamenſpraake* 1760. *En met zoo veel aangenaamheid ontvangen, dat het zelve, na weinige maanden uitverkocht, herdrukt in 't licht gebragt is met eene korte ſchetſe van het geheele werkje.*

OP-

OP DE

ZALIGE DOOD

van de Welgeborene Jongkvrouwe

JACOBA PETRONELLA WINCKELMAN,

Godzalig en gelukzalig in den Heere ontſlaapen den 31 *van Oogſtmaand* MDCCLXI.

Voorwaar de dág des doods van 's Heeren gunstgenooten
Is hun veel zaliger dan hun geboortedag.
Al 't ziels en lighaams leed word met de dood beſlooten.
De dood verwellekoomt hen met een' blyden lach.

Ja driemaal zaligen, die in den Heere ſterven!
O waardſte zielen! O verheerlykt geestendom!
Wie maalt uw' heilſtaat af met levendige verven!
Zelfs word der Englen tong in 't melden daar van ſtom.

Geen zondenlast noch ſtryd; geen waereld kan u hinderen.
Geen Satan, dood noch rouw bezwaart meer uw gemoed,
Niets kan uw' ſtille rust, niets uwe blydſchap minderen.
Gy dient God dag en nacht met Serafynſchen gloed.

Juich

Juich dan, juich in den rei der blyde hemelingen,
Godlievende Vriendin, die, als Gods gunstgenoot,
Ook troonwaarts opgevoerd, uw lust vind in het zingen,
Van 't Godlyk lied des Lams, bevryd van nood en dood.

Gy hebt den goeden ſtryd vol heldenmoed geſtreeden,
't Geloof behouden en uw' loop ten eind gebragt.
Gy kreegt daar op, ten loon, in 't Hof der zaligheden,
De kroon der heerlykheid, van God u toegedacht.

Nu zyt gy voor altoos van alle leed ontſlagen.
Geen vyänd van uw heil ſtoort meer uw' zoete rust,
Noch door geweld, noch ook door heimelyke laagen.
Nu boet ge in 's Heeren dienst naar uw' begeerte uw lust.

Gy hebt ook nimmermeer voor zonde of kwaad te vreezen,
Terwyl gy u verheugt in 't heuglyk heilgenot
Van dat volzalig, van dat algenoegzaam Wezen,
Den eeuwigleevenden en den Drieëenen God.

Nu moogt gy 's hemels vreugd en lieflykheden ſmaaken
In 't hemelsch Paradys, ten einde van verdriet,
En u voor eeuwig met al 's Heeren volk vermaaken
In 't onbegreepen heil, dat nu uw' ziel geniet.

Nu

Nu leeft gy niet meer door geloof; maar door aanſchouwen.
Nu ziet gy van naby, wat hier geen oog ooit zag.
Nu ondervind gy 't goed, waar op gy met vertrouwen
Hier hoopte en dat u ſteeds zoo na aan 't herte lag.

Nu word het u gegund, uw' hemelzang te mengelen,
Met onnavolgbaar zoet en liefelyk geluid,
By 't heilig maatgezang der zaalgen en der Engelen,
Een zang die nooit veröud noch immer word geſtuit.

Nu blaakt en gloeit uw hert in reine liefdevlammen,
Ontſtoken by het vuur van Jezus reine min,
Die zyn' verkore Bruid door 't bloed van ſtier noch rammen;
Maar door zyn eigen bloed kocht tot zyn' zielsvriendin.

Hoe word die liefde daar met Serafynetongen
Volvrolyk uitgegalmd ter eer van Godes Zoon
Op hoogen hemeltoon, vrymoedig, onbedwongen,
In 't zalig Englenkoor voor Gods Saffyren troon!

O waardſte zielsvriendin, uw heil, recht overwoogen,
Maakt my gelaaten, ſtil en lenigt myne ſmert.
Uw' *Zuster* ſtaat bedeesd met traanen in haare oogen;
Uw afzyn gaat uw' *Nicht* en *Vrienden* zeer aan 't hert.

Al-

Alleen uw zaalge ſtaat doet hen ook 't hoofd opbeuren.
Zy volgen 't Lam, getroost, in 't midden van hun druk,
En vinden zelfs meer ſtof tot blydſchap dan tot treuren,
Als God hun treurig hert bepaalt by uw geluk.

Het *vroom gezelſchap* mist, in 't onderling verkeeren,
Uw' tegenwoordigheid, uw voorbeeld en uw' deugd,
Uw liefderyk vermaan ten liefdedienst des Heeren.
Maar zien ze op uw geluk; dan is hun hert vol vreugd.

De *Kerk* heeft ook in u een ſierlyk lid verlooren.
Het heilig zaad neemt af, dat ſteunſel van het land.
Wie hoort, dat deeze en die in Siön word geboren!
Dies roemen we uw geluk nu in volmaakter ſtand.

'k Heb u ruim veertig jaar met onvermoeide ſchreden
De heilbaan zien betreên. Gy waart my menigmaal
Ten ſpoorſlag op myn' weg door uw' godvruchte zeden.
Nu wekt my noch veel meer uw' hooge hemelpraal.

Gy gingt ons voor ter rust in 's Vaders huis en wooning.
Uw ſterfdag was voor u een heils- en vreugdedag,
Die langgewenſchte dag, de dag van uwe krooning,
Wiens weêrga nimmermeer uw oog voorheenen zag.

Uw'

Uw' vrienden in den Heer reikhalzen met verlangen,
Om ook, met u verëend, ten einde van hunn' ſtryd,
Uit Jezus liefdehand de glorikroon te ontvangen,
En, door de doodsjordaan, te koomen, daar gy zyt.

Zy roepen met de Bruid. Myn hert ſtemt met hun ſaamen;
Kom, liefſte Jezus, kom. Kom Hemelbruidegom.
En o wiens ziel drukt hier niet op een biddend Amen,
En galmt de bruidkerk na; *kom, waardſte Heiland, kom!*

Verblinde *Waereldling*, ontſluit, ontſluit uwe oogen.
Volg, door genâ, 't geloof van deze hemeling.
Zy is, vol moed en gloed, ten hemel ingevloogen,
Ver boven zon en maan en hoogſten ſtarrekring.

Aanſchouw, by 's Heeren licht, d' uitkoomſt van haaren wandel.
Let op die vroome, en zie, met een bedaard gemoed,
Naar die oprechte, oprecht van hert, in woord en handel.
Haar eind is vrede. En zoo een eind maakt alles goed.

Ik bidde u, haast u toch ter liefde van uw leven.
Zoek God in zynen Zoon. 't Is noch de vindens tyd.
Bid, dat Hy u daar toe zyn' goeden Geest wil geeven,
En rukken uit het vuur, den Hellevorst ten ſpyt.

Het leven voor den Heer van deze kruisheldinne,
En haare zaalge dood wekke uwen yver op,
Om ook den Heiland met eene allerteêrſte minne
Te omhelzen door 't geloof. Zoo ryst uw heil ten top.

En gy, *Godzaligen*, die lust hebt voort te treeden,
Met uwe zielsvriendin, op 't heilpad van de deugd;
Uw goede ſtryd zal haast ten einde zyn geſtreeden.
Schept moed. Haast deelt gy ook in haare hemelvreugd.

Staat wakker op uw' poſt. Houdt uwe kaers aan 't branden.
Omgordt uw' lendenen. Wacht op den Heer. Zyt ſterk.
Verbindt u hartelyk door d'engſte liefdebanden
Aan den Drieënen God en Jezus, 't Hoofd der kerk'.

De hemel wacht op u. Gy zult daar eeuwig blinken,
En Juichen voor den troon in 't ongenaakbaar licht,
Daar 't al weêrgalmt van vreugd en eindeloos zal klinken
Van Goddelyk muzyk in hemelsch maatgedicht.

Ook gy, *myn' ziel*, hef aan, help 's Heeren lof vermeeren.
Uw wandel zy om hoog! Uw hert naby uw' Schat!
Zoek dagelyks met God gemeenzaam te verkeeren.
Ga voort van deugd tot deugd Spoed naar de hemelſtad.

JACOBUS WILLEMSEN.

TER

TER

GEZEGENDE NAGEDAGTENISSE

VAN

De Welgeboorne Jongvrouwe

JONGVROUWE

JACOBA PETRONELLA WINCKELMAN,

Ter zalige Onsterfelykheid overgegaan,
te Middelburg in Zeeland den
30 *Augustus* 1761.

Zo word op 't onverwagtst de Ziel van 't Lyf ontbonden,
En zeilt JAKOBA bly ruimschoots ten Hemel in,
Bevryd van pyn en smert, van zwakheid, en van zonden;
Zo strekt het sterven in den Heer haar tot gewin.
Nu juigt zy in 't getal der zaligen, Godsvrinden,
Haar voorgegaan naar 't rnim van 's Vaders hemelwoon;
Daar zal ze een aantal van heur bloedverwanten vinden,
Daar zy haar zang meê paart op een volmaakten toon.

Getuigde *Middenhof*, * vereeuwt door zuivre klanken
Des zaligen *Boddaerts*, wel eer van 's Heeren lof,
Daar 't zoet gezelschap was onledig God te danken,
Waar toe 't verrukkend schoon gaf t'elkens nieuwe stof,
En bleef 't verhemeld hert der zangrei niets slechts hangen
Met zyn bespieg'ling aan al 't uitterlyke schoon,
Maar wrogt naar 't Opperhof te meerder zielsverlangen,
Om daar den Maker zelf te roemen voor zyn troon.
Nu kunnen zy te saam met aller Englenkoren,
Met een verheve ziel, Gods eer en majesteit
Verbreiden, tot zy zulks met mond en tong doen hooren,
Vereent met 't heerlyk lyf, in zalige eeuwigheid.
Des Heeren Godsspraak juist in haar verband te kennen,
En naar des Heeren wil te leven was haar lust,
Om zig aan zynen dienst op 't yvrigst te gewennen,
Een dienst, die vryheid geeft en ware zielenrust.
In 's Heeren werk was zy standvastig t'aller uuren,
Ter vraagbaak voor Gods volk; en hem die werd bestreên,
Wist zy naar Jezus les getrouwlyk te bestuuren,
Zo dat die troostloos quam, getroost ging van haar heen.

Zo

* *Een aangename Buitenplaats by Oostkappelle, wel eer haar en hare Zusters toebehoorende.*

Zo lang men met vermaak den Disgenoot zal lezen
Van Vader *Immens*, dat regt zielbeſturend werk,
Zal PETRONEL by ons in zegeninge wezen,
Die 't opſchreef uit zyn mond en ſchonk het aan de Kerk.
Dog kenbaarst is zy nog uit die godvrugte blad'ren,
Haar ſamenſpraak van 't geen te doen by ieder ſtaat,
Op een Verbodsdag, om geſchikt tot God te nad'ren,
Haar heilige yvergloed, en bidkunst geeft hier raad.
Of vind haar geest vermaak en lust in konst van Digten,
Hier wykt zy geene Vegt- of Amſtelzangerin,
Schoon warsch om door haar zang het ſchouwtoneel te ſtigten,
Of 't los gevlei van een getrouwe Herderin:
Zy ſtigt een ſchouwtoneel van Gods genade en daden,
Die Hy door zynen Geest in 't hert der zynen werkt;
Zy kan zig nimmer in de min genoeg verzaden
Van Herder Jezns, die zyn Bruidkerk weid en ſterkt.
Dit is het kern van haar zielroerende gezangen,
By wat gelegenheid zy ook haar ſnaren ſpant;
Des elk verlekkert blyft aan hare Vaarſen hangen,
Waar in de Godvrugt met de konst gaan hand aan hand.
Bedaartheid, Zedigheid, Beſcheidenheid in handel,
Met ongeveiusde Deugd in woord en met de daad,
Verſierden luisteryk haar Christelyken wandel;
De Godvrugt blonk by haar in 't deftigſte gewaad.

Haar sterfbed was haar zoet, zy bleef op 't nedrigst leunen
Op haren Heiland, dien zy door 't geloove zag,
Omhelsde, en op zyn Bloed vrymoedigiyk bleef steunen,
Verlangend naar heur eind, als een gewenschten dag.
Treur dan vry Christenschaar, daar is een stut gevallen,
Een sieraad in Gods kerk, een Bidster voor het Land!
En gaat dit voort, zo vrees de breuk van Sions wallen.
O God weêrhou 's lands val door de Almagt van uw hand!
Treurt Vromen, paar uw klagt met die van heure Magen,
Om uw, en 't algemeen verlies van Debora;
Maar wil met mate, (want haar staat is heerlyk) klagen,
Gy vind haar namaals weer, volgt gy haar wandel na.

Jakobus Andriessen de Waal.

BLADWYZER

DER

GEDICHTEN.

	bladz.
Jezus als Koning geëerbiedigd	1
Het voorrecht van eene heilige Vergenoeginge	13
Dankërkentenis voor tydelyke zegeningen	17
Eene met God verbondmakende ziel	21
Moedgeving aan het gelovig Krygsvolk	29
Aandacht op Hooglied V: 16.	33
Zielsöpwekking tot den roem van Jezus	52
De wandel des geloofs	58
Zielszucht om verſterking in het Geloove	68
Goedkeuring van Jehovaas weg	73
Een Reiziger naar het hemelsch Siön	79
Samenſpraak tusſchen Jezus en de ziel	82
Zielsöpwekking in geestelyke traagheid	89
Een Christens roem in den dood	94
Zielszucht tot den Heer Jezus	99
Opwekking tot Gods eeuwigen roem	106
Opwekking aan Christus ontrouwe Bruid	111
De beſchaamde en wederkeerende Bruid	121
Zielsopwekking om den Heere recht te ontmoeten op een' plegtigen Biddag	127
Ootmoedig gebed by gelegenheid van eenen Biddag	139
Samenſpraak tusſchen eene verzekerde en twyfelmoedige ziel	152
Lof van des Heeren Woord	161

BLADWYZER.

bladz.

Zielsopwekking tot een betaamelyk gedrag onder het gemis van ernstige genademiddelen 169

Zielszucht tot den Heer 176

Bede om ware Nedrigheid 180

Aandacht op Hebreën XII: 2. 184

Korte uitbreiding van de eerste Vrage en Antwoord van den Catechismus 191

Aandacht over Psalm XLII: 12. 196

——— Psalm LXIII: 2. 200

Zielsklagt over de aankleevende verdorvenheid in de waarneminge van Godsdienstpligten 204

Zucht om toebereid te worden voor de heerlykheid 213

Danklied voor des Heeren Goedertierenheden 218

Het genoegen der ziele in de waarneminge van den openbaren Godsdienst 234

De wederkeerende Bondgenoot by gelegenheid van het heilige Avondmaal 241

Bede om voor zelfsbedrog bewaard te worden. 248

Opwekking der ziele tot onderwerping aan Gods wille 252

Opwekking by gelegenheid, dat de Geboorte van Christus gevierd wierd 258

Aandacht over Lukas II: 13, 14. 263

Zielswerkzaamheid onder lighaams pynen 268

Overdenking van het leste Oordeel 271

Opwekking tot Hemelsgezintheid 278

De ziel, met Jezus alleen te vreden 281

Zielsopwekking tot onderwerpidg aan Gods wille onder smertelyke beproevingen 285

Bede tot den Heiland om eene overvloedige maat van den Geest 288

Zi-

BLADWYZER.

bladz.

Zalige voorrechten op den naauwen levensweg te genieten 296

Vergenoegen in God 301

Gemoedigdheid onder kruis 301

Het vertrouwen op God 302

Aandacht over den ſtaat der Heerlykheid na dit leven 303

LYKGEDICHTEN.

A: R: Croonenberg 1

Suzanna Agnieta Winckelman 2

Helena Buyts 7

Jacobus Willemſen 9

Jakobus Andriesſen de Waal 15

DRUK-

DRUKFEILEN en VERBETERINGEN.

pag.	*regel.*	*staat.*	*lees.*
9	14	machtig.	magtig.
15	—	wer.	waer.
16	6	hen.	hem.
29		1 Cor: XIII.	1 Cor: XVI.
35	14	Daar.	Dat.
64		in in.	in.
78	3	macht.	magt.
85	8	En- my.	Die- me.
—	18	veerdig.	vaerdig.
89	6	uw *in*.	uw.
92	18	denk.	denkt.
96	32	ſteede.	ſtee.
97	1	Met wat.	En met.
150	11	die weer.	Die s'eerst.
196	15	zy.	zyn.
197	12	ſtichtte.	ſticht.
211	18	ik ik.	ik.
214	20	wicht.	wigt.
228	19	verkwikkin.	verkwikking.
234	9	Godloosheid.	Godloozen.
235	17	leves.	levens.
247	8	ontbindig.	ontbinding.
249	13	wanner.	wanneer.
271	12	macht.	magt.
309	6	gewicht.	gewigt.
310	18	we.	wie.
311	22	hilgs.	heiligs.
312	6	maakt.	gemaakt.
316	18	Machten.	Magten.
320	22	lingn.	ling.

MIX
665
6743901
Z4AC17